

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ÖMER SEYFETTİN'İN HİKÂYELERİNDEKİ
KELİME GRUPLARININ TÜRKÇE EĞİTİMİ
BAKIMINDAN İNCELENMESİ**

Adil ACEMOĞLU

**İzmir
2018**

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ÖMER SEYFETTİN'İN HİKÂYELERİNDEKİ
KELİME GRUPLARININ TÜRKÇE EĞİTİMİ
BAKIMINDAN İNCELENMESİ**

Adil ACEMOĞLU

**Danışman
Dr.Öğretim Üyesi Ömer İNCE**

**İzmir
2018**

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Ömer Seyfettin’in Hikâyelerindeki Kelime Gruplarının Türkçe Eğitimi Bakımından İncelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

26/06/2018

Adil ACEMOĞLU

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne

İşbu alışma, j¼rimiz tarafından T¼rke ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı T¼rke Öğretmenliği Programında Y¼KSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Dr. Öğr. Üyesi Ömer İNCE

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Nevin AKKAYA

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Rabia UÇKUN

Onay

Yukarıda imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

28.6.2018

Prof. Dr. Süha YILMAZ
Enstitü Müdürü V.

ÖNSÖZ

“Ömer Seyfettin’in Hikâyelerindeki Kelime Gruplarının Türkçe Eğitimi Bakımından İncelenmesi” adlı tez çalışmasında yazarın on dört hikâyesindeki kelime grupları incelenmiştir.

Tez çalışması için hikâyeler seçilirken şu kıstaslara dikkat edilmiştir. Seçilen hikâyelerin daha önce benzer çalışmalara konu edinilmemiş olması ve hikâyelerin ilk ve orta öğretim seviyesindeki öğrencilerin düzeylerine uygun olması. Ayrıca farklı kaynaklarda ve çalışmalarda çokça yer verilmiş, incelenmiş hikâyeler yerine üzerinde araştırma yapılmamış metinler tercih edilmiştir.

Ömer Seyfettin hikayelerinin geneli hakkında bir çerçeve çizmek amacıyla yazarın edebi dönemleri, uzunlukları ve konuları farklı eserleri seçilerek daha kapsayıcı bir örneklem oluşturulmaya çalışılmıştır.

Çalışmada tespit edilen çeşitli kelime grupları; isim tamlamaları, sıfat tamlamaları, fiilimsi grupları, ikilemeler, edat grupları ve unvan grupları olarak altı ana başlıkta sınıflandırılarak incelenmiştir. Bu ana başlıkların altında da kelime grupları daha ayrıntılı olarak alt başlıklara ayrılarak sınıflandırılmıştır. Kelime gruplarının bu sınıflandırılmasında dil bilgisi ile ilgili çeşitli çalışmalarda farklılık gösteren ekollerin ve dil uzmanlarının görüşleri arasında tercih yapmak yerine belirli bir standart sağlamak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığının kabul ettiği ve eğitim öğretim kurumlarında kullanılan terminoloji esas alınmıştır.

Çalışmanın amacı Ömer Seyfettin’in ele alınan hikâyelerinden hareketle kelime grupları ile cümlelerde nasıl karşılaştığını ve bu grupların cümlede nasıl kullanıldığını ortaya koymak; Türkçe eğitiminde kelime gruplarının kullanımını kavratmaya yardımcı olmak; kelime gruplarının hangilerinin daha sık kullanıldığını ortaya koyarak Türkçe eğitimi açısından değerlendirmeler yapmaktır.

Çalışma sonucu ortaya çıkan kelime gruplarının kullanım sıklıkları ve hikayelere göre dağılım değerleri hesaplanarak sayısal veriler ortaya konulmuştur. Bu değerler

ışında dilin temel alanları olan okuma, yazma, konuşma ve gramer kuralları konusunda öğretime fayda sağlayabilecek, okuma zevkini destekleyecek bir çalışma oluşturulmaya çalışılmıştır.

Sonuç bölümünde kelime gruplarının türlerine göre hangi dil alanına destek sağlayacağı ve yazarın hangi üslup özelliklerini yansıtığı örnek cmler ile gösterilmiştir.

Tez çalışmam süresince bana her adımda yardımcı olan, çalışmanın hazırlandığı tüm süreç boyunca kıymetli destek ve katkıları ile beni yönlendiren değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Ömer İNCE'ye teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

YEMİN METNİ	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
BÖLÜM I	1
1. GİRİŞ	1
1.1. ÖMER SEYFETTİN	1
1.1.1. Ömer Seyfettin'in Hayatı	1
1.1.2. Ömer Seyfettin'in Hikayeciliği	3
1.1.3. Ömer Seyfettin'in Eserleri	6
1.2. ARAŞTIRMAYA GİRİŞ	8
1.2.1. Problem Durumu	8
1.2.2. Amaç ve Önem	8
1.2.3. Problem Cümlesi	8
1.2.4. Alt Problemler	8
1.2.5. Sayıtlılar	9
1.2.6. Sınırlılıklar	9
1.2.7. Tanımlar	9
1.2.8. Kısaltmalar	10
BÖLÜM II	11
2. İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR	11
BÖLÜM III	13
3. YÖNTEM	13
3.1. Araştırma Modeli	13
3.2. Evren ve Örneklem	14
3.3. Veri Toplama Araçları	15
3.4. Veri Çözümleme Teknikleri	15
BÖLÜM IV	16
BULGULAR VE YORUMLAR	16

İNCELEME	16
(ÖMER SEYFETTİN'İN HİKÂYESERİNDEKİ KELİME GRUPLARININ TESPİTİ)	16
1. BİNECEK ŞEY	17
A. TAMLAMALAR	17
B. İKİLEMELER	33
C. FİİLİMSİ GRUPLARI	34
D. EDAT GRUPLARI	36
E. UNVAN GRUPLARI	41
2. BİR HATIRA	43
A. TAMLAMALAR	43
B. İKİLEMELER	62
C. FİİLİMSİ GRUPLARI	64
D. EDAT GRUPLARI	65
E. UNVAN GRUPLARI	68
3. ÇAKMAK	69
A. TAMLAMALAR	69
B. İKİLEMELER	80
C. FİİLİMSİ GRUPLARI	81
D. EDAT GRUPLARI	82
4. DAMA TAŞLARI	86
A. TAMLAMALAR	86
B. İKİLEMELER	108
C. FİİLİMSİ GRUPLARI	110
D. EDAT GRUPLARI	111
E. UNVAN GRUPLARI	115
5. DEVE	119
A. TAMLAMALAR	119
B. İKİLEMELER	130
C. FİİLİMSİ GRUPLARI	131
D. EDAT GRUPLARI	132
E. UNVAN GRUPLARI	135

6. DÜŞÜNME ZAMANI	136
A. TAMLAMALAR	136
B. İKİLEMELER	160
C. FİİLİMSİ GRUPLARI	162
D. EDAT GRUPLARI	164
E. UNVAN GRUPLARI	170
7. HÜRRİYET BAYRAKLARI	173
A. TAMLAMALAR	173
B. İKİLEMELER	198
C. FİİLİMSİ GRUPLARI	198
D. EDAT GRUPLARI	200
8. İLK CİNAYET	208
A. TAMLAMALAR	208
B. İKİLEMELER	214
C. FİİLİMSİ GRUPLARI	214
D. EDAT GRUPLARI	215
9. İLK NAMAZ	219
A. TAMLAMALAR	219
B. İKİLEMELER	234
C. FİİLİMSİ GRUPLARI	234
D. EDAT GRUPLARI	235
10. MAKUL BİR DÖNÜŞ	240
A. TAMLAMALAR	24040
B. İKİLEMELER	261
C. FİİLİMSİ GRUPLARI	264
D. EDAT GRUPLARI	265
E. UNVAN GRUPLARI	271
11. MÜREBBİYE	274
A. TAMLAMALAR	274
B. İKİLEMELER	283
C. FİİLİMSİ GRUPLARI	283
D. EDAT GRUPLARI	284

12. TÜTÜN	288
A. TAMLAMALAR	288
B. İKİLEMELER	296
C. FİİLİMSİ GRUPLARI	296
D. EDAT GRUPLARI	297
E. UNVAN GRUPLARI	299
13. UZUN ÖMÜR	301
A. TAMLAMALAR	301
B. İKİLEMELER	308
C. FİİLİMSİ GRUPLARI	308
D. EDAT GRUPLARI	309
14. ZEYTİN EKMEK	312
A. TAMLAMALAR	312
B. İKİLEMELER	344
C. FİİLİMSİ GRUPLARI	346
D. EDAT GRUPLARI	348
E. UNVAN GRUPLARI	356
BÖLÜM V	357
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	357
5.1. SONUÇ	357
5.2. ÖNERİLER	359
KAYNAKÇA	363
EKLER	365

ÖZET
Ömer SEYFETTİN'in Hikâyelerindeki Kelime Gruplarının Türkçe Eğitimi
Bakımından İncelenmesi

Bu çalışma Ömer Seyfettin'in "Bütün Hikâyeleri" adlı eserindeki Bir Hatıra, Binecek Şey, Çakmak, Dama Taşları, Deve, Düşünme Zamanı, Hürriyet Bayrakları, İlk Cinayet, İlk Namaz, Makul Bir Dönüş, Mürebbiye, Tütün, Uzun Ömür, Zeytin Ekmek isimli hikâyelerinde geçen kelime gruplarının incelemesini içerir.

Söz konusu on dört hikâyede ana başlıklar olarak şu kelime grupları incelenmiştir: Tamlamalar, Fiilimsi Grupları, İkilemeler, Edat Grupları ve Unvan Grupları.

Tamlamalar; isim tamlamaları ve sıfat tamlamaları olarak iki gruba ayrılmış daha sonra bu başlıklar kendi içlerinde gruplandırılmıştır. İsim tamlamaları; belirtili isim tamlamaları, belirtisiz isim tamlamaları ve zincirleme isim tamlamaları şeklinde üç başlık altında incelenmiştir. Sıfat tamlamaları; niteleme sıfatları, belirtme sıfatları ve fiilimsilerle kurulanlar şeklinde üç başlık altında incelenmiştir. Fiilimsi grupları; isim-fiil grupları, sıfat fiil grupları ve zarf fiil grupları şeklinde üç başlık altında incelenmiştir. İkilemeler; aynı kelimenin tekrarı ile kurulanlar ve farklı kelimeler ile kurulanlar şeklinde iki başlık altında incelenmiştir. Edat grupları ve unvan grupları alt başlık altına alınmadan doğrudan ana başlıklar halinde incelenmiştir.

Kelime gruplarının tespit edilmesi ve sınıflandırılmasında yer aldıkları hikâyelerdeki sayfa ve satır sıraları dikkate alınmıştır. Kelime grupları, yer aldıkları cümle ile birlikte gösterilmiş, cümlelerin sonunda hikâye adı, sayfa ve satır numaraları kısaltma olarak belirtilmiştir. Gösterilen cümlelerde yer alan kelime grupları koyu renk ile belirtilmiştir. Hikâyeler yer aldıkları kitaptaki sayfa sıralarının önceliğine uygun olarak düzenlenmiştir.

Tez, Yapı Kredi Yayınları tarafından Mart 2015 tarihinde 2. Baskısı yapılan Ömer Seyfettin'in Bütün Hikâyeleri isimli eser esas alınarak hazırlanmıştır. İncelenen hikâyelerin metinleri bu baskıdan yapılmış kopyalar şeklinde ekler bölümünde verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: (Ömer Seyfettin, kelime grupları, hikâye)

ABSTRACT**Examination of the Word Groups in the Stories of Ömer SEYFETTİN in Terms of Turkish Education**

This study was carried out by Ömer Seyfettin, a memoir in his book entitled “All the Stories”, Bir Hatıra, Binecek Şey, Çakmak, Dama Taşları, Deve, Düşünme Zamanı, Hürriyet Bayrakları, İlk Cinayet, İlk Namaz, Makul Bir Dönüş, Mürebbiye, Tütün, Uzun Ömür, Zeytin Ekmek contains a review of the vocabulary groups in the named stories.

In these fourteen stories, the following groups of words have been examined as main headings: Strings, Phonetic Groups, Duplicates, Prepositional Groups and Title Groups.

Clauses; two titles were separated as name proclamations and adjective clauses, and then these titles were grouped within themselves. Name clarifications; named name completions, indefinite name completions and chain name completions. Adjective clarifications; qualification adjectives, adjective adjectives, and those established by verbs. Phonetic groups; noun-verb groups, adjective verb groups and adverb verb groups. Doublings; under the two headings of the same vein and the ones established with different words and established with different words. Prepositional groups and title groups were directly examined under the main headings without being sub-titled.

The page and line order in the stories in which they were included in the identification and classification of word groups was taken into account. Word groups are shown with the sentence they are in, and at the end of the sentence the story name, page and line numbers are abbreviated. The word groups in the coded words are indicated in bold. The stories were arranged in accordance with the priority of the pages in the book.

The thesis was prepared by Yapi Kredi Publications on March 2015, based on the work of Omer Seyfettin, the second printed edition. The texts of the examined stories are given in the annexes as copies made from these prints.

Key Words: (Ömer Seyfettin, word groups, story)

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

1.1. ÖMER SEYFETTİN

1.1.1. Ömer Seyfettin'in Hayatı

Ömer Seyfettin, Türk edebiyatının en önemli yazarlarından biridir. Millî hikâyeciliğin başlatıcısı olarak bilinir.

Polat (2011)'ın belirttiği üzere, “Ömer Seyfettin, 11 Mart 1884 yılında Gönen’de doğmuştur. “Kaşağı” adlı hikâyesinde “Babam pek sertti.” diye anlattığı babası Ömer Şevki Bey binbaşısıdır. Annesi ise “İlk Namaz” isimli hikâyesinde tarif ettiği melek yüzlü Fatma Hanım’dır. Ömer Şevki Bey ile Fatma Hanım’ın dört çocuğu olmuştur: Büyük çocukları Güzide, “Kaşağı” adlı hikâyesinde kuşpalazından öldüğünü anlattığı Hasan ve küçük yaşta ölen kız kardeşi” (s.15).

Ömer Seyfettin'in çocukluğu “And” isimli hikâyesinde anlattığı gibi Gönen’de geçer. Ailesi 1892’de Ömer Seyfettin'in eğitimi için, İstanbul’a taşınmaya karar verir. 1893’te Ömer Seyfettin önce Askerî Baytar Rüştüyesine, oradan mezun olduktan sonra da Edirne Askerî İdadisine kaydolur.

Askerî okullardaki eğitimini başarıyla tamamlayan Ömer Seyfettin, 1907’de Jandarma Alay Mektebine öğretmen olarak atanır. Böylece öğretmenlik hayatında, fikir ve edebiyat ortamını daha yakından tanır. “İzmir, Ahenk, 11 Temmuz” gibi gazete ve dergilerde yazılar yazmaya başlar.

Tülek (2010, s.8-9)'in belirttiği üzere, “Meşrutiyet’in ilanından sonra Balkanlardaki Bulgar ve Makedon komitacılarının izini sürme gibi zor görevlerde bulunur. Balkanlardaki görevi süresince rastladığı olaylar, Müslüman Türklerin uğradığı zulüm onun hissiyatında derin izler bırakır, milliyetçilik düşüncesinin pekişmesini sağlar. Eserlerinde de bu açıkça görülür. “Bomba, Beyaz Lale” gibi hikâyeleri bu dönemlerinin etkisiyle yazılmış hikâyelerdir.

1911’de Ziya Gökalp’in teşvikiyle askeriye den ayrılır. Ziya Gökalp ile birlikte “Genç Kalemler” adlı dergiyi çıkarmaya başlarlar. Genç Kalemler dergisinde yazarın, “Bahar ve Kelebekler, Bomba, And, Aşk Dalgası” gibi hikâyeleri yayımlanır.

1911 yılında arkadaşlarıyla birlikte çıkardıkları Genç Kalemler dergisinin ilk sayısında Ömer Seyfettin’in imzasız olarak yazdığı “Yeni Lisan” adlı başmakale, “Millî edebiyatın meydana gelmesinde ilk basamağı teşkil eder. Bu dergi ve makale, bu bakımdan edebiyatımızın dönüm noktalarından biridir. Makalede, Türklerde edebiyat alanında yeni bir uyanışın gerçekleştiğine dikkat çekilir. Millî edebiyatın meydana gelmesi için öncelikle, “Millî bir dilin” var olması gerektiği ifade edilir. “Yeni Lisan” makalesi şöyle başlar:

“Yavaş yavaş millî edebiyat uyanmaya başladı. Yani konuştuğumuz saf, sade ve güzel Türkçe ile şiirler, edebi parçalar okumak saadetine nail olduk. Her millet kendi lisanında yaşar. Lisan, vatan kadar mukaddestir.” (Yardım, 1997, s.23).

1912’de Ömer Seyfettin, askerlik görevine tekrar çağırılır ve Yunanlılara esir düşer. Esirliği süresince de edebiyattan kopmaz. 1913’te serbest kalır. 1914’te de tekrar askerlikten istifa eder. 1914-1920 yılları arası yazarın edebiyat hayatındaki en verimli yıllarıdır.

Kemal (2008)’in belirttiği üzere, “Edebiyata şiirle başlayan Ömer Seyfettin, Türk edebiyatında hikâyeye türünü geliştiren ilk yazardır. Dil konusunda da oldukça hassas olan yazar, dilin kendi kanunları ve ihtiyaçları içinde gelişebileceği ve ancak dilin tabiatına uygun bir müdahale yoluna gidilebileceği fikrini savunmuştur. Döneminin isyanlarını, savaşlarını, siyasi çekişmelerini, fakirliğini hikâyelerinde açık bir şekilde yansıtmıştır. Türkçülük hareketinin önemli bir parçası olan Ömer Seyfettin, askerî okullarda okumuş olmanın verdiği disiplini eserlerinde de yansıtmıştır” (s.6).

Ömer Seyfettin özellikle “Yeni Lisan” adlı makalesinin yayımlanmasından sonraki hikâyelerini sade, anlaşılır bir dille yazdığı için okuyucular tarafından çok tercih edilmiştir. Bu derece önemli eserler veren, döneminin yaşayış ve anlayış şeklini eserlerinde yansıtan ve hikâyelerinin baskı sayısının yıllar doğrultusunda arttığı

düşünüldüğünde tercih edildiği belirtilebilen yazarın hikâyeleri, çalışmanın temelini teşkil etmektedir.

Ömer Seyfettin otuz altı yaşında hayata veda etmesine rağmen, çok yazmış ve eserleri en çok okunan yazarlar arasında yerini almıştır, bu özelliği bugün de devam etmektedir (Kemal, 2008, s.5-6).

Ömer Seyfettin hikâyelerinin ders kitaplarında yer alması, MEB'in tavsiye ettiği ve 100 Temel Eser içinde hikâyeleri bulunan yazarlardan olması, eserlerinde Türkçeyi ustaca kullanması, Türkçenin öğretiminde hikâyelerinin önemli bir yere sahip olması nedeniyle yazarın hikâyeleri tezin konusu olarak seçilmiştir.

1.1.2. Ömer Seyfettin'in Hikâyeciliği

Ömer Seyfettin, döneminin en başarılı hikâyecilerindedir. Maupassant tarzı hikâye (Klasik Vaka Öyküsü) yöntemini dile Ömer Seyfettin kazandırmıştır. Bu tarz öykülerde olaylar zinciri; kişi, zaman ve yer ögesine bağlıdır. Olaylar serim, düğüm, çözüm sırasına uygun olarak anlatılır. Bu hikâye yönteminde vaka ön plana çıkar, karakter tahlili ve mekân tasviri geri planda kalır. Ömer Seyfettin de hikâyelerini bu yönteme uygun olarak yazmış ve klasik vaka öyküsü olarak da adlandırılan bu yöntemin ülkemizde en önemli temsilcisi olmuştur.

Polat (2011, s.21)'a göre, "Ömer Seyfettin'in ilk hikâyesi, 1902'de Sabah gazetesinde yayınlanan 'Tenezzüh' adlı hikâyedir. Ömer Seyfettin önceleri, bir kısmını 'fantezi' diye vasıflandırdığı tahkiyeli metinler ve Maupassant tarzına uygun hikâyeler yazmıştır. Fakat onun şahsi damgasını taşıyan hikâyeleri 1911'deki Yeni Lisan hareketinden sonra yazdıklarıdır. Bu hikâyeler, Ömer Seyfettin'in edebiyatta kalıcı bir yer edinmesini sağlamıştır. Gerçeklik duygusu ve gözlem gücü hikâyelerinin başarısını artırmıştır."

Hikâyelerinde zaman, mekân, insan ve duygularla ilgili ayrıntılara yer vermiştir. Kaplan (2002, s.69)'a göre, Ömer Seyfettin zamanı, soyut olarak değil; mevsim, günün saati ve yılların akışı içinde yaşanan canlı hayat sahneleri ile tasvir eder. Eserde her şey göze hitap eden küçük bir tablo gibi tasvir edilir. Aynı şekilde şahıslar da maddi

ve manevi özellikleriyle, ruh çözümlenmeleriyle, dış görüntüleriyle detaylı olarak verilir. Şahıslar, bir tablo gibi göz önünde canlandırılır.

Polat (2011) çalışmasında, Ömer Seyfettin'in hatıralarında, "Ben her şeyden, en ehemmiyetsiz fıkralardan, bir cümleden bir hikâye, koskoca bir roman çıkarabilirim" dediğini belirtmektedir. Dolayısıyla da Polat'a göre Ömer Seyfettin; yaşadığı, duyduğu, okuduğu her şeyden kolayca bir hikâye çıkarabilmektedir" (s.22).

Hikâyelerinin önemli bir kısmında yazarın çocukluk hatıraları ve yaşadığı savaş yıllarının etkileri, toplumsal hayatın aksayan yanları gözlenmektedir. Enginün'den aktaran Atatürk Kültür Merkezi Yayın Grubu(1992)'nda da eserlerinin konusu, "kadın-erkek münasebetleri, batıl inançlar, çocukluk hatıralarından gelen çocuğun çevreyle münasebetleri, Türklük şuuru, manasız korku ve kıskançlıklar başta olmak üzere çeşitli beşerî duygular." şeklinde açıklanmaktadır. Ömer Seyfettin hayatın karışıklığını hikâyelerinde canlı hayat sahneleri hâlinde vermiştir. Bu nedenle de hikâyeleri, zevkle okunan hikâyeler arasında yer almaktadır.

Önertoy (1972) da çalışmasında, Ömer Seyfettin hikâyelerinin içerikleri hakkında bilgi vermiştir (s.139-140): Ömer Seyfettin'in "And, Falaka, Kaşığı, İlk namaz" gibi hikâyeleri çocukluk yıllarının izlenimlerini yansıtır. Yazar, "Falaka ve Yalnız Efe" gibi hikâyelerinde cehalet ve taassubu, kahramanı "Efruz Bey" olan hikâyelerinde de beslendikleri yabancı kültürle benliğini kaybetmiş, yozlaşmış sahte aydınları ele almıştır. Yazarın "Bomba" adlı hikâyesinde millî şuuru uyandırma amacı güdülmektedir. "Gizli Mabet" adlı hikâyesinde de Batı'nın Doğu'yu ne kadar yüzeysel bilgilerle tanıdığı belirtilmektedir.

Ömer Seyfettin'in incelenen hikâyeleri içinde özellikle "Yeni Lisan" hareketinden sonra yazdıklarının dilinin daha sade olduğu gözlenmiştir. Yazar bu hikâyelerde gereksiz mecazlardan uzak durmuştur.

Polat (2011)'a göre, "Ömer Seyfettin "Genç Kalemler" dergisinde çıkan "Yeni Lisan" makalesinde "halkçı" bir dil anlayışı benimserken daha sonra Dicle gazetesinde çıkan "Yeni Lisan" adlı makalesinde tamamen Türklüğe yönelik "milliyet" merkezli bir dil anlayışını benimsemiştir. Bu iki makalenin dil anlayışındaki fark Ziya Gökalp ile

tanışmasına bağlanabilir. Çünkü Ömer Seyfettin, Dicle gazetesindeki yazısını Ziya Gökalp'in meşhur "Turan" manzumesinin sloganlaşan son beytiyle bitirir" (s.27).

Hikâyelerinin genel özelliklerini Polat (2011, s.23-25) maddeler hâlinde şöyle açıklamıştır:

1. Yeni Lisandan önce yazdıklarında önemli ölçüde Edebiyat-ı Cedide kalıntıları vardır. Arapça-Farsça kelime kadrosunun kabarıklığı, süs için yapılmış terkipler, hayaller ve benzetmelerdeki yapaylık hep bu tortunun izleridir. Yeni Lisandan sonraki hikâyeleri ise arı, duru bir İstanbul Türkçesiyledir.

2. II. Meşrutiyet sonrası hikâyelerinin tamamında sosyal faydacı sanat anlayışını bulmak mümkündür.

3. Kelime kadrosu itibariyle konuşma dilinden alınmış olması dışında, süssüz bir üslupla yazılmış olması da hikâyelerinin tanıtıcı vasıflarındandır.

4. "Edebiyatsız edebiyat yapmak" isteyen Ömer Seyfettin'de bilgilendirme çabası yüzünden, üslupçuluk gölgelenmiştir.

5. Hikâyelerinde mekânın memleket sathına yayılmış genişliği de dikkat çekmektedir.

6. Konu ve vakayı her şeyin önüne almakla beraber, karakter ve tip yaratmada da başarılıdır. Başarıyla çizdiği üç tipten bahsedilir:

a. Türk tarihinden alıp "Eski Kahramanlar" ortak üst başlığıyla bir ideal insan olarak işlediği kahraman tipi.

b. II. Meşrutiyet sonrasında fikri ve siyasi yönelişlerdeki olumsuzlukları göstermek üzere Efruz Bey adıyla çizdiği şarlatan tipi.

c. Gündelik hayatın içinde yaşattığı iddiasız, arif, babacan Bican Efendi tipi.

İlk dört maddeden anlaşılacağı üzere Ömer Seyfettin, "Yeni Lisan" hareketinden sonra yazdığı hikâyelerde sosyal faydacı sanat anlayışını benimsemiş, hikâyelerinde kullandığı kelime kadrosunu halkın konuşma dilinden almış, "Edebiyatsız edebiyat yapma" anlayışını benimsemiş ve halkı bilgilendirmek istediği için halkın

anlayabileceği bir dil kullanmıştır. Altıncı maddeden yola çıkarak da Efruz Bey gibi tiplerin konuşma tarzlarının hikâyelerde verilmesinin, bu tipleri anlamak ve hikâyelerin bütünlüğünü kavrayabilmek açısından önemli olduğu belirtilebilir.

1.1.3. Ömer Seyfettin'in Eserleri

Ömer Seyfettin'in sağlığında şu kitapları basılmıştır: Vatan! Yalnız Vatan... (1911), Herkes İçin İhtimaiyat: Ticaret ve Nasip (1914), Yarınki Turan Devleti (1914), Mektep Çocuklarında Türklük Mefkûresi (1914), Milli Tecrübelerden Çıkarılmış Ameli Siyaset (1914), Turan Masalları: İhtiyarlıkta mı Gençlikte mi? (1914), Ashab-ı Kehfimiz (1918), Harem (1918), Efruz Bey (1919).

Ayrıca Ömer Seyfettin'in yazdığı tüm hikâyeler Müjgân Cunbur tarafından "Ömer Seyfettin Bibliyografyası" isimli eserde listelenmiştir. Bu hikâyeler yayımlandıkları tarih bilgileri ile birlikte alfabetik sıra ile şu şekilde verilmiştir: Acaba Ne İdi? (1919), Acıklı Bir Hikâye (1919), Açık Hava Mektebi (1927), And (1912), Antiseptik (1919), Apandisit (1910), Ashab-ı Kehfimiz (1918?), Asılzadeler (1926), Aşk Dalgası (1912), Aşk ve Ayak Parmakları (1910), At (1908), Ayın Takdiri (1918), Bahar ve Kelebekler (1911), Baharın Tesiri (1919), Balkon (1920), Başını Vermeyen Şehit (1917), Beşeriyet ve Köpek (1910), Beyaz Lale (1914), Beynamaz (1919), Bilgi Bucağı (1926), Binecek Şey (1917), Bir Çocuk-Aleko (?), Bir Hatıra (1918), Bir Hayır (1919), Bir Kayışın Tesiri (1919), Bir Temiz Havlu Uğruna (1963), Bir Vasiyetname (1926), Birdenbire (1919), Bit (1919), Bomba (1911), Boykotaj Düşmanı (1914), Busenin İbtidai Şekli (1909), Büyücü (1917), Cesaret (1918), Çakmak (1917), Çanakkale'den Sonra (1917), Çirkinliğin Esrarı (1919), Dama Taşları (1918), Deve (1919), Devletin Menfaati (1919), Diyet (1918), Dünyanın Nizamı (1919), Düşünme Zamanı (1918), Efruz Bey (1919), Eleğim Sağma (1917), Elma (1909), Falaka (1917), Ferman (1917), Fon Sadriştayn'ın Karısı (1917), Forsa (1919), Gayet Büyük Adam (1914), Gizli Mabet (1919), Gurultu (1913), Harem (1918), Hafiften Bir Sada (1918), Havyar (1919), Herkesin İçtiği Su (1919), Heykel (1956), Horoz (1919), Hürriyet Bayrakları (1913), Hürriyet Gecesi (1917), Hürriyete Layık Bir Kahraman (1919), İffet (1920), İhtiyarlıkta mı Gençlikte mi? (1914), İki Meb'us (1908), İlk Cinayet (1919), İlk Düşen Ak (1919), İlk Namaz (1909), İnat (?), İrtica Haberi (1911), Kaç Yerinden? (1917), Karmanyolacılar (1920), Kaşağı (1919), Keramet (1919), Koleksiyon (1913), Kesik

Bıyık (1919), Kıskançlık (1926), “Kızılelma” Neresi (1917), Koleksiyon (“Tatlısu Frenkleri” isimli romandan bir parça) (1913), Korkunç Bir Ceza (1919), Kumrular (1910), Kurbağa Duası (1920), Kurumuş Ağaçlar (1920), Külah (1918), Kütük (1917), Lokanta Esrarı (1920), Mahcubluk İmtihanı (1928–1929), Makul Bir Dönüş (1918), Mehdi (1914), Mehma Emken (1919), Memlekete Mektup (1919), Mermer Tezgâh (1917), Miras (1920), Muayene (1920), Muhteri (1918), Müjde (1918), Nadan (1918), Nakarat (1918), Namus (1918), Nasıl Kurtarmış (1919), Nezle (1926), Niçin Zengin Olmamış? (1919), Nişanlılar (1919), Nokta (1919), Pamuk İpliği (1911), Pembe İncili Kaftan (1917), Perili Köşk (1919), Pervanelerin Ölümü (1909), Piç (1913), Pireler (1919), Piyano (1910), Primo Türk Çocuğu (Nasıl Doğdu) (1911), Primo Türk Çocuğu (Nasıl Öldü) (1914), Rüşvet (1919), Rütbe (1918), Sivrisinek (1917), Sultanlığın Sonu (1947), Şefkate İman (1920), Şimeler (1914), Tam Bir Görüş (1926), Tarih Ezeli Bir Tekerrürdür (1919), Tavuklar (1910), Teke Tek (1917), Terakki (1918), Teselli (1917), Topuz (1917), Tos (1919), Tuğra (1910), Tuhaf Bir Zulüm (1918), Türbe (1919), Türkçe Reçete (1918), Uçurumun Kenarında (1926), Uzun Hasan (1919), Üç Nasihat (1917), Velinimet (1918), Vire (1917), Yalnız Efe (1918–1919), Yemin (1918), Yeni Bir Hediye (1917), Yuf Borusu Seni Bekliyor (1919), Yüksek Ökçeler (1919), Yüz Akı (1919), Zeytin Ekmek (1919) (Türk Tarih Kurumu Basımevi [TTK], 1992).

Ömer Seyfettin’in eserleri birçok kez farklı kaynaklar ve uzmanlar tarafından listelenmiştir. Ancak yapılan bu çalışmalara rağmen kendisinin tüm eserlerinin eksiksiz ve doğru olarak tespit edildiği söylenemez. Ömer Seyfettin’in birçok eserinde takma ad ve rumuz kullanması eser tespitini zorlaştıran en önemli sebeptir. Nazım Hikmet Polat “Ömer Seyfettin Bütün Nesirleri” isimli eserinde bugüne kadar tespit edilmiş olan ve kendisine ait olduğu kabul gören bütün rumuzları alfabetik olarak şu şekilde listelemiştir: Ayas, Ayın, Ayın Ha, Ayın Kef, Ayın Sin, Camsap, C., C. Nazmi, Ç. Kemal, Feridun, F. Nezihî, Ömer Tarhan, Ö.Seyfettin, Perviz, Süheyl Feridun, Şit, Tarhan, Tekin.

1.2. ARAŞTIRMAYA GİRİŞ

Bu bölümde, bu araştırmanın yapılmasını gerektiren ‘Problem Durumu’, araştırma sonucunda ulaşılmak istenen ‘Amaçlar’ ve araştırmanın ‘Önemi’, araştırmanın esas aldığı ‘Problem Cümlesi’, bu cümleye bağlı olan ‘Alt Problemler’, ‘Sayılıtlar’, ‘Sınırlılıklar’, ‘Tanımlar’ ve ‘Kısaltmalar’ sunulmuştur.

1.2.1. Problem Durumu

Türkçe öğretiminde özellikle ilköğretim ikinci kademe seviyesinde kelime gruplarının öğretimi yeteri kadar verimli olmamaktadır. Örnek metinler üzerinde yapılan dil bilgisi çalışmalarına destek olabilmek adına Türk Edebiyatının en önemli hikâyecilerinden Ömer Seyfettin’in hikâyelerinden bazıları üzerinde çalışma yapılmak istenmektedir.

1.2.2. Amaç ve Önem

Çalışmanın amacı Ömer Seyfettin’in on dört adet hikâyesi üzerinden kelime grupları üzerine çalışma yapmak, kelime gruplarının öğretilmesini kolaylaştıracak ya da bu öğretime fayda sağlayacak veriler elde etmektir.

İlkokuldan başlayarak üniversite eğitimi dâhil olmak üzere öğrencilere Türkçenin doğru ve güzel kullanımı, dil bilgisi kurallarına uygun yazma ve konuşma öğretimi için çaba sarf edilmektedir. Türkçeyi en güzel ve etkili kullanan Ömer Seyfettin verdiği eserler ile her yaştan okuyucuya hitap etmektedir. Bu büyük yazarın hikâyelerinin yardımıyla kelime gruplarının öğrenimi konusunda yarar sağlamak, bu grupların ne sıklıkla ve ne şekilde kullanıldığını ortaya koymak çalışmanın önemini göstermektedir.

1.2.3. Problem Cümlesi

Ömer Seyfettin’in hikâyelerinde geçen kelime gruplarının Türkçe eğitimine katkısı var mıdır?

1.2.4. Alt Problemler

Ömer Seyfettin’in hangi hikâyeleri çalışma metni olarak seçilecektir?

Bu hikâyelerde hangi kelime gruplarının incelenmesi söz konusu olacaktır?

İncelenen metinlerde en fazla hangi kelime grupları kullanılmıştır?

Yazarın edebi görüşü ve üslubu kullandığı kelime grupları üzerinde etkili midir?

Listelenen kelime grupları ile ilköğretim ikinci kademe öğrencilerine dil bilgisi alanında nasıl fayda sağlanabilir?

1.2.5. Sayılılar

Sadece on dört adet hikâyenin Ömer Seyfettin'in edebi üslubunu özetleyecek bir çerçeve çizeceği varsayılmıştır.

Hikâyelerin alındığı Yapı Kredi Yayınları tarafından Mart 2015 tarihinde 2.Baskısı yapılan Ömer Seyfettin'in Bütün Hikâyeleri isimli eser esas alınırken bu eserin doğru ve güvenilir olduğu, hikâyelerin orijinaline bağlı kaldığı varsayılmıştır.

1.2.6. Sınırlılıklar

Ömer Seyfettin'in sadece on dört adet hikâyesi esas alınmıştır.

Kelime grupları olarak sadece önceden belirlenen tamlama ve gruplar ele alınmıştır.

1.2.7 Tanımlar

Dil: Sadece insanların değil tüm canlıların birbirleriyle veya diğer varlıklarla iletişim kurmasını sağlayan anlamlı her türlü yapıdır.

Dilbilgisi: Bir dilin tüm yapılarını inceleyen ve düzenleyen, kurallardan oluşan bilim dalıdır.

Kelime Grubu: Belirli kurallar çerçevesinde bir araya gelen en az iki kelimenin kurduğu anlamlı yapılardır.

İsim Tamlaması: En az iki ismin iyelik ilişkisi taşımak şartıyla bir araya gelerek oluşturduğu kelime gruplarıdır.

Sıfat Tamlaması: En az bir sıfatın en az bir ismi çeşitli yönlerden belirttiği veya nitelediği kelime gruplarıdır.

İkileme: Aynı sözcüğün, yakın anlamlı sözcüklerin veya zıt anlamlı sözcüklerin tekrarı ile oluşan kelime gruplarıdır.

Fiilimsi Grubu: Fiilimsilerin kendinden önceki veya sonraki sözcüklerle oluşturduğu kelime gruplarıdır.

Edat Grubu: En az bir isim ile bir edatın oluşturduğu kelime gruplarıdır.

Unvan Grubu: En az bir isim ile en az bir unvan bildiren sözcüğün oluşturduğu kelime gruplarıdır. Unvan bildiren sözcük, unvan, makam, akrabalık ya da lakap anlamı taşıyor olabilir.

1.2.8. Kısaltmalar

- B.Ş.** : Binecek Şey
- B.H.** : Bir Hatıra
- Ç.K.** : Çakmak
- D.T.** : Dama Taşları
- D.V.** : Deve
- D.Z.** : Düşünme Zamanı
- H.B.** : Hürriyet Bayrakları
- İ.C.** : İlk Cinayet
- İ.N.** : İlk Namaz
- M.D.** : Makul Bir Dönüş
- M.R.** : Mürebbiye
- T.T.** : Tütün
- U.Ö.** : Uzun Ömür
- Z.E.** : Zeytin Ekmek
- s.** : Sayfa
- str.** : Satır

BÖLÜM II

2. İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde kelime grupları ve bu grupların Türkçe Eğitime katkısıyla ilgili olarak yapılmış benzer çalışmalara ve Ömer Seyfettin'in hikâyelerini konu edinme açısından benzer çalışmalara yer verilmiştir.

Kelime grupları ve bu grupların Türkçe Eğitime katkısı üzerine Türk Dili ve Edebiyatı, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği ve Türkçe Öğretmenliği Bilim Dallarında birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalar temel olarak örnek metinler üzerinde önceden belirlenmiş kelime gruplarının kullanılma sıklığını değerlendirmedir. Bu değerlendirmeler sonucunda öncelikle örnek metinlerin seçildiği eserlerin yazarları hakkında bilgi edinilmiştir. Seçilen yazarların üslupları, verdikleri eserlerde kullandıkları kelime ve kelime gruplarının türleri ve kullanım sıklıkları çerçevesinde yorumlanabilir. Ayrıca kelime ve kelime grubu incelenmesi orta öğretim kurumlarında Türkçe öğretime katkı sağlamaktadır. Üzerlerinde kelime ve kelime grubu inceleme çalışmaları ayrıntılı şekilde yapılmış metinler, bu kelime gruplarının öğretiminde faydalı birer kaynak ve örnek metin olarak kullanılabilir.

Yapılan çalışmaların Ömer Seyfettin, Sait Faik Abasıyanık, Reşat Nuri Güntekin, Refik Halit Karay gibi Türk Edebiyatı'nın önde gelen hikâyeci ve romancılarının eserlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Fatma Akpınar, Cennet Genç, Özlem Mıdık, Nazan Mıh ve Levent Şahin farklı yıllarda (2006, 2008, 2008, 2011, 2014) yüksek lisans tezlerinde Sait Faik Abasıyanık'ın hikâyelerini incelemiştir. Bu çalışmalarda Sait Faik Abasıyanık'ın yayınlanmış beş hikâye kitabı bütüncül olarak ele alınmış, her bir çalışmada ele alınan farklı bir kitap içindeki kısa hikâyelerin tamamı üzerinde çalışılmıştır. (Son Kuşlar, Alemdağ'da Var Bir Yılan, Az Şekerli, Havada Bulut, Mahalle Kahvesi) Sait Faik Abasıyanık'ın eserlerinin tercih edilmesinde yazarın Türk hikâyeciliğinin mihenk taşlarından biri olması etkilidir. Her yaşta her okura hitap etme gücü olan yazarın kısa hikâyeleri orta öğretim seviyesindeki öğrenciler için de kusursuz birer örnek metin olarak kullanılabilir.

Ömer Seyfettin'in eserleri de kelime grubu ve söz dizimi çalışmalarında bazı çalışmalara konu edinilmiştir. Sait Faik Abasıyanık'ın eserlerinde olduğu kadar yoğun olarak çalışmalara konu edinilmemiş olması da bizim çalışmamız için tercih edilmesinin sebeplerindendir. Bizim yapacağımız çalışmada olduğu gibi önceki çalışmalarda da Ömer Seyfettin'in tek bir hikâyesi üzerinde çalışmak yerine kısa hikâyelerinden bazıları bir araya getirilerek örnek metin kümesi oluşturulması tercih edilmiştir. Ülkü Korkut 2002 yılındaki yüksek lisans tez çalışmasında Ömer Seyfettin'in on iki farklı hikâyesini incelemiştir. (Mermer Tezgâh, Falaka, Yüksek Ökçeler, Perili Köşk, Topuz, Gizli Mabet, Keramet, Diyet, Beynamaz, Forsa, Kurbağa Duası, Külâh, Ferman) Yahya Yüce ise 2007 yılındaki yüksek lisans tez çalışmasında dört hikâye kitabında yer alan altmış dokuz hikâyeyi ele almıştır. (Yüksek Ökçeler, Eski Kahramanlar, Gizli Mâbed, Beyaz Lâle)

Kelime gruplarının incelenmesi sırasında hangi dil bilgisel yapıların çalışmaya başlık olarak dâhil edileceği ve bu başlıkların da hangi alt başlıklara ayrılarak sınıflandırılacağı da önem arz etmektedir. Uygulama yapılırken bazı çalışmalarda gösterilen kelime grubu türlerinin diğerlerinde farklı şekilde isimlendirildiği ya da farklı bir açıklama ile ayrıntılandığı görülmektedir. Hatta bazı kelime gruplarının bir çalışmada alt başlıklar ile ayrıntılı olarak ele alınırken diğer çalışmalarda tamamen inceleme dışında tutulduğu görülebilir.

Alper Özcan, Özlem Mıdık ve Nazan Mıh incelemeye aldıkları örnek bir kelime grubu türünü ad takımları ve bunun alt başlıklarını da belirtili, belirtisiz ve zincirleme ad takımları şeklinde isimlendirirken aynı öğeler diğer çalışmalarda isim tamlamaları ve alt başlık olarak belirtili, belirtisiz, zincirleme isim tamlamaları olarak isimlendirilmiştir. Yine bu kelime grupları Alper Özcan, Özlem Mıdık, Cennet Genç ve Nazan Mıh'ın çalışmalarında ana başlıklar olarak incelenirken Fatma Akpınar, Levent Şahin, Erkan Acur ve Feride Yılmaz çalışmalarında bu başlıkları unsur sayıları, aldıkları ekler ve oluşma biçimlerine göre farklı alt başlıklar altında daha ayrıntılı biçimde incelemişlerdir.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Araştırmada doküman inceleme – doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu model seçilirken araştırmacının niteliği ve kapsamı, araştırma modelinin çalışmaya uygunluğu göz önünde bulundurulmuştur. Çalışmamızda esas olarak Ömer Seyfettin hikâyelerindeki kelime ve kelime grupları konu edildiği için bu çalışmaya en uygun model olarak doküman analizi modeli tercih edildi. Doküman inceleme modeli temel olarak yazılı materyallerin analizi olarak kullanılsa da film, video ve fotoğraf gibi diğer doküman türleri de bu incelemenin kapsamına girer. Doküman analizi ve doküman analizi yönteminin basamakları farklı kaynaklarda küçük farklılıklar ile değişiklik gösterse de esas olarak şu şekilde açıklanabilir. Yöntem nitel araştırmalarda gözlem ve görüşme gibi yöntemlerin kullanımının zor veya olanaksız olduğu durumlarda kullanılan ya da bu yöntemlerin yanında ek çalışma olarak da kullanılabilen bir çalışma sistemidir. Yöntemin temeli doğrudan yazılı veya görsel dokümanlarla çalışma üzerine kuruludur. Bu yöntemde en önemli noktalardan biri ve ilk basamağı üzerinde çalışma yapılacak dokümanı seçmektir. Araştırma problemi ile ilgili ve kapsamlı olmayan doküman üzerinde çalışma yapmak çalışmanın en başından hataya düşmektir. Çalışma için yanlış doküman seçilirse diğer basamakların da doğru olması mümkün değildir. Doküman seçiminden sonra tercih edilen dokümanların orijinalliğinin kontrol edilmesi basamağı gelir. Bu basamakta çalışmaya başlamadan önce dokümanların orijinal olup olmadığı mutlaka tespit edilmelidir. Bu basamak ihmal edilirse çalışmaya ayrılan zaman, emek ve kaynaklar heba edilmiş olur. Çalışma için verilen tüm çaba dokümanın orijinal olmadığı sonradan anlaşıldığı takdirde boşa gideceği gibi çalışmacının güvenilirliği ve itibarı da zedeleneyecektir. Modelin üçüncü basamağı aslında çalışmanın asıl yapıldığı noktadır. Bu basamak dokümanın anlaşılması olarak adlandırılır ve aslında ilk iki basamakta yapılan tüm çalışmaların amacı bu basamakta kullanılacak dokümanları temin edebilmektir. Bu basamakta araştırmacı elindeki verileri inceler ve özümser. Yaptığı çalışmalar sonucu doküman içeriğini

yorumlayabilmesi ve sözel olarak ifade etmesi esastır. Araştırmacının doküman analizi yöntemini tek yöntem olarak mı kullanacağı yoksa bu yöntemi başka veri toplama yöntemlerine ek olarak mı kullanacağı önem arz etmektedir. Yöntemin diğer basamağı veriyi analiz etmedir. Bu süreçte yöntem diğer çalışmalara ek olarak kullanılıyor ise bu yöntemden elde edeceği veriler diğer yöntemlerden gelen verileri desteklemek ya da kontrol etmek için kullanılacaktır. Bu durumda yöntem sadece destekleyici ve yardımcı bir öge konumunda olduğu için çok derin ve karmaşık bir çalışmaya ihtiyaç duyulmayabilir. Ancak araştırmacının temel ve tek yöntemi veri analizi ise dokümanların daha kapsamlı ve derinlemesine incelenmesi gerekir. Doküman analizi yönteminin son basamağı elde edilen veriyi kullanmadır. Ancak bu basamakta dikkat edilmesi gereken durumlar söz konusu olabilir. Öncelikle elde edilen verilerin kullanımı herhangi bir kişi veya kuruma zarar ya da fayda sağlayabilir mi sorusu cevaplandırılmalıdır. Söz konusu dokümanlar incelemeye alınmadan önce de inceleme sonrası bu verilerin kullanımına dair olarak da ilgili kişi ve kurumlarla mutlaka iletişime geçilmelidir. Ortaya çıkabilecek her türlü olumsuz durumun önüne geçmek için gerekli hallerde izin alınmalı, gereken durumlarda gizlilik esas alınmalıdır. Elde edilen veriler kullanılmadan önce bir kopya olarak söz konusu kişi ve kuruluşlara bildirilerek durumdan haberdar edilmeleri ve mümkünse yazılı izin alınması en sağlıklı yöntem olacaktır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmada evreni Ömer Seyfettin'in tüm hikâyeleri oluşturmaktadır. Seçtiğimiz on dört adet hikâyeye de örnekleme oluşturmaktadır. Araştırma için esas alınan metinler Yapı Kredi Yayınları tarafından Mart 2015 tarihinde 2. baskısı yapılan Ömer Seyfettin'in Bütün Hikâyeleri isimli eserden Amaçsal Örneklem yoluyla alınmıştır. Amaçsal Örneklem yolu kullanılırken iki durum göz önünde bulundurulmuştur. İlk olarak, seçilecek Ömer Seyfettin hikâyelerinin daha önce üzerlerinde benzer kelime ve kelime grubu çalışmaları yapılmamış olmalarına dikkat edilmiştir. Böylece aynı metinler üzerinde tekrara düşme ve zaten yapılmış olan çalışmaları yineleme durumunun önüne geçilmiştir. İkinci olarak, yapılan seçim sonucu oluşan, daha önce benzer çalışmalar yapılmamış Ömer Seyfettin hikâyeleri evreninden seçilecek hikâyelerdeki anlatım ve içerik özellikleri göz önüne alınmıştır. Hikâyelerinin

orta öğretim kurumlarına yönelik olarak kullanılabilceği gerçeği göz önüne alınarak içerik olarak bu seviyeye uygun hikâyeler tercih edilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Hikâyelerde geçen kelime grupları türlerine göre ayrılarak sınıflandırılmıştır.

3.4. Veri Çözümleme Teknikleri

Hikâyelerde geçen kelime grupları türlerine ayrılmış, bu türler de alt türlerine ayrılarak gösterilmiştir.

BÖLÜM IV**BULGULAR VE YORUMLAR****İNCELEME**

**(ÖMER SEYFETTİN'İN HİKÂYELERİNDEKİ KELİME GRUPLARININ
TESPİTİ)**

1. BİNECEK ŞEY

A. TAMLAMALAR

1. İSİM TAMLAMALARI

1.1. BELİRTİLİ İSİM TAMLAMALARI

Kirli, yırtık yenleriyle **alnının terlerini** sildi. (B.Ş. s.550 str.1-2)

Anadolu **tekkelerinin kapıları** ağzına kadar açıldı. (B.Ş. s.550 str.17-18)

Onun fikrinde köylerin, kasabaların, şehirlerin isimlerine de lüzum yoktu. (B.Ş. s.550 str.20-21)

Onun fikrinde **köylerin, kasabaların, şehirlerin isimlerine** de lüzum yoktu. (B.Ş. s.550 str.20-21)

Aşkî idrak eden büyük hakikate ermiş, haricî, batınî kâinatın, **hakkın manasını** anlamıştı. (B.Ş. s.551 str.3-4)

Ne olduğuna dikkat etmediği, “**dünya**”nın **üstünde** bir duman içindeymiş gibi, hiç görmeyerek yaşardı. (B.Ş. s.551 str.8-9)

Aşkın haricindeki şeyler, **onun etrafında** toplanmış bir küme masivâ bulutuydu. (B.Ş. s.551 str.10-11)

Şimdi, bir an için, aşkını unutuyor, bu ağır yükün altında ezilen **vücudunun varlığını** sezer gibi oluyordu. (B.Ş. s.551 str.14-15)

Tekrar durduğu **yolun ilerisine, gerisine** baktı. (B.Ş. s.551 str.17-18)

Yine **aşkın hakikatine** dalarak, yine etrafını dumanlaştırarak, hiçbir şey görmeden, yürümeye başladı. (B.Ş. s.551 str.22-23)

Nefesi, kolları dizleri kesiliyor, hakikatte “olmayan” **vücudunun elemleri**, “mevcut olan” ruhunu sıkıyordu. (B.Ş. s.551 str.25-27)

Sonra, sırma eğerli bir atı **gözünün önüne** getirdi. (B.Ş. s.551 str.29-30)

Tozla örtülmüş **çarıklarının eskiliği** belli olmuyor, kılı göğsünden çamurlu terler damlıyordu. (B.Ş. s.551 str.37, s.552 str.1)

Yolun dönemecinde küçük bir tepenin önüne gelmişti. (B.Ş. s.552 str.11-12)

Dönemecin karşısında iki üç çınar ağacıyla bir kurumuş çeşme vardı. (B.Ş. s.552 str.12-13)

Bu **tepenin eteğini** dönünce yolun tırmanıp aştığı öyle dik, öyle sarp bir yokuş gördü ki... (B.Ş. s.552 str.13-15)

Ömründe ilk defa olarak **zahitlerin mabuduna** yalvarmaya başladı. (B.Ş. s.552 str.22-23)

Sonra, sürüklenerek, kurumuş çeşmenin başındaki **çınarların gölgesine** gitti. (B.Ş. s.552 str.28-29)

Allah'ım, **benim vücudumu** yarattın. (B.Ş. s.552 str.34)

Döndü, tekrar **çeşmenin başına** baktı. (B.Ş. s.554 str.7-8)

Gel, sevabına şu tayı kucağına al da **yokuşun başına** kadar çıkarıver. (B.Ş. s.554 str.13-14)

“Hem **yokuşun başına** kadar... Haydi, sevabına...” (B.Ş. s.554 str.17)

Sen tayı **yokuşun başına** kadar çıkar, sonra yine iner o tarafa gidersin. (B.Ş. s.554 str.24-25)

Tepeye çıkınca açlıktan, sıcaktan, ihtiyarlıktan ziyade **tayın ağırlığından** yorgun, yere yıkıldı. (B.Ş. s.554 str.35-37)

1.2 BELİRTİSİZ İSİM TAMLAMALARI

Sıcak bir **haziran güneşi** dünyayı sebepsiz bir belâ gibi kasıp kavuruyordu. (B.Ş. S.550 str.2-3)

Öğleden evvel bir köye rast gelirim ümidiyle geceyi geçirdiği **çoban kulübesinden** aç çıkmıştı. (B.Ş. s.550 str.10-11)

Gözlerini yere indirince, bir takım **hayvan, kağnı izleri** gördü. (B.Ş. s.551 str.18-19)

Hayalinden **deve katarları**, kervan katarları geçti. (B.Ş. s.551 str.31-32)

Hayalinden deve katarları, **kervan katarları** geçti. (B.Ş. s.551 str.31-32)

Onların **cehennem azabıyla**, cennet hırsıyla daima rahatsız olan ruhlarına mukabil vücutları, ne kadar mesut, ne kadar rahattı... (B.Ş. s.552 str.7-9)

Onların cehennem azabıyla, **cennet hırsıyla** daima rahatsız olan ruhlarına mukabil vücutları, ne kadar mesut, ne kadar rahattı... (B.Ş. s.552 str.7-9)

Gözlerinden, haricî âlemin hayalini kaplayan **aşk dumanı**, dudaklarından ariflik tebessümü silindi. (B.Ş. s.552 str.21-22)

Gözlerinden, haricî âlemin hayalini kaplayan **aşk dumanı**, dudaklarından **ariflik tebessümü** silindi. (B.Ş. s.552 str.21-22)

Derviş Hasan bir kolunda mahbuplar, öteki kolunda cariyeler, arkasında genç köleler, **menekşe, yasemin kokuları**, saz, ney sedaları içinde bu küheylâna doğru yürüyor, binmeğe çalışıyordu. (B.Ş. s.553 str.20-22)

Derviş Hasan bir kolunda mahbuplar, öteki kolunda cariyeler, arkasında genç köleler, menekşe, yasemin kokuları, **saz, ney sedaları** içinde bu küheylâna doğru yürüyor, binmeğe çalışıyordu. (B.Ş. s.553 str.20-22)

Derviş Hasan gözlerin **fal taşı** gibi açtı. (B.Ş. s.554 str.15)

“Hiyanetlik etme derviş baba, hepimiz Müslüman’ız, yapma, **din kardeşlerine** acı...” (B.Ş. s.554 str.19-20)

Sevaba, Müslüman’a, **din kardeşlerine** sövmeye başladı. (B.Ş. s.554 str.26-27)

Bunlar öyle **ağz patırtısına** pabuç bırakır takımdan değildiler. (B.Ş. s.554 28-29)

Dünya zahitleri tarafından binlerce seneden beri o kadar ibadet, o kadar taleple taciz edilen Allah'ın şüphesiz artık "istenildiği gibi" değil "istediği gibi" vermek en haklı bir hikmetiydi. (B.Ş. s.555 str.3-6)

1.3. ZİNCİRLEME İSİM TAMLAMALARI

Dağın, taşın, nehrin, gölün, ormanın hususî isimleri olur muydu? (B.Ş. s.550 str.19-20)

İlkbaharlar, sonbaharlar, yazlar, kışlar **tabiatın birer efsanesiydi.** (B.Ş. s.550 str.24-25)

Aşkın haricindeki şeyler, onun etrafında toplanmış bir küme masivâ bulutuydu. (B.Ş. s.551 str.10-11)

Onların cehennem azabıyla, cennet hırsıyla daima rahatsız olan ruhlarına mukabil vücutları, ne kadar mesut, ne kadar rahattı... (B.Ş. s.552 str.7-9)

Yolun dönemecinde **küçük bir tepenin önüne** gelmişti. (B.Ş. s.552 str.11-12)

Gözlerinden, **haricî âlemin hayalini** kaplayan aşk dumanı, dudaklarından ariflik tebessümü silindi. (B.Ş. s.552 str.21-22)

Sonra, sürüklenerek, **kurumuş çeşmenin başındaki çınarların gölgesine** gitti. (B.Ş. s.552 str.28-29)

Hakkını haykırması bir asi sükûnuyla, mağrurlanarak, sustu. (B.Ş. s.553 str.8-9)

Bu, **eserini seven merhametli Allah'ın en birinci bir vazifesiydi.** (B.Ş. s.553 str.10-11)

Gördüğü rüyanın henüz sönmeyen tadıyla gerindi, doğruldu. (B.Ş. s.553 str.31-32)

Çeşmenin biraz ilerisinde yüklü yüksüz birçok atlar, katırlar duruyordu. (B.Ş. s.553 str.32, s.554 str.1)

Derviş Hasan'ın başına üşüştüler. (B.Ş. s.554 str.29)

Yalnız **yeni doğma, ıslak “binecek şey”in keskin kokusunu** duyarak yüzünü buruşturuyordu. (B.Ş. s.554 str.33-35)

2. SIFAT TAMLAMALARI

2.1. NİTELEME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Kirli, yırtık yenleriyle alınının terlerini sildi. (B.Ş. s.550 str.1-2)

Sıcak bir haziran güneşi dünyayı sebepsiz bir belâ gibi kasıp kavuruyordu. (B.Ş. s.550 str.2-3)

Sıcak bir haziran güneşi dünyayı **sebepsiz bir belâ** gibi kasıp kavuruyordu. (B.Ş. s.550 str.2-3)

Seyrek, sıska ağaçlı bir ormanın kenarında idi. (B.Ş. s.550 str.4-5)

Uzakta, **tirşe rengi hafif bir sisle** boyanmış kat kat dağlar görünüyordu. (B.Ş. s.550 str.5-6)

Uzakta, tirşe rengi hafif bir sisle boyanmış **kat kat dağlar** görünüyordu. (B.Ş. s.550 str.5-6)

Köye, kasabaya benzer bir şey gözüne çarpmadı. (B.Ş. s.550 str.6-7)

Vakıa şu **alacalı gölgelerde** uzanıp rahat bir uyku çekmek... hiç de fena değildi. (B.Ş. s.550 str.8-9)

Vakıa şu alacalı gölgelerde uzanıp **rahat bir uyku** çekmek... hiç de fena değildi. (B.Ş. s.550 str.8-9)

Hükümet, kanun, aile, din, ahlâk hâsılı her şey, nazarında, manası olmayan birtakım **uydurma lâtifelerdi**. (B.Ş. s.550 str.26)

Aşkî idrak eden **büyük hakikate** ermiş, haricî, batınî kâinatın, hakkın manasını anlamıştı. (B.Ş. s.551 str.3-4)

Aşkı idrak eden büyük hakikate ermiş, **haricî, batınî kâinatın**, hakkın manasını anlamıştı. (B.Ş. s.551 str.3-4)

Geniş, kuru omuzlarının üstündeki koca külâhlı, çok saçlı başlı, beyaz sakallı yanık yüzü, derin, iri, siyah gözleri ona garip bir heybet verirdi. (B.Ş. s.551 str.5-7)

Geniş, kuru omuzlarının üstündeki **koca külâhlı**, çok saçlı başlı, beyaz sakallı yanık yüzü, derin, iri, siyah gözleri ona garip bir heybet verirdi. (B.Ş. s.551 str.5-7)

Geniş, kuru omuzlarının üstündeki koca külâhlı, **çok saçlı başlı**, beyaz sakallı yanık yüzü, derin, iri, siyah gözleri ona garip bir heybet verirdi. (B.Ş. s.551 str.5-7)

Geniş, kuru omuzlarının üstündeki koca külâhlı, çok saçlı başlı, **beyaz sakallı yanık yüzü**, derin, iri, siyah gözleri ona garip bir heybet verirdi. (B.Ş. s.551 str.5-7)

Geniş, kuru omuzlarının üstündeki koca külâhlı, çok saçlı başlı, beyaz sakallı yanık yüzü, **derin, iri, siyah gözleri** ona garip bir heybet verirdi. (B.Ş. s.551 str.5-7)

Geniş, kuru omuzlarının üstündeki koca külâhlı, çok saçlı başlı, beyaz sakallı yanık yüzü, derin, iri, siyah gözleri ona **garip bir heybet** verirdi. (B.Ş. s.551 str.5-7)

Şimdi, bir an için, aşkını unutuyor, bu **ağır yükün** altında ezilen vücudunun varlığını sezer gibi oluyordu. (B.Ş. s.551 str.14-15)

Derin bir “huuu” çekti. (B.Ş. s.551 str.21)

Fakat bu **ümit verici izlerle** örtülmüş, cehennem gibi sıcak, çöl gibi tozlu yol bitmiyordu. (B.Ş. s.551 str.24-25)

Fakat bu ümit verici izlerle örtülmüş, cehennem gibi sıcak, çöl gibi **tozlu yol** bitmiyordu. (B.Ş. s.551 str.24-25)

Bu arabanın **yumuşak, ipek yastıklı içi** kim bilir ne kadar rahattı. (B.Ş. s.551 str.27-28)

Sonra, **sırma eğerli bir atı** gözünün önüne getirdi. (B.Ş. s.551 str.29-30)

Böyle bir ata binse, ufukta göreceği en uzak bir köye yarım saat içinde gidebilirdi. (B.Ş. s.551 str.30-31)

Böyle bir ata binse, ufukta göreceği **en uzak bir köye** yarım saat içinde gidebilirdi. (B.Ş. s.551 str.30-31)

“Bir **topal eşek** olsa da razıyım ya...” (B.Ş. s.551 str.34)

Sıcak gittikçe kızıyor, yol daha ziyade biçimsizleşiyor, tozlar çoğalıyor, taşların arasında **baygın kertenkeleler** görünüyordu. (B.Ş. s.551 str.35-37)

Tozla örtülmüş çarıklarının eskiliği belli olmuyor, kılı göğsünden çamurlu terler damlıyordu. (B.Ş. s.551 str.37, s.552 str.1)

Tozla örtülmüş çarıklarının eskiliği belli olmuyor, **kılı göğsünden** çamurlu terler damlıyordu. (B.Ş. s.551 str.37, s.552 str.1)

Tozla örtülmüş çarıklarının eskiliği belli olmuyor, kılı göğsünden **çamurlu terler** damlıyordu. (B.Ş. s.551 str.37, s.552 str.1)

Derviş Hasan, şimdi şehirlerdeki **zengin, tenperver zahitlerin** içmeye kıyılamayacak soğuk, berrak sularla serin gölgeli rahat şadırvanlarla ikindi namazı için abdestlerini tazelemekle meşgul olduklarını düşündü. (B.Ş. s.552 str.4-7)

Derviş Hasan, şimdi şehirlerdeki zengin, tenperver zahitlerin içmeye kıyılamayacak **soğuk, berrak sularla** serin gölgeli rahat şadırvanlarla ikindi namazı için abdestlerini tazelemekle meşgul olduklarını düşündü. (B.Ş. s.552 str.4-7)

Derviş Hasan, şimdi şehirlerdeki zengin, tenperver zahitlerin içmeye kıyılamayacak soğuk, berrak sularla **serin gölgeli rahat şadırvanlarla** ikindi namazı için abdestlerini tazelemekle meşgul olduklarını düşündü. (B.Ş. s.552 str.4-7)

Yolun dönemecinde **küçük bir tepenin** önüne gelmişti. (B.Ş. s.552 str.11-12)

Dönemecin karşısında iki üç çınar ağacıyla **bir kurumuş çeşme** vardı. (B.Ş. s.552 str.12-13)

Bu tepenin eteğini dönünce yolun tırmanıp aştığı **öyle dik, öyle sarp bir yokuş** gördü ki... (B.Ş. s.552 str.13-15)

Bu **dik yokuş** karşısında duyduğu feci ümitsizlik onun arif ruhunu kararttı. (B.Ş. s.552 str.18-19)

Bu dik yokuş karşısında duyduğu **feci ümitsizlik** onun arif ruhunu kararttı. (B.Ş. s.552 str.18-19)

Bu dik yokuş karşısında duyduğu feci ümitsizlik onun **arif ruhunu** kararttı. (B.Ş. s.552 str.18-19)

Şimdiye kadar eğilmeyen boynunu **menfaatperver, mütekâpu, hesapçı, bir zahit** gibi büktü. (B.Ş. s.552 str.19-21)

Sonra, sürüklenerek, **kurumuş çeşmenin** başındaki çınarların gölgesine gitti. (B.Ş. s.552 str.28-29)

Bir topal eşek olsun Allah'ım... (B.Ş. s.552 str.30-31)

Göndermezsen... **senin ağır, senin sefil eserini** taşıyamayacağım. (B.Ş. s.552 str.37)

Bu, eserini seven **merhametli Allah'ın** en birinci bir vazifesiydi. (B.Ş. s.553 str.10-11)

Zavallı Derviş Hasan açlıktan, sıcağtan, ihtiyarlıktan o kadar yorgundu ki... hemen uyuyuverdi. (B.Ş. s.553 str.12-13)

Mermer havuzlara, nefî gölgeleri düşen büyük ağaçlı bahçeler, altın işlemeli köşkler, lâleler, sümbüller, güller... (B.Ş. s.553 str.15-17)

Mermer havuzlara, nefî gölgeleri düşen **büyük ağaçlı bahçeler**, altın işlemeli köşkler, lâleler, sümbüller, güller... (B.Ş. s.553 str.15-17)

Mermer havuzlara, nefî gölgeleri düşen büyük ağaçlı bahçeler, **altın işlemeli köşkler**, lâleler, sümbüller, güller... (B.Ş. s.553 str.15-17)

Bütün bunların ortasında esîrden yaratılmış gibi **nazik, arif, altın haşalı beyaz, şeffaf bir at** kişiyor tepiniyor, şaha kalkıyordu. (B.Ş. s.553 str.17-19)

Derviş Hasan bir kolunda mahbuplar, öteki kolunda cariyeler, arkasında **genç köleler**, menekşe, yasemin kokuları, saz, ney sedaları içinde bu küheylâna doğru yürüyor, binmeğe çalışıyordu. (B.Ş. s.553 str.20-22)

Tam bineceği zaman küheylân birdenbire döndü; kafasına **öyle bir çifte** attı ki... mahbuplar, cariyeler, köleler birbirine karıştı. (B.Ş. s.553 str.24-26)

Gözünü açınca, **iri bir Yörüğün** başında zebani gibi dikilmiş durduğunu gördü. (B.Ş. s.553 str.27-28)

Çeşmenin biraz ilerisinde **yüklü yüksüz birçok atlar, katırlar** duruyordu. (B.Ş. s.553 str.32, s.554 str.1)

Birçok **boş, semerli hayvan** vardı. (B.Ş. s.554 str.8)

Yalnız yeni doğma, **ıslak “binecek şey”in** keskin kokusunu duyarak yüzünü buruşturuyordu. (B.Ş. s.554 str.33-35)

Yalnız yeni doğma, ıslak “binecek şey”in **keskin kokusunu** duyarak yüzünü buruşturuyordu. (B.Ş. s.554 str.33-35)

Gözlerini göğe, Allah’ın her şeyi gören **büyük gözüne** dikti. (B.Ş. s.554 str.37)

Bu mavi gözün nihayetsiz bakışında “Gönderdiğim bineceği beğendin mi?” diyen bir istihza vardı. (B.Ş. s.555 str.1-2)

Bu mavi gözün **nihayetsiz bakışında** “Gönderdiğim bineceği beğendin mi?” diyen bir istihza vardı. (B.Ş. s.555 str.1-2)

Dünya zahitleri tarafından binlerce seneden beri o kadar ibadet, o kadar taleple taciz edilen Allah’ın şüphesiz artık “istenildiği gibi” değil “istediği gibi” vermek **en haklı bir hikmetiydi**. (B.Ş. s.555 str.3-6)

Deminki isyanına pişman oldu. (B.Ş. s.555 str.7)

Şimdi uzaklaşan Yörük hayvanlarının gittikçe derinleşen çingirak seslerini işitiyor, çıkmayan sesini **bu yeknesak çingiraklara** uydurarak, “istediği gibi veren”den bir daha “bir şey istemeğe” “tövbe, tövbe, tövbe” diyordu. (B.Ş. s.555 str.7-11)

2.2. BELİRTME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1. SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1.1. ASIL SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Sabahtan beri işte **dört saattir** hiç durmadan yürümüştü. (B.Ş. s.550 str.3-4)

Otuz senedir, omuzunda keşkülü sırtında abası, gönlünde tevekkülü, nereye gittiğini bilmediği yollardan geçmiş, ismini öğrenmediği köylerde misafir kalmıştı. (B.Ş. s.550 str.14-16)

Açlık, sıcak, ihtiyarlık **üç bin okkalık** bir yük gibi sırtına çökmüştü. (B.Ş. s.551 str.13-14)

Yüz yıl kadar uzun süren bir rüya görmeye başladı; bir şehre vali oluyordu. (B.Ş. s.553 str.13-14)

2.2.1.2. SIRA SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Bu, eserini seven merhametli Allah’ın **en birinci** bir vazifesiydi. (B.Ş. s.553 str.10-11)

2.2.1.3. ÜLEŞTİRME SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

İlkbaharlar, sonbaharlar, yazlar, kışlar tabiatın **birer efsanesiydi**. (B.Ş. s.550 str.24-25)

2.2.1.4. KESİR SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Böyle bir ata binse, ufukta göreceği en uzak bir köye **yarım saat içinde** gidebilirdi. (B.Ş. s.551 str.30-31)

2.2.2. SORU SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Ama **hangi köye?..** (B.Ş. s.550 str.12)

2.2.3. İŞARET SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Vakıa **şu alacalı gölgelerde** uzanıp rahat bir uyku çekmek... hiç de fena değildi. (B.Ş. s.550 str.8-9)

Ancak nadanlar **bu rüya** ile seraba aldanırlar, beyhude yere üzülmüşlerdi. (B.Ş. s.551 str.1-2)

Derviş Hasan işte **bu erenlerden** biriydi. (B.Ş. s.550 str.5)

Şimdi, bir an için, aşkını unutuyor, **bu ağır yükün** altında ezilen vücudunun varlığını sezer gibi oluyordu. (B.Ş. s.551 str.14-15)

Mutlaka yakında **bu izlerin** gittiği bir köy, bir kasaba bulunacaktı. (B.Ş. s.551 str.19-20)

Bu tahmin, ona teselli verdi, onu sevindirdi. (B.Ş. s.551 str.20-21)

Fakat **bu ümit verici izlerle** örtülmüş, cehennem gibi sıcak, çöl gibi tozlu yol bitmiyordu. (B.Ş. s.551 str.24-25)

Bu arabanın yumuşak, ipek yastıklı içi kim bilir ne kadar rahattı. (B.Ş. s.551 str.27-28)

Bu tepenin eteğini dönünce yolun tırmanıp aştığı öyle dik, öyle sarp bir yokuş gördü ki... (B.Ş. s.552 str.13-15)

Bu dik yokuş karşısında duyduğu feci ümitsizlik onun arif ruhunu kararttı. (B.Ş. s.552 str.18-19)

Karşıma çıkardığım **bu yokuşu** çıkamayacağım. (B.Ş. s.552 str.24-25)

Yalnız **şu yokuşu** aşayım. (B.Ş. s.552 str.26)

“**Öbür taraf** için seni taciz etmem.” (B.Ş. s.552 str.26-27)

“Binecek” göndermezsen, Allah’ım, **bu yokuşu** katiyen çıkmayacağım. (B.Ş. s.553 str.6-7)

Hiç şüphesiz **bu Yörükler**, kendine bir at verirlerdi. (B.Ş. s.554 str.6)

Gel, sevabına **şu tayı** kucağına al da yokuşun başına kadar çıkarıver. (B.Ş. s.554 str.13-14)

Şimdi uzaklaşan Yörük hayvanlarının gittikçe derinleşen çingirak seslerini işitiyor, çıkmayan sesini **bu yeknesak çingiraklara** uydurarak, “istediği gibi veren”den bir daha “bir şey istemeğe” “tövbe, tövbe, tövbe” diyordu. (B.Ş. s.555 str.7-11)

2.2.4. BELGİSİZ SIFATLAR İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Seyrek, sıska ağaçlı **bir ormanın** kenarında idi. (B.Ş. s.550 str.4-5)

Hükümet, kanun, aile, din, ahlâk hâsılı her şey, nazarında, manası olmayan **birtakım uydurma lâtifelerdi**. (B.Ş. s.550 str.26)

Geniş, kuru omuzlarının üstündeki koca külâhlı, çok saçlı başlı, beyaz sakallı yanık yüzü, derin, iri, siyah gözleri ona **garip bir heybet** verirdi. (B.Ş. s.551 str.5-7)

Ne olduğuna dikkat etmediği, “dünya”nın üstünde **bir duman** içindeymiş gibi, hiç görmeyerek yaşardı. (B.Ş. s.551 str.8-9)

Aşkın haricindeki şeyler, onun etrafında toplanmış **bir küme** masivâ bulutuydu. (B.Ş. s.551 str.10-11)

Gözlerini yere indirince, **bir takım hayvan, kağnı izleri** gördü. (B.Ş. s.551 str.18-19)

Mutlaka yakında bu izlerin gittiği **bir köy**, bir kasaba bulunacaktı. (B.Ş. s.551 str.19-20)

Mutlaka yakında bu izlerin gittiği bir köy, **bir kasaba** bulunacaktı. (B.Ş. s.551 str.19-20)

Yine aşkının hakikatine dalarak, yine etrafını dumanlaştırarak, **hiçbir şey** görmeden, yürümeye başladı. (B.Ş. s.551 str.22-23)

Ömründe ilk defa olmak üzere **bir araba** düşündü. (B.Ş. s.551 str.27)

Dönemecin karşısında **iki üç çınar ağacıyla** bir kurumuş çeşme vardı. (B.Ş. s.552 str.12-13)

Çeşmenin biraz ilerisinde yüklü yüksüz **birçok atlar, katırlar** duruyordu. (B.Ş. s.553 str.32, s.554 str.1)

Birçok boş, semerli hayvan vardı. (B.Ş. s.554 str.8)

“Ağır değil, yeni doğdu, **beş altı okka** ya gelir, ya gelmez.” (B.Ş. s.554 str.16-17)

Dünya zahitleri tarafından **binlerce seneden** beri o kadar ibadet, o kadar taleple taciz edilen Allah’ın şüphesiz artık “istenildiği gibi” değil “istediği gibi” vermek en haklı bir hikmetiydi. (B.Ş. s.555 str.3-6)

Dünya zahitleri tarafından binlerce seneden beri **o kadar ibadet**, o kadar taleple taciz edilen Allah’ın şüphesiz artık “istenildiği gibi” değil “istediği gibi” vermek en haklı bir hikmetiydi. (B.Ş. s.555 str.3-6)

Dünya zahitleri tarafından binlerce seneden beri o kadar ibadet, **o kadar taleple** taciz edilen Allah’ın şüphesiz artık “istenildiği gibi” değil “istediği gibi” vermek en haklı bir hikmetiydi. (B.Ş. s.555 str.3-6)

2.3. FİİLİMSİLERLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Uzakta, tirşe rengi hafif bir sisle **boyanmış kat kat dağlar** görünüyordu. (B.Ş. s.550 str.5-6)

“Öğleden evvel bir köye rast gelirim” ümidiyle **geceyi geçirdiği çoban kulübesinden** aç çıkmıştı. (B.Ş. s.550 str.10-11)

Otuz senedir, omuzunda keşkülü sırtında abası, gönlünde tevekkülü, **nereye gittiğini bilmediği yollardan** geçmiş, ismini öğrenmediği köylerde misafir kalmıştı. (B.Ş. s.550 str.14-16)

Otuz senedir, omuzunda keşkülü sırtında abası, gönlünde tevekkülü, nereye gittiğini bilmediği yollardan geçmiş, **ismini öğrenmediği köylerde** misafir kalmıştı. (B.Ş. s.550 str.14-16)

Hükümet, kanun, aile, din, ahlâk hâsılı her şey, nazarında, **manası olmayan** birtakım uydurma lâtifelerdi. (B.Ş. s.550 str.25-26)

Hükümet, kanun, aile, din, ahlâk hâsılı her şey, nazarında, manası olmayan birtakım **uydurma lâtifelerdi**. (B.Ş. s.550 str.25-26)

Aşkın haricindeki şeyler, onun etrafında **toplanmış bir küme** masivâ bulutuydu. (B.Ş. s.551 str.10-11)

Şimdi, bir an için, aşkını unutuyor, bu ağır yükün altında **ezilen vücudunun** varlığını sezer gibi oluyordu. (B.Ş. s.551 str.14-15)

Başı **çatlayacak derecede** ağrıyor, ayakları titriyor, nefes aldıkça, daralmış göğsü acıyordu. (B.Ş. s.551 str.15-17)

Başı çatlayacak derecede ağrıyor, ayakları titriyor, nefes aldıkça, **daralmış göğsü** acıyordu. (B.Ş. s.551 str.15-17)

Tekrar **durduğu yolun** ilerisine, gerisine baktı. (B.Ş. s.551 str.17-18)

Mutlaka yakında bu izlerin **gittiği bir köy**, bir kasaba bulunacaktı. (B.Ş. s.551 str.19-20)

Nefesi, kolları dizleri kesiliyor, hakikatte “**olmayan**” vücudunun elemleri, “mevcut olan” ruhunu sıkıyordu. (B.Ş. s.551 str.25-27)

Nefesi, kolları dizleri kesiliyor, hakikatte “olmayan” vücudunun elemleri, “**mevcut olan**” ruhunu sıkıyordu. (B.Ş. s.551 str.25-27)

Böyle bir ata binse, **ufukta göreceği en uzak bir köye** yarım saat içinde gidebilirdi. (B.Ş. s.551 str.30-31)

Tozla örtülmüş çarıklarının eskiliği belli olmuyor, kıllı göğsünden çamurlu terler damlıyordu. (B.Ş. s.551 str.37, s.552 str.1)

Derviş Hasan, şimdi şehirlerdeki zengin, tenperver zahitlerin **içmeye kıyılmayacak soğuk, berrak sularla** serin gölgeli rahat şadırvanlarla ikindi namazı için abdestlerini tazelemekle meşgul olduklarını düşündü. (B.Ş. s.552 str.4-7)

Onların cehennem azabıyla, cennet hırsıyla daima **rahatsız olan ruhlarına** mukabil vücutları, ne kadar mesut, ne kadar rahattı... (B.Ş. s.552 str.7-9)

Yürüdüğü yolda izler gittikçe karışıyordu. (B.Ş. s.552 str.10)

Bu tepenin eteğini dönünce yolun **tırmanıp aştığı öyle dik, öyle sarp bir yokuş** gördü ki... (B.Ş. s.552 str.13-15)

Açlık, sıcak, ihtiyarlık **sabahtan beri durmadan yürüyen Derviş Hasan'ı** azıcık daha isyan ettirecekti. (B.Ş. s.552 str.17-18)

Bu dik yokuş karşısında **duyduğu feci ümitsizlik** onun arif ruhunu kararttı. (B.Ş. s.552 str.18-19)

Şimdiye kadar eğilmeyen boynunu menfaatperver, mütekâpu, hesapçı, bir zahit gibi büktü. (B.Ş. s.552 str.19-21)

Gözlerinden, **haricî âlemin hayalini kaplayan aşk dumanı**, dudaklarından ariflik tebessümü silindi. (B.Ş. s.552 str.21-22)

“**Karşıma çıkardığın bu yokuşu** çıkamayacağım!” (B.Ş. s.552 str.24-25)

“Bana bir **binecek şey** gönder!” (B.Ş. s.552 str.25-26)

Sonra, sürüklenerek, **kurumuş çeşmenin** başındaki çınarların gölgesine gitti. (B.Ş. s.552 str.28-29)

Binecek kötü bir şey... (B.Ş. s.552 str.30)

Böyle inerken, ansızın aczinden, **Allah'a karşı yaptığı arsızlıktan** utandı. (B.Ş. s.552 str.32-33)

“Mutlaka bana ‘**bir binecek şey**’ göndereceksin...” (B.Ş. s.552 str.35-36)

Hakkını haykırmış bir asi sükûnuyla, mağrurlanarak, sustu. (B.Ş. s.553 str.8-9)

Bu, **eserini seven merhametli Allah’ın** en birinci bir vazifesiydi. (B.Ş. s.553 str.10-11)

Yüz yıl kadar uzun süren bir rüya görmeye başladı; bir şehre vali oluyordu. (B.Ş. s.553 str.13-14)

Mermer havuzlara, **neftî gölgeleri düşen büyük ağaçlı bahçeler**, altın işlemeli köşkler, lâleler, sümbüller, güller... (B.Ş. s.553 str.15-17)

Bütün bunların ortasında **esîrden yaratılmış gibi nazik, arif, altın haşalı beyaz, şeffaf bir at** kişniyor, tepiniyor, şaha kalkıyordu. (B.Ş. s.553 str.17-19)

Tam bineceği zaman küheylân birdenbire döndü; kafasına öyle bir çifte attı ki... mahbuplar, cariyeler, köleler birbirine karıştı. (B.Ş. s.553 str.24-26)

Gördüğü rüyanın **henüz sönmeyen tadiyla** gerindi, doğruldu. (B.Ş. s.553 str.31-32)

İşte **her şeyi gören, işiten, bilen Allah** istediğini göndermişti. (B.Ş. s.554 str.1-2)

Başında sırtarak dikilen bu yürüğe baktı. (B.Ş. s.554 str.6-7)

Doğan tay yokuşu çıkamayacak. (B.Ş. s.554 str.11-12)

Hiddetinden boğulacak gibi olan Derviş Hasan geldiği ciheti göstererek, “Ben Kazdağı’na gitmiyorum. Yolum bu taraf...” dedi. (B.Ş. s.554 str.21-22)

Bunlar öyle **ağız patirtısına pabuç bırakır takımdan** değildiler. (B.Ş. s.554 28-29)

Yeni doğan tayı zorla kucağına vererek önlerine kattılar. (B.Ş. s.554 str.30-31)

Derviş Hasan sırtına, beline, uyluklarına **yediği tekmelerin** altında büsbütün sersem, hatta “eyvallah” bile diyemeyerek, nefes nefese yokuşu tırmandı. (B.Ş. s.554 str.31-33)

Yalnız **yeni doğma, ıslak “binecek şey”**in keskin kokusunu duyarak yüzünü buruşturuyordu. (B.Ş. s.554 str.33-35)

Gözlerini göğe, **Allah’ın her şeyi gören** büyük gözüne dikti. (B.Ş. s.554 str.37)

Bu mavi gözün nihayetsiz bakışında **“Gönderdiğim bineceği** beğendin mi? ” diyen bir istihza vardı. (B.Ş. s.555 str.1-2)

Bu mavi gözün nihayetsiz bakışında **“Gönderdiğim bineceği beğendin mi?” diyen bir istihza** vardı. (B.Ş. s.555 str.1-2)

Dünya zahitleri tarafından binlerce seneden beri **o kadar ibadet, o kadar taleple taciz edilen Allah’ın** şüphesiz artık “istenildiği gibi” değil “istediği gibi” vermek en haklı bir hikmetiydi. (B.Ş. s.555 str.3-6)

Şimdi **uzaklaşan Yörük hayvanlarının** gittikçe derinleşen çingırak seslerini işitiyor, çıkmayan sesini bu yeknesak çingıraklara uydurarak, “istediği gibi veren”den bir daha “bir şey istemeğe” “tövbe, tövbe, tövbe” diyordu. (B.Ş. s.555 str.7-11)

Şimdi uzaklaşan Yörük hayvanlarının gittikçe **derinleşen çingırak seslerini** işitiyor, çıkmayan sesini bu yeknesak çingıraklara uydurarak, “istediği gibi veren”den bir daha “bir şey istemeğe” “tövbe, tövbe, tövbe” diyordu. (B.Ş. s.555 str.7-11)

Şimdi uzaklaşan Yörük hayvanlarının gittikçe derinleşen çingırak seslerini işitiyor, **çıkmayan sesini** bu yeknesak çingıraklara uydurarak, “istediği gibi veren”den bir daha “bir şey istemeğe” “tövbe, tövbe, tövbe” diyordu. (B.Ş. s.555 str.7-11)

B. İKİLEMELER

1. SÖZCÜK TEKRARI İLE KURULAN İKİLEMELER

Uzakta, tırşe rengi hafif bir sisle boyanmış **kat kat** dağlar görünüyordu. (B.Ş. s.550 str.5-6)

Balık denizinde nasıl hiçbir mevzu kanuna tâbi olmadan **rahat rahat** yüzerse, o da, dünyasında öyle serbest serbest gezerdi. (B.Ş. s.550 str.22-24)

Balık denizinde nasıl hiçbir mevzu kanuna tâbi olmadan rahat rahat yüzerse, o da, dünyasında öyle **serbest serbest** gezerdi. (B.Ş. s.550 str.22-24)

Yavaş yavaş gözlerini kapadı. (B.Ş. s.553 str.9)

Tekme tokat, **döğe döğe** kaldırdılar. (B.Ş. s.554 str.29-30)

Derviş Hasan sırtına, beline, uyluklarına yediği tekmelerin altında büsbütün sersem, hatta “eyvallah” bile diyemeyerek, **nefes nefese** yokuşu tırmandı. (B.Ş. s.554 str.31-33)

2. FARKLI SÖZCÜKLERLE KURULAN İKİLEMELER

Dönemecin karşısında **iki üç** çınar ağacıyla bir kurumuş çeşme vardı. (B.Ş. s.552 str.12-13)

Etrafında ne varsa **tuzla buz** oldu. (B.Ş. s.553 str.26)

Çeşmenin biraz ilerisinde **yüklü yüksüz** birçok atlar, katırlar duruyordu. (B.Ş. s.553 str.32, s.554 str.1)

“Ağır değil, yeni doğdu, **beş altı** okka ya gelir, ya gelmez.” (B.Ş. s.554 str.16-17)

Tekme tokat, döğe döğe kaldırdılar. (B.Ş. s.554 str.29-30)

C. FİİLİMSİ GRUPLARI

1. İSİM-FİİL GRUPLARI

Vakıa şu alacalı gölgelerde uzanıp rahat bir **uyku çekmek...** (B.Ş. s.550 str.8-9)

Yine aşkının hakikatine dalarak, yine etrafını dumanlaştırarak, hiçbir şey görmeden, **yürümeye başladı.** (B.Ş. s.551 str.22-23)

Güneş tam tepeden tekrar **ufka doğru inmeğe** başlamıştı. (B.Ş. s.552 str.3-4)

Derviş Hasan bir kolunda mahbuplar, öteki kolunda cariyeler, arkasında genç köleler, menekşe, yasemin kokuları, saz, ney sedaları içinde bu küheylâna doğru yürüyor, **binmeğe çalışıyordu.** (B.Ş. s.553 str.20-22)

Sevaba, Müslüman'a, din kardeşlerine **sövmeye başladı**. (B.Ş. s.554 str.26-27)

Dünya zahitleri tarafından binlerce seneden beri o kadar ibadet, o kadar taleple taciz edilen Allah'ın şüphesiz artık "istenildiği gibi" değil "**istediği gibi**" vermek en haklı bir hikmetiydi. (B.Ş. s.555 str.3-6)

Şimdi uzaklaşan Yörük hayvanlarının gittikçe derinleşen çingırak seslerini işitiyor, çıkmayan sesini bu yeknesak çingıraklara uydurarak, "istediği gibi veren"den bir daha "**bir şey istemeğe**" "tövbe, tövbe, tövbe" diyordu. (B.Ş. s.555 str.7-11)

2. SIFAT-FİİL GRUPLARI

Ne gelen vardı, ne giden... (B.Ş. s.551 str.18)

Ne gelen vardı, **ne giden**... (B.Ş. s.551 str.18)

Bu tepenin eteğini dönünce **yolun tırmanıp aştığı** öyle dik, öyle sarp bir yokuş gördü ki... (B.Ş. s.552 str.13-15)

Gözünü açınca, iri bir Yörüğün **başında zebani gibi dikilmiş durduğunu** gördü. (B.Ş. s.553 str.27-28)

3. ZARF-FİİL GRUPLARI

Sıcak bir haziran güneşi dünyayı sebepsiz bir belâ gibi **kasıp kavuruyordu**. (B. Ş. S.550 str.2-3)

Sabahtan beri işte dört saattir **hiç durmadan** yürümüştü. (B.Ş. s.550 str.3-4)

Vakıa şu **alacalı gölgelerde uzanıp** rahat bir uyku çekmek... (B.Ş. s.550 str.8-9)

Başı çatlayacak derecede ağrıyor, ayakları titriyor, **nefes aldıkça**, daralmış göğsü acıyordu. (B.Ş. s.551 str.15-17)

Gözlerini yere indirince, bir takım hayvan, kağnı izleri gördü. (B.Ş. s.551 str.18-19)

Yine **aşkınım hakikatine dalarak**, yine etrafını dumanlaştırarak, hiçbir şey görmeden, yürümeye başladı. (B.Ş. s.551 str.22-23)

Yine aşkının hakikatine dalarak, yine **etrafını dumanlaştırarak**, hiçbir şey görmeden, yürümeye başladı. (B.Ş. s.551 str.22-23)

Yine aşkının hakikatine dalarak, yine etrafını dumanlaştırarak, **hiçbir şey görmeden**, yürümeye başladı. (B.Ş. s.551 str.22-23)

Bu **tepenin eteğini dönünce** yolun tırmanıp aştığı öyle dik, öyle sarp bir yokuş gördü ki... (B.Ş. s.552 str.13-15)

Bu tepenin eteğini dönünce yolun **tırmanıp aştığı** öyle dik, öyle sarp bir yokuş gördü ki... (B.Ş. s.552 str.13-15)

Burada **yıkılıp yatacağım**. (B.Ş. s.552 str.37, s.553 str.1)

Gözünü açınca, iri bir Yörügün başında zebani gibi dikilmiş durduğunu gördü. (B.Ş. s.553 str.27-28)

Hiddetinden boğulacak gibi olan Derviş Hasan **geldiği ciheti göstererek** ben Kazdağı'na gitmiyorum. (B.Ş. s.554 str.21-22)

Yeni doğan tayı zorla **kucağına vererek** önlerine kattılar. (B.Ş. s.554 str.30-31)

Yalnız yeni doğma, ıslak “binecek şey”in keskin **kokusunu duyarak** yüzünü buruşturuyordu. (B.Ş. s.554 str.33-35)

Şimdi uzaklaşan Yörük hayvanlarının gittikçe derinleşen çingirak seslerini işitiyor, çıkmayan sesini **bu yeknesak çingiraklara uydurarak**, “istediği gibi veren”den bir daha “bir şey istemeğe” “tövbe, tövbe, tövbe” diyordu. (B.Ş. s.555 str.7-11)

D. EDAT GRUPLARI

1. “BAŞKA” EDATI İLE KURULANLAR

2. “BERİ” EDATI İLE KURULANLAR

Sabahtan beri işte dört saattir hiç durmadan yürümüştü. (B.Ş. s.550 str.3-4)

Açlık, sıcak, ihtiyarlık **sabahtan beri** durmadan yürüyen Derviş Hasan'ı azıcık daha isyan ettirecekti. (B.Ş. s.552 str.17-18)

Dünya zahitleri tarafından **binlerce seneden beri** o kadar ibadet, o kadar taleple taciz edilen Allah'ın şüphesiz artık "istenildiği gibi" değil "istediği gibi" vermek en haklı bir hikmetiydi. (B.Ş. s.555 str.3-6)

3. "BİLE" EDATI İLE KURULANLAR

Derviş Hasan sırtına, beline, uyluklarına yediği tekmelerin altında büsbütün sersem, hatta "**eyvallah**" **bile diyemeyerek**, nefes nefese yokuşu tırmandı. (B.Ş. s.554 str.31-32)

4. "DAHA" EDATI İLE KURULANLAR

Sıcak gittikçe kızıyor, **yol daha ziyade** biçimsizleşiyor, tozlar çoğalıyor, taşların arasında baygın kertenkeleler görünüyordu. (B.Ş. s.551 str.35-37)

Açlık, sıcak, ihtiyarlık sabahtan beri durmadan yürüyen Derviş Hasan'ı **azıcık daha** isyan ettirecekti. (B.Ş. s.552 str.17-18)

Şimdi uzaklaşan Yörük hayvanlarının gittikçe derinleşen çingirak seslerini işitiyor, çıkmayan sesini bu yeknesak çingiraklara uydurarak, "istediği gibi veren"den **bir daha** "bir şey istemeğe" "tövbe, tövbe, tövbe" diyordu. (B.Ş. s.555 str.7-11)

5. "DAİR" EDATI İLE KURULANLAR

6. "DİYE" EDATI İLE KURULANLAR

"Biraz dinlensem..." **diye düşündü.** (B.Ş. s.550 str.8)

"Huu..." **diye girer**, isterse haftalarca, aylarca... (B.Ş. s.550 str.18)

"Vallahi bunu çıkamam!" **diye haykırdı.** (B.Ş. s.552 str.16)

Allah'ım, merhamet, merhamet..." **diye inledi.** (B.Ş. s.552 str.31)

"Ne?" **diye haykırdı.** (B.Ş. s.554 str.15)

7. “DOĞRU” EDATI İLE KURULANLAR

Güneş tam tepeden tekrar **ufka doğru** inmeğe başlamıştı. (B.Ş. s.552 str.3-4)

Derviş Hasan bir kolunda mahbuplar, öteki kolunda cariyeler, arkasında genç köleler, menekşe, yasemin kokuları, saz, ney sedaları içinde bu **küheylâna doğru** yürüyor, binmeğe çalışıyordu. (B.Ş. s.553 str.20-22)

8. “EVVEL” EDATI İLE KURULANLAR

“**Öğleden evvel** bir köye rast gelirim.” (B.Ş. s.550 str.10)

Her hâlde yürümeli, **bir an evvel** bir köye yetişmeliydi! (B.Ş. s.550 str.11-12)

9. “GİBİ” EDATI İLE KURULANLAR

Sıcak bir haziran güneşi dünyayı **sebepsiz bir belâ gibi** kasıp kavuruyordu. (B.Ş. s.550 str.2-3)

Ne olduğuna dikkat etmediği, “dünya”nın üstünde **bir duman içindeymiş gibi**, hiç görmeyerek yaşardı. (B.Ş. s.551 str.8-9)

Açlık, sıcak, ihtiyarlık, **üç bin okkalık bir yük gibi** sırtına çökmüştü. (B.Ş. s.551 str.13-14)

Şimdi, bir an için, aşkını unutuyor, bu ağır yükün altında ezilen vücudunun varlığını **sezer gibi** oluyordu. (B.Ş. s.551 str.14-15)

Fakat bu ümit verici izlerle örtülmüş, **cehennem gibi** sıcak, çöl gibi tozlu yol bitmiyordu. (B.Ş. s.551 str.24-25)

Fakat bu ümit verici izlerle örtülmüş, cehennem gibi sıcak, **çöl gibi** tozlu yol bitmiyordu. (B.Ş. s.551 str.24-25)

Şimdiye kadar eğilmeyen boynunu menfaatperver, mütekâpu, hesapçı, **bir zahit gibi** büktü. (B.Ş. s.552 str.19-21)

Bütün bunların ortasında **esîrden yaratılmış gibi** nazik, arif, altın haşalı beyaz, şeffaf bir at kişniyor... (B.Ş. s.553 str.17-19)

Gözünü açınca, iri bir Yörüğün başında **zebani gibi** dikilmiş durduğunu gördü. (B.Ş. s.553 str.27-28)

“**Ne gibi?**” (B.Ş. s.554 str.10)

Derviş Hasan gözlerin **fal taşı gibi** açtı. (B.Ş. s.554 str.15)

Hiddetinden boğulacak gibi olan Derviş Hasan geldiği ciheti göstererek... (B.Ş. s.554 str.21-22)

Dünya zahitleri tarafından binlerce seneden beri o kadar ibadet, o kadar taleple taciz edilen Allah’ın şüphesiz artık “**istenildiği gibi**” değil “istediği gibi” vermek en haklı bir hikmetiydi. (B.Ş. s.555 str.3-6)

Dünya zahitleri tarafından binlerce seneden beri o kadar ibadet, o kadar taleple taciz edilen Allah’ın şüphesiz artık “istenildiği gibi” değil “**istediği gibi**” vermek en haklı bir hikmetiydi. (B.Ş. s.555 str.3-6)

Şimdi uzaklaşan Yörük hayvanlarının gittikçe derinleşen çingirak seslerini işitiyor, çıkmayan sesini bu yeknesak çingiraklara uydurarak, “**istediği gibi veren**”den bir daha “bir şey istemeğe” “tövbe, tövbe, tövbe” diyordu. (B.Ş. s.555 str.7-11)

10. “İÇİN” EDATI İLE KURULANLAR

Şimdi, **bir an için**, aşkı unutuyor, bu ağır yükün altında ezilen vücudunun varlığını sezer gibi oluyordu. (B.Ş. s.551 str.14-15)

Derviş Hasan, şimdi şehirlerdeki zengin, tenperver zahitlerin içmeye kıyılamayacak soğuk, berrak sularla serin gölgeli rahat şadırvanlarla **ikinci namazı için** abdestlerini tazelemekle meşgul olduklarını düşündü. (B.Ş. s.552 str.4-7)

“**Öbür taraf için** seni taciz etmem.” (B.Ş. s.552 str.26-27)

11. “İLE” EDATI İLE KURULANLAR

Ancak nadanlar **bu rüya ile** seraba aldanırlar, beyhude yere üzülürlerdi. (B.Ş. s.551 str.1-2)

Hem bir tane değil, **sürü ile...** (B.Ş. s.554 str.2)

12. “KADAR” EDATI İLE KURULANLAR

Anadolu tekkelerinin kapıları **ağzına kadar** açıktı. (B.Ş. s.550 str.17-18)

“Huu...” diye girer, isterse haftalarca, aylarca... ta canı **sıkılıncaya kadar** kalırdı. (B.Ş. s.550 str.18-19)

Bu arabanın yumuşak, ipek yastıklı içi kim bilir **ne kadar** rahattı. (B.Ş. s.551 str.27-28)

Açlıktan, sıcaktan, ihtiyarlıktan artık **o kadar** bitkin bir hâldeydi ki... (B.Ş. s.551 str.32-33)

Onların cehennem azabıyla, cennet hırsıyla daima rahatsız olan ruhlarına mukabil vücutları, **ne kadar mesut**, ne kadar rahattı... (B.Ş. s.552 str.7-9)

Onların cehennem azabıyla, cennet hırsıyla daima rahatsız olan ruhlarına mukabil vücutları, ne kadar mesut, **ne kadar rahattı**... (B.Ş. s.552 str.7-9)

Şimdiye kadar eğilmeyen boynunu menfaatperver, mütekâpu, hesapçı, bir zahit gibi büktü. (B.Ş. s.552 str.19-21)

Zavallı Derviş Hasan açlıktan, sıcaktan, ihtiyarlıktan **o kadar** yorgundu ki... hemen uyuyuverdi. (B.Ş. s.553 str.12-13)

Yüz yıl kadar uzun süren bir rüya görmeye başladı; bir şehre vali oluyordu. (B.Ş. s.553 str.13-14)

“Kalk bakalım derviş baba, **bu kadar** uyku yetmez mi?” (B.Ş. s.553 str.28-29)

Gel, sevabına şu tayı kucağına al da **yokuşun başına kadar** çıkarıver. (B.Ş. s.554 str.13-14)

“Hem **yokuşun başına kadar...**” (B.Ş. s.554 str.17)

Sen tayı **yokuşun başına kadar** çıkar... (B.Ş. s.554 str.24-25)

Dünya zahitleri tarafından binlerce seneden beri **o kadar ibadet**, o kadar taleple taciz edilen Allah’ın şüphesiz artık “istenildiği gibi” değil “istediği gibi” vermek en haklı bir hikmetiydi. (B.Ş. s.555 str.3-6)

Dünya zahitleri tarafından binlerce seneden beri o kadar ibadet, **o kadar taleple** taciz edilen Allah’ın şüphesiz artık “istenildiği gibi” değil “istediği gibi” vermek en haklı bir hikmetiydi. (B.Ş. s.555 str.3-6)

13. “KARŞI” EDATI İLE KURULANLAR

Böyle inerken, ansızın aczinden, **Allah’a karşı** yaptığı arsızlıktan utandı. (B.Ş. s.552 str.32-33)

14. “ÜZERE” EDATI İLE KURULANLAR

Ömründe ilk defa **olmak üzere** bir araba düşündü. (B.Ş. s.551 str.27)

E. UNVAN GRUPLARI

Derviş Hasan birdenbire durdu. (B.Ş. s.550 str.1)

Derviş Hasan bunu asla bilmez, düşünmez, aklına getirmezdi. (B.Ş. s.550 str.13)

Derviş Hasan işte bu erenlerden biriydi. (B.Ş. s.551 str.5)

Derviş Hasan, şimdi şehirlerdeki zengin, tenperver zahitlerin içmeye kıyılamayacak soğuk, berrak sularla serin gölgeli rahat şadırvanlarla ikindi namazı için abdestlerini tazelemekle meşgul olduklarını düşündü. (B.Ş. s.552 str.4-7)

Açlık, sıcak, ihtiyarlık sabahtan beri durmadan yürüyen **Derviş Hasan’ı** azıcık daha isyan ettirecekti. (B.Ş. s.552 str.17-18)

Zavallı **Derviş Hasan** açlıktan, sıcaktan, ihtiyarlıktan o kadar yorgundu ki... hemen uyuyuverdi. (B.Ş. s.553 str.12-13)

Derviş Hasan bir kolunda mahbuplar, öteki kolunda cariyeler, arkasında genç köleler, menekşe, yasemin kokuları, saz, ney sedaları içinde... (B.Ş. s.553 str.19-21)

Kalk bakalım **derviş baba**, bu kadar uyku yetmez mi? (B.Ş. s.553 str.28-29)

Derviş baba, bize bir yardım edeceksin. (B.Ş. s.554 str.9)

Derviş Hasan gözlerini fal taşı gibi açtı. (B.Ş. s.554 str.15)

Hıyanetlik etme **derviş baba**. (B.Ş. s.554 str.19)

Hiddetinden boğulacak gibi olan **Derviş Hasan** geldiği ciheti göstererek, “Ben Kazdağı’na gitmiyorum. Yolum bu taraf...” dedi. (B.Ş. s.554 str.21-23)

Zarar yok **derviş baba**. (B.Ş. s.554 str.24)

Derviş Hasan hiddetinden sanki deli oldu. (B.Ş. s.554 str.26)

Derviş Hasan’ın başına üşüştüler. (B.Ş. s.554 str.29)

Derviş Hasan sırtına, beline, uyluklarına yediği tekmelerin altında büsbütün sersem, hatta ‘eyvallah’ bile diyemeyerek, nefes nefese yokuşu tırmandı. (B.Ş. s.554 str.31-33)

Derviş Hasan sesini çıkarmadı. (B.Ş. s.555 str.2-3)

2. BİR HATIRA

A. TAMLAMALAR

1. İSİM TAMLAMALARI

1.1. BELİRTİLİ İSİM TAMLAMALARI

İdealimizin rüyası bize hayat kışının fırtınalarını, karlarını, tipilerini hatırlatmaz. (B.H. s.761 str.3-5)

Bir kelimeyi, bir satırı, bir sözü haftalarca, aylarca düşünür, bir **cümlenin altındaki** - var tevehhüm ettiğim- gizli manayı bulmak için birçok geceler uyuyamazdım. (B.H. s.761 str.14-17)

Onları da fişlere yazar, **notlarımın arasına** kordum. (B.H. s.761 str.20)

Bilakis fikrimce rütbe insanı **herkesin seviyesinden** yukarı kaldırır, yükseltir, hatta sahibine hususî bir haysiyet verirdi. (B.H. s.762 str.5-7)

Her satırın altında, manasını anlamadığım bu “Le grade dégrade...” cümlesi kararıyor, bir avuç istifham işaretinden yoğrulmuş sabit bir fikir gibi dimağımda düğümleniyordu. (B.H. s.762 str.8-11)

Bir gün yine deli gibi, içimden “Le grade dégrade! Le grade dégrade...” diye söylenerek **hükümet konağının önünden** geçiyordum. (B.H. s.762 str.15-17)

Kalıpsız fesini taş **masanın üstüne** koymuştu. (B.H. s.762 str.26-27)

Üç aydır küçük **bir cümlenin manasını** arıyorum da... (B.H. s.762 str.33)

Ama her cümlenin, **her kelimenin manasını** anlar mısınız? (B.H. s.763 str.7-8)

Logaritmacı, **hislerimizin işaretleri** olan isimlerin, tabirlerin, hatta vasıfların nasıl başlı başına bir “mücerredat” âlemi teşkil ettiğini, bu âlemin nâzımı ancak riyazi mantık olduğunu uzun uzadıya anlatmaya başladı. (B.H. s.763 str.16-19)

“Şuna benim **cümlenin manasını** bir sorayım!” diyordum. (B.H. s.763 str.20-21)

Bu şahsi haysiyet **herkesin tabiatına** o kadar girifttir ki... (B.H. s.764 str.1-2)

Meselâ her **hayvanın kendisine** mahsus şekli, tüyü, sesi gibi... (B.H. s.764 str.3-4)

Ama şimdi bu **kazın rengini** yeşile boyasalar, gagasını ördek gibi yassılasalar, ne tuhaf olur. (B.H. s.764 str.5-6)

Yahut fino **köpeğinin kafasına** bir çift eşek kulağı, gergedan boynuzu takılsa... (B.H. s.764 str.6-7)

Mevki ile **sahibinin arasında** samimî bir münasebet bulunmazsa vaziyetin çok gülünç olacağına pek akıl erdiremiyordum. (B.H. s.764 str.14-16)

Ben artık yalnız dinler gibi davranıyor, yine **cümlelerin manasıyla** dalga geçiyordum. (B.H. s.764 str.19-20)

Gözlerinde altın gözlükler, **göbeğinin üstünde** kalın bir altın zincir... (B.H. s.764 str.32-33)

Kolları, **koltuklarının altında** birer zaviye-i kaime hâsıl edecek derecede kabarmıştı. (B.H. s.764 str.35, s.765str.1)

“İzzet Holo’nun bir cinayeti!” (B.H. s.765 str.10)

“Bu adamcağız **tarlaların içinde** kendi haberi olmadan büyük bir maden damarı çıkan cahil bir köylüdür.” (B.H. s.765 str. 12-14)

İzzet’in işi yok! (B.H. s.765 str.23)

Logaritmacıya deminden sorduğum **cümlelerin manasını** artık kendim yazmış gibi anlatmıştım. (B.H. s.765 str.32-33)

Kafamdan -velev ehemmiyetsiz olsun- bir **“meçhul”ün ağırlığı** kalkınca o kadar ferahlamıştım ki... (B.H. s.765 str.33-35)

Gözümün önüne dar smokinli, mavi çuha çakşırlı, abanî sarıklı Memiş Paşa’nın kabaran hayali geliyor. (B.H. s.766 str.3-5)

1.2 BELİRTİSİZ İSİM TAMLAMALARI

Evet; seneler nasıl bir **ok gölgesi** gibi uçuyor! (B.H. s.761 str.7)

Mersinli'deki minimini evimde, kocaman **çınar ağaçlarının** hiç durmadan öten ninnileri içinde, kitapların dipsiz girdabına dalmış gitmişim. (B.H. s.761 str.9-12)

Sözde **felsefe feneriyle** büyük bir hakikat bulacaktım. (B.H. s.761 str.12-13)

“Le grade dégrade...”, yani “**Rütbe, haysiyeti düşürtür**” cümlesi! (B.H. s.762 str.4)

Her satırın altında, manasını anlamadığım bu “**Le grade degrade...**” cümlesi kararıyor bir avuç istifham işaretinden yoğrulmuş sabit bir fikir gibi dimağımda düğümliyeniyordu. (B.H. s.762 str.8-11)

Her satırın altında, manasını anlamadığım bu “Le grade degrade...” cümlesi kararıyor bir avuç **istifham işaretinden** yoğrulmuş sabit bir fikir gibi dimağımda düğümliyeniyordu. (B.H. s.762 str.8-11)

Bir gün yine deli gibi, içimden “Le grade dégrade! Le grade dégrade...” diye söylenerek **hükümet konağının** önünden geçiyordum. (B.H. s.762 str.15-17)

Bir de baktım ki, **riyaziye muallimim**, Logaritmacı Hasan! (B.H. s.762 str.17-18)

Açık yüksek alnında, çok sık, çok kır saçları bir **arслан yelesi** gibi muntazam bir dağınıklıkla kabarıyordu. (B.H. s.762 str.27-28)

O vakit bende gençliğin boş gururuyla canlanmış, mutaassıp bir **felsefe hamiyeti** vardı. (B.H. s.763 str.4-5)

Dünyada hiçbir fikir yoktur ki riyaziyenin **tecrit çerçevesinden** hariç kalsın. (B.H. s.763 str.14-15)

Yahut **fino köpeğinin** kafasına bir çift eşek kulağı, gergedan boynuzu takılsa... (B.H. s.764 str.6-7)

Yahut fino köpeğinin kafasına bir çift **eşek kulağı**, gergedan boynuzu takılsa... (B.H. s.764 str.6-7)

Yahut fino köpeğinin kafasına bir çift eşek kulağı, **gergedan boynuzu** takılsa... (B.H. s.764 str.6-7)

Kendi **ıçtimaî seviyelerine**, tabiî mevkilerine uymayan bir vaziyet onlarda ibram edildi mi hemen düşer, rezil rüsva olurlar. (B.H. s.764 str.9-11)

Logaritmacı benim anlayışsızlığımı görünce yine **mektepteki tavsiyelerini** tekrarlamaya başladı. (B.H. s.764 str.17-19)

Salepçioğlu Hanı tarafından kır sakallı, şişmanca bir adam, arkasında iki üç zeybek, sallana sahana geliyordu. (B.H. s.764 str.25-26)

Temiz bir **işkence aletine** benzeyen gayet yüksek yakalı beyaz gömleğinde boyun bağı yoktu. (B.H. s.764 str.30-32)

Temiz bir işkence aletine benzeyen gayet yüksek yakalı beyaz gömleğinde **boyun bağı** yoktu. (B.H. s.764 str.30-32)

Abanî sarıklının arkasındakiler taşıdıkları şeyleri, mukaddes emanetlermiş gibi **göğüsleri hizasında** tutuyorlardı. (B.H. s.765 str.5-7)

Acaba bir **apukurya şarkısı** mıydı? (B.H. s.765 str.7-8)

“Bu adamcağız tarlaların içinde kendi haberi olmadan büyük bir **maden damarı** çıkan cahil bir köylüdür.” (B.H. s.765 str. 12-14)

Tutmuş, bu zavallı adama bol keseden bir “**mir’i mirânlık**” **rütbesi** vermiş! (B.H. s.765 str.23-24)

1.3. ZİNCİRLEME İSİM TAMLAMALARI

Yeşil kırlar, kelebek dolu bahçeler, güzel kokular içinde **serçelerin şen efsanelerini** doymadan dinleyerek dolaşırız. (B. H. s.761 str.2-3)

İdealimizin rüyası bize **hayat kışının fırtınalarını, karlarını, tipilerini** hatırlatmaz (B. H. s.761 str.3-5)

Meşrutiyet’in bu hür, bu serbest günlerinden çok uzaktık. (B.H. s.761 str.7-8)

Lâkin **o eski, zalim idarenin ezici kahrını** gafletim sayesinde hiç duymuyordum. (B.H. s.761 str.8-9)

Mersinli'deki minimini evimde, **kocaman çınar ağaçlarının hiç durmadan öten ninnileri içinde**, kitapların dipsiz girdabına dalmış gitmişim. (B.H. s.761 str.9-12)

Mersinli'deki minimini evimde, kocaman çınar ağaçlarının hiç durmadan öten ninnileri içinde, **kitapların dipsiz girdabına** dalmış gitmişim. (B.H. s.761 str.9-12)

Her satırın altında, manasını anlamadığım bu “Le grade dégrade...” cümlesi kararıyor, **bir avuç istifham işaretinden yoğrulmuş sabit bir fikir** gibi dimağımda düğümliyordu. (B.H. s.762 str.8-11)

Bir gün yine deli gibi, içimden “Le grade dégrade! Le grade dégrade...” diye söylenerek **hükümet konağının önünden** geçiyordum. (B.H. s.762 str.15-17)

Askerî kiraathanesinin ta köşesinde bir sandalyeye kurulmuş, nargilesini, çekiyor... (B.H. s.762 str.18-20)

İşte **riyaziye çalışmamanın cezası!** (B.H. s.762 str.35-36)

O vakit bende **gençliğin boş gururuyla** canlanmış, mutaassıp bir felsefe hamiyeti vardı. (B.H. s.763 str.4-5)

O vakit bende gençliğin boş gururuyla canlanmış, **mutaassıp bir felsefe hamiyeti** vardı. (B.H. s.763 str.4-5)

Ama **her cümlenin, her kelimenin manasını** anlar mısınız? (B.H. s.763 str.7-8)

Dünyada hiçbir fikir yoktur ki **riyaziyenin tecrit çerçevesinden** hariç kalsın.(B.H. s.763 str.14-15)

“Şuna **benim cümlemin manasını** bir sorayım!” diyordum. (B.H. s.763 str.20-21)

Nutkunun en coşkun yerinden kestim. (B.H. s.763 str.21-22)

Hâsılı **herkesin kendi nefesine mahsus hususî bir haysiyeti** vardır. (B.H. s.763 str.37, s.764 str.1)

Meselâ **her hayvanın kendisine mahsus şekli, tüyü, sesi** gibi... (B.H. s.764 str.3-4)

Yahut **fino köpeğinin kafasına** bir çift eşek kulağı, gergedan boynuzu takılsa... (B.H. s.764 str.6-7)

“**Sorduğun sözün canlı manası...**” (B.H. s.764 str.23)

Abanî sarıklının arkasındakiler taşıdıkları şeyleri, mukaddes emanetlermiş gibi göğüsleri hizasında tutuyorlardı. (B.H. s.765 str.5-7)

Kafamdan -velev ehemmiyetsiz olsun- **bir “meçhul”ün ağırlığı** kalkınca o kadar ferahlamıştım ki... (B.H. s.765 str.33-35)

Büyük ağaçların ahenkli fısıltıları içinde yine kitaplarımın dipsiz girdabına daldım! (B.H. s.765 str.36-37)

Büyük ağaçların ahenkli fısıltıları içinde yine **kitaplarımın dipsiz girdabına** daldım! (B.H. s.765 str.36-37)

Şimdi, **yeni zenginciklerimizin bazı komik muvazenesizliklerini** duydukça yine bu cümleyi hatırlıyorum... (B.H. s.766 str.1-2)

Gözümün önüne dar smokinli, mavi çuha çakşırlı, abanî sarıklı **Memiş Paşa'nın kabaran hayali** geliyor. (B.H. s.766 str.3-5)

2. SIFAT TAMLAMALARI

2.1. NİTELEME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Tıpkı **ezeli bir baharın** ilk çiçekli günlerine benzer. (B. H. s.761 str.1)

Tıpkı ezeli bir baharın **ilk çiçekli günlerine** benzer. (B. H. s.761 str.1)

Yeşil kırlar, kelebek dolu bahçeler, güzel kokular içinde serçelerin şen efsanelerini doymadan dinleyerek dolaşırız. (B. H. s.761 str.2-3)

Yeşil kırlar, **kelebek dolu bahçeler**, güzel kokular içinde serçelerin şen efsanelerini doymadan dinleyerek dolaşırız. (B. H. s.761 str.2-3)

Yeşil kırlar, kelebek dolu bahçeler, **güzel kokular** içinde serçelerin şen efsanelerini doymadan dinleyerek dolaşırız. (B. H. s.761 str.2-3)

Lâkin o eski, zalim idarenin **ezici kahrını** gafletim sayesinde hiç duymuyordum. (B.H. s.761 str.8-9)

Mersinli'deki **minimini evimde** kocaman çınar ağaçlarının hiç durmadan öten ninnileri içinde, kitapların dipsiz girdabına dalmış gitmişim. (B.H. s.761 str.9-12)

Mersinli'deki minimini evimde **kocaman çınar ağaçlarının** hiç durmadan öten ninnileri içinde, kitapların dipsiz girdabına dalmış gitmişim. (B.H. s.761 str.9-12)

Mersinli'deki minimini evimde kocaman çınar ağaçlarının hiç durmadan öten ninnileri içinde, kitapların **dipsiz girdabına** dalmış gitmişim. (B.H. s.761 str.9-12)

Sözde felsefe feneriyle büyük bir hakikat bulacaktım. (B.H. s.761 str.12-13)

Sözde felsefe feneriyle **büyük bir hakikat** bulacaktım. (B.H. s.761 str.12-13)

Şimdi bu **masum hülyamı** aklıma getirince nasıl acı acı gülüyorum. (B.H. s.761 str.13-14)

Bir kelimeyi, bir satırı, bir sözü haftalarca, aylarca düşünür, bir cümlenin altındaki - var tevehhüm ettiğim- **gizli manayı** bulmak için birçok geceler uyuyamazdım. (B.H. s.761 str.14-17)

Filozofların pek o kadar mana murat etmeden yumurtladığı fikirler, bence bir "**İlâhî nas**" gibiydi. (B.H. s.761 str.17-18)

Bilakis fikrimce rütbe insanı herkesin seviyesinden yukarı kaldırır, yükseltir, hatta sahibine **hususî bir haysiyet** verirdi. (B.H. s.762 str.5-7)

Her satırın altında, manasını anlamadığım bu "Le grade degrade..." cümlesi kararıyor bir avuç istifham işaretinden yoğrulmuş **sabit bir fikir** gibi dimağımda düğümleniyordu. (B.H. s.762 str.8-11)

Sakin evimde oturamıyor, bulamadığım manayı arayarak تنها sahillerde, kalabalık caddelerde, dar sokaklarda serseri serseri dolaşıyordum. (B.H. s.762 str.11-13)

Sakin evimde oturamıyor, bulamadığım manayı arayarak **tenha sahillerde**, kalabalık caddelerde, dar sokaklarda serseri serseri dolaşıyordum. (B.H. s.762 str.11-13)

Sakin evimde oturamıyor, bulamadığım manayı arayarak تنها sahillerde, **kalabalık caddelerde**, dar sokaklarda serseri serseri dolaşıyordum. (B.H. s.762 str.11-13)

Sakin evimde oturamıyor, bulamadığım manayı arayarak تنها sahillerde, kalabalık caddelerde, **dar sokaklarda** serseri serseri dolaşıyordum. (B.H. s.762 str.11-13)

Bir “meçhul”, bir “sır” insana ne kadar ıstırap verir; bahusus **masum bir iman** da olursa... (B.H. s.762 str.13-15)

Kalıpsız fesini taş masanın üstüne koymuştu. (B.H. s.762 str.26-27)

Kalıpsız fesini **taş masanın** üstüne koymuştu. (B.H. s.762 str.26-27)

Açık yüksek alnında, çok sık, çok kır saçları bir arslan yelesi gibi muntazam bir dağınıklıkla kabarıyordu. (B.H. s.762 str.27-28)

Açık yüksek alnında, **çok sık, çok kır saçları** bir arslan yelesi gibi muntazam bir dağınıklıkla kabarıyordu. (B.H. s.762 str.27-28)

Açık yüksek alnında, çok sık, çok kır saçları bir arslan yelesi gibi **muntazam bir dağınıklıkla** kabarıyordu. (B.H. s.762 str.27-28)

Parlak gözleriyle beni süzdü. (B.H. s.762 str.29)

Üç aydır **küçük bir cümlenin** manasını arıyorum da... (B.H. s.762 str.33)

O vakit bende gençliğin **boş gururuyla** canlanmış, mutaassıp bir felsefe hamiyeti vardı. (B.H. s.763 str.4-5)

O vakit bende gençliğin boş gururuyla canlanmış, **mutaassıp bir felsefe hamiyeti** vardı. (B.H. s.763 str.4-5)

Vakıa logaritmacının **paradoksal bir adam** olduğunu biliyordum. (B.H. s.763 str.5-6)

Hâsılı dünyada ne kadar hakikate benzer **müspet bir şey** meydana koymuş âlim, filozof varsa niçin hepsi riyaziyecidir? (B.H. s.763 str.12-14)

Logaritmacı, hislerimizin işaretleri olan isimlerin, tabirlerin, hatta vasıfların şuurumuzda nasıl başlı başına bir **“mücerredat” âlemi** teşkil ettiğini, bu âlemin nâzımını ancak riyazi mantık olduğunu uzun uzadıya anlatmaya başladı. (B.H. s.763 str.16-19)

Hâsılı herkesin kendi nefesine mahsus **hususî bir haysiyeti** vardır. (B.H. s.763 str.37, s.764 str.1)

Sarı gagalı beyaz bir kaz ne kadar tabiî, ne kadar mantıkîdir. (B.H. s.764 str.4-5)

Kendi içtimaî seviyelerine, **tabiî mevkilerine** uymayan bir vaziyet onlarda ibram edildi mi hemen düşer, rezil rüsva olurlar. (B.H. s.764 str.9-11)

Mevki ile sahibinin arasında **samimî bir münasebet** bulunmazsa vaziyetin çok gülünç olacağına pek akıl erdiremiyordum. (B.H. s.764 str.14-16)

Önümüzden **atlı tramvaylar**, arabalar, insanlar geçiyordu. (B.H. s.764 str.16-17)

Salepçioğlu Hanı tarafından, **kır sakallı**, şişmanca bir adam, arkasında iki üç zeybek, sallana sallana geliyordu. (B.H. s.764 str.25-26)

Salepçioğlu Hanı tarafından, kır sakallı, **şişmanca bir adam**, arkasında iki üç zeybek, sallana sallana geliyordu. (B.H. s.764 str.25-26)

Pantolon azmanı **koyu mavi**, dar bir çakşır üstüne şık bir smokin giymişti. (B.H. s.764 str.29-30)

Pantolon azmanı koyu mavi, **dar bir çakşır** üstüne şık bir smokin giymişti. (B.H. s.764 str.29-30)

Pantolon azmanı koyu mavi, dar bir çakşır üstüne **şık bir smokin** giymişti. (B.H. s.764 str.29-30)

Başında **ince abanî bir sarık** vardı. (B.H. s.764 str.30)

Temiz bir işkence aletine benzeyen gayet yüksek yakalı beyaz gömleğinde boyun bağı yoktu. (B.H. s.764 str.30-32)

Temiz bir işkence aletine benzeyen gayet **yüksek yakalı** beyaz gömleğinde boyun bağı yoktu. (B.H. s.764 str.30-32)

Temiz bir işkence aletine benzeyen gayet yüksek yakalı **beyaz gömleğinde** boyun bağı yoktu. (B.H. s.764 str.30-32)

Gözlerinde **altın gözlükler**, göbeğinin üstünde kalın bir altın zincir... (B.H. s.764 str.32-33)

Gözlerinde altın gözlükler, göbeğinin üstünde **kalın bir altın zincir**... (B.H. s.764 str.32-33)

Sanki bir tarafa dokunmasın diye dikkatle vücudundan ayrı tuttuğu **ağır tesbihi** elinde, kırıta kırıta yürüyordu. (B.H. s.764 str.34-35)

Bu **küçük alay** sallana süzüle önümüzden geçti. (B.H. s.765 str.5)

Abanî sarıklının arkasındakiler taşıdıkları şeyleri, mukaddes emanetlermiş gibi göğüsleri hizasında tutuyorlardı. (B.H. s.765 str.5-7)

Abanî sarıklının arkasındakiler taşıdıkları şeyleri, **mukaddes emanetlermiş** gibi göğüsleri hizasında tutuyorlardı. (B.H. s.765 str.5-7)

“Bu adamcağız tarlaların içinde kendi haberi olmadan **büyük bir maden damarı** çıkan cahil bir köylüdür.” (B.H. s.765 str. 12-14)

“Bu adamcağız tarlaların içinde kendi haberi olmadan büyük bir maden damarı çıkan **cahil bir köylüdür.**” (B.H. s.765 str. 12-14)

Yedi sekiz sene evvel köyünde **gayet tabîi bir hayat** geçiriyordu... (B.H. s.765 str.14-15)

Fakat gayet **ciddî bir haysiyet** sahibiydi. (B.H. s.765 str.15-16)

Sonra nasıl olmuş bilmiyorum; bir kolayını bulmuş, başkâtip İzzet'e her sene **turfanda üzüm**, falan filân göndermeye başlamış. (B.H. s.765 str.21-23)

Tutmuş, bu **zavallı adama** bol keseden bir "mir'i mirânlık" rütbesi vermiş! (B.H. s.765 str.23-24)

Tutmuş, bu zavallı adama **bol keseden** bir "mir'i mirânlık" rütbesi vermiş! (B.H. s.765 str.23-24)

Tutmuş, bu zavallı adama bol keseden **bir "mir'i mirânlık" rütbesi** vermiş! (B.H. s.765 str.23-24)

Şimdi İzmir'e geldi mi, **en açık havalarda** bile arkasında ayrı ayrı paltosunu, bastonunu, şemsiyesini taşıyan uşaklarıyla: "Ben paşayım, bana bakınız!" der gibi kabara kabara dolaşır. (B.H. s.765 str.26-28)

Başka düşünecek bir şey bulmak için Mersinli'deki **minimini evime** döndüm. (B.H. s.765 str.35-36)

Büyük ağaçların ahenkli fısıltıları içinde yine kitaplarımın dipsiz girdabına daldım! (B.H. s.765 str.36-37)

Büyük ağaçların **ahenkli fısıltıları** içinde yine kitaplarımın dipsiz girdabına daldım! (B.H. s.765 str.36-37)

Büyük ağaçların ahenkli fısıltıları içinde yine kitaplarımın **dipsiz girdabına** daldım! (B.H. s.765 str.36-37)

Şimdi **yeni zenginciklerimizin** bazı komik muvazenesizliklerini duydukça yine bu cümleyi hatırlıyorum, gayr-i ihtiyarî "Le grade dégrade" diyorum. (B.H. s.766 str.1-3)

Şimdi yeni zenginciklerimizin bazı **komik muvazenesizliklerini** duydukça yine bu cümleyi hatırlıyorum, gayr-i ihtiyarî “Le grade dégradé” diyorum. (B.H. s.766 str.1-3)

Gözümün önüne **dar smokinli**, mavi çuha çakşırlı, abanî sarıklı Memiş Paşa'nın kabaran hayali geliyor. (B.H. s.766 str.3-5)

Gözümün önüne dar smokinli, **mavi çuha çakşırlı**, abanî sarıklı Memiş Paşa'nın kabaran hayali geliyor. (B.H. s.766 str.3-5)

Gözümün önüne dar smokinli, mavi çuha çakşırlı, **abanî sarıklı** Memiş Paşa'nın kabaran hayali geliyor. (B.H. s.766 str.3-5)

Gözümün önüne dar smokinli, mavi çuha çakşırlı, abanî sarıklı Memiş Paşa'nın **kabaran hayali** geliyor. (B.H. s.766 str.3-5)

2.2. BELİRTME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1. SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1.1. ASIL SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

On dokuz yaşındaydım. (B.H. s.761 str.6)

Galiba **on beş sene** evvel... (B.H. s.761 str.6)

Bu “ukalâlıklardan birisi, beni tam **üç ay** düşündürdü. (B.H. s.762 str.1)

Tam **yüz beş gece** gözüme uyku girmedi. (B.H. s.762 str.2)

Üç aydır küçük bir cümlenin manasını arıyorum da... (B.H. s.762 str.33)

Yahut fino köpeğinin kafasına **bir çift eşek kulağı**, gergedan boynuzu takılsa... (B.H. s.764 str.6-7)

Beş vakit namazını kılar, sözü dinlenir, herkesten hürmet görürdü. (B.H. s.765 str.16)

2.2.1.2. SIRA SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Tıpkı ezeli bir baharın **ilk çiçekli günlerine** benzer. (B. H. s.761 str.1)

2.2.1.3. ÜLEŞTİRME SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Kolları, koltuklarının altında **birer zaviye-i kaime** hâsıl edecek derecede kabarmıştı. (B.H. s.764 str.35, s.765 str.1)

2.2.1.4. KESİR SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.2. SORU SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Ama şimdi bu kazın rengini yeşile boyasalar, gagasını ördek gibi yassılasalar, **ne tuhaf** olur. (B.H. s.764 str.5-6)

Düşün, mahlûklar **ne maskara** olurlar! (B.H. s.764 str.8-9)

“**Ne cinayeti?**” (B.H. s.765 str.11)

Ama görüyorsun ya... **ne acıklı**, ne gülünç bir hâl!.. (B.H. s.765 str.30)

Ama görüyorsun ya... ne acıklı, **ne gülünç** bir hâl!.. (B.H. s.765 str.30)

2.2.3. İŞARET SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Ben işte **bu hiç bitmez sanılan baharı** İzmir’de geçirdim. (B.H. s.761 str.5)

Meşrutiyet’in **bu hür, bu serbest günlerinden** çok uzaktık. (B.H. s.761 str.7-8)

Lâkin **o eski, zalim idarenin** ezici kahrını... (B.H. s.761 str.8-9)

Şimdi **bu masum hülyamı** aklıma getirince nasıl acı acı gülüyorum. (B.H. s.761 str.13-14)

Bu “ukalâhıklardan birisi, beni tam üç ay düşündürdü. (B.H. s.762 str.1)

Her satırın altında, manasını anlamadığım **bu “Le grade degrade...”** cümlesi kararıyor... (B.H. s.762 str.9-10)

O vakit bende gençliğin boş gururuyla canlanmış, mutaassıp bir felsefe hamiyeti vardı. (B.H. s.763 str.4-5)

Bu küfür canımı sıktı. (B.H. s.763 str.5)

Logaritmacı, hislerimizin işaretleri olan isimlerin, tabirlerin, hatta vasıfların nasıl başlı başına bir “mücerredat” âlemi teşkil ettiğini, **bu âlemin** nâzımı ancak riyazi mantık olduğunu uzun uzadıya anlatmaya başladı. (B.H. s.763 str.16-19)

Bu haysiyetle yaşarsa gülünç olmaz. (B.H. s.764 str.1)

Bu şahsi haysiyet herkesin tabiatına o kadar girifttir ki... (B.H. s.764 str.1-2)

Ama şimdi **bu kazın rengini** yeşile boyasalar, gagasını ördek gibi yassılasalar, ne tuhaf olur. (B.H. s.764 str.5-6)

Bu küçük alay sallana süzüle önümüzden geçti. (B.H. s.765 str.5)

“**Bu adamcağız** tarlaların içinde kendi haberi olmadan büyük bir maden damarı çıkan cahil bir köylüdür.” (B.H. s.765 str. 12-14)

Tutmuş, **bu zavallı adama** bol keseden bir “mir’i mirânlık” rütbesi vermiş! (B.H. s.765 str.23-24)

İşte **bu gördüğün vaziye**te girdi. (B.H. s.765 str.25)

Şimdi, yeni zenginciklerimizin bazı komik muvazenesizliklerini duydukça yine **bu cümleyi** hatırlıyorum... (B.H. s.766 str.1-2)

2.2.4. BELGİSİZ SIFATLAR İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Tıpkı ezeli **bir baharın** ilk çiçekli günlerine benzer. (B. H. s.761 str.1)

Sözde felsefe feneriyle büyük **bir hakikat** bulacaktım. (B.H. s.761 str.12-13)

Bir kelimeyi, bir satırı, bir sözü haftalarca, aylarca düşünür, bir cümlenin altındaki gizli manayı bulmak için birçok geceler uyuyamazdım. (B.H. s.761 str.14-17)

Bir kelimeyi, **bir satırı**, bir sözü haftalarca, aylarca düşünür, bir cümlenin altındaki gizli manayı bulmak için birçok geceler uyuyamazdım. (B.H. s.761 str.14-17)

Bir kelimeyi, bir satırı, **bir sözü** haftalarca, aylarca düşünür, bir cümlenin altındaki gizli manayı bulmak için birçok geceler uyuyamazdım. (B.H. s.761 str.14-17)

Bir kelimeyi, bir satırı, bir sözü haftalarca, aylarca düşünür, **bir cümlenin** altındaki gizli manayı bulmak için birçok geceler uyuyamazdım. (B.H. s.761 str.14-17)

Bir kelimeyi, bir satırı, bir sözü haftalarca, aylarca düşünür, bir cümlenin altındaki gizli manayı bulmak için **birçok geceler** uyuyamazdım. (B.H. s.761 str.14-17)

Filozofların pek o kadar mana murat etmeden yumurtladığı fikirler, bence **bir “İlâhî nas”** gibiydi. (B.H. s.761 str.17-18)

Flaubert’in miydi, yoksa **bir başkasının** mı, iyice hatırlayamıyorum. (B.H. s.762 str.2-3)

Bundan **bir türlü** mana çıkaramadım. (B.H. s.762 str.4-5)

Bilakis fikrimce rütbe insanı herkesin seviyesinden yukarı kaldırır, yükseltir, hatta sahibine hususî **bir haysiyet** verirdi. (B.H. s.762 str.5-7)

Her satırın altında, manasını anlamadığım bu “Le grade dégrade...” cümlesi kararıyor, **bir avuç** istifham işaretinden yoğrulmuş sabit bir fikir gibi dimağımda düğümleniyordu. (B.H. s.762 str.8-11)

Her satırın altında, manasını anlamadığım bu “Le grade dégrade...” cümlesi kararıyor, bir avuç istifham işaretinden yoğrulmuş sabit **bir fikir** gibi dimağımda düğümleniyordu. (B.H. s.762 str.8-11)

Bir “meçhul”, bir “sır” insana ne kadar ıstırap verir; bahusus masum bir iman da olursa... (B.H. s.762 str.13-15)

Bir “meçhul”, **bir “sır”** insana ne kadar ıstırap verir; bahusus masum bir iman da olursa... (B.H. s.762 str.13-15)

Bir “meçhul”, bir “sır” insana ne kadar ıstırap verir; bahusus masum **bir iman** da olursa... (B.H. s.762 str.13-15)

Bir gün yine deli gibi, içimden “Le grade dégrade! Le grade dégrade...” diye söylenerek hükümet konağının önünden geçiyordum. (B.H. s.762 str.15-17)

Askerî kıraathanesinin ta köşesinde **bir sandalyeye** kurulmuş, nargilesin, çekiyor... (B.H. s.762 str.18-19)

“Gel otur da, **bir kahve** iç bakalım. Dalgınlığın geçer...” dedi. (B.H. s.762 str.25-26)

Açık yüksek alnında, çok sık, çok kır saçları **bir arslan yelesi** gibi muntazam bir dağınıklıkla kabarıyordu. (B.H. s.762 str.27-28)

Açık yüksek alnında, çok sık, çok kır saçları bir arslan yelesi gibi muntazam **bir dağınıklıkla** kabarıyordu. (B.H. s.762 str.27-28)

Dünyada ancak **bir ilim** vardır o da riyaaziyedir. (B.H. s.762 str.36)

Başka ilimler hep safsatadır. (B.H. s.762 str.37)

O vakit bende gençliğin boş gururuyla canlanmış, mutaassıp **bir felsefe hamiyeti** vardı. (B.H. s.763 str.4-5)

Vakıa logaritmacının paradoksal **bir adam** olduğunu biliyordum. (B.H. s.763 str.5-6)

Manasını ihata edemediğin **bir söz** olmaz mı? (B.H. s.763 str.10)

Hâsılı dünyada ne kadar hakikate benzer müspet **bir şey** meydana koymuş alim, filozof varsa niçin hepsi riyaaziyecidir? (B.H. s.763 str.12-13)

Dünyada **hiçbir fikir** yoktur ki riyaaziyenin tecrit çerçevesinden hariç kalsın. (B.H. s.763 str.14-15)

Logaritmacı, hislerimizin işaretleri olan isimlerin, tabirlerin, hatta vasıfların şuurumuzda nasıl başlı başına **bir “mücerredat” âlemi** teşkil ettiğini, bu âlemin nâzımını ancak riyaazî mantık olduğunu uzun uzadıya anlatmaya başladı. (B.H. s.763 str.16-19)

Hâsılı herkesin kendi nefesine mahsus hususî **bir haysiyeti** vardır. (B.H. s.763 str.37, s.764 str.1)

Mevki ile sahibinin arasında samimî **bir münasebet** bulunmazsa vaziyetin çok gülünç olacağına pek akıl erdiremiyordum. (B.H. s.764 str.14-16)

Salepçioğlu Hanı tarafından, kır sakallı, şişmanca bir adam, arkasında **iki üç zeybek**, sallana sallana geliyordu. (B.H. s.764 str.25-26)

Pantolon azmanı, koyu mavi, dar **bir çakşır** üstüne şık bir smokin giymişti. (B.H. s.764 str.29-30)

Pantolon azmanı, koyu mavi, dar bir çakşır üstüne şık **bir smokin** giymişti. (B.H. s.764 str.29-30)

Başında ince abanî **bir sarık** vardı. (B.H. s.764 str.30)

Temiz **bir işkence aletine** benzeyen gayet yüksek yakalı beyaz gömleğinde boyun bağı yoktu. (B.H. s.764 str.30-32)

Gözlerinde altın gözlükler, göbeğinin üstünde kalın **bir altın zincir**... (B.H. s.764 str.32-33)

Sanki **bir tarafa** dokunmasın diye dikkatle vücudundan ayrı tuttuğu ağır tesbihi elinde, kırıta kırıta yürüyordu. (B.H. s.764 str.34-35)

Acaba **bir apukurya şakası** mıydı? (B.H. s.765 str.7-8)

“İzzet Holo’nun **bir cinayeti!**” (B.H. s.765 str.10)

Yedi sekiz sene evvel köyünde gayet tabii bir hayat geçiriyordu, okuyup yazması yoktu. (B.H. s.765 str.14-15)

Yedi sekiz sene evvel köyünde gayet tabii **bir hayat** geçiriyordu, okuyup yazması yoktu. (B.H. s.765 str.14-15)

Fakat gayet ciddi **bir haysiyet** sahibiydi. (B.H. s.765 str.15-16)

Sonra nasıl olmuş bilmiyorum; **bir kolayını** bulmuş, Başkâtip İzzet’e her sene turfanda üzüm, falan filan göndermeye başlamış. (B.H. s765 str.21-23)

Tutmuş, bu zavallı adama bol keseden **bir “mir-i mirânlık” rütbesi** vermiş! (B.H. s.765 str.23-24)

Başka düşünecek **bir şey** bulmak için Mersinli'deki minimini evime döndüm. (B.H. s.765 str.35-36)

Şimdi, yeni zenginciklerimizin **bazı komik muvazenesizliklerini** duydukça yine bu cümleyi hatırlıyorum... (B.H. s.766 str.1-2)

2.3. FİİLİMSİLERLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Ben işte **bu hiç bitmez sanılan baharı** İzmir'de geçirdim. (B.H. s.761 str.5)

Mersinli'deki minimini evimde, kocaman çınar ağaçlarının **hiç durmadan öten ninnileri** içinde, kitapların dipsiz girdabına dalmış gitmişim. (B.H. s.761 str.10-12)

Filozofların pek o kadar mana murat etmeden **yumurtladığı fikirler...** (B.H. s.761 str.17-18)

Her satırın altında, **manasını anlamadığım bu “Le grade degrade...” cümlesi** kararıyor... (B.H. s.762 str.8-9)

Her satırın altında, manasını anlamadığım bu “Le grade dégrade...” cümlesi kararıyor, bir avuç istifham işaretinden **yoğrulmuş sabit bir fikir** gibi dimağımda düğümleniyordu. (B.H. s.762 str.8-11)

Sakin evimde oturamıyor, **bulamadığım manayı** arayarak تنها sahillerde, kalabalık caddelerde, dar sokaklarda serseri serseri dolaşıyordum. (B.H. s.762 str.11-13)

Gösterdiği sandalyeye iliştim. (B.H. s.762 str.26)

O vakit bende **gençliğin boş gururuyla canlanmış, mutaassıp bir felsefe hamiyeti** vardı. (B.H. s.763 str.4-5)

Manasını ihata **edemediğin bir söz** olmaz mı? (B.H. s.763 str.10)

Hâsılı dünyada ne kadar **hakikate benzer müspet bir şey** meydana koymuş âlim, filozof varsa niçin hepsi riyaziyecidir? (B.H. s.763 str.12-13)

Hâsılı dünyada ne kadar hakikate benzer müspet bir şey **meydana koymuş âlim, filozof** varsa niçin hepsi riyaziyecidir? (B.H. s.763 str.12-13)

Logaritmacı, **hislerimizin işaretleri olan isimlerin, tabirlerin, hatta vasıfların...** (B.H. s.763 str.16-17)

Bana sorduğu suallere kendi cevap veriyordu. (B.H. s.763 str. 34-35)

Kendi İçtimaî seviyelerine, **tabii mevkilerine uymayan bir vaziyet** onlarda ibram edildi mi hemen düşer, rezil rüsva olurlar... (B.H. s.764 str.9-11)

...eldiven gibi, **vücuda tıpatıp oturan elbiseler** insanı nasıl güzelleştirirse... (B.H. s.764 str.12-13)

“Ne?” diye **gösterdiği tarafa** döndüm. (B.H. s.764 str.22)

“**Sorduğun sözün** canlı manası...” (B.H. s.764 str.23)

Temiz bir işkence aletine benzeyen gayet yüksek yakalı beyaz gömleğinde boyun bağı yoktu. (B.H. s.764 str.30-32)

Sanki bir tarafa dokunmasın diye dikkatle vücudundan **ayrı tuttuğu ağır tesbihi** elinde, kırıta kırıta yürüyordu. (B.H. s.764 str.34-35)

Kolları, koltuklarının altında **birer zaviye-i kaime hâsıl edecek derecede** kabarmıştı. (B.H. s.764 str.35, s.765 str.1)

Abanî sarıklının arkasındakiler **taşıdıkları şeyleri**, mukaddes emanetlermiş gibi göğüsleri hizasında tutuyorlardı. (B.H. s.765 str.5-7)

“Bu adamcağız tarlaların içinde kendi haberi olmadan **büyük bir maden damarı çıkan cahil bir köylüdür.**” (B.H. s.765 str. 12-14)

İşte bu **gördüğün vaziyete** girdi. (B.H. s.765 str.25)

Şimdi İzmir’e geldi mi, en açık havalarda bile arkasında ayrı ayrı **paltosunu, bastonunu, şemsiyesini taşıyan uşaklarıyla**: “Ben paşayım, bana bakınız!” der gibi kabara kabara dolaşır. (B.H. s.765 str.26-28)

Logaritmacıya **deminden sorduğum cümlelerin manasını** artık kendim yazmış gibi anlatmışım. (B.H. s.765 str.32-33)

Başka düşünecek bir şey bulmak için Mersinli'deki minimini evime döndüm. (B.H. s.765 str.35-36)

Gözümün önüne dar smokinli, mavi çuha çakşırlı, abanî sarıklı **Memiş Paşa'nın kabaran hayali** geliyor. (B.H. s.766 str.3-5)

B. İKİLEMELER

1. SÖZCÜK TEKRARI İLE KURULAN İKİLEMELER

Şimdi bu masum hülyamı aklıma getirince nasıl **acı acı** gülüyorum. (B.H. s.761 str.13-14)

Sakin evimde oturamıyor, bulamadığım manayı arayarak تنها sahillerde, kalabalık caddelerde, dar sokaklarda **serseri serseri** dolaşıyordum. (B.H. s.762 str.11-13)

Bütün bütün atmasyon! (B.H. s.763 str.2)

Yudum yudum içiyor... (B.H. s.763 str.20)

Salepçioğlu Hanı tarafından, kır sakallı, şişmanca bir adam, arkasında iki üç zeybek, **sallana sallana** geliyordu. (B.H. s.764 str.25-26)

Sanki bir tarafa dokunmasın diye dikkatle vücudundan ayrı tuttuğu ağır tesbihi elinde, **kırıtı kırıtı** yürüyordu. (B.H. s.764 str.33-35)

Sık sık İzmir'e gelmeye alıştı. (B.H. s.765 str.18-19)

Şimdi İzmir'e geldi mi, en açık havalarda bile arkasında **ayrı ayrı** paltosunu, bastonunu, şemsiyesini taşıyan uşaklarıyla: "Ben paşayım, bana bakınız!" der gibi kabara kabara dolaşır. (B.H. s.765 str.26-28)

"Ben paşayım, bana bakınız!" der gibi **kabara kabara** dolaşır. (B.H. s.765 str.28)

2. FARKLI SÖZCÜKLERLE KURULAN İKİLEMELER

“Sana ne olmuş” dedi, “**betin benzin** solmuş!” (B.H. s.762 str.30)

Logaritmacı, hislerimizin işaretleri olan isimlerin, tabirlerin, hatta vasıfların şuurumuzda nasıl **başlı başına** bir “mücerredat” âlemi teşkil ettiğini, bu âlemin nâzımı ancak riyazi mantık olduğunu uzun uzadıya anlatmaya başladı. (B.H. s.763 str.16-19)

Logaritmacı, hislerimizin işaretleri olan isimlerin, tabirlerin, hatta vasıfların şuurumuzda nasıl başlı başına bir “mücerredat” âlemi teşkil ettiğini, bu âlemin nâzımı ancak riyazi mantık olduğunu **uzun uzadıya** anlatmaya başladı. (B.H. s.763 str.16-19)

“Meselâ haysiyet, yani dignité, diyordu; **büyük küçük**, âlim cahil, zengin fakir, âlî âdi, şah geda, hırsız uğursuz... (B.H. s.763 str.34-36)

“Meselâ haysiyet, yani dignité, diyordu; büyük küçük, **âlim cahil**, zengin fakir, âlî âdi, şah geda, hırsız uğursuz... (B.H. s.763 str.34-36)

“Meselâ haysiyet, yani dignité, diyordu; büyük küçük, âlim cahil, **zengin fakir**, âlî âdi, şah geda, hırsız uğursuz... (B.H. s.763 str.34-36)

“Meselâ haysiyet, yani dignité, diyordu; büyük küçük, âlim cahil, zengin fakir, **âlî âdi**, şah geda, hırsız uğursuz... (B.H. s.763 str.34-36)

“Meselâ haysiyet, yani dignité, diyordu; büyük küçük, âlim cahil, zengin fakir, âlî âdi, **şah geda**, hırsız uğursuz... (B.H. s.763 str.34-36)

“Meselâ haysiyet, yani dignité, diyordu; büyük küçük, âlim cahil, zengin fakir, âlî âdi, şah geda, **hırsız uğursuz**... (B.H. s.763 str.34-36)

Kendi İçtimaî seviyelerine, tabîî mevkilerine uymayan bir vaziyet onlarda ibram edildi mi hemen düşer, **rezil rüsva** olurlar... (B.H. s.764 str.9-11)

Bu küçük alay **sallana süzüle** önümüzden geçti. (B.H. s.765 str.5)

Yedi sekiz sene evvel köyünde gayet tabîî bir hayat geçiriyordu, okuyup yazması yoktu. (B.H. s.765 str.14-15)

Yedi sekiz sene evvel köyünde gayet tabî bir hayat geçiriyordu, **okuyup yazması** yoktu. (B.H. s.765 str.14-15)

Fakat kendi taksiratı haricinde parası çoğalınca **çiftini çubuğunu** bıraktı. (B.H. s.765 str.17-18)

Sonra nasıl olmuş bilmiyorum; bir kolayını bulmuş, Başkâtip İzzet’e her sene turfanda üzüm, **falan filan** göndermeye başlamış. (B.H. s.765 str.21-23)

C. FİİLİMSİ GRUPLARI

1. İSİM-FİİL GRUPLARI

Logaritmacı, hislerimizin işaretleri olan isimlerin, tabirlerin, hatta vasıfların nasıl başlı başına bir “mücerredat” âlemi teşkil ettiğini, bu âlemin nâzımı ancak riyazi mantık olduğunu **uzun uzadıya anlatmaya** başladı. (B.H. s.763 str.16-19)

Logaritmacı evvelâ “tabir”leri **tarif ettirmek** istiyordu. (B.H. s.763 str.32-33)

Logaritmacı benim anlayışsızlığımı görünce yine **mektepteki tavsiyelerini tekrarlamaya** başladı. (B.H. s.764 str.17-19)

Sık sık **İzmir’e gelmeye** alıştı. (B.H. s.765 str.18-19)

İzzet’e her sene **turfanda üzüm, falan filân göndermeye** başlamış. (B.H. s.765 str.22)

Başka düşünecek bir şey bulmak için Mersinli’deki minimini evime döndüm. (B.H. s.765 str.35-36)

2. SIFAT-FİİL GRUPLARI

Logaritmacı, hislerimizin işaretleri olan isimlerin, tabirlerin, hatta vasıfların nasıl başlı başına bir “mücerredat” âlemi teşkil ettiğini, bu âlemin nâzımı ancak **riyazi mantık olduğunu** uzun uzadıya anlatmaya başladı. (B.H. s.763 str.16-19)

Onca “haysiyet” kelimesini **tarif edemeyen**, hududunu çizemeyen kullanmamalıydı. (B.H. s.763 str.33-34)

Onca “haysiyet” kelimesini tarif edemeyen, **hududunu çizemeyen** kullanmamalıydı. (B.H. s.763 str.33-34)

3. ZARF-FİİL GRUPLARI

Kafamdan -velev ehemmiyetsiz olsun- **bir “meçhul”ün ağırlığı kalkınca** o kadar ferahlamıştım ki... (B.H. s.765 str.33-35)

Şimdi, **yeni zenginciklerimizin bazı komik muvazenesizliklerini duydukça** yine bu cümleyi hatırlıyorum... (B.H. s.766 str.1-2)

D. EDAT GRUPLARI

1. “BAŞKA” EDATI İLE KURULANLAR

Artık **başka kitap, gazete** falan okuyamaz oldum... (B.H. s.762 str.7-8)

Başka ilimler hep safsatadır. (B.H. s.762 str.37)

Başka düşünecek bir şey bulmak için Mersinli’deki minimini evime döndüm. (B.H. s.765 str.35-36)

2. “BİLE” EDATI İLE KURULANLAR

Hatta romanlarda rast geldiğim **“ukalâlık”lar bile** gözümünden kaçmazdı. (B.H. s.761 str.18-20)

Şimdi İzmir’e geldi mi, **en açık havalarda bile** arkasında ayrı ayrı paltosunu, bastonunu, şemsiyesini taşıyan uşaklarıyla: “Ben paşayım, bana bakınız!” der gibi kabara kabara dolaşır. (B.H. s.765 str.26-28)

3. “DAHA” EDATI İLE KURULANLAR

“Daha iyi ya... Bütün bütün atmasyon! (B.H. s.763 str.2)

4. “DİYE” EDATI İLE KURULANLAR

Bir gün yine deli gibi, içimden “Le grade dégrade! Le grade dégrade...” **diye** söylenerek hükümet konağının önünden geçiyordum. (B.H. s.762 str.15-17)

“Le gr... şey! HİÇ...” diye kendimi topladım. (B.H. s.762 str.22)

“Bulamıyorsun ha?” diye güldü. (B.H. s.762 str.34)

“Ben felsefeyle uğraşıyorum” diye lâfını kestim. (B.H. s.763 str.1)

“Le grade dégrade...’ ne demektir, hocam?” diye sordum. (B.H. s.763 str.22-23)

“Ne?” diye gösterdiği tarafa döndüm. (B.H. s.764 str.22)

Sanki bir tarafa **dokunmasın diye** dikkatle vücudundan ayrı tuttuğu ağır tesbihi elinde, kırıta kırıta yürüyordu. (B.H. s.764 str.34-35)

“Eey, sonra...” diye sabırsızlandım. (B.H. s.765 str.20)

5. “EVVEL” EDATI İLE KURULANLAR

Galiba **on beş sene evvel...** (B.H. s.761 str.6)

Yedi sekiz sene evvel köyünde gayet tabii bir hayat geçiriyordu... (B.H. s.765 str.14-15)

6. “GİBİ” EDATI İLE KURULANLAR

Evet; seneler nasıl bir **ok gölgesi gibi** uçuyor! (B.H. s.761 str.6-7)

Filozofların pek o kadar mana murat etmeden yumurtladığı fikirler, bence bir “**İlâhî nas**” **gibi**di. (B.H. s.761 str.17-18)

Her satırın altında, manasını anlamadığım bu “Le grade dégrade...” cümlesi kararıyor, bir avuç istifham işaretinden yoğrulmuş **sabit bir fikir gibi** dimağımda düğümleniyordu. (B.H. s.762 str.8-11)

Bir gün yine **deli gibi**, içimden “Le grade dégrade! Le grade dégrade...” diye söylenerek hükümet konağının önünden geçiyordum. (B.H. s.762 str.15-17)

Açık yüksek alnında, çok sık, çok kır saçları **bir arslan yelesi gibi** muntazam bir dağınıklıkla kabarıyordu. (B.H. s.762 str.27-28)

Meselâ **her hayvanın kendisine mahsus şekli, tüyü, sesi gibi...** (B.H. s.764 str.3-4)

Ama şimdi bu kazın rengini yeşile boyasalar, gagasını **ördek gibi** yassılasalar, ne tuhaf olur. (B.H. s.764 str.5-6)

...**eldiven gibi**, vücuda tıpatıp oturan elbiseler insanı nasıl güzelleştirirse... (B.H. s.764 str.12-13)

Ben artık yalnız **dinler gibi** davranıyor, yine cümlenin manasıyla dalga geçiyordum. (B.H. s.764 str.19-20)

Abanî sarıklının arkasındakiler taşıdıkları şeyleri, **mukaddes emanetlermiş gibi** göğüsleri hizasında tutuyorlardı. (B.H. s.765 str.5-7)

“Ben paşayım, bana bakınız!” **der gibi** kabara kabara dolaşır. (B.H. s.765 str.28)

Logaritmacıya deminden sorduğum cümlenin manasını artık **kendim yazmış gibi** anlatmıştım. (B.H. s.765 str.32-33)

7. “İÇİN” EDATI İLE KURULANLAR

Bir kelimeyi, bir satırı, bir sözü haftalarca, aylarca düşünür, bir cümlenin altındaki - var tevehhüm ettiğim- gizli manayı **bulmak için** birçok geceler uyuyamazdım. (B.H. s.761 str.14-17)

Başka düşünecek bir şey **bulmak için** Mersinli'deki minimini evime döndüm. (B.H. s.765 str.35-36)

8. “İLE” EDATI İLE KURULANLAR

Mevki ile sahibinin arasında samimî bir münasebet bulunmazsa vaziyetin çok gülünç olacağına pek akıl erdiremiyordum. (B.H. s.764 str.14-16)

9. “KADAR” EDATI İLE KURULANLAR

Filozofların **pek o kadar** mana murat etmeden yumurtladığı fikirler, bence bir “İlâhî nas” gibiydi. (B.H. s.761 str.17-18)

Bir “meçhul”, bir “sır” insana **ne kadar** ıstırap verir; bahusus masum bir iman da olursa... (B.H. s.762 str.13-15)

Hâsılı dünyada **ne kadar** hakikate benzer müspet bir şey meydana koymuş âlim, filozof varsa niçin hepsi riyaziyecidir. (B.H. s.763 str.12-14)

Bu şahsi haysiyet herkesin tabiatına **o kadar** girifttir ki... (B.H. s.764 str.1-2)

Sarı gagalı beyaz bir kaz **ne kadar** tabîî, ne kadar mantıkîdir. (B.H. s.764 str.4-5)

Sarı gagalı beyaz bir kaz ne kadar tabîî, **ne kadar** mantıkîdir. (B.H. s.764 str.4-5)

Kafamdan -velev ehemmiyetsiz olsun- bir “meçhul”ün ağırlığı kalkınca **o kadar** ferahlamıştım ki... (B.H. s.765 str.33-35)

E. UNVAN GRUPLARI

Bir de baktım ki, riyaziye muallimim, **Logaritmacı Hasan!** (B.H. s.762 str.17-18)

Sonra nasıl olmuş bilmiyorum; bir kolayını bulmuş, **Başkâtip İzzet’e** her sene turfanda üzüm, falan filan göndermeye başlamış. (B.H. s.765 str.21-23)

Memiş Ağa birdenbire Memiş Paşa oluverince... (B.H. s.765 str.24-25)

Memiş Ağa birdenbire **Memiş Paşa** oluverince... (B.H. s.765 str.24-25)

Gözümün önüne dar smokinli, mavi çuha çakşırlı, abanî sarıklı **Memiş Paşa’nın** kabaran hayali geliyor. (B.H. s.766 str.3-5)

3. ÇAKMAK

A. TAMLAMALAR

1. İSİM TAMLAMALARI

1.1. BELİRTİLİ İSİM TAMLAMALARI

Yılın her mevsimine göre ayrı bir ticaretleri vardı. (Ç.K. s.576 str.11)

Birbirlerinin hakkında nihayetsiz bir itimat beslerlerdi. (Ç.K. s.576 str.14-15)

Derenin kenarı düz bir çimenlikti. (Ç.K. s.577 str.15)

Çimenlerin üstüne bağdaş kurdular. (Ç.K. s.577 str.20)

“Ah **bizim tütünler!**” (Ç.K. s.577 str.35)

Anadolu tütünlerinin, Rejinin, **kaçakçıların aleyhinde** küfürler savurarak içmeye başladılar. (Ç.K. s.578 str.2-3)

Her şeyden ziyade **Anadolu'nun ahlâkından, hilekârlığından, geçimsizliğinden** şikâyet ediyorlardı. (Ç.K. s.578 str.4-5)

Tutulacak işleri, **hükümetin himayesini**, muhacirlik imtiyazlarını konuşular... (Ç.K. s.578 str.12-13)

İboş üstünü başını, yerleri, **çimenlerin arasını** dikkatle, tekrar tekrar aradı. (Ç.K. s.579 str.10-11)

Mıstık “Hâşâ... Kabul etmem vallahi...” diye birbiri arkasına yeminleri basıyor, **arkadaşının bu ithamını** ağır bir hakaret sayarak kabarıyor, kavga çıkarmaya kalkıyordu. (Ç.K. s.579 str.13-16)

Ak sakallı hâkim enfiyesini çekerek, bu iki **yabancının davasını** dikkatle dinledi. (Ç.K. s.580 str.16-17)

Bu **adamin çakmağını** çaldığına şahidin var mı? (Ç.K. s.580 str.18-19)

“Al malımı uğursuz...” diye, biraz evvel katiyen çalmadığı tahakkuk eden çakmağı **arkadaşının suratına** fırlattı. (Ç.K. s.581 str.13-15)

1.2 BELİRTİSİZ İSİM TAMLAMALARI

Aradıkları kalabalık bir **ticaret yeri**di! (Ç.K. s.577 str.7)

Yüzde üç yüz kâr bırakacak bir **ticaret yeri**... (Ç.K. s.577 str.7-8)

İhtiyar **söğüt ağacı** alaca gölgeliklerini sudaki aksine karıştırıyor, etraftaki nihayetsiz tarlalar, tenhalıklarıyla zümrüt kumlu bir çölü andırıyordu. (Ç.K. s.577 str.15-17)

İhtiyar söğüt ağacı alaca gölgeliklerini **sudaki aksine** karıştırıyor, etraftaki nihayetsiz tarlalar, tenhalıklarıyla zümrüt kumlu bir çölü andırıyordu. (Ç.K. s.577 str.15-17)

Sonra **Anadolu sularının** midesine dokunduğunu, sıtma yaptığını anlatmaya başladı. (Ç.K. s.577 str.21-23)

“**Dilber saçı** sanırdım...” (Ç.K. s.577 str.36)

Anadolu tütünlerinin, Rejinin, kaçakçıların aleyhinde küfürler savurarak içmeye başladılar. (Ç.K. s.578 str.2-3)

Tutulacak işleri, hükümetin himayesini, **muhacirlik imtiyazlarını** konuştular... (Ç.K. s.578 str.12-13)

Kalkarlarken **tütün kesesini** kuşağına sokan İboş arandı, tarandı. (Ç.K. s.578 str.14-15)

“Ben **tütün kesesiyle** beraber bir çakmak çıkardım mı?” (Ç.K. s.578 str.33)

Hatta bir defa, eşyasını taşıdığı bir müddeiumumi, bozukluğu olmadığı için **sürücü ücretinden** iki kuruşçuğunu eksik vermişti. (Ç.K. s.579 str.18-20)

Bu iki kuruşu bırakmamak inadıyla İboş o vaktin Müfettiş-i Umumîliğine, **Dâhiliye Nezaretine**, Vilâyete tam beş yüz kuruşluk şikâyet telgrafi çekmişti. (Ç.K. s.579 str.20-22)

Bu iki kuruşu bırakmamak inadıyla İboş o vaktin Müfettiş-i Umumîliğine, Dâhiliye Nezaretine, Vilâyete tam beş yüz kuruşluk **şikâyet telgrafi** çekmişti. (Ç.K. s.579 str.20-22)

Haydi beraber gidelim, ben de senden **namus davası** edeceğim. (Ç.K. s.580 str.3-4)

Hükümet konağındaki küçük mahkeme salonunda idiler. (Ç.K. s.580 str.10)

Hükümet konağındaki küçük **mahkeme salonunda** idiler. (Ç.K. s.580 str.10)

“Hem de **namus davası** ediyorum.” (Ç.K. s.580 str.22)

“**Mahkeme masrafı...**” (Ç.K. s.581 str.6)

1.3. ZİNCİRLEME İSİM TAMLAMALARI

Şimdi bu **üçra Anadolu kasabacığının dışarısında**, bu inleye inleye akan çakıllı dereciğin başında böyle karşı karşıya gelmek... (Ç.K. s.576 str.6-8)

Birbirlerinin hakkında nihayetsiz bir itimat beslerlerdi. (Ç.K. s.576 str.14-15)

İboş “**Gözünü sevdiğimin Rumeli’si...**” dedi... (Ç.K. s.577 str.9)

Dar poturunun yamanmış bir yırtığa benzeyen cebinden nikel bir çakmak çıkardı. (Ç.K. s.577 str.29-30)

Mıstık “Hâşâ... Kabul etmem vallahi...” diye birbiri arkasına yeminleri basıyor, **arkadaşının bu ithamını** ağır bir hakaret sayarak kabarıyor, kavga çıkarmaya kalkıyordu. (Ç.K. s.579 str.13-16)

Bu iki kuruşu bırakmamak inadıyla İboş o vaktin **Müfettiş-i Umumîliğine, Dâhiliye Nezaretine**, Vilâyete tam beş yüz kuruşluk şikâyet telgrafi çekmişti. (Ç.K. s.579 str.20-22)

Etrafi derin hendeklerle çevrilmiş tozlu yoldan yan yana yürümeye başladılar. (Ç.K. s.580 str.6-7)

“Öyleyse evvelâ, **senin istediğin davan** görülmüş olur.” (Ç.K. s.580 str.27)

2. SIFAT TAMLAMALARI

2.1. NİTELEME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Şimdi bu **üçra Anadolu kasabacığının** dışarısında, bu inleye inleye akan çakıllı dereciğin başında böyle karşı karşıya gelmek... (Ç.K. s.576 str.6-8)

Şimdi bu üçra Anadolu kasabacığının dışarısında, bu inleye inleye akan **çakıllı dereciğin** başında böyle karşı karşıya gelmek... (Ç.K. s.576 str.6-8)

Terk ettikleri **eski vatanlarında** ikisi de sürücülük yapardı. (Ç.K. s.576 str.10)

Birbirlerinin hakkında **nihayetsiz bir itimat** beslerlerdi. (Ç.K. s.576 str.14-15)

Mıstık **kirli sarı yüzünde** gayet temiz birer canlı mücevher gibi mavi mavi parlayan küçük gözlerini oynatarak sordu... (Ç.K. s.576 str.15-17)

Mıstık kirli sarı yüzünde **gayet temiz birer canlı mücevher** gibi mavi mavi parlayan küçük gözlerini oynatarak sordu... (Ç.K. s.576 str.15-17)

Mıstık kirli sarı yüzünde gayet temiz birer canlı mücevher gibi mavi mavi parlayan **küçük gözlerini** oynatarak sordu... (Ç.K. s.576 str.15-17)

Aradıkları **kalabalık bir ticaret yeri**di. (Ç.K. s.577 str.7)

Yüzde üç yüz kâr bırakacak bir ticaret yeri... (Ç.K. s.577 str.7-8)

“**Eski çamlar** bardak oldu.” (Ç.K. s.577 str.12)

Derenin kenarı **düz bir çimenlik**ti. (Ç.K. s.577 str.15)

İhtiyar söğüt ağacı alaca gölgeliklerini sudaki aksine karıştırıyor, etraftaki nihayetsiz tarlalar, tenhalıklarıyla zümrüt kumlu bir çölü andırıyordu. (Ç.K. s.577 str.15-17)

İhtiyar söğüt ağacı **alaca gölgeliklerini** sudaki aksine karıştırıyor, etraftaki nihayetsiz tarlalar, tenhalıklarıyla zümrüt kumlu bir çölü andırıyordu. (Ç.K. s.577 str.15-17)

İhtiyar söğüt ağacı alaca gölgeliklerini sudaki aksine karıştırıyor, etraftaki **nihayetsiz tarlalar**, tenhalıklarıyla zümrüt kumlu bir çölü andırıyordu. (Ç.K. s.577 str.15-17)

İhtiyar söğüt ağacı alaca gölgeliklerini sudaki aksine karıştırıyor, etraftaki nihayetsiz tarlalar, tenhalıklarıyla **zümrüt kumlu bir çölü** andırıyordu. (Ç.K. s.577 str.15-17)

Kara kaşlı, kara gözlü, tıknaz, insan esvabı giymiş bir öküz kadar kuvvetli İboş, hep sıska arkadaşını tasdik ediyor... (Ç.K. s.577 str.23-25)

Kara kaşlı, kara gözlü, tıknaz, insan esvabı giymiş bir öküz kadar kuvvetli İboş, hep **sıska arkadaşını tasdik** ediyor... (Ç.K. s.577 str.23-25)

İboş, **büyük kırmızı kuşağından** meşin bir kese çekti. (Ç.K. s.577 str.28-29)

İboş, büyük kırmızı kuşağından **meşin bir kese** çekti. (Ç.K. s.577 str.28-29)

Dar poturunun yamanmış bir yırtığa benzeyen cebinden nikel bir çakmak çıkardı. (Ç.K. s.577 str.29-30)

Dar poturunun **yamanmış bir yırtığa** benzeyen cebinden nikel bir çakmak çıkardı. (Ç.K. s.577 str.29-30)

Dar poturunun yamanmış bir yırtığa benzeyen cebinden **nikel bir çakmak** çıkardı. (Ç.K. s.577 str.29-30)

Mıstık keseyi daha açmadan... **zayıf, tıraşı uzamış, pis suratını** fena hâlde ekşiterek “Tütün değil, mübarek, tezek!” dedi. (Ç.K. s.577 str.33-34)

“Evet, bu **en fena tabiatları...**” (Ç.K. s.578 str.8)

Beğenmedikleri tütünden birbiri arkasına, onar cigara içmişlerdi. (Ç.K. s.578 str.13-14)

Çok kirpikli gözlerini süzdü. (Ç.K. s.578 str.17-18)

Sakin bir tatlılıkla sordu... (Ç.K. s.578 str.30-31)

Mıstık “Hâşâ... Kabul etmem vallahi...” diye birbiri arkasına yeminleri basıyor, arkadaşının bu ithamını **ağır bir hakaret** sayarak kabarıyor, kavga çıkarmaya kalkıyordu. (Ç.K. s.579 str.13-16)

İboş'un **eski memleketinde** tuhaf bir şöreti vardı. (Ç.K. s.579 str.16)

İboş'un eski memleketinde **tuhaf bir şöreti** vardı. (Ç.K. s.579 str.16)

En ufacık hakkını bile kimsede bırakmazdı. (Ç.K. s.579 str.17-18)

Etrafı **derin hendeklerle** çevrilmiş tozlu yoldan yan yana yürümeye başladılar. (Ç.K. s.580 str.6-7)

Etrafı derin hendeklerle çevrilmiş **tozlu yoldan** yan yana yürümeye başladılar. (Ç.K. s.580 str.6-7)

Hükümet konağındaki **küçük mahkeme salonunda** idiler. (Ç.K. s.580 str.10)

Alt attan, **azgın zaptiye beygirlerinin** kişnediği... (Ç.K. s.580 str.11)

...**açık pencerelerden** birbirlerini öldürmek için kovalıyorlar sanılan kırlangıçlar giriyorlar, siyah tahtalı eski tavanın çatlaklarında çamurdan delikleri andıran yuvalarına konuyorlardı. (Ç.K. s.580 str.12-15)

...açık pencerelerden birbirlerini öldürmek için kovalıyorlar sanılan kırlangıçlar giriyorlar, **siyah tahtalı eski tavanın** çatlaklarında çamurdan delikleri andıran yuvalarına konuyorlardı. (Ç.K. s.580 str.12-15)

...açık pencerelerden birbirlerini öldürmek için kovalıyorlar sanılan kırlangıçlar giriyorlar, siyah tahtalı eski tavanın çatlaklarında **çamurdan delikleri** andıran yuvalarına konuyorlardı. (Ç.K. s.580 str.12-15)

Ak sakallı hâkim enfiyesini çekerek, bu iki yabancının davasını dikkatle dinledi. (Ç.K. s.580 str.16-17)

Gayet soğuk, lekeli bir yeşil çuha örtülmüş kürsüye yaklaşan Mıstık yine yeşil bir bohçaya sarılı kitaba elini bütün kuvvetiyle bastı... (Ç.K. s.580 str.30-31)

Gayet soğuk, lekeli bir yeşil çuha örtülmüş kürsüye yaklaşan Mıstık **yine yeşil bir bohçaya sarılı kitaba** elini bütün kuvvetiyle bastı... (Ç.K. s.580 str.30-31)

2.2. BELİRTME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1. SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1.1. ASIL SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

İki hemşehri hemen kucaklaştılar. (Ç.K. s.576 str.5)

“**Bir ay** var...” (Ç.K. s.576 str.26)

“İşin yoksa burada **on kuruş gündelikle** eşek gibi çalış...” (Ç.K. s.577 str.12-13)

Belki **bir saatten** ziyade... (Ç.K. s.578 str.13)

Hatta bir defa, eşyasını taşıdığı bir müddeiumumi, bozukluğu olmadığı için sürücü ücretinden **iki kuruşçuğunu** eksik vermişti. (Ç.K. s.579 str.18-20)

Bu **iki kuruşu** bırakmamak inadıyla İboş o vaktin Müfettiş-i Umumîliğine, Dâhiliye Nezaretine, Vilâyete tam beş yüz kuruşluk şikâyet telgrafi çekmişti. (Ç.K. s.579 str.20-22)

Bu iki kuruşu bırakmamak inadıyla İboş o vaktin Müfettiş-i Umumîliğine, Dâhiliye Nezaretine, Vilâyete **tam beş yüz kuruşluk** şikâyet telgrafi çekmişti. (Ç.K. s.579 str.20-22)

Dışından –**bir dakika** evvel o kadar tatlı tatlı muhabbet ettiği arkadaşına- acı acı haykırdı. (Ç.K. s.580 str.1-2)

Ama **iki şaşı göz** gibi biri sağa, biri sola bakıyordu. (Ç.K. s.580 str.7-8)

Ak sakallı hâkim enfîyesini çekerek, bu **iki yabancının** davasını dikkatle dinledi. (Ç.K. s.580 str.16-17)

Tam dışarı çıkarlarken sevinen Mıstık’a hâkim, “Oğlum, **on kuruş** vereceksin!” dedi. (Ç.K. s.580 str.34-35)

Altmış paralık şey için on kuruş veremem! (Ç.K. s.581 str.13)

Altmış paralık şey için **on kuruş** veremem! (Ç.K. s.581 str.13)

2.2.1.2. SIRA SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1.3. ÜLEŞTİRME SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Mıstık kirli sarı yüzünde gayet temiz **birer canlı mücevher** gibi mavi mavi parlayan küçük gözlerini oynatarak sordu... (Ç.K. s.576 str.15-17)

Beğenmedikleri tütünden, birbiri arkasına, **onar cigara** içmişlerdi. (Ç.K. s.578 str.13-14)

2.2.1.4. KESİR SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Yüzde üç yüz kâr bırakacak bir ticaret yeri... (Ç.K. s.577 str.7-8)

...**Yarım saat** sonra... (Ç.K. s.580 str.9)

2.2.2. SORU SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

“**Ne vakitten** beri buradasın?” (Ç.K. s.576 str.25)

“**Hangi çakmağı?**” (Ç.K. s.578 str.25)

2.2.3. İŞARET SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Şimdi **bu üçra Anadolu kasabacığının** dışarısında, bu inleye inleye akan çakıllı dereciğin başında böyle karşı karşıya gelmek... (Ç.K. s.576 str.6-8)

Şimdi bu üçra Anadolu kasabacığının dışarısında, **bu inleye inleye akan çakıllı dereciğin başında** böyle karşı karşıya gelmek... (Ç.K. s.576 str.6-8)

İboş “Gözünü sevdiğimin Rumeli’si...” dedi, “nerede **o günler?**” (Ç.K. s.577 str.9-10)

“Cigaralarımızı **o çakmakla** yakmadık mı?” (Ç.K. s.579 str.2)

Bu iki kuruşu bırakmamak inadıyla İboş o vaktin Müfettiş-i Umumîliğine, Dâhiliye Nezaretine, Vilâyete tam beş yüz kuruşluk şikâyet telgrafi çekmişti. (Ç.K. s.579 str.20-22)

Bu vaka bütün Rumeli'nce meşhurdu. (Ç.K. s.579 str.23)

“Ver **şu çakmağı.**” (Ç.K. s.579 str.25)

Ak sakallı hâkim enfîyesini çekerek, **bu iki yabancının** davasını dikkatle dinledi. (Ç.K. s.580 str.16-17)

Bu adamın çakmağını çaldığına şahidin var mı? (Ç.K. s.580 str.18-19)

O anda onun kazandığı davayı İboş kaybetti! (Ç.K. s.580 str.32-33)

2.2.4. BELGİSİZ SIFATLAR İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

...onlar için umulmadık **bir saadet** oldu! (Ç.K. s.576 str.8-9)

Yılın her mevsimine göre ayrı **bir ticaretleri** vardı. (Ç.K. s.576 str.11)

Birbirlerinin hakkında nihayetsiz **bir itimat** beslerlerdi. (Ç.K. s.576 str.14-15)

“Ben de **aşağı yukarı bir aydır** buralardayım!” (Ç.K. s.577 str.1)

Aradıkları kalabalık **bir ticaret yeri**di! (Ç.K. s.577 str.7)

Yüzde üç yüz kâr bırakacak **bir ticaret yeri...** (Ç.K. s.577 str.7-8)

Derenin kenarı düz **bir çimenlik**ti. (Ç.K. s.577 str.15)

İhtiyar söğüt ağacı alaca gölgeliklerini sudaki aksine karıştırıyor, etraftaki nihayetsiz tarlalar, tenhalıklarıyla zümrüt kumlu **bir çölü** andırıyordu. (Ç.K. s.577 str.15-17)

Kara kaşlı, kara gözlü, tıknaz, insan esvabı giymiş **bir öküz** kadar kuvvetli İboş, hep sıska arkadaşını tasdik ediyor... (Ç.K. s.577 str.23-25)

İboş, büyük kırmızı kuşağından meşin **bir kese** çekti. (Ç.K. s.577 str.28-29)

Dar poturunun yamanmış **bir yırtığa** benzeyen cebinden nikel bir çakmak çıkardı. (Ç.K. s.577 str.29-30)

Dar poturunun yamanmış bir yırtığa benzeyen cebinden nikel **bir çakmak** çıkardı. (Ç.K. s.577 str.29-30)

Kirden rengi belli olmayan **bir keseyi** Mıstık'a uzattı. (Ç.K. s.577 str.31)

Yap bakalım **bir cigara...** (Ç.K. s.577 str.32)

"Ben tütün kesesiyle beraber **bir çakmak** çıkardım mı?" (Ç.K. s.578 str.33)

"Buradan kalkıp **bir yere** gittik mi?" (Ç.K. s.579 str.4)

Ona "**Bir pire** için yorganı yakan" derlerdi. (Ç.K. s.579 str.17)

Hatta **bir defa**, eşyasını taşıdığı bir müddeiumumi, bozukluğu olmadığı için sürücü ücretinden iki kuruşçuğunu eksik vermişti. (Ç.K. s.579 str.18-20)

Hatta bir defa, eşyasını taşıdığı **bir müddeiumumi**, bozukluğu olmadığı için sürücü ücretinden iki kuruşçuğunu eksik vermişti. (Ç.K. s.579 str.18-20)

Bir yemin değil mi? Ederim" dedi. (Ç.K. s.579 str.37, s.580 str.1)

Gayet soğuk, lekeli **bir yeşil çuha** örtülmüş kürsüye yaklaşan Mıstık yine yeşil bir bohçaya sarılı kitaba elini bütün kuvvetiyle bastı... (Ç.K. s.580 str.30-31)

Gayet soğuk, lekeli bir yeşil çuha örtülmüş kürsüye yaklaşan Mıstık yine **yeşil bir bohçaya** sarılı kitaba elini bütün kuvvetiyle bastı... (Ç.K. s.580 str.30-31)

2.3. FİİLİMSİLERLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Makedonya'dan çıktıkları gündən beri görüşmemişlerdi. (Ç.K. s.576 str.5-6)

Şimdi bu ücra Anadolu kasabacığının dışarısında, bu **inleye inleye akan çakıllı dereciğin** başında böyle karşı karşıya gelmek... (Ç.K. s.576 str.6-8)

...onlar için **umulmadık bir saadet** oldu! (Ç.K. s.576 str.8-9)

Hayretle karışan sevinçleri pek samimiydi. (Ç.K. s.576 str.9-10)

Terk ettikleri eski vatanlarında ikisi de sürücülük yapardı. (Ç.K. s.576 str.10)

Mıstık kirli sarı yüzünde gayet temiz birer canlı mücevher **gibi mavi mavi parlayan küçük gözlerini** oynatarak sordu... (Ç.K. s.576 str.15-17)

Yüzde üç yüz kâr bırakacak bir ticaret yeri... (Ç.K. s.577 str.7-8)

İboş “Gözünü **sevdiğimin Rumeli’si...**” dedi. (Ç.K. s.577 str.9)

Mıstık hazin hazin **akan dereye** bakarak... (Ç.K. s.577 str.20-21)

Dar poturunun **yamanmış bir yırtığa benzeyen cebinden** nikel bir çakmak çıkardı. (Ç.K. s.577 str.29-30)

Kirden rengi belli olmayan bir keseyi Mıstık’a uzattı. (Ç.K. s.577 str.31)

Mıstık keseyi daha açmadan... **zayıf, tıraşı uzamış, pis suratını** fena hâlde ekşiterek “Tütün değil, mübarek, tezek!” dedi. (Ç.K. s.577 str.33-34)

Tutulacak işleri, hükümetin himayesini, muhacirlik imtiyazlarını konuşular... (Ç.K. s.578 str.12-13)

Beğenmedikleri tütünden, birbiri arkasına, onar cigara içmişlerdi. (Ç.K. s.578 str.13-14)

Eğildi, **üstünde oturdukları çimenleri** elleriyle yokladı. (Ç.K. s.578 str.15-16)

Açılan yumrukları titremeye başladı. (Ç.K. s.578 str.29)

Hatta bir defa, eşyasını **taşıdığı bir müddeiumumi**, bozukluğu olmadığı için sürücü ücretinden iki kuruşçuğunu eksik vermişti. (Ç.K. s.579 str.18-20)

Hiddetle, **kasabaya doğru giden yola** atıldı. (Ç.K. s.579 str.36)

Dışından –bir dakika evvel o kadar **tatlı tatlı muhabbet ettiği arkadaşına-** acı acı haykırdı. (Ç.K. s.580 str.1-2)

Etrafi derin hendeklerle çevrilmiş tozlu yoldan yan yana yürümeye başladılar. (Ç.K. s.580 str.6-7)

...açık pencerelerden **birbirlerini öldürmek için kovalıyorlar sanılan kırlangıçlar** giriyorlar, siyah tahtalı eski tavanın çatlaklarında çamurdan delikleri andıran yuvalarına konuyorlardı. (Ç.K. s.580 str.12-15)

...açık pencerelerden birbirlerini öldürmek için kovalıyorlar sanılan kırlangıçlar giriyorlar, siyah tahtalı eski tavanın çatlaklarında **çamurdan delikleri andıran yuvalarına** konuyorlardı. (Ç.K. s.580 str.12-15)

“Öyleyse evvelâ, senin **istediğin dava** görülmüş olur.” (Ç.K. s.580 str.27)

O anda **onun kazandığı davayı** İboş kaybetti! (Ç.K. s.580 str.32-33)

Tam dışarı çıkarlarken sevinen Mıstık’a hâkim, “Oğlum, on kuruş vereceksin!” dedi. (Ç.K. s.580 str.34-35)

“Al malını uğursuz...” diye, **biraz evvel katiyen çalmadığı tahakkuk eden çakmağı** arkadaşının suratına fırlattı. (Ç.K. s.581 str.13-15)

B. İKİLEMELER

1. SÖZCÜK TEKRARI İLE KURULAN İKİLEMELER

Şimdi bu üçra Anadolu kasabacığının dışarısında, bu **inleye inleye** akan çakıllı dereciğin başında böyle karşı karşıya gelmek... (Ç.K. s.576 str.6-8)

Şimdi bu üçra Anadolu kasabacığının dışarısında, bu inleye inleye akan çakıllı dereciğin başında böyle **karşı karşıya** gelmek... (Ç.K. s.576 str.6-8)

Mıstık kirli sarı yüzünde gayet temiz birer canlı mücevher gibi **mavi mavi** parlayan küçük gözlerini oynatarak sordu... (Ç.K. s.576 str.15-17)

Mıstık **hazin hazin** akan dereye bakarak... (Ç.K. s.577 str.20-21)

“**Tutam tutam** sırmaydı...” (Ç.K. s.577 str.37)

İboş üstünü başını, yerleri çimenlerin arasını dikkatle, **tekrar tekrar** aradı. (Ç.K. s.579 str.10-11)

Dışından –bir dakika evvel o kadar **tatlı tatlı** muhabbet ettiği arkadaşına- acı acı haykırdı. (Ç.K. s.580 str.1-2)

Dışından –bir dakika evvel o kadar tatlı tatlı muhabbet ettiği arkadaşına- **acı acı** haykırdı. (Ç.K. s.580 str.1-2)

Etrafi derin hendeklerle çevrilmiş tozlu yoldan **yan yana** yürümeye başladılar. (Ç.K. s.580 str.6-7)

Yavaş yavaş elini koynuna soktu. (Ç.K. s.581 str.9-10)

2. FARKLI SÖZCÜKLERLE KURULAN İKİLEMELER

“Ben de **aşağı yukarı** bir aydır buralardayım!” (Ç.K. s.577 str.1)

Çocukları çocukları yoktu. (Ç.K. s.577 str.3)

Anadolu’ya **geldi geleli** hastalıktan baş kaldıramadığını söylüyordu. (Ç.K. s.577 str.25-26)

İboş **üstünü başını**, yerleri çimenlerin arasını dikkatle, tekrar tekrar aradı. (Ç.K. s.579 str.10-11)

Ağzını yüzünü buruşturarak düşündü. (Ç.K. s.581 str.8-9)

C. FİİLİMSİ GRUPLARI

1. İSİM-FİİL GRUPLARI

Şimdi bu ücra Anadolu kasabacığının dışarısında, bu inleye inleye akan çakıllı dereciğin başında **böyle karşı karşıya gelmek...** (Ç.K. s.576 str.6-8)

Sonra Anadolu sularının midesine dokunduğunu, sıtma yaptığını **anlatmaya başladı.** (Ç.K. s.577 str.21-23)

Anadolu tütünlerinin, Rejinin, kaçakçıların aleyhinde küfürler savurarak **içmeye başladılar.** (Ç.K. s.578 str.2-3)

Mıstık “Hâşâ... Kabul etmem vallahi...” diye birbiri arkasına yeminleri basıyor, arkadaşının bu ithamını ağır bir hakaret sayarak kabarıyor, **kavga çıkarmaya kalkıyordu.** (Ç.K. s.579 str.13-16)

Etrafı derin hendeklerle çevrilmiş tozlu yoldan **yan yana yürümeye başladılar.** (Ç.K. s.580 str.6-7)

2. ZARF-FİİL GRUPLARI

Sonbaharda Sırbistan’a geçerler, at, katır, eşek alır... **kış gelince cambazlığı bırakarak** Bulgaristan’dan zahire taşırlardı. (Ç.K. s.576 str.12-13)

Sonbaharda Sırbistan’a geçerler, at, katır, eşek alır... kış gelince **cambazlığı bırakarak** Bulgaristan’dan zahire taşırlardı. (Ç.K. s.576 str.12-13)

Mıstık **hazin hazin akan dereye bakarak...** (Ç.K. s.577 str.20-21)

Mıstık keseği **daha açmadan...** zayıf, tıraşı uzamış, pis suratını fena hâlde ekşiterek “Tütün değil, mübarek, tezek!” dedi. (Ç.K. s.577 str.33-34)

...zayıf, tıraşı uzamış, pis suratını **fena halde ekşiterek...** (Ç.K. s.577 str.33-34)

Anadolu tütünlerinin, Rejinin, kaçakçıların aleyhinde **küfürler savurarak** içmeye başladılar. (Ç.K. s.578 str.2-3)

Mıstık “Hâşâ... Kabul etmem vallahi...” diye birbiri arkasına yeminleri basıyor, arkadaşının bu ithamını **ağır bir hakaret sayarak** kabarıyor, kavga çıkarmaya kalkıyordu. (Ç.K. s.579 str.13-16)

D. EDAT GRUPLARI

1. “BAŞKA” EDATI İLE KURULANLAR

O **başka mesele...** (Ç.K. s.580 str.24)

2. “BERİ” EDATI İLE KURULANLAR

Makedonya’dan çıktıkları gündün beri görüşmemişlerdi. (Ç.K. s.576 str.5-6)

“Ne vakitten beri buradasın?” (Ç.K. s.576 str.25)

3. “BİLE” EDATI İLE KURULANLAR

En ufacık hakkını bile kimsede bırakmazdı. (Ç.K. s.579 str.17-18)

4. “DAHA” EDATI İLE KURULANLAR

“Daha belli değil. Sen nereye?” (Ç.K. s.576 str.23)

Mıstık keseyi **daha açmadan...** zayıf, tıraşı uzamış, pis suratını fena hâlde ekşiterek “Tütün değil, mübarek, tezek!” dedi. (Ç.K. s.577 str.33-34)

5. “DİYE” EDATI İLE KURULANLAR

Mıstık “Hâşâ... Kabul etmem vallahi...” diye birbiri arkasına yeminleri basıyor, arkadaşının bu ithamını ağır bir hakaret sayarak kabarıyor, kavga çıkarmaya kalkıyordu. (Ç.K. s.579 str.13-16)

“Al malımı uğursuz...” diye, biraz evvel katiyen çalmadığı tahakkuk eden çakmağı arkadaşının suratına fırlattı. (Ç.K. s.581 str.13-15)

6. “DOĞRU” EDATI İLE KURULANLAR

Hiddetle, **kasabaya doğru** giden yola atıldı. (Ç.K. s.579 str.36)

7. “EVVEL” EDATI İLE KURULANLAR

Dışından –**bir dakika evvel** o kadar tatlı tatlı muhabbet ettiği arkadaşına- acı acı haykırdı. (Ç.K. s.580 str.1-2)

“Al malımı uğursuz...” diye, **biraz evvel** katiyen çalmadığı tahakkuk eden çakmağı arkadaşının suratına fırlattı. (Ç.K. s.581 str.13-15)

8. “GİBİ” EDATI İLE KURULANLAR

Mıstık kirli sarı yüzünde **gayet temiz birer canlı mücevher gibi** mavi mavi parlayan küçük gözlerini oynatarak sordu... (Ç.K. s.576 str.15-17)

“İşin yoksa burada on kuruş gündelikle **eşek gibi** çalış...” (Ç.K. s.577 str.12-13)

Ama **iki şaşı göz gibi** biri sağa, biri sola bakıyordu. (Ç.K. s.580 str.7-8)

Mıstık **vurulmuş gibi** durdu. (Ç.K. s.581 str.8)

9. “İÇİN” EDATI İLE KURULANLAR

...**onlar için** umulmadık bir saadet oldu! (Ç.K. s.576 str.8-9)

Çiftçi olmadıkları için toprağa, zanaat sahibi olmadıkları için çarşıya ehemmiyet vermiyorlardı. (Ç.K. s.577 str.5-7)

Çiftçi olmadıkları için toprağa, **zanaat sahibi olmadıkları için** çarşıya ehemmiyet vermiyorlardı. (Ç.K. s.577 str.5-7)

Ona “**Bir pire için** yorganı yakan” derlerdi. (Ç.K. s.579 str.17)

Hatta bir defa, eşyasını taşıdığı bir müddeiumumi, **bozukluğu olmadığı için** sürücü ücretinden iki kuruşçuğunu eksik vermişti. (Ç.K. s.579 str.18-20)

...açık pencerelerden **birbirlerini öldürmek için** kovalıyorlar sanılan kırlangıçlar giriyorlar, siyah tahtalı eski tavanın çatlaklarında çamurdan delikleri andıran yuvalarına konuyorlardı. (Ç.K. s.580 str.12-15)

Altmış paralık şey için on kuruş veremem! (Ç.K. s.581 str.13)

10. “KADAR” EDATI İLE KURULANLAR

Kara kaşlı, kara gözlü, tıknaz, insan esvabı giymiş **bir öküz kadar kuvvetli İboş**, hep sıska arkadaşını tasdik ediyor... (Ç.K. s.577 str.23-25)

Dışından –bir dakika evvel **o kadar** tatlı tatlı muhabbet ettiği arkadaşına- acı acı haykırdı. (Ç.K. s.580 str.1-2)

11. “SONRA” EDATI İLE KURULANLAR

Sulardan sonra sırasıyla havadan, yollardan, şimendiferlerden, dağlardan, hanlardan, jandarmalardan bahsettiler. (Ç.K. s.577 str.26-28)

...Yarım saat sonra... (Ç.K. s.580 str.9)

4. DAMA TAŞLARI

A. TAMLAMALAR

1. İSİM TAMLAMALARI

1.1. BELİRTİLİ İSİM TAMLAMALARI

Ali Dâna Efendi Edirnekapısı semtinde **dedesinin dedesinden** kalma eski viran evde oturur... kırk yılda bir dışarı çıkardı. (D.T. s.735 str.1-2)

Ağustos böceklerinin ninnileri, dızdızların ahenkleri sanki bu karanlık gölgelerde saklı haşeratı uyuturdu. (D.T. s.735 str.10-11)

Ağustos böceklerinin ninnileri, **dızdızların ahenkleri** sanki bu karanlık gölgelerde saklı haşeratı uyuturdu. (D.T. s.735 str.10-11)

Bu Mahmut Ağa, **Kara Mustafa Paşa'nın kethüdalarından** biriydi. (D.T. s.735 str.18-19)

Evi gezmeye gelen **meraklıların önlerine** çok eski bakır kaplar, kazanlar, cezveler, sahanlar yığar bunların kenarlarındaki “kargacık, burgacık” stilinde okunmaz bir mührü göstererek... (D.T. s.735 str.19-22)

Evi gezmeye gelen meraklıların önlerine çok eski bakır kaplar, kazanlar, cezveler, sahanlar yığar **bunların kenarlarındaki** “kargacık, burgacık” stilinde okunmaz bir mührü göstererek... (D.T. s.735 str.19-22)

Kefin ucunda da kaf var. Tı, fe... rı silinmiş, eskiden şına nokta koymazlarmış. (D.T. s.735 str.22-24)

Hâlbuki Dâna Efendi'nin içinde su gibi bir satır yazı okuduğu bu **mühürçüğün nısf-ı kutru** ancak yarım santimetreydi. (D.T. s.736 str.2-4)

Kışın çini ocaklı odasında, yazın bahçesindeki yıkık, suyu yosunlu eski **havuzun kenarına** serdiği hasırın üstünde eski dostlarından biriyle dama oynamak, yegâne zevki, yegâne eğlencesiydi. (D.T. s.736 str.11-14)

Kışın çini ocaklı odasında, yazın bahçesindeki yıkık, suyu yosunlu eski havuzun kenarına serdiği **hasırın üstünde** eski dostlarından biriyle dama oynamak, yegâne zevki, yegâne eğlencesiydi. (D.T. s.736 str.11-14)

Havuzun kenarına eğildi. (D.T. s.736 str.32-33)

Hasırın üstünden Şam hırkasını almadan eve koştu. (D.T. s.737 str.8-9)

Dama kutusunu **koltuğunun altına** aldı. (D.T. s.737 str.10)

Arabacının ensesinden atların hareketlerine bakıyor, “Ha gayret, ha gayret... Biraz daha çabuk!” diye durmadan söyleniyordu. (D.T. s.737 str.28-30)

Arabacının ensesinden **atların hareketlerine** bakıyor, “Ha gayret, ha gayret... Biraz daha çabuk!” diye durmadan söyleniyordu. (D.T. s.737 str.28-30)

Tımarhanenin önünde indi. (D.T. s.737 str.31)

Parayı **arabacının kucağına** fırlattı. (D.T. s.737 str.31-32)

Unutmasının ihtimali yoktur. (D.T. s.738 str.24)

Doktor nihayet bu küçük **ihtiyarın hâline** dayanamadı. (D.T. s.738 str.30-31)

“Hadi **refikinizin yanına** gidiniz.” (D.T. s.738 str.32)

Lâkin o **koltuğunuzun altındaki** ne? (D.T. s.738 str.35)

“**Onun yanına** biz bir çöp bile sokamayız.” (D.T. s.739 str.4-5)

Gardiyan yeşil boyalı demir bir **kapının önünde** durdu. (D.T. s.739 str.18-19)

Bu acılığı kadar âkılâne olan sahne **gardiyanın da kalbine** dokundu. (D.T. s.739 str.34-35)

Elini **saltasının cebine** soktu. (D.T. s.739 str.37)

Dânâ Efendi **delinin boynuna** sarılarak “Ah kardeşimden mi korkacağım” diye derin derin hıçkırdı. (D.T. s.740 str.6-7)

Gardiyan birdenbire akıllandığını gördüğü bu deli ile, bu deliyi deli gibi seven **akıllının üstünden** demir kapıyı kilitledi. (D.T. s.740 str.12-14)

“**Doktorların garazı...** Lanet olası çoluğumun çocuğumun iftirası...” Damayı çok oynamamı çekemediler. (D.T. s.740 str.19-21)

“Doktorların garazı... Lanet olası **çoluğumun çocuğumun iftirası...**” Damayı çok oynamamı çekemediler. (D.T. s.740 str.19-21)

Dânâ Efendi'nin heyecanına Cabi Efendi de dayanamadı. (D.T. s.740 str.25-26)

Delinin gözleri parladı. (D.T. s.740 str.33)

Benim taşlarım var! (D.T. s.740 str.36)

Duvardan koparılmış bir kireç parçasıyla, **kapının önündeki** döşeme üstüne muntazam dama çizgileri çizdi. (D.T. s.741 str.4-5)

Ot minderin üstüne kıvrılmış duran **yatağının arasından** bir takımı yassı, bir takımı sivri taşlar çıkardı. (D.T. s.741 str.7-8)

Deli gülerek, “Dânâcığım! Ben **senin iyiliğini** isterim. (D.T. s.741 str.16)

Dânâ Efendi **arkadaşının gözlerini** görünce sarardı. (D.T. s.741 str.17-18)

Deli bir eliyle **Dânâ Efendi'nin yakasını** tutuyor, öbür eliyle kaldırıp kafasına indirecekmiş gibi, içi su dolu kaba testi sallıyordu. (D.T. s.742 str.12-14)

Abuk sabuk taşları sürüyor, aldığı taşı, şeftali takdim eder gibi eliyle **onun ağızına** götürerek... (D.T. s.742 str.20-21)

Artık testide su kalmamıştı, **boğazının acısından** kıvranıyor, elleriyle karnına basıyordu. (D.T. s.742 str.24-25)

Deli gülmekten katılıyor, “İşte oyun **bilmeyenin hâli** budur!” diyordu. (D.T. s.742 str.26-27)

Dânâ Efendi, gözleri kapalı kıvranırken **kapının kilidi** döndü. (D.T. s.742 str.27-28)

Gömleğinin ucuyla önündeki çizgileri sildi. (D.T. s.742 str.28-29)

Hemen ot **minderin üstüne** kaçtı. (D.T. s.742 str.29)

O kadar taş yuttuktan sonra **yaşamının imkânı** var mıydı? (D.T. s.743 str.4-5)

Hemen karga tulumba, **doktorun odasına** götürdüler. (D.T. s.743 str.6)

“**Delinin yanında...**” (D.T. s.743 str.19)

Dânâ Efendi'nin midesini yokladı. (D.T. s.743 str.20-21)

“Ne? Ölüyorum vallahi! Koca koca **taşların hepsini...**” (D.T. s.743 str.24)

Hakikaten küçük **dilinin etrafı** berelenmiş, kan içindeydi. (D.T. s.743 str.31-32)

Delinin taşları nasıl **yatağının altından** çıkardığını çizgileri nasıl çizdiğini, her taştan sonra nasıl su içirttiğini öğrendi... (D.T. s.743 str.33-35)

Dânâ Efendi'nin midesini, bağırsaklarını tekrar yokladı. (D.T. s.743 str.35-36)

“Siz kör müsünüz, **delinin yanına** taşları kim vermiş?” diye bağırdı. (D.T. s.744 str.4-5)

...**ihtiyarın boğazını, midesini** parmaklarıyla yokluyor, yokluyor, birçok büyük ecnebi sert maddeler değil, minimini, katı bir şey bulamıyor... (D.T. s.744 str.10-12)

1.2. BELİRTİSİZ İSİM TAMLAMALARI

Ali Dâna Efendi **Edirnekapısı semtinde** dedesinin dedesinden kalma eski viran evde oturur... kırk yılda bir dışarı çıkardı. (D.T. s.735 str.1-2)

Büyük çitlembik, **çınar ağaçlarının** altında isimlerini kimsenin bilmediği irili ufaklı yüzlerce ağaçlar, otlar, baldıranlar, devedikenleri, yılanıyastıkları Arapsaçı gibi yer yer karışmıştı. (D.T. s.735 str.7-10)

Tam evvel zamankârî bir **rint hayatı** sürüyordu. (D.T. s.736 str.10)

Eski bir merakı da **dama oyunu** idi. (D.T. s.736 str.11)

Geniş saçaktan bir **tahta parçası** koptu. (D.T. s.736 str.17-18)

Hasırın üstünden **Şam hırkasını** almadan eve koştı. (D.T. s.737 str.8-9)

Dama kutusunu koltuğunun altına aldı. (D.T. s.737 str.10)

Tenha sokaklardan **tramvay caddesine** çıktı. (D.T. s.737 str.10-11)

Üsküdar vapuruna nefes nefese kendini attı. (D.T. s.737 str.12-13)

Vapur pat, pat, pat diye **sümüklü böcek süratiyle** yürürken o, duramıyor, dar güvertenin yolcu dolu kanepeleri arasında yumruklarını sıkarak dolaşıyordu. (D.T. s.737 str.13-15)

Nöbetçi doktoru orada, odasında idi. (D.T. s.738 str.5-6)

Hayır efendim, biz **mes’uliyet altına** giremeyiz” dedi... (D.T. s.738 str.16)

Dânâ Efendi **şal yeleşinin** üstünden iman tahtasına vurdu. (D.T. s.738 str.22)

Dânâ Efendi şal yeleşinin üstünden **iman tahtasına** vurdu. (D.T. s.738 str.22)

“**Dama kutusu.**” (D.T. s.738 str.36)

Dânâ Efendi içini çekerek, **dama kutusunu** doktorun üstü boş masasına bıraktı. (D.T. s.739 str.12-13)

Şükür bizi **dünya gözüyle** görüştürene! (D.T. s.739 str.30-31)

Gardiyan bu vazifeye bir gün evvel girmiş, iyi yürekli, saf, merhametli bir **Anadolu evlâdıydı...** (D.T. s.740 str.1-2)

“Seninle bir oyun yapmak için **dama kutusunu** getirdim.” (D.T. s.740 str.30-31)

Duvarдан koparılmış bir **kireç parçasıyla**, kapının önündeki döşeme üstüne muntazam dama çizgileri çizdi. (D.T. s.741 str.4-5)

Duvarдан koparılmış bir kireç parçasıyla, kapının önündeki **döşeme üstüne** muntazam dama çizgileri çizdi. (D.T. s.741 str.4-5)

Duvardan koparılmış bir kireç parçasıyla, kapının önündeki döşeme üstüne muntazam **dama çizgileri** çizdi. (D.T. s.741 str.4-5)

Su testisini kaptı. (D.T. s.741 str.9-10)

Bunlar artık göz değil, iki **alev parçasıydı**. (D.T. s.741 str.18-19)

O sakin **kurbağa çehresi** değişmiş, birdenbire bir kaplan çehresi oluvermişti. (D.T. s.741 str.19-20)

O sakin kurbağa çehresi değişmiş, birdenbire bir **kaplan çehresi** oluvermişti. (D.T. s.741 str.19-20)

Dânâ Efendi gözlerini **fal taşı** gibi açtı. (D.T. s.741 str.27)

Su kuvvetiyle taşı yuttu. (D.T. s.742 str.14)

Deli yüzünü duvara çevirmiş, kapı tarafına bakmıyordu bile... (D.T. s.742 str.32-33)

Dânâ Efendi **can havliyle**, aralanmış kapıdan fırladı, koridora çıkınca “imdat, imdat!” diye bağırarak geldiği yollardan, çıktığı merdivenlerden koşmaya başladı. (D.T. s.742 str.33-35)

Pencere yanında geniş bir koltuğa uzanarak... (D.T. s.743 str.7-8)

“**Dama taşlarını**, hepsini!” (D.T. s.743 str.17)

Demin **ölüm korkusundan** kapanan gözlerini, tıpkı vakitsiz ayılarak ötecek münasip bir yer arayan mahmur sarhoş gibi, açmaya çalışıyordu! (D.T. s.744 str.22-24)

1.3. ZİNCİRLEME İSİM TAMLAMALARI

Son zamanlarda birtakım genç âlimlerin bin bir rica, yüz bir teşekkürle gezip **yıkık sakflarının, eğrilmiş camsız pencerelerinin, düşük kapılarının resimlerini** aldıkları bu harabe iki yüz yaşını çoktan doldurmuştu. (D.T. s.735 str.2-6)

Ağustos böceklerinin ninnileri, dızdızların ahenkleri sanki bu karanlık gölgelerde saklı haşeratı uyuturdu. (D.T. s.735 str.10-11)

Gören genç âlimler bu mührü **“hat sanat-ı nefsimiz”in tespih böceği büyüklüğündeki emsalsiz bir abidesi** telâkki ederlerdi. (D.T. s.736 str.4-6)

Kışın çini ocaklı odasında, yazın **bahçesindeki yıkık, suyu yosunlu eski havuzun kenarına serdiği hasırın üstünde** eski dostlarından biriyle dama oynamak, yegâne zevki, yegâne eğlencesiydi. (D.T. s.736 str.11-14)

Evin camları kırık tepe pencerelerinden girip çıkan serçelere gözleri dalmıştı. (D.T. s.736 str.16-17)

Dânâ Efendi’nin beyaz kaşları çatıldı. (D.T. s.736 str.31)

Havuzun durgun, koyu yeşil derinliğinde görünmez oldu. (D.T. s.736 str.34-35)

Dânâ Efendi’nin havuza dikili gözlerinden yaşlar yuvarlanmaya başladı. (D.T. s.737 str.1-2)

...dar güvertenin yolcu dolu kanepeleri arasında yumruklarını sıkarak dolaşıyordu. (D.T. s.737 str.14-15)

Bey oğlum, bu zat **benim en aziz, en eski refikimdir.** (D.T. s.738 str.12)

Dânâ Efendi **şal yeleşinin üstünden** iman tahtasına vurdu. (D.T. s.738 str.22)

Kapının yanındaki sandalyeye çökmüş, hıçkırıyordu. (D.T. s.738 str.29-30)

Dânâ Efendi içini çekerek, dama kutusunu **doktorun üstü boş masasına** bıraktı. (D.T. s.739 str.12-13)

“Doktorların garazı... **Lanet olası çoluğumun çocuğumun iftirası...**” Damayı çok oynamamı çekemediler. (D.T. s.740 str.19-21)

Duvarдан koparılmış bir kireç parçasıyla, **kapının önündeki döşeme üstüne** muntazam dama çizgileri çizdi. (D.T. s.741 str.4-5)

Hanelerin birer aşırı içlerini beyazlattı. (D.T. s.741 str.6-7)

Büyük kapının kalın tahta parmaklığını geçip kendini meydana atınca arkası üstü yığıldı. (D.T. s.742 str.35-36)

Dânâ Efendi'yi **kapının yanındaki hasır kanepeye** uzatmışlardı. (D.T. s.743 str.11-12)

İnce bağırsaklara geçmesin diye **midenin aşağı taraflarını** da yokladı. (D.T. s.743 str.25-27)

Hakikaten **küçük dilinin etrafı** berelenmiş, kan içindeydi. (D.T. s.743 str.31-32)

2. SIFAT TAMLAMALARI

2.1. NİTELEME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Ali Dâna Efendi Edirnekapısı semtinde dedesinin dedesinden kalma **eski viran evde** oturur... kırk yılda bir dışarı çıkardı. (D.T. s.735 str.1-2)

Son zamanlarda birtakım **genç âlimlerin** bin bir rica, yüz bir teşekkürle gezip yıkık sakflarının, eğrilmiş camsız pencerelerinin, düşük kapılarının resimlerini aldıkları bu harabe iki yüz yaşını çoktan doldurmuştu. (D.T. s.735 str.2-6)

Son zamanlarda birtakım genç âlimlerin bin bir rica, yüz bir teşekkürle gezip **yıkık sakflarının**, eğrilmiş camsız pencerelerinin, düşük kapılarının resimlerini aldıkları bu harabe iki yüz yaşını çoktan doldurmuştu. (D.T. s.735 str.2-6)

Son zamanlarda birtakım genç âlimlerin bin bir rica, yüz bir teşekkürle gezip yıkık sakflarının, **eğrilmiş camsız pencerelerinin**, düşük kapılarının resimlerini aldıkları bu harabe iki yüz yaşını çoktan doldurmuştu. (D.T. s.735 str.2-6)

Son zamanlarda birtakım genç âlimlerin bin bir rica, yüz bir teşekkürle gezip yıkık sakflarının, eğrilmiş camsız pencerelerinin, **düşük kapılarının** resimlerini aldıkları bu harabe iki yüz yaşını çoktan doldurmuştu. (D.T. s.735 str.2-6)

Beş dönüme yakın bahçesi **kable't-tarih bir ormanı** andırırdı. (D.T. s.735 str.6-7)

Büyük çitlembik, çınar ağaçlarının altında isimlerini kimsenin bilmediği irili ufaklı yüzlerce ağaçlar, otlar, baldıranlar, devedikenleri, yılanıyastıkları Arapsaçı gibi yer yer karışmıştı. (D.T. s.735 str.7-10)

Büyük çitlembik, çınar ağaçlarının altında isimlerini kimsenin bilmediği **irili ufaklı yüzlerce ağaçlar, otlar, baldıranlar, devedikenleri, yılanıyastıkları** Arapsaçı gibi yer yer karışmıştı. (D.T. s.735 str.7-10)

Ağustos böceklerinin ninnileri, dızdızların ahenkleri sanki **bu karanlık gölgelerde saklı haşeratı** uyuturdu. (D.T. s.735 str.10-11)

Çitlembik çalmak için, **yüksek duvarlardan** aşarak bu bahçeye... (D.T. s.735 str.11-12)

...bu bahçeye bir defacık girmek kabadayılığını gösterebilen **küçük külhanbeyler** bir daha buna cesaret edemezler, benizleri sarararak...(D.T. s.735 str.12-14)

“**Sık ağaçların** içinde, karanlık kovuklarda ayılar, kurtlar, kaplanlar hatta devler” gördüklerini yeminlerle anlatırlardı. (D.T. s.735 str.14-15)

“Sık ağaçların içinde, **karanlık kovuklarda** ayılar, kurtlar, kaplanlar hatta devler” gördüklerini yeminlerle anlatırlardı. (D.T. s.735 str.14-15)

Evi gezmeye gelen meraklıların önlerine **çok eski bakır kaplar, kazanlar, cezveler, sahanlar** yığar bunların kenarlarındaki “kargacık, burgacık” stilinde okunmaz bir mührü göstererek... (D.T. s.735 str.19-22)

Evi gezmeye gelen meraklıların önlerine çok eski bakır kaplar, kazanlar, cezveler, sahanlar yığar bunların kenarlarındaki “**kargacık, burgacık**” stilinde okunmaz bir mührü göstererek... (D.T. s.735 str.19-22)

Evi gezmeye gelen meraklıların önlerine çok eski bakır kaplar, kazanlar, cezveler, sahanlar yığar bunların kenarlarındaki “kargacık, burgacık” stilinde **okunmaz bir mührü** göstererek... (D.T. s.735 str.19-22)

Hâlbuki Dânâ Efendi'nin içinde **su gibi bir satır yazı** okuduğu bu mühürcüğün nisf-ı kutru ancak yarım santimetreydi. (D.T. s.736 str.2-4)

Gören **genç âlimler** bu mührü “hat sanat-ı nefsimiz”in tespîh böceği büyüklüğündeki emsalsiz bir abidesi telâkki ederlerdi. (D.T. s.736 str.4-6)

Gören genç âlimler bu mührü “hat sanat-ı nefsimiz”in tespîh böceği büyüklüğündeki **emsalsiz bir abidesi** telâkki ederlerdi. (D.T. s.736 str.4-6)

Eski ev, eski eşya, eski kitap, eski esvap, eski kundura, eski halı, eski şarap meraklısı olan Dânâ Efendi, evinin kırılan pencerelerini tamir ettirmez, eski çamaşırlarını değiştirmez, eski dostlarından vazgeçmezdi. (D.T. s.736 str.6-9)

Eski ev, **eski eşya**, eski kitap, eski esvap, eski kundura, eski halı, eski şarap meraklısı olan Dânâ Efendi, evinin kırılan pencerelerini tamir ettirmez, eski çamaşırlarını değiştirmez, eski dostlarından vazgeçmezdi. (D.T. s.736 str.6-9)

Eski ev, eski eşya, **eski kitap**, eski esvap, eski kundura, eski halı, eski şarap meraklısı olan Dânâ Efendi, evinin kırılan pencerelerini tamir ettirmez, eski çamaşırlarını değiştirmez, eski dostlarından vazgeçmezdi. (D.T. s.736 str.6-9)

Eski ev, eski eşya, eski kitap, **eski esvap**, eski kundura, eski halı, eski şarap meraklısı olan Dânâ Efendi, evinin kırılan pencerelerini tamir ettirmez, eski çamaşırlarını değiştirmez, eski dostlarından vazgeçmezdi. (D.T. s.736 str.6-9)

Eski ev, eski eşya, eski kitap, eski esvap, **eski kundura**, eski halı, eski şarap meraklısı olan Dânâ Efendi, evinin kırılan pencerelerini tamir ettirmez, eski çamaşırlarını değiştirmez, eski dostlarından vazgeçmezdi. (D.T. s.736 str.6-9)

Eski ev, eski eşya, eski kitap, eski esvap, eski kundura, **eski halı**, eski şarap meraklısı olan Dânâ Efendi, evinin kırılan pencerelerini tamir ettirmez, eski çamaşırlarını değiştirmez, eski dostlarından vazgeçmezdi. (D.T. s.736 str.6-9)

Eski ev, eski eşya, eski kitap, eski esvap, eski kundura, eski halı, **eski şarap** meraklısı olan Dânâ Efendi, evinin kırılan pencerelerini tamir ettirmez, eski çamaşırlarını değiştirmez, eski dostlarından vazgeçmezdi. (D.T. s.736 str.6-9)

Eski ev, eski eşya, eski kitap, eski esvap, eski kundura, eski halı, eski şarap meraklısı olan Dâna Efendi, evinin kırılan pencerelerini tamir ettirmez, **eski çamaşırlarını** değiştirmez, eski dostlarından vazgeçmezdi. (D.T. s.736 str.6-9)

Eski ev, eski eşya, eski kitap, eski esvap, eski kundura, eski halı, eski şarap meraklısı olan Dâna Efendi, evinin kırılan pencerelerini tamir ettirmez, eski çamaşırlarını değiştirmez, **eski dostlarından** vazgeçmezdi. (D.T. s.736 str.6-9)

Eski bir merakı da dama oyunu idi. (D.T. s.736 str.11)

Kışın **çini ocaklı odasında**, yazın bahçesindeki yıkık, suyu yosunlu eski havuzun kenarına serdiği hasırın üstünde eski dostlarından biriyle dama oynamak, yegâne zevki, yegâne eğlencesiydi. (D.T. s.736 str.11-14)

Kışın çini ocaklı odasında, yazın bahçesindeki **yıkık, suyu yosunlu eski havuzun** kenarına serdiği hasırın üstünde eski dostlarından biriyle dama oynamak, yegâne zevki, yegâne eğlencesiydi. (D.T. s.736 str.11-14)

Kışın çini ocaklı odasında, yazın bahçesindeki yıkık, suyu yosunlu eski havuzun kenarına serdiği hasırın üstünde **eski dostlarından** biriyle dama oynamak, yegâne zevki, yegâne eğlencesiydi. (D.T. s.736 str.11-14)

Kışın çini ocaklı odasında, yazın bahçesindeki yıkık, suyu yosunlu eski havuzun kenarına serdiği hasırın üstünde eski dostlarından biriyle dama oynamak, **yegâne zevki, yegâne eğlencesiydi.** (D.T. s.736 str.11-14)

Yine bir gün, yine **bu eski hasırın üstünde** uzanmış, çubuğunu çekiyordu. (D.T. s.736 str.15-16)

Hızlı bir rüzgâr esti. (D.T. s.736 str.17)

Geniş saçaktan bir tahta parçası koptu. (D.T. s.736 str.17-18)

Her şey gibi, **içinde doğup büyüdüğü, içinde evlendiği, dedesinin, babasının, annesinin, kardeşlerinin, bir bir arkasına aldığı karılarının, çocuklarının,**

kızlarının ölülerini içinde kefenlediği bu uğurlu ev de yıkılacaktı... (D.T. s.736 str.19-23)

Orada **gayet iri, kart bir kurbağanın** kendisine baktığını gördü. (D.T. s.736 str.24-25)

Kaybolan eski dostlarından biri de bu Cabi Efendicik'ti. (D.T. s.736 str.29-30)

Dânâ Efendi'nin **beyaz kaşları** çatıldı. (D.T. s.736 str.31)

Suluk dudakları büküldü. (D.T. s.736 str.31-32)

O vakit kalbine **keskin bir sızının** saplandığını duydu. (D.T. s.736 str.35-36)

Bu **ne eski, ne iyi, ne hoş, ne hakim, ne tatlı bir arkadaşı**. (D.T. s.736 str.36-37)

Beyaz sakalını tuttu. (D.T. s.737 str.2)

Dânâ Efendi, vakıa **çok sakın bir adamdı**. (D.T. s.737 str.6)

Lâkin **en ehemmiyetsiz bir arzu** onu en şiddetli bir hırs gibi sarsardı. (D.T. s.737 str.6-7)

Lâkin en ehemmiyetsiz bir arzu onu **en şiddetli bir hırs** gibi sarsardı. (D.T. s.737 str.6-7)

Tenha sokaklardan tramvay caddesine çıktı. (D.T. s.737 str.10-11)

Vapur pat, pat, pat diye sümüklü böcek süratiyle yürürken o, duramıyor, **dar güvertenin** yolcu dolu kanepeleri arasında yumruklarını sıkarak dolaşıyordu. (D.T. s.737 str.13-15)

Vapur pat, pat, pat diye sümüklü böcek süratiyle yürürken o, duramıyor, **dar güvertenin yolcu dolu kanepeleri** arasında yumruklarını sıkarak dolaşıyordu. (D.T. s.737 str.13-15)

Acelesinden **arabacı çocuk** şaşırmişti. (D.T. s.737 str.19)

Bir kanadı aralık büyük kapıdan hızla içeri girince beyaz gömlekli koyu esmer, iri bir kapıcı onu karşıladı. (D.T. s.737 str.32-33)

Bir kanadı aralık büyük kapıdan hızla içeri girince **beyaz gömlekli koyu esmer, iri bir kapıcı** onu karşıladı. (D.T. s.737 str.32-33)

...onu **yokuşlu küçük meydanın köşesindeki bir katlı, sarı boyalı bir binaya** götürdü. (D.T. s.738 str.4-5)

Sarı saçlı, mavi baygın gözlü bir genç! (D.T. s.738 str.6)

Dânâ Efendi boynunu bükerek, **ak sakalıyla** çocuk gibi ağlayarak tekrar rica etti. (D.T. s.738 str.10-11)

Genç doktor kanmadı. (D.T. s.738 str.15)

Bey oğlum, bu zat benim **en aziz, en eski refikimdir.** (D.T. s.738 str.12)

Doktor nihayet **bu küçük ihtiyarın** hâline dayanamadı. (D.T. s.738 str.30-31)

Dânâ Efendi içini çekerek, dama kutusunu, doktorun **üstü boş masasına** bıraktı. (D.T. s.739 str.12-13)

Büyük kapıdan girdi. (D.T. s.739 str.14)

Beyaz badanalı koridorlardan geçti. (D.T. s.739 str.14-15)

Taş merdivenlerden çıktı. (D.T. s.739 str.15)

Küçük yüksek pencerelerdeki kalın demir parmaklıklar sinirlerine dokunuyor... (D.T. s.739 str.15-16)

Küçük yüksek pencerelerdeki **kalın demir parmaklıklar** sinirlerine dokunuyor... (D.T. s.739 str.15-16)

Gardiyan **yeşil boyalı demir bir kapının** önünde durdu. (D.T. s.739 str.18-19)

Anahtar **ağır kilidin** içinde dönerken... (D.T. s.739 str.21)

Kapı açılınca Dâna Efendi **eski arkadaşını** sakalı bıyığına karışmış, beyaz bir gömlek giymiş, köşede derin derin düşünüyor gördü. (D.T. s.739 str.24-26)

Kapı açılınca Dâna Efendi eski arkadaşını sakalı bıyığına karışmış, **beyaz bir gömlek** giymiş, köşede derin derin düşünüyor gördü. (D.T. s.739 str.24-26)

Eski arkadaşını hemen tanıdı. (D.T. s.739 str.28)

“Ah **zavallı kardeşim!**” (D.T. s.739 str.32)

Gardiyan bu vazifeye bir gün evvel girmiş, **iyi yürekli, saf, merhametli bir Anadolu evlâdıydı.** (D.T. s.740 str.1-2)

Gardiyan birdenbire akıllandığını gördüğü bu deli ile, bu deliyi deli gibi seven akıllının üstünden **demir kapıyı** kilitledi. (D.T. s.740 str.12-14)

Odada yalnız kalınca iki **eski arkadaş** bir müddet daha ağlaştılar. (D.T. s.740 str.14-15)

Bahçede oynadıkları oyunları, **unutulmaz matları**, hileleri, on saat yemek yemeden, su içmeden oyuna devam ettiklerini hatırlıyorlar, acı acı gözyaşları döküyorlardı. (D.T. s.740 str.27-30)

Bahçede oynadıkları oyunları, unutulmaz matları, hileleri, on saat yemek yemeden, su içmeden oyuna devam ettiklerini hatırlıyorlar, **acı acı gözyaşları** döküyorlardı. (D.T. s.740 str.27-30)

Deli oturduğu **ot minderden** hızla kalktı. (D.T. s.741 str.4)

Duvardan koparılmış bir kireç parçasıyla, kapının önündeki döşeme üstüne **muntazam dama çizgileri** çizdi. (D.T. s.741 str.4-5)

Ot minderin üstüne kıvrılmış duran yatağının arasından bir takımı yassı, bir takımı **sivri taşlar** çıkardı. (D.T. s.741 str.7-8)

Bunlar topraktan yapılmış gibi **gayet tuhaf bir renkteydi.** (D.T. s.741 str.8-9)

O sakin kurbağa çehresi değişmiş, birdenbire bir kaplan çehresi oluvermişti. (D.T. s.741 str.19-20)

O sakin kurbağa çehresi değişmiş, birdenbire **bir kaplan çehresi** oluvermişti. (D.T. s.741 str.19-20)

Pencere **kalın demir parmaklıydı**. (D.T. s.741 str.20-21)

Deli bir eliyle Dâna Efendi'nin yakasını tutuyor, öbür eliyle kaldırıp kafasına indirecekmiş gibi, **içi su dolu kaba testi**yi sallıyordu. (D.T. s.742 str.12-14)

Abuk sabuk taşları sürüyor, aldığı taşı, şeftali takdim eder gibi eliyle onun ağzına götürerek... (D.T. s.742 str.20-21)

Duvarlar ses geçmeyecek derecede muhkemdi. (D.T. s.742 str.22-23)

Hemen **ot minderin** üstüne kaçtı. (D.T. s.742 str.29)

Büyük kapının kalın tahta parmaklığını geçip kendini meydana atınca arkası üstü yığıldı. (D.T. s.742 str.35-36)

Büyük kapının kalın **tahta parmaklığını** geçip kendini meydana atınca arkası üstü yığıldı. (D.T. s.742 str.35-36)

Pencerenin yanında **geniş bir koltuğa** uzanarak... (D.T. s.743 str.7-8)

Yarım saat evvelki **dipdiri ihtiyarı** şimdi böyle ölü gibi görünce şaşırıldı. (D.T. s.743 str.8-9)

Dâna Efendi'yi kapının yanındaki **hasır kanepeye** uzatmışlardı. (D.T. s.743 str.11-12)

Öyle **taşa benzer katı bir şey** olsaydı anlaşılacaktı. (D.T. s.743 str.21-22)

“**Koca koca taşların** hepsini...” (D.T. s.743 str.24)

İnce bağırsaklara geçmesin diye midenin aşağı taraflarını da yokladı. (D.T. s.743 str.25-27)

Gayet katı, gayet sert bir şey buradan geçmişti. (D.T. s.743 str.32)

Taşa benzer bir şey yoktu! (D.T. s.743 str.36-37)

Genç doktor mâ-fevka't-tabî bir hadise karşısında kalmış gibi şaşırıyor...(D.T. s.744 str.10-12)

Genç doktor **mâ-fevka't-tabî bir hadise** karşısında kalmış gibi şaşırıyor...(D.T. s.744 str.10-12)

...ihtiyarın boğazını, midesini parmaklarıyla yokluyor, yokluyor, **birçok büyük ecnebi sert maddeler** değil, minimini, katı bir şey bulamıyor... (D.T. s.744 str.10-12)

...ihtiyarın boğazını, midesini parmaklarıyla yokluyor, yokluyor, birçok büyük ecnebi sert maddeler değil, **minimini, katı bir şey** bulamıyor... (D.T. s.744 str.10-12)

En önlerindeki, ellerini ovuşturan başgardıyan, ansızın **gayet ağır mes'uliyetlerden** kurtulmuş adamlara mahsus şen bir memnuniyetle...(D.T. s.744 str.14-17)

En önlerindeki, ellerini ovuşturan başgardıyan, ansızın gayet ağır mes'uliyetlerden kurtulmuş adamlara mahsus **şen bir memnuniyetle**...(D.T. s.744 str.14-17)

Demin ölüm korkusundan kapanan gözlerini, tıpkı vakitsiz ayılarak ötecek **münasip bir yer** arayan mahmur sarhoş gibi, açmaya çalışıyordu! (D.T. s.744 str.22-24)

Demin ölüm korkusundan kapanan gözlerini, tıpkı vakitsiz ayılarak ötecek münasip bir yer arayan **mahmur sarhoş** gibi, açmaya çalışıyordu! (D.T. s.744 str.22-24)

2.2. BELİRTME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1. SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1.1. ASIL SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Ali Dâna Efendi Edirnekapısı semtinde dedesinin dedesinden kalma eski viran evde oturur... **kırk yılda** bir dışarı çıkardı. (D.T. s.735 str.1-2)

Son zamanlarda birtakım genç âlimlerin **bin bir rica**, yüz bir teşekkürle gezip yıkık sakflarının, eğrilmiş camsız pencerelerinin, düşük kapılarının resimlerini aldıkları bu harabe iki yüz yaşını çoktan doldurmuştu. (D.T. s.735 str.2-6)

Son zamanlarda birtakım genç âlimlerin bin bir rica, **yüz bir teşekkürle** gezip yıkık sakflarının, eğrilmiş camsız pencerelerinin, düşük kapılarının resimlerini aldıkları bu harabe iki yüz yaşını çoktan doldurmuştu. (D.T. s.735 str.2-6)

Son zamanlarda birtakım genç âlimlerin bin bir rica, yüz bir teşekkürle gezip yıkık sakflarının, eğrilmiş camsız pencerelerinin, düşük kapılarının resimlerini aldıkları bu harabe **iki yüz yaşını** çoktan doldurmuştu. (D.T. s.735 str.2-6)

Beş dönüme yakın bahçesi kable't-tarih bir ormanı andırırdı. (D.T. s.735 str.6-7)

Bu kurbağa, kendisiyle tam **kırk sene** her gece dama oynadığı Cabi Efendi'ye benziyor, tıpkı onun gibi bakıyordu. (D.T. s.736 str.26-29)

“Sana **iki mecrediye.**” (D.T. s.737 str.22)

“**Dört mecrediye.**” (D.T. s.737 str.24)

Bir kanadı aralık büyük kapıdan hızla içeri girince beyaz gömlekli koyu esmer, iri bir kapıcı onu karşıladı. (D.T. s.737 str.32-33)

...onu yokuşlu küçük meydanın köşesindeki **bir katlı**, sarı boyalı bir binaya götürdü. (D.T. s.738 str.4-5)

Ah **kırk senelik** refik... Unutmasının ihtimali yoktur. (D.T. s.738 str.23-24)

Doktor cebinden çektiği **iki eliyle** beraber başını yukarı kaldırdı. (D.T. s.739 str.2-3)

Gardiyan bu vazifeye **bir gün** evvel girmiş, iyi yürekli, saf, merhametli bir Anadolu evlâdıydı. (D.T. s.740 str.1-2)

Odada yalnız kalınca **iki eski arkadaş** bir müddet daha ağlaştılar. (D.T. s.740 str.14-15)

Odada yalnız kalınca iki eski arkadaş **bir müddet** daha ağlaştılar. (D.T. s.740 str.14-15)

İki arkadaş ağlaşıp dertleştiler. (D.T. s.740 str.25)

Bahçede oynadıkları oyunları, unutulmaz matları, hileleri, **on saat** yemek yemeden, su içmeden oyuna devam ettiklerini hatırlıyorlar, acı acı gözyaşları döküyorlardı. (D.T. s.740 str.27-30)

Bunlar artık göz değil, **iki alev parçasıydı**. (D.T. s.741 str.18-19)

Ben tamam **iki senedir** dama oynamıyorum. (D.T. s.741 str.24)

Beş dakika sonra gardiyanlar koşu koşu geldiler. (D.T. s.744 str.14)

2.2.1.2. SIRA SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1.3. ÜLEŞTİRME SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Hanelerin **birer aşırı** içlerini beyazlattı. (D.T. s.741 str.6-7)

2.2.1.4. KESİR SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

...mühürçüğün nısf-ı kutru ancak **yarım santimetreydi**. (D.T. s.736 str.3-4)

Yarım saat sonra gelir açarım. (D.T. s.740 str.4)

Yarım saat evvelki dipdiri ihtiyarı şimdi böyle ölü gibi görünce şaşırıldı. (D.T. s.743 str.8-9)

2.2.2. SORU SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

“**Ne taşlarımı?**” (D.T. s.743 str.16)

2.2.3. İŞARET SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Son zamanlarda birtakım genç âlimlerin bin bir rica, yüz bir teşekkürle gezip yıkık sakflarının, eğrilmiş camsız pencerelerinin, düşük kapılarının resimlerini aldıkları **bu harabe** iki yüz yaşını çoktan doldurmuştu. (D.T. s.735 str.2-6)

Ağustos böceklerinin ninnileri, dızdızların ahenkleri sanki **bu karanlık gölgelerde** saklı haşeratı uyuturdu. (D.T. s.735 str.10-11)

Çitlembik çalmak için, yüksek duvarlardan aşarak **bu bahçeye...** (D.T. s.735 str.11-12)

Dânâ Efendi, **bu evin** cediti Mahmut Ağa tarafından yapıldığını bilirdi. (D.T. s.735 str.17-18)

Bu Mahmut Ağa, Kara Mustafa Paşa'nın kethüdalarından biriydi. (D.T. s.735 str.18-19)

Gören genç âlimler **bu mührü** "hat sanat-ı nefsimiz" in tespith böceği büyüklüğündeki emsalsiz bir abidesi telâkki ederlerdi. (D.T. s.736 str.4-6)

Yine bir gün, yine **bu eski hasırın** üstünde uzanmış, çubuğunu çekiyordu. (D.T. s.736 str.15-16)

...**bu kışı** nasıl geçireceğini acı acı düşündü. (D.T. s.736 str.19)

...kardeşlerinin, bir bir arkasına aldığı karılarının, çocuklarının, kızlarının ölümlerini içinde kefenlediği **bu uğurlu ev** de yıkılacaktı... (D.T. s.736 str.21)

Bu kurbağa, kendisiyle tam kırk sene her gece dama oynadığı Cabi Efendi'ye benziyor, tıpkı onun gibi bakıyordu. (D.T. s.736 str.26-29)

Kaybolan eski dostlarından biri de **bu Cabi Efendicik'ti.** (D.T. s.736 str.29-30)

O vakit kalbine keskin bir sızının saplandığını duydu. (D.T. s.736 str.35-36)

Dânâ Efendi **bu çocuğa** derdini anlattı. (D.T. s.738 str.7)

Bey oğlum, **bu zat** benim en aziz, en eski refikimdir. (D.T. s.738 str.12)

Doktor nihayet **bu küçük ihtiyarın** hâline dayanamadı. (D.T. s.738 str.30-31)

Lâkin **o koltuğunuzun altındaki** ne? (D.T. s.738 str.35)

Gardiyan **bu vazifeye** bir gün evvel girmiş, iyi yürekli, saf, merhametli bir Anadolu evlâdıydı. (D.T. s.740 str.1-2)

Gardiyan birdenbire akıllandığını gördüğü **bu deli** ile, bu deliyi deli gibi seven akıllının üstünden demir kapıyı kilitledi. (D.T. s.740 str.12-14)

Gardiyan birdenbire akıllandığını gördüğü bu deli ile, **bu deliyi** deli gibi seven akıllının üstünden demir kapıyı kilitledi. (D.T. s.740 str.12-14)

“**O taşları** öyle kendisi yapmış işte...” diye anlatırken... (D.T. s.744 str.19-20)

2.2.4. BELGİSİZ SIFATLAR İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Ali Dâna Efendi Edirnekapısı semtinde dedesinin dedesinden kalma eski viran evde oturur... **kırk yılda bir** dışarı çıkardı. (D.T. s.735 str.1-2)

Son zamanlarda **birtakım genç âlimlerin** bin bir rica, yüz bir teşekkürle gezip yıkık sakflarının, eğrilmiş camsız pencerelerinin, düşük kapılarının resimlerini aldıkları bu harabe iki yüz yaşını çoktan doldurmuştu. (D.T. s.735 str.2-6)

Büyük çitlembik, çınar ağaçlarının altında isimlerini kimsenin bilmediği irili ufaklı **yüzlerce ağaçlar**, otlar, baldıranlar, devedikenleri, yılanıyastıkları Arapsaçı gibi yer yer karışmıştı. (D.T. s.735 str.7-10)

“Onun yanına biz **bir çöp** bile sokamayız.” (D.T. s.739 str.4-5)

Tıpkı **bir katil** gibi! (D.T. s.739 str.22)

Odada yalnız kalınca iki eski arkadaş **bir müddet** daha ağlaştılar. (D.T. s.740 str.14-15)

“Seninle **bir oyun** yapmak için dama kutusunu getirdim.” (D.T. s.740 str.30-31)

Duvardan koparılmış **bir kireç parçasıyla**, kapının önündeki döşeme üstüne muntazam dama çizgileri çizdi. (D.T. s.741 str.4-5)

...yatağının arasından **bir takımı yassı, bir takımı sivri taşlar** çıkardı. (D.T. s.741 str.7-8)

2.3. FİİLİMSİLERLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Büyük çitlembik, çınar ağaçlarının altında **isimlerini kimsenin bilmediği irili ufaklı yüzlerce ağaçlar, otlar, baldıranlar, devedikenleri, yılanbastıkları** Arapsaçı gibi yer yer karışmıştı. (D.T. s.735 str.7-10)

...bu bahçeye bir defacık girmek kabadayılığını **gösterebilen küçük külhanbeyler** bir daha buna cesaret edemezler, benizleri sarararak...(D.T. s.735 str.12-14)

Evi gezmeye gelen meraklıların önlerine çok eski bakır kaplar, kazanlar, cezveler, sahanlar yığar bunların kenarlarındaki “kargacık, burgacık” stilinde okunmaz bir mührü göstererek... (D.T. s.735 str.19-22)

Evi gezmeye gelen meraklıların önlerine çok eski bakır kaplar, kazanlar, cezveler, sahanlar yığar bunların kenarlarındaki “kargacık, burgacık” stilinde **okunmaz bir mührü** göstererek... (D.T. s.735 str.19-22)

Eski ev, eski eşya, eski kitap, eski esvap, eski kundura, eski halı, eski şarap meraklısı olan Dâna Efendi, **evinin kırılan pencerelerini** tamir ettirmez, eski çamaşırlarını değiştirmez, eski dostlarından vazgeçmezdi. (D.T. s.736 str.6-9)

Evin camları kırık tepe pencerelerinden **girip çıkan serçelere** gözleri dalmıştı. (D.T. s.736 str.16-17)

Kaybolan eski dostlarından biri de bu Cabi Efendicik'ti. (D.T. s.736 str.29-30)

Onun yanına **kattığı gardiyanla** oradan çıktı. (D.T. s.739 str.13-14)

İşte zırdeli **sevdiği adamı** görünce akıllanıvermişti. (D.T. s.739 str.35-36)

Gardiyan **birdenbire akıllandığını gördüğü bu deli** ile, bu deliyi deli gibi seven akıllının üstünden demir kapıyı kilitledi. (D.T. s.740 str.12-14)

Gardiyan birdenbire akıllandığını gördüğü bu deli ile, **bu deliyi deli gibi seven akıllının** üstünden demir kapıyı kilitledi. (D.T. s.740 str.12-14)

Bahçede oynadıkları oyunları, unutulmaz matları, hileleri, on saat yemek yemeden, su içmeden oyuna devam ettiklerini hatırlıyorlar, acı acı gözyaşları döküyorlardı. (D.T. s.740 str.27-30)

Bahçede oynadıkları oyunları, **unutulmaz matları, hileleri,** on saat yemek yemeden, su içmeden oyuna devam ettiklerini hatırlıyorlar, acı acı gözyaşları döküyorlardı. (D.T. s.740 str.27-30)

Zaten **oynayacak bir adam** bekliyordum. (D.T. s.740 str.36)

Deli **oturduğu ot minderden** hızla kalktı. (D.T. s.741 str.4)

Duvardan koparılmış bir kireç parçasıyla, kapının önündeki döşeme üstüne muntazam dama çizgileri çizdi. (D.T. s.741 str.4-5)

Aldığım taşı. (D.T. s.741 str.28)

Deli **yanında hazır duran testi**yi aldı. (D.T. s.742 str.8)

Abuk sabuk taşları sürüyor, **aldığı taşı,** şeftali takdim eder gibi eliyle onun ağzına götürerek... (D.T. s.742 str.20-21)

Kapıyı açan gardiyan... (D.T. s.742 str.29-30)

Dânâ Efendi can havliyle, **aralanmış kapıdan** fırladı... (D.T. s.742 str.33)

Dânâ Efendi ölecek gibi gözlerini kapıyor, **uzandığı kanepeyi** sarsan ürpermeler geçiriyor; elleri, kolları kımıldamıyordu. (D.T. s.744 str.1-3)

Dânâ Efendi ölecek gibi gözlerini kapıyor, uzandığı kanepeyi **sarsan ürpermeler** geçiriyor; elleri, kolları kımıldamıyordu. (D.T. s.744 str.1-3)

Doktor kendisiyle beraber hastayı hayretle **seyreden gardiyanlara** döndü. (D.T. s.744 str.3-4)

...**can çekişen ihtiyarın** boğazını, midasını parmaklarıyla yokluyor, yokluyor... (D.T. s.744 str.10-11)

En önlerindeki, **ellerini ovuşturan başgardıyan**, ansızın gayet ağır mes'uliyetlerden kurtulmuş adamlara mahsus şen bir memnuniyetle...(D.T. s.744 str.14-17)

En önlerindeki, ellerini ovuşturan başgardıyan, ansızın gayet ağır mes'uliyetlerden **kurtulmuş adamlara** mahsus şen bir memnuniyetle...(D.T. s.744 str.14-17)

Demin ölüm korkusundan **kapanan gözlerini**, tıpkı vakitsiz ayılarak ötecek münasip bir yer arayan mahmur sarhoş gibi, açmaya çalışıyordu! (D.T. s.744 str.22-24)

Demin ölüm korkusundan kapanan gözlerini, tıpkı vakitsiz **ayılarak ötecek münasip bir yer** arayan mahmur sarhoş gibi, açmaya çalışıyordu! (D.T. s.744 str.22-24)

Demin ölüm korkusundan kapanan gözlerini, tıpkı vakitsiz ayılarak ötecek münasip bir yer **arayan mahmur sarhoş gibi**, açmaya çalışıyordu! (D.T. s.744 str.22-24)

B. İKİLEMELER

1. SÖZCÜK TEKRARI İLE KURULAN İKİLEMELER

Büyük çitlembik, çınar ağaçlarının altında isimlerini kimsenin bilmediği irili ufaklı yüzlerce ağaçlar, otlar, baldıranlar, devedikenleri, yılanıyastıkları Arapsaçı gibi **yer yer** karışmıştı. (D.T. s.735 str.7-10)

Dânâ Efendi sevgili evinin bu kışı nasıl geçireceğini **acı acı** düşündü. (D.T. s.736 str.19)

...kardeşlerinin, **bir bir** arkasına aldığı karılarının, çocuklarının, kızlarının ölümlerini içinde kefenlediği bu uğurlu ev de yıkılacaktı... (D.T. s.736 str.21)

Üsküdar vapuruna **nefes nefese** kendini attı. (D.T. s.737 str.12-13)

Sarsıla sarsıla yokuşları çıkarken sabırsızlığından patlayacaktı. (D.T. s.737 str.27)

Dânâ Efendi **hüngür hüngür** ağlamaya başladı. (D.T. s.738 str.27)

“Ayol bunlar **küçük küçük** taşlar!” (D.T. s.739 str.8)

...sakalı bıyığına karışmış, beyaz bir gömlek giymiş, köşede **derin derin** düşünüyor gördü. (D.T. s.739 str.24-26)

Akıllı akıllı güldü. (D.T. s.739 str.29)

Yavaş yavaş ayağa kalktı. (D.T. s.739 str.29)

Hüngür hüngür ağlaşarak, öpüştüler. (D.T. s.739 str.33-34)

“Ah kardeşimden mi korkacağım” diye **derin derin** hıçkırdı. (D.T. s.740 str.6-7)

Bahçede oynadıkları oyunları, unutulmaz matları, hileleri, on saat yemek yemeden, su içmeden oyuna devam ettiklerini hatırlıyorlar, **acı acı** gözyaşları döküyorlardı. (D.T. s.740 str.27-30)

“**Koca koca** taşların hepsini...” (D.T. s.743 str.24)

Beş dakika sonra gardiyanlar **koşa koşa** geldiler. (D.T. s.744 str.14)

Dânâ Efendi **yavaş yavaş** doğruluyor... (D.T. s.744 str.21-22)

2. FARKLI SÖZCÜKLERLE KURULAN İKİLEMELER

Son zamanlarda birtakım genç âlimlerin **bin bir** rica, yüz bir teşekkürle gezip yıkık sakflarının, eğrilmiş camsız pencerelerinin, düşük kapılarının resimlerini aldıkları bu harabe iki yüz yaşını çoktan doldurmuştu. (D.T. s.735 str.2-6)

Son zamanlarda birtakım genç âlimlerin bin bir rica, **yüz bir** teşekkürle gezip yıkık sakflarının, eğrilmiş camsız pencerelerinin, düşük kapılarının resimlerini aldıkları bu harabe iki yüz yaşını çoktan doldurmuştu. (D.T. s.735 str.2-6)

Büyük çitlembik, çınar ağaçlarının altında isimlerini kimsenin bilmediği **irili ufaklı** yüzlerce ağaçlar, otlar, baldıranlar, devedikenleri, yılanıyastıkları Arapsaçı gibi yer yer karışmıştı. (D.T. s.735 str.7-10)

Evi gezmeye gelen meraklıların önlerine çok eski bakır kaplar, kazanlar, cezveler, sahanlar yığar bunların kenarlarındaki “**kargacık, burgacık**” stilinde okunmaz bir mührü göstererek... (D.T. s.735 str.19-22)

“Doktorların garazı... Lanet olası **çoluğumun çocuğumun** iftirası...” Damayı çok oynamamı çekemediler. (D.T. s.740 str.19-21)

Amanı mamanı yok. (D.T. s.742 str.11)

Dânâ Efendi **tepeden tırnağa** kadar dikkat kesildi. (D.T. s.742 str.18-19)

Abuk sabuk taşları sürüyor, aldığı taşı, şeftali takdim eder gibi eliyle onun ağzına götürerek... (D.T. s.742 str.20-21)

Hemen **karga tulumba**, doktorun odasına götürdüler. (D.T. s.743 str.6)

C. FİİLİMSİ GRUPLARI

1. İSİM-FİİL GRUPLARI

Kışın çini ocaklı odasında, yazın bahçesindeki yıkık, suyu yosunlu eski havuzun kenarına serdiği hasırın üstünde **eski dostlarından biriyle dama oynamak**, yegâne zevki, yegâne eğlencesiydi. (D.T. s.736 str.11-14)

Dânâ Efendi **hüngür hüngür ağlamaya** başladı. (D.T. s.738 str.27)

Dânâ Efendi **konuşmak için** kendisini arkadaşıyla... (D.T. s.739 str.36)

“**Seninle bir oyun yapmak için** dama kutusunu getirdim.” (D.T. s.740 str.30-31)

Demin ölüm korkusundan kapanan gözlerini, tıpkı vakitsiz ayılarak ötecek münasip bir yer arayan mahmur sarhoş gibi, **açmaya çalışıyordu!** (D.T. s.744 str.22-24)

2. SIFAT-FİİL GRUPLARI

Bahçede oynadıkları oyunları, unutulmaz matları, hileleri, on saat yemek yemeden, su içmeden **oyuna devam ettiklerini hatırlıyorlar**, acı acı gözyaşları döküyorlardı. (D.T. s.740 str.27-30)

3. ZARF-FİİL GRUPLARI

...dar güvertenin yolcu dolu kanepeleri arasında **yumruklarını sıkarak** dolaşıyordu. (D.T. s.737 str.14-15)

Hüngür hüngür ağlaşarak, öpüştüler. (D.T. s.739 str.33-34)

Dânâ Efendi **delinin boynuna sarılarak** “Ah kardeşimden mi korkacağım” diye derin derin hıçkırıldı. (D.T. s.740 str.6-7)

Odada yalnız kalınca iki eski arkadaş bir müddet daha ağlaştılar. (D.T. s.740 str.14-15)

Bahçede oynadıkları oyunları, unutulmaz matları, hileleri, **on saat yemek yemeden, su içmeden** oyuna devam ettiklerini hatırlıyorlar, acı acı gözyaşları döküyorlardı. (D.T. s.740 str.27-30)

Abuk sabuk taşları sürüyor, aldığı taşı, şeftali takdim eder gibi **eliyle onun ağzına götürerek...** (D.T. s.742 str.20-21)

Büyük kapının kalın tahta parmaklığını geçip kendini meydana atınca arkası üstü yığıldı. (D.T. s.742 str.35-36)

D. EDAT GRUPLARI

1. “BİLE” EDATI İLE KURULANLAR

Baykuşlar o kadar çoktu ki kahkahaları **gündüz bile** işitilirdi. (D.T. s.735 str.16-17)

“Akıllılara değil, **delilere bile** tecavüz ediyor.” (D.T. s.738 str.18-19)

“Onun yanına biz **bir çöp bile** sokamayız.” (D.T. s.739 str.4-5)

2. “DAHA” EDATI İLE KURULANLAR

...bu bahçeye bir defacık girmek kabadayılığını gösterebilen küçük külhanbeyler **bir daha** buna cesaret edemezler, benizleri sarararak...(D.T. s.735 str.12-14)

Odada yalnız kalınca iki eski arkadaş **bir müddet daha** ağlaştılar. (D.T. s.740 str.14-15)

Biraz daha çabuk! diye durmadan söyleniyordu. (D.T. s.737 str.29)

3. “DİYE” EDATI İLE KURULANLAR

“Süphanallah, ne benzeyiş...” diye başını salladı. (D.T. s.736 str.26)

Vapur **pat, pat, pat diye** sümüklü böcek süratiyle yürürken o, duramıyor, dar güvertenin yolcu dolu kanepeleri arasında yumruklarını sıkarak dolaşıyordu. (D.T. s.737 str.13-15)

Biraz daha çabuk! diye durmadan söyleniyordu. (D.T. s.737 str.29)

Dânâ Efendi delinin boynuna sarılarak “**Ah kardeşimden mi korkacağım**” diye derin derin hıçkırdı. (D.T. s.740 str.6-7)

“Ne oldu beybaba?” **diye sordu.** (D.T. s.743 str.11)

İnce bağırsaklara geçmesin diye midenin aşağı taraflarını da yokladı. (D.T. s.743 str.25-27)

“Siz kör müsünüz, delinin yanına taşları kim vermiş?” **diye bağırdı.** (D.T. s.744 str.4-5)

“O taşları öyle kendisi yapmış işte...” **diye anlatırken...** (D.T. s.744 str.19-20)

4. “EVVEL” EDATI İLE KURULANLAR

Gardiyan bu vazifeye **bir gün evvel** girmiş, iyi yürekli, saf, merhametli bir Anadolu evlâdıydı. (D.T. s.740 str.1-2)

Yarım saat evvelki dipdiri ihtiyarı şimdi böyle ölü gibi görünce şaşırdı. (D.T. s.743 str.8-9)

5. “GİBİ” EDATI İLE KURULANLAR

Büyük çitlembik, çınar ağaçlarının altında isimlerini kimsenin bilmediği irili ufaklı yüzlerce ağaçlar, otlar, baldıranlar, devedikenleri, yılanıyastıkları **Arapsaçı gibi** yer yer karışmıştı. (D.T. s.735 str.7-10)

Hâlbuki Dâna Efendi'nin içinde **su gibi** bir satır yazı okuduğu bu mühürçüğün nisf-ı kutru ancak yarım santimetreydi. (D.T. s.736 str.2-4)

Her şey gibi, içinde doğup büyüdüğü, içinde evlendiği... (D.T. s.736 str.19-20)

Bu kurbağa, kendisiyle tam kırk sene her gece dama oynadığı Cabi Efendi'ye benziyor, **tıpkı onun gibi** bakıyordu. (D.T. s.736 str.27-29)

Birdenbire **kaçırmış gibi** haykırdı... (D.T. s.737 str.2-3)

Lâkin en ehemmiyetsiz bir arzu onu **en şiddetli bir hırs gibi** sarsardı. (D.T. s.737 str.6-7)

Dâna Efendi boynunu bükerek, ak sakalıyla **çocuk gibi** ağlayarak tekrar rica etti. (D.T. s.738 str.10-11)

Dinim gibi biliyorum efendim" dedi. (D.T. s.738 str.23)

...derinden ağlamalar, kahkahalar, naralar, eninler **duyar gibi** oluyordu. (D.T. s.739 str.17-18)

Tıpkı **bir katil gibi!** (D.T. s.739 str.22)

Gardiyan birdenbire akıllandığını gördüğü bu deli ile, bu deliyi **deli gibi seven** akıllının üstünden demir kapıyı kilitledi. (D.T. s.740 str.12-14)

Bunlar **topraktan yapılmış gibi** gayet tuhaf bir renkteydi. (D.T. s.741 str.8-9)

Yüreği göğsünü **yırtacak gibi** hopluyor, boğazına bir darlık tıkanıyordu. (D.T. s.741 str.21-22)

Dâna Efendi gözlerini **fal taşı gibi** açtı. (D.T. s.741 str.27)

Haydi, gayret... **Hap gibi...** (D.T. s.742 str.9)

Deli bir eliyle Dâna Efendi'nin yakasını tutuyor, öbür **eliyle kaldırıp kafasına indirecekmiş gibi**, içi su dolu kaba testiye sallıyordu. (D.T. s.742 str.12-14)

Boğazı **yırtılmış gibi** acıyordu. (D.T. s.742 str.15)

Abuk sabuk taşları sürüyor, aldığı taşı, **şeftali takdim eder gibi** eliyle onun ağzına götürerek... (D.T. s.742 str.20-21)

Dânâ Efendi bütün taşları **hap gibi** yuttu. (D.T. s.742 str.23-24)

Yarım saat evvelki dipdiri ihtiyarı şimdi böyle **ölü gibi** görünce şaşırıldı. (D.T. s.743 str.8-9)

Dânâ Efendi **ölecek gibi** gözlerini kapıyor... (D.T. s.744 str.1-2)

Genç doktor mâ-fevka't-tabî bir hadise karşısında **kalmış gibi** şaşırıyor... (D.T. s.744 str.10-12)

Demin ölüm korkusundan kapanan gözlerini, tıpkı vakitsiz ayılarak ötecek münasip bir yer arayan **mahmur sarhoş gibi**, açmaya çalışıyordu! (D.T. s.744 str.22-24)

6. “İÇİN” EDATI İLE KURULANLAR

Çitlembik çalmak için, yüksek duvarlardan aşarak bu bahçeye... (D.T. s.735 str.11-12)

Dânâ Efendi **konuşmak için** kendisini arkadaşıyla... (D.T. s.739 str.36)

“**Senin için** canımı veririm.” (D.T. s.740 str.10)

Seninle yine bir oyun **yapmak için** dama kutusunu getirdim. (D.T. s.740 str.30-31)

7. “İLE” EDATI İLE KURULANLAR

Gardiyan birdenbire akıllandığını gördüğü **bu deli ile**, bu deliyi deli gibi seven akıllının üstünden demir kapıyı kilitledi. (D.T. s.740 str.12-14)

8. “KADAR” EDATI İLE KURULANLAR

Baykuşlar **o kadar** çoktu ki kakhahaları gündüz bile işitilirdi. (D.T. s.735 str.16-17)

Şimdiye kadar hiç farkına varmamıştı. (D.T. s.736 str.26-27)

O kadar akıllıydı. (D.T. s.736 str.37, s.737 str.1)

“Ama **o kadar çabuk** olmaz.” (D.T. s.737 str.23)

Bu acılığı kadar âkılâne olan sahne... (D.T. s.739 str.34)

Dânâ Efendi **tepeden tırnağa kadar** dikkat kesildi. (D.T. s.742 str.18-19)

O kadar taş yuttuktan sonra yaşamının imkânı var mıydı? (D.T. s.743 str.4-5)

9. “SONRA” EDATI İLE KURULANLAR

İyarım saat sonra gelir açarım. (D.T. s.740 str.4)

O kadar taş yuttuktan sonra yaşamının imkânı var mıydı? (D.T. s.743 str.4-5)

Delinin taşları nasıl yatağının altından çıkardığını çizgileri nasıl çizdiğini, **her taştan sonra** nasıl su içirttiğini öğrendi... (D.T. s.743 str.33-35)

Beş dakika sonra gardiyanlar koşu koşu geldiler. (D.T. s.744 str.14)

10. “ÜZERE” EDATI İLE KURULANLAR

E. UNVAN GRUPLARI

Ali Dâna Efendi Edirnekapısı semtinde dedesinin dedesinden kalma eşli viran evde oturur... kırk yılda bir dışarı çıkardı. (D.T. s.735 str.1-2)

Dâna Efendi, bu evin cediti Mahmut Ağa tarafından yapıldığını bilirdi. (D.T. s.735 str.17-18)

Dâna Efendi, bu evin cediti **Mahmut Ağa** tarafından yapıldığını bilirdi. (D.T. s.735 str.17-18)

Bu **Mahmut Ağa**, Kara Mustafa Paşa'nın kethüdalarından biriydi. (D.T. s.735 str.18-19)

Bu Mahmut Ağa, **Kara Mustafa Paşa'nın** kethüdalarından biriydi. (D.T. s.735 str.18-19)

“**Vezir-i âzam Kara Mustafa Paşa kethüdası Mahmut Ağa**” derdi. (D.T. s.736 str.1-2)

Hâlbuki **Dânâ Efendi'nin** içinde su gibi bir satır yazı okuduğu bu mühürcüğün nısf-ı kutru ancak yarım santimetreydi. (D.T. s.736 str.2-4)

Dânâ Efendi evinin kırılan çerçevelerini tamir ettirmez, eski çamaşırlarını değiştirmez, eski dostlarından vazgeçmezdi. (D.T. s.736 str.8-9)

Dânâ Efendi sevgili evinin bu kışı nasıl geçireceğini acı acı düşündü. (D.T. s.736 str.18-19)

Bu kurbağa, kendisiyle tam kırk sene her gece dama oynadığı **Cabi Efendi'ye** benziyor, tıpkı onun gibi bakıyordu. (D.T. s.736 str.27-29)

Kaybolan eski dostlarından biri de bu **Cabi Efendicik 'ti**. (D.T. s.736 str.29-30)

Dânâ Efendi'nin beyaz kaşları çatıldı. (D.T. s.736 str.31)

Dânâ Efendi'nin havuza dikili gözlerinden yaşlar yuvarlanmaya başladı. (D.T. s.737 str.1-2)

Dânâ Efendi, vakıa çok sakin bir adamdı. (D.T. s.737 str.6)

Aceleyle kendisinin Edirnekapısı eşrafından **Dânâ Efendi** olduğunu, yine Edirnekapısı eşrafından Cabi Efendi'yi görmek istediğini anlattı. (D.T. s.738 str.1-2)

Aceleyle kendisinin Edirnekapısı eşrafından **Dânâ Efendi** olduğunu, yine Edirnekapısı eşrafından **Cabi Efendi'yi** görmek istediğini anlattı. (D.T. s.738 str.1-2)

Dânâ Efendi bu çocuğa derdini anlattı. (D.T. s.738 str.7)

Dânâ Efendi boynunu bükerek, ak sakalıyla çocuk gibi ağlayarak tekrar rica etti. (D.T. s.738 str.10-11)

Dânâ Efendi şal yeleğinin üstünden iman tahtasına vurdu. (D.T. s.738 str.22)

Dânâ Efendi hüngür hüngür ağlamaya başladı. (D.T. s.738 str.27)

Dânâ Efendi içini çekerek, dama kutusunu, doktorun üstü boş masasına bıraktı. (D.T. s.739 str.12-13)

Anahtar ağır kilidin içinde dönerken **Dânâ Efendi'nin** yine hıçkırması tuttu. (D.T. s.739 str.21-22)

Ah zavallı **Cabi Efendi**... (D.T. s.738 str.22)

Kapı açılınca **Dânâ Efendi** eski arkadaşını sakalı bıyığına karışmış, beyaz bir gömlek giymiş, köşede derin derin düşünüyor gördü. (D.T. s.739 str.24-26)

Haykırdı: **Cabi Efendi!** (D.T. s.739 str.26-27)

Dânâ Efendi konuşmak için kendisini arkadaşıyla yalnız bırakmasını gardiyandan rica etti. (D.T. s.739 str.36-37)

Dânâ Efendi delinin boynuna sarılarak “Ah, kardeşimden mi korkacağım” diye derin derin hıçkırdı. (D.T. s.740 str.6-7)

Dânâ Efendi “Ayol sen deli değilsin, seni niçin burada tutuyorlar?” dedi. (D.T. s.740 str.16-17)

Dânâ Efendi'nin heyecanına Cabi Efendi de dayanamadı. (D.T. s.740 str.25-26)

Dânâ Efendi'nin heyecanına **Cabi Efendi de** dayanamadı. (D.T. s.740 str.25-26)

Dânâ Efendi dedi ki:... (D.T. s.740 str.30)

Karşısına **Dânâ Efendi'yi** aldı. (D.T. s.741 str.11)

Dânâ Efendi arkadaşının gözlerini görünce sarardı. (D.T. s.741 str.17-18)

Dânâ Efendi gözlerini fal taşı gibi açtı. (D.T. s.741 str.27)

Deli bir eliyle **Dânâ Efendi'nin** yakasını tutuyor, öbür eliyle kaldırıp kafasına indirecekmiş gibi, içi su dolu testi sallıyordu. (D.T. s.742 str.12-14)

Dânâ Efendi gayret etti. (D.T. s.742 str.14)

Dânâ Efendi tepeden tırnağa kadar dikkat kesildi. (D.T. s.742 str.18-19)

Dânâ Efendi bütün taşları hap gibi yuttu. (D.T. s.742 str.23-24)

Dânâ Efendi, gözleri kapalı kıvrılırken kapının kilidi döndü. (D.T. s.742 str.27-28)

Dânâ Efendi can havliyle, aralanmış kapıdan fırladı. (D.T. s.742 str.33)

Dânâ Efendi inledi: “Ölüyorum...” (D.T. s.743 str.3)

Dânâ Efendi’yi kapının yanındaki hasır kanepeye uzatmışlardı. (D.T. s.743 str.11-12)

Doktor **Dânâ Efendi’nin** midesini yokladı. (D.T. s.743 str.20-21)

Doktor ağzını açan **Dânâ Efendi’nin** boğazına dikkatle baktı. (D.T. s.743 str.30-31)

Dânâ Efendi’yi istintak etti. (D.T. s.743 str.33)

Dânâ Efendi’nin midesini, bağırsaklarını tekrar yokladı. (D.T. s.743 str.35-36)

Dânâ Efendi ölecek gibi gözlerini kapıyor, uzandığı kanepeyi sarsan ürpermeler geçiriyor; elleri, kolları kımıldamıyordu. (D.T. s.744 str.1-3)

Dânâ Efendi yavaş yavaş doğruluyor... (D.T. s.744 str.21-22)

5. DEVE

A. TAMLAMALAR

1. İSİM TAMLAMALARI

1.1. BELİRTİLİ İSİM TAMLAMALARI

Yüksek **kürsünün üstünde**, göze görünmez bir adamla kavga ediyormuş gibi çırpınan, ağzı köpürerek önündeki kara kaplı kitaba yumruk indiren hoca bu hayvanın mübarekliğinden, tekinsizliğinden bahsediyordu. (D.V. s.886 str.4-8)

Yüksek kürsünün üstünde, göze görünmez bir adamla kavga ediyormuş gibi çırpınan, ağzı köpürerek önündeki kara kaplı kitaba yumruk indiren hoca bu **hayvanın mübarekliğinden**, tekinsizliğinden bahsediyordu. (D.V. s.886 str.4-8)

Hazret-i Ali efendimizin tabutunu alıp götürdü. (D.V. s.886 str.10)

Kâbe **yolunun gayrısında** deveye binen maazallah hemen çarpılır.(D.V. s.886 str.13-14)

Cemaat, evvelâ kumanda verilmiş gibi, hep birden ağızlarını açmış dinliyor, hoca, **devenin yağını, yününü, gübresini** uzun uzadıya methediyordu. (D.V. s.886 str.16-18)

Kasabanın dışına çıktı. (D.V. s.886 str.22)

Ekinleri yetişmiş **tarlaların arasında** yürümeğe başladı. (D.V. s.886 str.22-23)

İlerde itibarlı bir adam gibi bu kasabada geçireceği rahat, şerefli hayatı düşününce düşünce giderken birdenbire bir **tarlanın kenarında** minimini sarı bir dağ gördü. (D.V. s.886 str.25-27)

Aklına yarım saat evvel vaazcı **hocanın söyledikleri** geldi. (D.V. s.886 str.35-36)

“Ya **hocanın dediği?**” (D.V. s.887 str.2)

Yarım saat uzakta bir top **ağacın altında** uyuyan çiftçiler Mestan'ın acı feryatlarıyla uyandılar. (D.V. s.887 str.21-23)

Bu üç çiftçi bozulan **tarlanın sahipleri**di. (D.V. s.887 str.28)

Hepsinin gözleri dönmüştü. (D.V. s.887 str.28-29)

Tekmelerin, tokatların, **orak saplarının altında** Mestan bir kelime bile söyleyemedi. (D.V. s.887 str.32-33)

Çiftçiler ölmüş sandıkları **Mestan'ın cesedini** götürüp uzak bir hendeğe attılar. (D.V. s.887 str.34-35)

Yürüyecek hâli olsa kasabaya bile uğramadan **İstanbul'un yolunu** tutacak, hemen Edirne'ye kapağı atacaktı. (D.V. s.888 str.5-6)

1.2 BELİRTİSİZ İSİM TAMLAMALARI

Gurbet diyarında “Arap” gibi dolaşmağa karar verdi. (D.V. s.885 str.2-3)

Çinganeliğini belli etmemek için daima taassup taslar, **beş vakit namazlarını** kalabalık camilerde kılar, ayakta besmelesiz su içmez, ezan işitince “Aziz Allah, şefaata Resulallah” diye hemen sözünü keserdi. (D.V. s.885 str.7-11)

Bütün hülyası biraz para yapıp uzak bir **Anadolu kasabasında** garip bir Mekkeli gibi yerleşmek, beyaz bir Türk kızıyla evlenerek şu kötü Çinganelikten yakayı adamakıllı sıyırmaktı. (D.V. s.885 str.11-14)

Bütün hülyası biraz para yapıp uzak bir Anadolu kasabasında garip bir Mekkeli gibi yerleşmek, beyaz bir **Türk kızıyla** evlenerek şu kötü Çinganelikten yakayı adamakıllı sıyırmaktı. (D.V. s.885 str.11-14)

Beş vakit namazlarını yine camide kılıyordu. (D.V. s.885 str.20)

Bir gün camide vaazı dinler gibi yapıp kendi işlerine dair derin bir dalga geçerken birdenbire “**deve**” ismini işitti. (D.V. s.886 str.2-4)

Diyordu ki: “Ağalar! O **cennet mahlûkudur**. (D.V. s.886 str.9)

Onun bağırmasından bütün bütün huylanan deve, demin kenarında yattığı **buğday tarlasını** dört dönüyor, başakları dümdüz ediyordu. (D.V. s.887 str.19-21)

Ellerinde birer **orak sapı**, kudurmuş gibi sıçramağa başlayan deveye koştular. (D.V. s.887 str.23-24)

1.3. ZİNCİRLEME İSİM TAMLAMALARI

Kısa cübbesinin altında **milliyetinin yegâne yadigârı** gibi sakladığı uzun kırmızı bir kuşağı vardı. (D.V. s.885 str.17-18)

Hazret-i Ali efendimizin tabutunu alıp götürdü. (D.V. s.886 str.10)

Mestan parmaklarını tarak gibi **bu güzel kamburun sık tüyelerine** daldırdı. (D.V. s.886 str.33-34)

Aşağısını, **yüksek bir minarenin tepesindeymiş** gibi pek derin gördü. (D.V. s.887 str.15-16)

Yarım saat uzakta **bir top ağacın altında uyuyan çiftçiler** Mestan'ın acı feryatlarıyla uyandılar. (D.V. s.887 str.21-23)

Yarım saat uzakta bir top ağacın altında uyuyan çiftçiler **Mestan'ın acı feryatlarıyla** uyandılar. (D.V. s.887 str.21-23)

Tekmelerin, tokatların, orak saplarının altında Mestan bir kelime bile söyleyemedi. (D.V. s.887 str.32-33)

2. SIFAT TAMLAMALARI

2.1. NİTELEME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Yüzü, **yağlı karadan koyu bir renkteydi**. (D.V. s.885 str.3-4)

Beyazı sapsarı olan gözleri pek büyük, pek parlaktı. (D.V. s.885 str.4)

Çember bir sakal bıraktı. (D.V. s.885 str.4-5)

Başına **bir abanî sarık** sardı. (D.V. s.885 str.5)

Çinganeliğini belli etmemek için daima taassup taslar, beş vakit namazlarını **kalabalık camilerde** kılar, ayakta besmelesiz su içmez, ezan işitince “Aziz Allah, şefaata ya Resulallah” diye hemen sözünü keserdi. (D.V. s.885 str.7-11)

Çinganeliğini belli etmemek için daima taassup taslar, beş vakit namazlarını kalabalık camilerde kılar, ayakta besmelesiz su içmez, ezan işitince “**Aziz Allah**, şefaata ya Resulallah” diye hemen sözünü keserdi. (D.V. s.885 str.7-11)

Bütün hülyası biraz para yapıp **uzak bir Anadolu kasabasında** garip bir Mekkeli gibi yerleşmek, beyaz bir Türk kıızıyla evlenerek şu kötü Çinganelikten yakayı adamakıllı sıyırmaktı. (D.V. s.885 str.11-14)

Bütün hülyası biraz para yapıp uzak bir Anadolu kasabasında **garip bir Mekkeli** gibi yerleşmek, beyaz bir Türk kıızıyla evlenerek şu kötü Çinganelikten yakayı adamakıllı sıyırmaktı. (D.V. s.885 str.11-14)

Bütün hülyası biraz para yapıp uzak bir Anadolu kasabasında garip bir Mekkeli gibi yerleşmek, **beyaz bir Türk kıızıyla** evlenerek şu kötü Çinganelikten yakayı adamakıllı sıyırmaktı. (D.V. s.885 str.11-14)

Bütün hülyası biraz para yapıp uzak bir Anadolu kasabasında garip bir Mekkeli gibi yerleşmek, beyaz bir Türk kıızıyla evlenerek şu **kötü Çinganelikten** yakayı adamakıllı sıyırmaktı. (D.V. s.885 str.11-14)

Epeyce kâr etti. (D.V. s.885 str.16-17)

Kısa cübbesinin altında milliyetinin yegâne yadigârı gibi sakladığı uzun kırmızı bir kuşağı vardı. (D.V. s.885 str.17-18)

Kısa cübbesinin altında milliyetinin **yegâne yadigârı** gibi sakladığı uzun kırmızı bir kuşağı vardı. (D.V. s.885 str.17-18)

Kısa cübbesinin altında milliyetinin yegâne yadigârı gibi sakladığı **uzun kırmızı bir kuşağı** vardı. (D.V. s.885 str.17-18)

Bu kuşağın içindeki **meşin kemer** sucuklaştı. (D.V. s.885 str.18-19)

Dar sokaklardan, önlerinde bir eşek, iki tarafa adım adım baygın baygın bakarak geçen bu mübarek hayvanlar çok hoşuna gidiyordu. (D.V. s.885 str.26, s. 886 str.1-2)

Dar sokaklardan, önlerinde bir eşek, iki tarafa adım adım baygın baygın bakarak geçen bu **mübarek hayvanlar** çok hoşuna gidiyordu. (D.V. s.885 str.26, s. 886 str.1-2)

Bir gün camide vaazı dinler gibi yapıp **kendi işlerine** dair derin bir dalga geçerken birdenbire “deve” ismini işitti. (D.V. s.886 str.2-4)

Bir gün camide vaazı dinler gibi yapıp kendi işlerine dair **derin bir dalga** geçerken birdenbire “deve” ismini işitti. (D.V. s.886 str.2-4)

Yüksek kürsünün üstünde, göze görünmez bir adamla kavga ediyormuş gibi çırpınan, ağzı köpürerek önündeki kara kaplı kitaba yumruk indiren hoca bu hayvanın mübarekliğinden, tekinsizliğinden bahsediyordu. (D.V. s.886 str.4-8)

Yüksek kürsünün üstünde, göze görünmez bir adamla kavga ediyormuş gibi çırpınan, ağzı köpürerek önündeki **kara kaplı kitaba** yumruk indiren hoca bu hayvanın mübarekliğinden, tekinsizliğinden bahsediyordu. (D.V. s.886 str.4-8)

İlerde **itibarlı bir adam** gibi bu kasabada geçireceği rahat, şerefli hayatı düşünme düşünme giderken birdenbire bir tarlanın kenarında minimini sarı bir dağ gördü. (D.V. s.886 str.25-26)

İlerde itibarlı bir adam gibi bu kasabada geçireceği **rahat, şerefli hayatı** düşünme düşünme giderken birdenbire bir tarlanın kenarında minimini sarı bir dağ gördü. (D.V. s.886 str.25-26)

İlerde itibarlı bir adam gibi bu kasabada geçireceği rahat, şerefli hayatı düşünme düşünme giderken birdenbire bir tarlanın kenarında **minimini sarı bir dağ** gördü. (D.V. s.886 str.25-26)

Bu **genç bir deve** idi. (D.V. s.886 str. 28)

Çok türlü kamburu meydana daydı. (D.V. s.886 str. 28-29)

Sürmeli gözleriyle şaşkın şaşkın bakınıyordu. (D.V. s.886 str.29-30)

Mestan parmaklarını tarak gibi bu **güzel kamburun** sık tüyelerine daldırdı. (D.V. s.886 str.33-34)

Mestan parmaklarını tarak gibi bu güzel kamburun **sık tüyelerine** daldırdı. (D.V. s.886 str.33-34)

Birdenbire içinde **garip bir arzu** doğdu. (D.V. s.886 str.34-35)

Aklına yarım saat evvel **vaazcı hocanın** söyledikleri geldi. (D.V. s.886 str.35-36)

Yağlı kara ensesini kaşdı. (D.V. s.887 str.7)

Ömründe hiçbir **çarpık adam** gördüğünü hatırlayamıyordu. (D.V. s.887 str.10-11)

Euzüyle karışık bir besmele çekti. (D.V. s.887 str.12)

Yumuşak kamburun üstüne yerleşirken bu sakın yığın canlanıverdi. (D.V. s.887 str.13)

Yumuşak kamburun üstüne yerleşirken bu **sakin yığın** canlanıverdi. (D.V. s.887 str.13)

Mestan düşmemek için **sık tüylere** bütün kuvvetiyle sarıldı. (D.V. s.887 str.14-15)

Aşağısını, **yüksek bir minarenin** tepesindeymiş gibi pek derin gördü. (D.V. s.887 str.15-16)

Aşağısını, yüksek bir minarenin tepesindeymiş gibi **pek derin** gördü. (D.V. s.887 str.15-16)

Yarım saat uzakta bir **top ağacın** altında uyuyan çiftçiler Mestan'ın acı feryatlarıyla uyandılar. (D.V. s.887 str.21-23)

Yarım saat uzakta bir top ağacın altında uyuyan çiftçiler Mestan'ın **acı feryatlarıyla** uyandılar. (D.V. s.887 str.21-23)

İn **hınzır fellâh!** (D.V. s.887 str.27)

Ne hakla devene bizim tarlamızı çiğnetiyorsun **uğursuz Araboğlu!** (D.V. s.887 str.29-30)

O dayak yerken deve yola çıkmış, **aynı hızla** uzaklaşmıştı. (D.V. s.887 str.34-35)

Çiftçiler ölmüş sandıkları Mestan'ın cesedini götürüp **uzak bir hendeğe** attılar. (D.V. s.887 str.34-35)

...Ertesi akşam kendine gelen Mestan yerinden kıyıdayamadı. (D.V. s.888 str.1-2)

Ne gidilecek Kâbe'si ne de üstüne binilince çarpılacak **tekinsiz mübarek bir hayvanı** vardı! (D.V. s.888 str.7-9)

2.2. BELİRTME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1. SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1.1. ASIL SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Çinganeliğini belli etmemek için daima taassup taslar, **beş vakit namazlarını** kalabalık camilerde kılar, ayakta besmelesiz su içmez, ezan işitince “Aziz Allah, şefaath ya Resulallah” diye hemen sözünü keserdi. (D.V. s.885 str.7-11)

Beş vakit namazlarını yine camide kılıyordu. (D.V. s.885 str.20)

Kırk yaşına kadar Edirne'den dışarı çıkmamış, ömründe deve görmemişti. (D.V. s.885 str.23-25)

Dar sokaklardan, önlerinde **bir eşek**, iki tarafa adım adım baygın baygın bakarak geçen bu mübarek hayvanlar çok hoşuna gidiyordu. (D.V. s.885 str.26, s. 886 str.1-2)

Dar sokaklardan, önlerinde bir eşek, **iki tarafa** adım adım baygın baygın bakarak geçen bu mübarek hayvanlar çok hoşuna gidiyordu. (D.V. s.885 str.26, s. 886 str.1-2)

Bu **üç çiftçi** bozulan tarlanın sahipleriydi. (D.V. s.887 str.28)

Tekmelerin, tokatların, orak saplarının altında Mestan **bir kelime** bile söyleyemedi. (D.V. s.887 str.32-33)

2.2.1.2. SIRA SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1.3. ÜLEŞTİRME SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Ellerinde **birer orak sapı**, kudurmuş gibi sıçramağa başlayan deveye koştular. (D.V. s.887 str.23-24)

2.2.1.4. KESİR SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Aklına **yarım saat** evvel vaazcı hocanın söyledikleri geldi. (D.V. s.886 str.35-36)

Yarım saat uzakta bir top ağacın altında uyuyan çiftçiler Mestan'ın acı feryatlarıyla uyandılar. (D.V. s.887 str.21-23)

2.2.2. SORU SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Ne kadar yük vurulsa zarar yoktur. (D.V. s.886 str.11)

2.2.3. İŞARET SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Bütün hülyası biraz para yapıp uzak bir Anadolu kasabasında garip bir Mekkeli gibi yerleşmek, beyaz bir Türk kızıyla evlenerek **şu kötü Çinganelikten** yakayı adamakıllı sıyırmaktı. (D.V. s.885 str.11-14)

İstanbul **bu niyeti** için tehlikeliydi. (D.V. s.885 str.14)

Bu kuşağın içindeki meşin kemer sucuklaştı. (D.V. s.885 str.18-19)

Dar sokaklardan, önlerinde bir eşek, iki tarafa adım adım baygın baygın bakarak geçen **bu mübarek hayvanlar** çok hoşuna gidiyordu. (D.V. s.885 str.26, s. 886 str.1-2)

Yüksek kürsünün üstünde, göze görünmez bir adamla kavga ediyormuş gibi çırpınan, ağzı köpürerek önündeki kara kaplı kitaba yumruk indiren hoca **bu hayvanın** mübarekliğinden, tekinsizliğinden bahsediyordu. (D.V. s.886 str.4-8)

İlerde itibarlı bir adam gibi **bu kasabada** geçireceği rahat, şerefli hayatı düşünün düşünün giderken birdenbire bir tarlanın kenarında minimini sarı bir dağ gördü. (D.V. s.886 str.25-26)

Mestan parmaklarını tarak gibi **bu güzel kamburun** sık tüyelerine daldırdı. (D.V. s.886 str.33-34)

Yumuşak kamburun üstüne yerleşirken **bu sakin yağın** canlanıverdi. (D.V. s.887 str.13)

Bu üç çiftçi bozulan tarlanın sahipleriydi. (D.V. s.887 str.28)

2.2.4. BELGİSİZ SIFATLAR İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Başına **bir abanî sarık** sardı. (D.V. s.885 str.5)

Bütün hülyası **biraz para** yapıp uzak bir Anadolu kasabasında garip bir Mekkeli gibi yerleşmek, beyaz bir Türk kıızıyla evlenerek şu kötü Çinganelikten yakayı adamakıllı sıyırmaktı. (D.V. s.885 str.11-14)

Hiç Rumeli'ye benzemeyen Anadolu'nun tuhafına giden **bir şeysi** de “develer”iydi. (D.V. s.885 str.22-23)

İçinden; “Şurada yerleşir, ev bark edinirsem, üzerine binip gezmek için **bir deve** alayım!” derdi. (D.V. s.885 str.25-26)

Bir gün camide vaazı dinler gibi yapıp kendi işlerine dair derin bir dalga geçerken birdenbire “deve” ismini işitti. (D.V. s.886 str.2-4)

Bir gün camide vaazı dinler gibi yapıp kendi işlerine dair derin **bir dalga** geçerken birdenbire “deve” ismini işitti. (D.V. s.886 str.2-4)

Yüksek kürsünün üstünde, göze görünmez **bir adamla** kavga ediyormuş gibi çırpınan, ağzı köpürerek önündeki kara kaplı kitaba yumruk indiren hoca bu hayvanın mübarekliğinden, tekinsizliğinden bahsediyordu. (D.V. s.886 str.4-8)

Bir gün kendisinin de böyle toprağı olacak, serserilikten, çergededen, yersizlikten, yurtsuzluktan kurtulacaktı. (D.V. s.886 str.23-25)

İlerde itibarlı **bir adam** gibi bu kasabada geçireceğı rahat, şerefli hayatı düşünene düşünene giderken birdenbire bir tarlanın kenarında minimini sarı bir dağ gördü. (D.V. s.886 str.25-26)

İlerde itibarlı bir adam gibi bu kasabada geçireceğı rahat, şerefli hayatı düşünene düşünene giderken birdenbire bir tarlanın kenarında minimini sarı **bir dağ** gördü. (D.V. s.886 str.25-26)

Bu genç **bir deve** idi. (D.V. s.886 str.28)

Birdenbire içinde garip **bir arzu** doğdu. (D.V. s.886 str.34-35)

Dünyada **hiçbir şeye** inanmaz, inanır gibi görüldüğü şeylere hep için için gülerdi. (D.V. s.887 str.7-8)

Attan, eşekten farkı olmayan **bir hayvana** binince insan nasıl çarpılabilirdi? (D.V. s.887 str.8-9)

Aşağısını, yüksek **bir minarenin** tepesindeymiş gibi pek derin gördü. (D.V. s.887 str.15-16)

Yarım saat uzakta **bir top ağacın** altında uyuyan çiftçiler... (D.V. s.887 str.21-22)

Çiftçiler ölmüş sandıkları Mestan'ın cesedini götürüp uzak **bir hendeğe** attılar. (D.V. s.887 str.34-35)

Ne gidilecek Kâbe'si ne de üstüne binilince çarpılacak tekinsiz mübarek **bir hayvanı** vardı! (D.V. s.888 str.7-9)

2.3. FİİLİMSİLERLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Mestan Ağa **doğduğu büyüdüğü Edirne'de** “Çingane” olarak yaşamağa tahammül edemedi. (D.V. s.885 str.1-2)

Edirne'den sık sık **gelip giden** oluyordu. (D.V. s.885 str.14-15)

Her fırsatta etrafındakilere sofuluğunu gösteriyor, en **inanmadığı şeylere** inanmış gibi görünüyordu. (D.V. s.885 str.20-22)

Hiç **Rumeli'ye benzemeyen Anadolu'nun** tuhafına giden bir şeysi de “develer”iydi. (D.V. s.885 str.22-23)

Hiç Rumeli'ye benzemeyen Anadolu'nun **tuhafına giden bir şeysi** de “develer”iydi. (D.V. s.885 str.22-23)

Yüksek kürsünün üstünde, **göze görünmez bir adamla** kavga ediyormuş gibi çırpınan, ağzı köpürerek önündeki kara kaplı kitaba yumruk indiren hoca bu hayvanın mübarekliğinden, tekinsizliğinden bahsediyordu. (D.V. s.886 str.4-8)

Yüksek kürsünün üstünde, göze görünmez bir adamla kavga ediyormuş gibi çırpınan, ağzı köpürerek önündeki kara kaplı kitaba **yumruk indiren hoca** bu hayvanın mübarekliğinden, tekinsizliğinden bahsediyordu. (D.V. s.886 str.4-8)

Cemaat vaazdan dağılınca o da **yattığı haneye** doğru yürüdü. (D.V. s.886 str.20-21)

Ekinleri yetişmiş tarlaların arasında yürümeğe başladı. (D.V. s.886 str.22-23)

Dünyada hiçbir şeye inanmaz, inanır gibi **göründüğü şeylere** hep için için gülerdi. (D.V. s.887 str.7-8)

Attan, eşekten farkı olmayan bir hayvana binince insan nasıl çarpılabilirdi? (D.V. s.887 str.8-9)

Yatmış devenin sırtına sıçradı. (D.V. s.887 str.12-13)

Onun bağırmasından bütün bütün huylanan deve, demin **kenarında yattığı buğday tarlasını** dört dönüyor, başakları dümdüz ediyordu. (D.V. s.887 str.20-21)

Yarım saat uzakta bir top **ağacın altında uyuyan** çiftçiler Mestan'ın acı feryatlarıyla uyandılar. (D.V. s.887 str.21-22)

Ellerinde birer orak sapı, kudurmuş gibi **sıçramağa başlayan deveye** koştular. (D.V. s.887 str.23-24)

Bu üç çiftçi **bozulan tarlanın** sahipleriydi. (D.V. s.887 str.28)

Çiftçiler **ölmüş sandıkları Mestan'ın** cesedini götürüp uzak bir hendeğe attılar. (D.V. s.887 str.34-35)

Ertesi akşam **kendine gelen Mestan** yerinden kımlıdayamadı. (D.V. s.888 str.1-2)

Ağızından burnundan gelen kanlarla yüzü kıpkırmızı idi. (D.V. s.888 str.2-3)

Ufukta güneşin battığı yere, Rumeli'ye doğru zorla gözlerini çevirdi. (D.V. s.888 str.3-4)

Ne **gidilecek Kâbe'si** ne de üstüne binilince çarpılacak tekinsiz mübarek bir hayvanı vardı! (D.V. s.888 str.7-9)

Ne gidilecek Kâbe'si ne de **üstüne binilince çarpılacak tekinsiz mübarek bir hayvanı** vardı! (D.V. s.888 str.7-9)

B. İKİLEMELER

1. SÖZCÜK TEKRARI İLE KURULAN İKİLEMELER

Edirne'den **sık sık** gelip giden oluyordu. (D.V. s.885 str.14-15)

Dar sokaklardan, önlerinde bir eşek, iki tarafa **adım adım** baygın baygın bakarak geçen bu mübarek hayvanlar çok hoşuna gidiyordu. (D.V. s.885 str.26, s. 886 str.1-2)

Dar sokaklardan, önlerinde bir eşek, iki tarafa adım adım **baygın baygın** bakarak geçen bu mübarek hayvanlar çok hoşuna gidiyordu. (D.V. s.885 str.26, s. 886 str.1-2)

İlerde itibarlı bir adam gibi bu kasabada geçireceği rahat, şerefli hayatı **düşüne düşün**e giderken birdenbire bir tarlanın kenarında minimini sarı bir dağ gördü. (D.V. s.886 str.25-26)

Sürmeli gözleriyle **şaşkın şaşkın** bakınıyordu. (D.V. s.886 str.29-30)

İçinden **kendi kendine** sordu: “Şuracığa binsem ne olur sanki?” (D.V. s.887 str.6)

Dünyada hiçbir şeye inanmaz, inanır gibi görüldüğü şeylere hep **için için** gülerdi. (D.V. s.887 str.7-8)

Onun bağırmasından **bütün bütün** huylanan deve, demin kenarında yattığı buğday tarlasını dört dönüyor, başakları dümdüz ediyordu. (D.V. s.887 str.19-21)

Düşseydim **parça parça** olacaktım. (D.V. s.887 str.25-26)

Hazin hazin baktı. (D.V. s.888 str.4-5)

2. FARKLI SÖZCÜKLERLE KURULAN İKİLEMELER

İçinden; “Şurada yerleşir, **ev bark** edinirsem, üzerine binip gezmek için bir deve alayım!” derdi. (D.V. s.885 str.26)

Cemaat, evvelâ kumanda verilmiş gibi, hep birden ağızlarını açmış dinliyor, hoca, devenin yağını, yününü, gübresini **uzun uzadıya** methediyordu. (D.V. s.886 str.16-18)

C. FİİLİMSİ GRUPLARI

1. İSİM-FİİL GRUPLARI

Atpazarı’nda, **eşek alış verişinde** herkes onu hacı zannediyordu. (D.V. s.885 str.6-7)

Ekinleri yetişmiş tarlaların arasında **yürümeğe başladı**. (D.V. s.886 str.22-23)

Eliyle kamburunu **okşamağa başladı**. (D.V. s.886 str.31-32)

Üstündeki ağırlığı düşüremeyince **koşmağa başladı**. (D.V. s.887 str.17-18)

2. ZARF-FİİL GRUPLARI

İçinden; “Şurada yerleşir, ev bark edinirsem, üzerine **binip gezmek** için bir deve alayım!” derdi. (D.V. s.885 str.25-26)

Dar sokaklardan, önlerinde bir eşek, iki tarafa adım adım baygın baygın **bakararak geçen** bu mübarek hayvanlar çok hoşuna gidiyordu. (D.V. s.885 str.26, s. 886 str.1-2)

D. EDAT GRUPLARI

1. “BAŞKA” EDATI İLE KURULANLAR

Kurnaz Mestan içinden “Ben dolma yutmam! Kâbe’ye giderken binilsin de başka yere giderken neden binilmesin? 'Hoca atıyor!’” dedi. (D.V. s.886 str.18-20)

2. “BERİ” EDATI İLE KURULANLAR

3. “BİLE” EDATI İLE KURULANLAR

Tekmelerin, tokatların, orak saplarının altında Mestan **bir kelime bile** söyleyemedi. (D.V. s.887 str.32-33)

Yürüyecek hâli olsa **kasabaya bile uğramadan** İstanbul’un yolunu tutacak, hemen Edirne’ye kapağı atacaktı. (D.V. s.888 str.5-6)

4. “DAHA” EDATI İLE KURULANLAR

Daha ziyade yaklaştı. (D.V. s.886 str.31)

Bir daha silkindi. (D.V. s.887 str.17)

5. “DAİR” EDATI İLE KURULANLAR

Bir gün camide vaazı dinler gibi yapıp **kendi işlerine dair** derin bir dalga geçerken birdenbire “deve” ismini işitti. (D.V. s.886 str.2-4)

6. “DİYE” EDATI İLE KURULANLAR

Çinganeliğini belli etmemek için daima taassup taslar, beş vakit namazlarını kalabalık camilerde kılar, ayakta besmelesiz su içmez, ezan işitince “**Aziz Allah, şefaata ya Resulallah**” diye hemen sözünü keserdi. (D.V. s.885 str.7-11)

“**Ne hakla devene bizim tarlamızı çiğnetiyorsun uğursuz Araboğlu!**” diye gebertinceye kadar dövdüler. (D.V. s.887 str.29-30)

“Ah Çinganelik!” diye **mırıldandı**. (D.V. s.888 str.6-7)

7. “DOĞRU” EDATI İLE KURULANLAR

Cemaat vaazdan dağılınca o da yattığı **haneye doğru** yürüdü. (D.V. s.886 str.20-21)

Ufukta güneşin battığı yere, **Rumeli’ye doğru** zorla gözlerini çevirdi. (D.V. s.888 str.3-4)

8. “EVVEL” EDATI İLE KURULANLAR

Aklına **yarım saat evvel** vaazcı hocanın söyledikleri geldi. (D.V. s.886 str.35-36)

9. “GİBİ” EDATI İLE KURULANLAR

Gurbet diyarında “**Arap**” **gibi** dolaşmağa karar verdi. (D.V. s.885 str.2-3)

Bütün hülyası biraz para yapıp uzak bir Anadolu kasabasında **garip bir Mekkeli gibi** yerleşmek, beyaz bir Türk kıızıyla evlenerek şu kötü Çinganelikten yakayı adamakıllı sıyırmaktı. (D.V. s.885 str.11-14)

Kısa cübbesinin altında **milliyetinin yegâne yadigârı gibi** sakladığı uzun kırmızı bir kuşağı vardı. (D.V. s.885 str.17-18)

Her fırsatta etrafındakilere sofuluğunu gösteriyor, en inanmadığı şeylere **inanmış gibi görünüyordu**. (D.V. s.885 str.20-22)

Bir gün camide **vaazı dinler gibi** yapıp kendi işlerine dair derin bir dalga geçerken birdenbire “deve” ismini işitti. (D.V. s.886 str.2-4)

Yüksek kürsünün üstünde, göze görünmez bir adamla **kavga ediyormuş gibi çırpınan**, ağzı köpürerek önündeki kara kaplı kitaba yumruk indiren hoca bu hayvanın mübarekliğinden, tekinsizliğinden bahsediyordu. (D.V. s.886 str.4-8)

Cemaat, evvelâ **kumanda verilmiş gibi**, hep birden ağızlarını açmış dinliyor, hoca, devenin yağını, yününü, gübresini uzun uzadıya methediyordu. (D.V. s.886 str.16-18)

İlerde **itibarlı bir adam gibi** bu kasabada geçireceği rahat, şerefli hayatı düşünce düşünce giderken birdenbire bir tarlanın kenarında minimini sarı bir dağ gördü. (D.V. s.886 str.25-27)

Pamuk gibi yumuşaktı. (D.V. s.886 str.32)

Mestan parmaklarını **tarak gibi** bu güzel kamburun sık tüylerine daldırdı. (D.V. s.886 str.33-34)

Dünyada hiçbir şeye inanmaz, **inanır gibi görüldüğü şeylere** hep için için gülerdi. (D.V. s.887 str.7-8)

Aşağısını, yüksek bir **minarenin tepesindeymiş gibi** pek derin gördü. (D.V. s.887 str.15-16)

Ellerinde birer orak sapı, **kudurmuş gibi** sıçramağa başlayan deveye koştular. (D.V. s.887 str.23-24)

10. “İÇİN” EDATI İLE KURULANLAR

Çinganeliğini belli etmemek için daima taassup taslar, beş vakit namazlarını kalabalık camilerde kılar, ayakta besmelesiz su içmez, ezan işitince “Aziz Allah, şefaata ya Resulallah” diye hemen sözünü keserdi. (D.V. s.885 str.7-11)

İstanbul **bu niyeti için** tehlikeliydi. (D.V. s.885 str.14)

İçinden; “Şurada yerleşir, ev bark edinirsem, üzerine binip **gezmek için** bir deve alayım!” derdi. (D.V. s.885 str.25-26)

Mestan **düşmemek için** sık tüylere bütün kuvvetiyle sarıldı. (D.V. s.887 str.14-15)

11. “İLE” EDATI İLE KURULANLAR

12. “KADAR” EDATI İLE KURULANLAR

Kırk yaşına kadar Edirne’den dışarı çıkmamış, ömründe deve görmemişti. (D.V. s.885 str.23-25)

Ne kadar yük vurulsa zarar yoktur. (D.V. s.886 str.11)

Mestan deveyi **bu kadar yakından** görmemişti. (D.V. s.886 str.30)

Hem **şimdiye kadar** kim çarpılmıştı? (D.V. s.887 str.10)

Avazı çıktığı kadar bağıyordu. (D.V. s.887 str.19)

“Ne hakla devene bizim tarlamızı çiğnetiyorsun uğursuz Araboğlu!” diye **gebertinceye kadar** dövdüler. (D.V. s.887 str.29-30)

13. “KARŞI” EDATI İLE KURULANLAR

14. “SONRA” EDATI İLE KURULANLAR

15. “ÜZERE” EDATI İLE KURULANLAR

E. UNVAN GRUPLARI

Mestan Ağa doğduğu büyüdüğü Edirne’de “Çingane” olarak yaşamağa tahammül edemedi. (D.V. s.884 str.1)

Hazret-i Ali efendimizin tabutunu alıp götürdü. (D.V. s.886 str.10)

6. DÜŞÜNME ZAMANI

A. TAMLAMALAR

1. İSİM TAMLAMALARI

1.1. BELİRTİLİ İSİM TAMLAMALARI

“Bu **bizim şanımıza** yakışmaz” dedi. (D.Z. s.662 str.18)

Evvelden buraları **onların çöplüğüydü**. (D.Z. s.662 str.19, s.663 str.1)

Artık meyhaneciler, çıkarken ceplerine avuç dolusu para koymak değil hatta içtikleri **bir iki kadehin masrafını** bile almaya kalkıyorlardı. (D.Z. s.663 str.2-4)

Kumara otururken evvelâ sermayesine bakar, **sermayesinin iki mislini** alınca daha ziyade tamaha düşmez, hemen kalkar; sermayesinin yarısını verince zararını çıkarmak için de artık masanın başına yapışmazdı. (D.Z. s.663 str.26-29)

Kumara otururken evvelâ sermayesine bakar, sermayesinin iki mislini alınca daha ziyade tamaha düşmez, hemen kalkar; **sermayesinin yarısını** verince zararını çıkarmak için de artık masanın başına yapışmazdı. (D.Z. s.663 str.26-29)

Kumara otururken evvelâ sermayesine bakar, sermayesinin iki mislini alınca daha ziyade tamaha düşmez, hemen kalkar; sermayesinin yarısını verince zararını çıkarmak için de artık **masanın başına** yapışmazdı. (D.Z. s.663 str.26-29)

Tıpkı **havanın geceleri** gibi kumarın geceleri de ayda otuz tane idi.(D.Z. s.664 str.1-2)

Tıpkı havanın geceleri gibi **kumarın geceleri** de ayda otuz tane idi.(D.Z. s.664 str.1-2)

Mehtaplılarda **sermayesinin iki mislini** alır, mehtapsızlarda yarısını verirdi. (D.Z. s.664 str.3-4)

Lâkin işte yalnız **kumarın geceleri**, havanın geceleri gibi, muntazam bir takvime göre birbir arkasına, sıra ile gelmezdi. (D.Z. s.664 str.5-6)

Lâkin işte yalnız kumarın geceleri, **havanın geceleri** gibi, muntazam bir takvime göre birbir arkasına, sıra ile gelmezdi. (D.Z. s.664 str.5-6)

Bu gece bakarsın **ayın on dördü!** (D.Z. s.664 str.7)

Sağ elini **yeleğinin cebine** attı. (D.Z. s.664 str.10)

Dün gece daha masaya oturur oturmaz **sermayenin yarısını** vermişti. (D.Z. s.664 str.28-29)

Onların karşısında ilk elden çekilmeyi şanına yediremedi. (D.Z. s.664 str.30-31)

Nihayet saatini, kösteğini, altın kakmalı gümüş tabakasını, ağır kehribar ağızlığını **masanın üstüne** bıraktı. (D.Z. s.665 str.1-3)

Daha **işin başında** bırakıp sıvışacaktı. (D.Z. s.665 str.4)

Kendine ehemmiyet vermeyen bu **adamin arkasından** yürüdü. (D.Z. s.665 str.21-22)

Ökçeleri yenmiş **ayakkabılarının üstünde** çamurlu paçaları lime lime sarkıyordu. (D.Z. s.665 str.23-25)

Kalpaklı adam durmuş, hiç cevap vermiyor, dik dik **onun yüzüne** bakıyordu. (D.Z. s.665 str.29-30)

“**Benim adımı** ne biliyorsun?” (D.Z. s.666 str.9-10)

Kalpağının tüyleri dökülmüş, etrafı kelleşmişti. (D.Z. s.666 str.26)

“Dört senedir Arnavutköyü’nde **bir beyin konağında** uşaktım.” (D.Z. s.668 str.5-6)

Bir hafta evvel... **Atın birini** binmek için beye getiriyordum. (D.Z. s.668 str.26)

“**Beyin ayağına** mı bastığın için?” (D.Z. s.668 str.32)

“Evet, **atın ayağına!**” (D.Z. s.668 str.37)

“Bu hakaret **senin ciğerine** işlemiş.” (D.Z. s.669 str.15)

“**Atın ayağına** bastın!’ diye kovulmak...” (D.Z. s.669 str.15-16)

“Doğrusu ben olsam o **beyin anasını** ağlatırdım.” (D.Z. s.669 str.16-17)

Ağzının etrafında açılan kirli çizgiler o kadar derindi ki uzamış tıraşının altında bile görünüyordu. (D.Z. s.669 str.31-32)

Üşümüş, donmuş gibi kaba nasırlı, pis ellerini **karnının üstünde** sıkıyordu. (D.Z. s.669 str.32-33)

“**Kapının önünde** süprüntü tenekelerinden biri devrildi.” (D.Z. s.670 str.2)

“Ben **senin karnını** doyururum.” (D.Z. s.670 str.31)

Caminin kapısı karşısında, her nedense dört beş tramvay birikmiş, lokomotifsiz bir tren gibi duruyordu. (D.Z. s.671 str.1-2)

Dükkânın sahibi şişman Yahudi, ürkmüş gözleriyle bu yeni gelenlere bir baktı. (D.Z. s.671 str.13-15)

Ödlek Murat büyük bir kabahat yapmış gibi kirli boynunu sivri omuzlarının arasına çekiyor, **karnının üstünde** yağlı ellerini daha beter sıkıyordu. (D.Z. s.671 str.15-17)

Tezgâhın ta yanındaki esmer mermer masaya yaklaştı. (D.Z. s.671 str.21-22)

Kapının önünde ayakta kalan Murat’ı çağırdı. (D.Z. s.671 str.22-23)

Tezgâhın altındaki kırmızı bezden çamurlu eteğini kaldırdı. (D.Z. s.671 str.35-36)

Kesmeden, biçimlerini pek beğenmediği **müşterilerinin önüne** koydu. (D.Z. s.671 str.33-34)

El kadar kopardığı ekmek parçalarını yuvarlarken karşısında üç gündür aç yaşayan **Ödlek’in yiyeşine** bakıyor, gülümsüyordu. (D.Z. s.672 str.1-3)

Yutarken **tabağın içine** dikilen gözleri yerlerinden fırlıyor; lokmasının, kirli uzun boynunda, kırılmamış iri bir ceviz gibi, kabararak geçtiği belli oluyordu. (D.Z. s.672 str.5-7)

1.2 BELİRTİSİZ İSİM TAMLAMALARI

Meşrutiyet gürültüsü çıkmısaydı şöhreti daha çok büyüyecek... (D.Z. s.662 str.4-5)

Tulumba talimleri, semaî kahveleri yavaş yavaş tenhalaşmış, yeni yetişenlerin çoğu askere alınmış... (D.Z. s.662 str.8-9)

Tulumba talimleri, **semaî kahveleri** yavaş yavaş tenhalaşmış, yeni yetişenlerin çoğu askere alınmış... (D.Z. s.662 str.8-9)

Kolayını bulup “serseridir!” diye dışarıya sürülmekten kurtulanların kimi kahve, kimi **kuşçu dükkânı** açmış... (D.Z. s.662 str.14-15)

...kimi **gazete müvezziliğine** başlamıştı. (D.Z. s.662 str.16)

Badik Ahmet **bir muayyen iş** tutmamakta inat etti. (D.Z. s.663 str.12-13)

Ama eski omuzdaşları gibi ne kahve, ne **kuşçu dükkânı** açmağa, ne kolcu yazılmağa, ne de gazete müvezziliğine tenezzül etti. (D.Z. s.663 str.14-16)

Ama eski omuzdaşları gibi ne kahve, ne **kuşçu dükkânı** açmağa, ne kolcu yazılmağa, ne de **gazete müvezziliğine** tenezzül etti. (D.Z. s.663 str.14-16)

Kendi kendine “**Bıçağım hakkı** yaşarım” diye mırıldanarak derin bir iftihar duyardı. (D.Z. s.663 str.16-18)

Eski çamlar bardak olalıdan beri, hani o evvelden herkesi titreten “**söğüt yaprağı**” Bursa **bıçağını** artık kullanmak şöyle dursun, hatta gölgesini bile gösteremez, hatta lâfını bile edemezdi. (D.Z. s.663 str.18-21)

Eski çamlar bardak olalıdan beri, hani o evvelden herkesi titreten “**söğüt yaprağı**” **Bursa bıçağını** artık kullanmak şöyle dursun, hatta gölgesini bile gösteremez, hatta lâfını bile edemezdi. (D.Z. s.663 str.18-21)

Trablus kuşağını yokladı. (D.Z. s.664 str.18)

Kumar ziyarı zaten canını sıkıyordu. (D.Z. s.665 str.10-11)

Şimdi yanında **söğüt yaprağı** bıçağı olsaydı da gidip bir... (D.Z. s.665 str.19-20)

İpek **Trablus kuşağı**, “yardan ayrıldımvarî” çapraz yeleği, gümüş muskalı kalın boynundan kenarları gözükken, kavun içi fildekoz fanilâsı... (D.Z. s.666 str.18-20)

Kendi ismini bilen şu yabancıya dikkatle baktı. (D.Z. s.666 str.23)

Hafif **bir ahır, bir gübre kokusu** duyar gibi oldu. (D.Z. s.666 str.23-24)

Galata memleketinde, İstanbul’da, Eyüp’te, Üsküdar’da namı söylenirdi. (D.Z. s.667 str.19-20)

Semaî kahvelerinde onun gibi destan söyleyen, mâni düzen yoktu. (D.Z. s.667 str.20-21)

Onun için **“Ödlek” lâkabını** almıştı. (D.Z. s.667 str.23-24)

Semt halkı ona “haysiyet, mertlik, doğruluk” timsali gibi bakarlar, en nazik kalem beyleri bile onu yerden selâmlarlardı. (D.Z. s.667 str.25-27)

Semt halkı ona **“haysiyet, mertlik, doğruluk” timsali** gibi bakarlar, en nazik kalem beyleri bile onu yerden selâmlarlardı. (D.Z. s.667 str.25-27)

Semt halkı ona “haysiyet, mertlik, doğruluk” timsali gibi bakarlar, en nazik **kalem beyleri** bile onu yerden selâmlarlardı. (D.Z. s.667 str.25-27)

“Balkan Muharebesine gönüllü geldim.” (D.Z. s.668 str.3)

Pençelediği şeyi ısırarak bir canavar gibi kirli dişlerinin **sağ sırasını** gösterdi. (D.Z. s.668 str.19-20)

“İçinden üç tane **külbastı kemiği** kaptım.” (D.Z. s.670 str.2-3)

Kendi aylarca meteliksiz gezdiği halde aç kalmak değil, hatta **yemek vakitlerini** bile değiştirmemişti. (D.Z. s.670 str.20-22)

Önünde durduğu dükkânın pis tozlu camları üstünde gayet kötü mavi bir boya ile **“Gülistan Lokantası”** yazılmıştı. (D.Z. s.671 str.3-5)

El kadar kopardığı **ekmek parçalarını** yuvarlarken karşısında üç gündür aç yaşayan Ödlek'in yiyeşine bakıyor, gülümsüyordu. (D.Z. s.672 str.1-3)

1.3. ZİNCİRLEME İSİM TAMLAMALARI

Badik Ahmet, **semtinin en eski kabadayılardan**dı. (D.Z. s.662 str.1)

Daha on altı yaşında tüysüz bir çocukken **Aksaray'ın palabıyık "On ikililer"ine** karşı koymuş... (D.Z. s.662 str.1-3)

...ihtimal bir gün **İstanbul'un en azılı külhanbeylerine** baş olacaktı. (D.Z. s.662 str.5-7)

...eskiler; **genç hürriyet jandarmalarının** aman vermez takipleri altında darmaduman olmuşlardı. (D.Z. s.662 str.10-11)

Badik Ahmet, hesap isteyen patrona "Eski günleri ne çabuk unuttun?" gibi için için gülümser, borcunu **tezgâhın ıslak çinkosu üstüne** hususî bir afiyle atarken: "Bu da geçer yahu..." derdi. (D.Z. s.663 str.5-9)

Genç Hürriyet jandarmaları büyüdükçe daha ziyade faaliyetlerini arttırdılar. (D.Z. s.663 str.10-12)

Kumara otururken evvelâ sermayesine bakar, **sermayesinin iki mislini** alınca daha ziyade tamaha düşmez, hemen kalkar; sermayesinin yarısını verince zararını çıkarmak için de artık masanın başına yapışmazdı. (D.Z. s.663 str.26-29)

Bu gecelerin on beşi mehtaplı, on beşi mehtapsızdı, karanlıktı... (D.Z. s.664 str.2-3)

Mehtaplılarda **sermayesinin iki mislini** alır, mehtapsızlarda yarısını verirdi. (D.Z. s.664 str.3-4)

Pantolonunun kadife paçalarını kıvırdı. (D.Z. s.664 str.17-18)

Siyah sıfır fesinin altından fişkırان yağlı karışık saçlarını kaşdı. (D.Z. s.664 str.18-19)

Badik Ahmet'in elmacık kemikleri, fırlak tombul yanakları kıpkırmızı oldu. (D.Z. s.665 str.12-13)

Şimdi yanında **söğüt yaprağı bıçağı** olsaydı da gidip bir... (D.Z. s.665 str.19-20)

Ökçeleri yenmiş ayakkabılarının üstünde çamurlu parçaları lime lime sarkıyordu. (D.Z. s.665 str.23-25)

On sene evvelki külhanbeyi modasını o tek başına hâlâ muhafaza ediyordu. (D.Z. s.666 str.15-17)

Küçük gözlerinin kirpiksiz kapakları yırtılacaktı. (D.Z. s.667 str.9-10)

Ödlek Murat **aba ceketinin düğmesiz göğsüne** elini vurdu. (D.Z. s.668 str.12)

Sefilin solgun gözleri parladı. (D.Z. s.668 str.19)

Pençelediği şeyi ısırarak bir canavar gibi **kirli dişlerinin sağ sırasını** gösterdi. (D.Z. s.668 str.19-20)

Eski namlı arkadaşının hâline ağlayacağı geldi. (D.Z. s.669 str.5-6)

Ağzının etrafında açılan kirli çizgiler o kadar derindi ki **uzamış tıraşının altında** bile görünüyordu. (D.Z. s.669 str.31-32)

“Dün **Salıpazarı'ndaki apartmanın önünden** geçiyordum.” (D.Z. s.670 str.1)

“Kapının önünde **süprüntü tenekelerinden biri** devrildi.” (D.Z. s.670 str.2)

Caminin kapısı karşısında, her nedense dört beş tramvay birikmiş, lokomotifsiz bir tren gibi duruyordu. (D.Z. s.671 str.1-2)

Ödlek Murat büyük bir kabahat yapmış gibi kirli boynunu **sivri omuzlarının arasına** çekiyor, karnının üstünde yağlı ellerini daha beter sıkıyordu. (D.Z. s.671 str.15-17)

Titremesi geçen elleriyle **pantolonunun üstündeki siyah kayışı** gevşetti. (D.Z. s.672 str.12-13)

Bugün kendine hayat veren arkadaşının mert yüzüne, Allah'ını gören bir mümin gibi, huzû ile bakıyordu. (D.Z. s.672 str.15-17)

Tezgâhından **bu obur müşterilerinin lâflarına** kulan kabartan Yahudi'nin patlak mavi gözleri birdenbire derinleşmiş... (D.Z. s.673 str.3-4)

Tezgâhından **bu obur müşterilerinin lâflarına kulan kabartan Yahudi'nin patlak mavi gözleri** birdenbire derinleşmiş... (D.Z. s.673 str.3-4)

2. SIFAT TAMLAMALARI

2.1. NİTELEME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Daha on altı yaşında **tüysüz bir çocukken** Aksaray'ın palabıyık “On ikililer”ine karşı koymuş... (D.Z. s.662 str.1-3)

Tulumba talimleri, semaî kahveleri yavaş yavaş tenhalaşmış, **yeni yetişenlerin** çoğu askere alınmış... (D.Z. s.662 str.8-9)

Galata'da baş alınan evler bir gece içinde istiklâllerini ilan ederek **en meşhur hamilerini** kovmuşlardı. (D.Z. s.662 str.12-14)

Günlerce, **hasta bir sırtlan** sükûnuyla eski meyhanelerde gezdi, tozdu... (D.Z. s.662 str.18-19)

Günlerce, hasta bir sırtlan sükûnuyla **eski meyhanelerde** gezdi, tozdu... (D.Z. s.662 str.18-19)

Artık meyhaneciler, çıkarken ceplerine **avuç dolusu para** koymak değil hatta içtikleri bir iki kadehin masrafını bile almaya kalkıyorlardı. (D.Z. s.663 str.2-4)

Badik Ahmet, hesap isteyen patrona “**Eski günleri** ne çabuk unuttun?” gibi için için gülümser, borcunu tezgâhın ıslak çinkosu üstüne hususî bir afiyle atarken: “Bu da geçer yahu...” derdi. (D.Z. s.663 str.5-9)

Badik Ahmet, hesap isteyen patrona “Eski günleri ne çabuk unuttun?” gibi için için gülümser, borcunu tezgâhın **ıslak çinkosu** üstüne hususî bir afiyle atarken: “Bu da geçer yahu...” derdi. (D.Z. s.663 str.5-9)

Badik Ahmet, hesap isteyen patrona “Eski günleri ne çabuk unuttun?” gibi için için gülümser, borcunu tezgâhın ıslak çinkosu üstüne **hususî bir afiyle** atarken: “Bu da geçer yahu...” derdi. (D.Z. s.663 str.5-9)

Boz kalpaklı şık polisler kimseye göz açtırmıyorlardı. (D.Z. s.663 str.12)

Ama **eski omuzdaşları** gibi ne kahve, ne kuşçu dükkânı açmağa, ne kolcu yazılmağa, ne de gazete müvezziliğine tenezzül etti. (D.Z. s.663 str.14-16)

Kendi kendine “Bıçağım hakkı yaşarım” diye mırıldanarak **derin bir iftihar** duyardı. (D.Z. s.663 str.16-18)

Eski çamlar bardak olalıdan beri, hani o evvelden herkesi titreten “söğüt yaprağı” Bursa bıçağını artık kullanmak şöyle dursun, hatta gölgesini bile gösteremez, hatta lâfını bile edemezdi. (D.Z. s.663 str.18-21)

Lâkin işte yalnız kumarın geceleri, havanın geceleri gibi, **muntazam bir takvime** göre birbir arkasına, sıra ile gelmezdi. (D.Z. s.664 str.5-6)

Yarın gece **zifiri karanlık...** (D.Z. s.664 str.7)

Sağ elini yeleğinin cebine attı. (D.Z. s.664 str.10)

Eşekislatan bir yağmur serpeiyordu. (D.Z. s.664 str.14)

Geniş omuzları boynunu çok kısa gösteriyordu. (D.Z. s.664 str.21-22)

Çıkkık yanakları bugün pek solgundu. (D.Z. s.664 str.22-23)

“Ah, akla yelken ettim!” diye **yassı kafasını** salladı. (D.Z. s.664 str.25)

Acı bir pişmanlık azabı kocaman tekerlek suratını buruşturuyor, küçük gözlerini daha ziyade küçültüyor, uzun kâkülleri altında daracık kalan alnını katmerlendiriyordu. (D.Z. s.664 str.25-28)

Acı bir pişmanlık azabı **kocaman tekerlek suratını** buruşturuyor, küçük gözlerini daha ziyade küçültüyor, uzun kâkülleri altında daracık kalan alnını katmerlendiriyordu. (D.Z. s.664 str.25-28)

Acı bir pişmanlık azabı kocaman tekerlek suratını buruşturuyor, **küçük gözlerini** daha ziyade küçültüyor, uzun kâkülleri altında daracık kalan alnını katmerlendiriyordu. (D.Z. s.664 str.25-28)

Acı bir pişmanlık azabı kocaman tekerlek suratını buruşturuyor, küçük gözlerini daha ziyade küçültüyor, **uzun kâkülleri** altında daracık kalan alnını katmerlendiriyordu. (D.Z. s.664 str.25-28)

Nihayet saatini, kösteğini, **altın kakmalı gümüş tabakasını**, ağır kehribar ağızlığını masanın üstüne bıraktı. (D.Z. s.665 str.1-3)

Nihayet saatini, kösteğini, altın kakmalı gümüş tabakasını, **ağır kehribar ağızlığını** masanın üstüne bıraktı. (D.Z. s.665 str.1-3)

Bütün bütün badikleşerek **dik yokuşu** inmeye başladı. (D.Z. s.665 str.5-6)

İnce, belirsiz, rutubetli, pis yağmur dinmiyordu. (D.Z. s.665 str.6-7)

Hâlbuki yanında **toplu iğne** bile yoktu! (D.Z. s.665 str.20)

Derin bir uykudan uyanır gibi şaşalayarak başını kaldırdı. (D.Z. s.665 str.9-10)

Fena bir küfür bastı. (D.Z. s.665 str.14)

Aklından, her hakarete uğradığı zamanki gibi **eski günler** geçti. (D.Z. s.665 str.18-19)

Bu, **orta boylu bir herifti**. (D.Z. s.665 str.22-23)

Başında **eski bir kalpak** vardı. (D.Z. s.665 str.23)

Ökçeleri yenmiş ayakkabılarının üstünde **çamurlu paçaları** lime lime sarkıyordu. (D.Z. s.665 str.23-25)

Kalpaklı adam durmuş, hiç cevap vermiyor, dik dik onun yüzüne bakıyordu. (D.Z. s.665 str.29-30)

Tıraşı büyümüş, soğuktan dudakları, burnu morarmış, gözleri kanlanmış, benzi sapsan, sıskanın biriydi. (D.Z. s.665 str.37, s.666 str.1-2)

Yabancı **kirli çürük dişlerini** göstererek gülümsüyordu. (D.Z. s.666 str.8-9)

Koyu siyah fesi yine sıfırdı. (D.Z. s.666 str.17)

Siyah şeritli bol pantolonu yine açık karadut rengindeydi. (D.Z. s.666 str.17-18)

Siyah şeritli bol pantolonu yine **açık karadut rengindeydi.** (D.Z. s.666 str.17-18)

İpek Trablus kuşağı, “yardan ayrıldımvarî” çapraz yeleşği, gümüş muskalı kalın boynundan kenarları gözükken, kavun içi fildekoz fanilâsı... (D.Z. s.666 str.18-20)

İpek Trablus kuşağı, “**yardan ayrıldımvarî**” çapraz yeleşği, gümüş muskalı kalın boynundan kenarları gözükken, kavun içi fildekoz fanilâsı... (D.Z. s.666 str.18-20)

İpek Trablus kuşağı, “yardan ayrıldımvarî” çapraz yeleşği, **gümüş muskalı kalın boynundan** kenarları gözükken, kavun içi fildekoz fanilâsı... (D.Z. s.666 str.18-20)

İpek Trablus kuşağı, “yardan ayrıldımvarî” çapraz yeleşği, gümüş muskalı kalın boynundan kenarları gözükken, **kavun içi fildekoz fanilâsı**... (D.Z. s.666 str.18-20)

...dar kollu, kısacık siyah trikodan ceket... rugan maskaratlı, yumurta ökçeli kunduraları... hiç değişmemişti. (D.Z. s.666 str.20-22)

...dar kollu, kısacık siyah trikodan ceket... **rugan maskaratlı, yumurta ökçeli kunduraları**... hiç değişmemişti. (D.Z. s.666 str.20-22)

Sarı aba pantolonuyla ceket kir içindeydi. (D.Z. s.666 str.24-25)

Kalın kaşlarını kaldırdı. (D.Z. s.667 str.8-9)

Küçük gözlerinin kirpiksiz kapakları yırtılacaktı. (D.Z. s.667 str.9-10)

Küçük gözlerinin **kirpiksiz kapakları** yırtılacaktı. (D.Z. s.667 str.9-10)

İşte aşağı yukarı dokuz sene vardı ki bu **aziz arkadaşını** ilk defa görüyordu. (D.Z. s.667 str.16-17)

Eski zamanları bir anda, hep birden hatırladı. (D.Z. s.667 str.18)

Ama **en ufak, en ehemmiyetsiz şeyi** derin derin düşünür, derin derin hesap ederdi. (D.Z. s.667 str.22-23)

Namuslu kabadayılardandı. (D.Z. s.667 str.25)

Semt halkı ona “haysiyet, mertlik, doğruluk” timsali gibi bakarlar, **en nazik kalem beyleri** bile onu yerden selâmlarlardı. (D.Z. s.667 str.25-27)

İki eski arkadaş ansızın alevlenen hatıraların şaşkınlığıyla bir müddet manasız manasız bakıştılar. (D.Z. s.667 str.28-30)

Ödlek Murat **aba ceketinin** düğmesiz göğsüne elini vurdu. (D.Z. s.668 str.12)

Ödlek Murat aba ceketinin **düğmesiz göğsüne** elini vurdu. (D.Z. s.668 str.12)

Pençelediği şeyi ısırarak bir canavar gibi **kirli dişlerinin** sağ sırasını gösterdi. (D.Z. s.668 str.19-20)

“Öyle tahammül ettim, öyle tahammül ettim ki...” dedi, **yağsız bulgur çorbasından** başka bir şey vermiyorlardı. (D.Z. s.668 str.21-22)

Yuvarlak, iri yumruğu ile ince seyrek bıyıklarını düzeltti. (D.Z. s.669 str.1-2)

Yuvarlak, iri yumruğu ile **ince seyrek bıyıklarını** düzeltti. (D.Z. s.669 str.1-2)

“Ne **insafsız herifmiş** o, be?..” (D.Z. s.669 str.7)

Ödlek Murat, **bu kıyafeti düzgün eski arkadaşına** acı acı baktı, acı acı sırıttı. (D.Z. s.669 str.30-31)

Ağzının etrafında açılan **kirli çizgiler** o kadar derindi ki uzamış tıraşının altında bile görünüyordu. (D.Z. s.669 str.31-32)

Üşümüş, donmuş gibi **kaba nasırlı, pis ellerini** karnının üstünde sıkıyordu. (D.Z. s.669 str.32-33)

Elli ayaklı bir adamın bu kadar düşmesine vicdanı razı olmadı. (D.Z. s.670 str.19-20)

Fâni dünyada ne olmak ihtimali vardı. (D.Z. s.670 str.22-23)

Sarı yanaklarına hafif bir renk, “Eksik olma...” diye mırıldandı. (D.Z. s.670 str.32-33)

Sarı yanaklarına **hafif bir renk**, “Eksik olma...” diye mırıldandı. (D.Z. s.670 str.32-33)

Caminin kapısı karşısında, her nedense dört beş tramvay birikmiş, **lokomotifsiz bir tren** gibi duruyordu. (D.Z. s.671 str.1-2)

Önünde durduğu dükkânın **pis tozlu camları** üstünde gayet kötü mavi bir boya ile “Gülistan Lokantası” yazılmıştı. (D.Z. s.671 str.3-5)

Önünde durduğu dükkânın pis tozlu camları üstünde **gayet kötü mavi bir boya** ile “Gülistan Lokantası” yazılmıştı. (D.Z. s.671 str.3-5)

Hızla **camlı kapıyı** itti. (D.Z. s.671 str.13)

Dükkânın sahibi **şişman Yahudi**, ürkmüş gözleriyle bu yeni gelenlere bir baktı. (D.Z. s.671 str.13-15)

Dükkânın sahibi şişman Yahudi, **ürkmüş gözleriyle** bu yeni gelenlere bir baktı. (D.Z. s.671 str.13-15)

Dükkânın sahibi şişman Yahudi, ürkmüş gözleriyle bu **yeni gelenlere** bir baktı. (D.Z. s.671 str.13-15)

Ödlek Murat **büyük bir kabahat** yapmış gibi kirli boynunu sivri omuzlarının arasına çekiyor, karnının üstünde yağlı ellerini daha beter sıkıyordu. (D.Z. s.671 str.15-17)

Ödlek Murat büyük bir kabahat yapmış gibi **kirli boynunu** sivri omuzlarının arasına çekiyor, karnının üstünde yağlı ellerini daha beter sıkıyordu. (D.Z. s.671 str.15-17)

Ödlek Murat büyük bir kabahat yapmış gibi kirli boynunu **sivri omuzlarının** arasına çekiyor, karnının üstünde yağlı ellerini daha beter sıkıyordu. (D.Z. s.671 str.15-17)

Ödlek Murat büyük bir kabahat yapmış gibi kirli boynunu sivri omuzlarının arasına çekiyor, karnının üstünde **yağlı ellerini** daha beter sıkıyordu. (D.Z. s.671 str.15-17)

Hatta ucundan birkaç tane alınmış **koca bir tepsi baklava** da vardı. (D.Z. s.671 str.19-20)

Tezgâhın ta yanındaki **esmer mermer masaya** yaklaştı. (D.Z. s.671 str.21-22)

Kısa iskemleye çöktü. (D.Z. s.671 str.22)

Tezgâhın altındaki **kırmızı bezden çamurlu eteğini** kaldırdı. (D.Z. s.671 str.35-36)

Zavallının **toprak rengi elleri** sakır sakır titriyordu. (D.Z. s.672 str.3-4)

Yutarken tabağın içine dikilen gözleri yerlerinden fırlıyor; lokmasının, **kirli uzun boynunda**, kırılmamış iri bir ceviz gibi, kabararak geçtiği belli oluyordu. (D.Z. s.672 str.5-7)

Yutarken tabağın içine dikilen gözleri yerlerinden fırlıyor; lokmasının, kirli uzun boynunda, kırılmamış **iri bir ceviz** gibi, kabararak geçtiği belli oluyordu. (D.Z. s.672 str.5-7)

Murat dudaklarını yalıyor, karnında **gayet tatlı, gayet uyuşuk bir ağırlık** hissediyordu. (D.Z. s.672 str.11-12)

Titremesi geçen elleriyle pantolonunun üstündeki **siyah kayışı** gevşetti. (D.Z. s.672 str.12-13)

Kulakları çınlıyor, şakaklarından dağılan bir hararet, **ılık bir hamam havası** gibi, ensesinden akıyor, sırtından geçiyor, bütün vücudunu ürpertiyordu. (D.Z. s.672 str.13-14)

“Ulan, karnın açken **ıslanmış eşek** gibi düşünüyordun.” (D.Z. s.672 str.30)

Lâkin insan **tok karınla** hiç düşünemiyordu! (D.Z. s.673 str.1-2)

Tezgâhından bu **obur müşterilerinin** lâflarına kulak kabartan Yahudi'nin patlak mavi gözleri birdenbire derinleşmiş, birdenbire kaşları çatılmış, ağzı bir karış açık kalmış, çirkin suratı o kadar tuhaf olmuştu ki... (D.Z. s.673 str.3-6)

Tezgâhından bu obur müşterilerinin lâflarına kulak kabartan Yahudi'nin **patlak mavi gözleri** birdenbire derinleşmiş, birdenbire kaşları çatılmış, ağzı bir karış açık kalmış, çirkin suratı o kadar tuhaf olmuştu ki... (D.Z. s.673 str.3-6)

Tezgâhından bu obur müşterilerinin lâflarına kulak kabartan Yahudi'nin patlak mavi gözleri birdenbire derinleşmiş, birdenbire kaşları çatılmış, ağzı bir karış açık kalmış, **çirkin suratı** o kadar tuhaf olmuştu ki... (D.Z. s.673 str.3-6)

Sivri omuzlarını kıstı, fıkır fıkır gülmeye başladı. (D.Z. s.673 str.7-8)

2.2. BELİRTME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1. SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1.1. ASIL SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Daha **on altı yaşında** tüysüz bir çocukken Aksaray'ın palabıyık “On ikililer”ine karşı koymuş... (D.Z. s.662 str.1-3)

Kıvırcık Emin'i Samatya'da **sekiz yerinden** vurarak üç sene mehterhanede yatmıştı. (D.Z. s.662 str.3-4)

Kıvırcık Emin'i Samatya'da sekiz yerinden vurarak **üç sene** mehterhanede yatmıştı. (D.Z. s.662 str.3-4)

Fakat **On Temmuz...** (D.Z. s.662 str.7)

Galata'da baş alınan evler **bir gece** içinde istiklâllerini ilan ederek en meşhur hamilerini kovmuşlardı. (D.Z. s.662 str.12-14)

Bir sene... iki sene... beş sene... (D.Z. s.663 str.10)

Bir sene... **iki sene...** beş sene... (D.Z. s.663 str.10)

Bir sene... iki sene... **beş sene...** (D.Z. s.663 str.10)

Kıvırcık Emin'i vurduğu akşam Sandıkburnu'nda kafayı çekerken meclistekilere **bir saat** sonra onu nerede, nerelerinden, kaç defa şişleyeceğini söylemişti. (D.Z. s.663 str.23-26)

Kumara otururken evvelâ sermayesine bakar, sermayesinin **iki mislini** alınca daha ziyade tamaha düşmez, hemen kalkar; sermayesinin yarısını verince zararını çıkarmak için de artık masanın başına yapışmazdı. (D.Z. s.663 str.26-29)

Tıpkı havanın geceleri gibi kumarın geceleri de ayda **otuz tane** idi. (D.Z. s.664 str.1-2)

Mehtaplılarda sermayesinin **iki mislini** alır, mehtapsızlarda yarısını verirdi. (D.Z. s.664 str.3-4)

Bir simit alacak değil, hatta Köprü'yü aşacak tek bir meteliği yoktu. (D.Z. s.664 str.16-17)

Bir simit alacak değil, hatta Köprü'yü aşacak tek **bir meteliği** yoktu. (D.Z. s.664 str.16-17)

On sene evvelki külhanbeyi modasını o tek başına hâlâ muhafaza ediyordu. (D.Z. s.666 str.15-17)

İşte aşağı yukarı **dokuz sene** vardı ki bu aziz arkadaşını ilk defa görüyordu. (D.Z. s.667 str.16-17)

İki eski arkadaş ansızın alevlenen hatıraların şaşkınlığıyla bir müddet manasız manasız bakıştılar. (D.Z. s.667 str.28-30)

“**Dört senedir** Arnavutköyü'nde bir beyin konağında uşaktım.” (D.Z. s.668 str.5-6)

“**Dört ata** yalnız başıma bakıyordum.” (D.Z. s.668 str.22-23)

Günde **iki defa** hepsini kaşağlayıp, ayrı ayrı ovuyordum. (D.Z. s.668 str.23-24)

Bir hafta evvel... Atın birini binmek için beye getiriyordum. (D.Z. s.668 str.26)

“Hem **üç günden** beri...” (D.Z. s.669 str.36)

“**Üç gün** nasıl aç durdun?” (D.Z. s.669 str.37)

“İçinden **üç tane külbastı kemiği** kaptım.” (D.Z. s.670 str.2-3)

“Ulan, **iki tabak et** getir.” (D.Z. s.671 str.24)

Bir dilimden fazla ekmek vermek istemiyordu. (D.Z. s.671 str.28-29)

“Getir diyorum **iki okka ekmek...** Okkası bir mecrediye mi? İki mecrediye mi? Kaç kuruşsa...” (D.Z. s.671 str.30-32)

“Getir diyorum iki okka ekmek... Okkası **bir mecrediye** mi? İki mecrediye mi? Kaç kuruşsa...” (D.Z. s.671 str.30-32)

“Getir diyorum iki okka ekmek... Okkası bir mecrediye mi? **İki mecrediye** mi? Kaç kuruşsa...” (D.Z. s.671 str.30-32)

Yahudi'nin on kuruş aldığı ekmeği **iki mecediyeye** satmak fırsatını kaçırmak elinden gelmezdi. (D.Z. s.671 str.33-34)

İki ekmek çıkardı. (D.Z. s.671 str.36)

“Ulan bende **tek metelik** yok” diye kahkahayı bastı. (D.Z. s.672 str.25-26)

Tezgâhından bu obur müşterilerinin lâflarına kulak kabartan Yahudi'nin patlak mavi gözleri birdenbire derinleşmiş, birdenbire kaşları çatılmış, ağzı **bir karış** açık kalmış, çirkin suratı o kadar tuhaf olmuştu ki... (D.Z. s.673 str.3-6)

2.2.1.2. SIRA SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Onların karşısında **ilk elden** çekilmeyi şanına yediremedi. (D.Z. s.664 str.30-31)

İşte aşağı yukarı dokuz sene vardı ki bu aziz arkadaşını **ilk defa** görüyordu. (D.Z. s.667 str.16-17)

2.2.1.3. ÜLEŞTİRME SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Her yemekten **üçer tabak** gövdeye yuvarladılar. (D.Z. s.672 str.8-9)

Bir bir arkasına **onar baklava** yediler. (D.Z. s.672 str.9)

2.2.1.4. KESİR SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.2. SORU SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Ne yapacaksa, yapmadan kurar, hatta programım yanındakilere de söylerdi. (D.Z. s.663 str.22-23)

Kıvırcık Emin'i vurduğu akşam Sandıkburnu'nda kafayı çekerken meclistekilere bir saat sonra onu nerede, nerelerinden, **kaç defa** şişleyeceğini söylemişti. (D.Z. s.663 str.23-26)

“Ulan! **Ne çabuk** unuttum be!” dedi. (D.Z. s.664 str.12)

Fâni dünyada **ne olmak ihtimali** vardı. (D.Z. s.670 str.22-23)

“Getir diyorum iki okka ekmek... Okkası bir mecrediye mi? İki mecrediye mi? **Kaç kuruşsa...**” (D.Z. s.671 str.30-32)

2.2.3. İŞARET SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Fakat On Temmuz... **bu ocağı**, üzerine kova ile su dökülen bir marsık gibi söndürmüştü. (D.Z. s.662 str.7-8)

Bu hâl geçmedi. (D.Z. s.663 str.10)

Lâkin **bu iftihar**ı pek boştu! (D.Z. s.663 str.18)

“**Bu gece** şansım yok” der, çabucak sıvıştırdı. (D.Z. s.663 str.30)

Bu itikadı sayesinde işte kumardan hiç zarar görmezdi. (D.Z. s.663 str.32, s.664 str.1)

Bu gecelerin on beşi mehtaplı, on beşi mehtapsızdı, karanlıktı... (D.Z. s.664 str.2-3)

Bu gece bakarsın ayın on dördü! (D.Z. s.664 str.7)

Tatavla'dan beri **bu intizamsızlığı** düşünce düşünce etrafını görmeden yürüyen Badik Ahmet kendini Boğazkesen'de bulunca durdu. (D.Z. s.664 str.8-10)

Çünkü **bu gece** mehtapsızdı. (D.Z. s.665 str.3-4)

Hâlbuki saatini, kösteğini **bu gece** vermişti. (D.Z. s.664 str.13)

Kendine ehemmiyet vermeyen **bu adamın** arkasından yürüdü. (D.Z. s.665 str.21-22)

Kendi ismini bilen **şu yabancıya** dikkatle baktı. (D.Z. s.666 str.23)

“Ulan, **bu kıyafet** ne?” diye haykırdı. (D.Z. s.667 str.11)

İşte aşağı yukarı dokuz sene vardı ki **bu aziz arkadaşını** ilk defa görüyordu. (D.Z. s.667 str.16-17)

Bu Murat neydi bir vakitler... (D.Z. s.667 str.19)

“**Bu muharebede** kasığı çıkık diye askere almadılar.” (D.Z. s.668 str.5)

Ah bari, **şu zavallıya** ikram edecek bir sigarası bulunsaydı. (D.Z. s.669 str.11-12)

Elindeki gazeteden ürktü. (D.Z. s.668 str.28)

“**Bu hakaret** senin ciğerine işlemiş.” (D.Z. s.669 str.15)

“**O kemikleri** yedin mi?” (D.Z. s.670 str.5)

Dükkânın sahibi şişman Yahudi, ürkmüş gözleriyle **bu yeni gelenlere** bir baktı. (D.Z. s.671 str.13-15)

2.2.4. BELGİSİZ SIFATLAR İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

...ihtimal **bir gün** İstanbul'un en azılı külhanbeylerine baş olacaktı. (D.Z. s.662 str.5-7)

Artık **hiçbir dalavere** çevrilemiyordu. (D.Z. s.662 str.11-12)

Galata'da baş alınan evler **bir gece** içinde istiklâllerini ilan ederek en meşhur hamilerini kovmuşlardı. (D.Z. s.662 str.12-14)

Artık meyhaneciler, çıkarken ceplerine avuç dolusu para koymak değil hatta içtikleri **bir iki kadehin** masrafını bile almaya kalkıyorlardı. (D.Z. s.663 str.2-4)

Dünya **birkaç hafta** içinde, işte bu kadar tanınmayacak derecede değişmişti. (D.Z. s.663 str.4-5)

Bu itikadı sayesinde işte kumardan **hiç zarar** görmezdi. (D.Z. s.663 str.32, s.664 str.1)

Birkaç yabancı vardı. (D.Z. s.664 str.30)

Bu, orta boylu **bir herifti**. (D.Z. s.665 str.22-23)

“Alimallah **bir yumruk** inersem!” (D.Z. s.666 str.3)

Yeni hapisten çıkmış **bir at hırsızına** benziyordu. (D.Z. s.666 str.26-27)

Badik Ahmet **bir adım** geriledi. (D.Z. s.667 str.8)

Ağzı **bir an** açık kaldı. (D.Z. s.667 str.8)

Bu Murat neydi **bir vakitler...** (D.Z. s.667 str.19)

İki eski arkadaş ansızın alevlenen hatıraların şaşkınlığıyla **bir müddet** manasız manasız bakıştılar. (D.Z. s.667 str.28-30)

“Öyle tahammül ettim, öyle tahammül ettim ki...” dedi, yağsız bulgur çorbasından başka **bir şey** vermiyorlardı. (D.Z. s.668 str.21-22)

Ah bari, şu zavallıya ikram edecek **bir sigarası** bulunsaydı. (D.Z. s.669 str.11-12)

“**Hiçbir şey** yemedin mi?” (D.Z. s.669 str.38)

Bir insanın köpek gibi kemik yemesi Badik Ahmet'in çok hoşuna gitti. (D.Z. s.670 str.12-13)

“Bunda düşünecek **bir şey** yok!” dedi. (D.Z. s.670 str.26)

Caminin kapısı karşısında, her nedense **dört beş tramvay** birikmiş, lokomotifsiz bir tren gibi duruyordu. (D.Z. s.671 str.1-2)

Hatta ucundan **birkaç tane** alınmış koca bir tepsi baklava da vardı. (D.Z. s.671 str.19-20)

2.3. FİİLİMSİLERLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Fakat On Temmuz... bu ocağı, **üzerine kova ile su dökülen bir marsık** gibi söndürmüştü. (D.Z. s.662 str.7-8)

...eskiler; **genç hürriyet jandarmalarının aman vermez takipleri** altında darmaduman olmuşlardı. (D.Z. s.662 str.10-11)

Galata'da baş alınan evler bir gece içinde istiklâllerini ilan ederek en meşhur hamilerini kovmuşlardı. (D.Z. s.662 str.12-14)

Artık meyhaneciler, çıkarken ceplerine avuç dolusu para koymak değil hatta **ıçtikleri bir iki kadehin masrafını** bile almaya kalkıyorlardı. (D.Z. s.663 str.2-4)

Dünya birkaç hafta içinde, işte bu kadar **tanınmayacak derecede** değişmişti. (D.Z. s.663 str.4-5)

Badik Ahmet, **hesap isteyen patrona** “Eski günleri ne çabuk unuttun?” gibi için için gülümser, borcunu tezgâhın ıslak çinkosu üstüne hususî bir afiyle atarken: “Bu da geçer yahu...” derdi. (D.Z. s.663 str.5-9)

Eski çamlar bardak olalıdan beri, hani o evvelden **herkesi titreten “sögüt yaprağı” Bursa bıçağını** artık kullanmak şöyle dursun, hatta gölgesini bile gösteremez, hatta lâfını bile edemezdi. (D.Z. s.663 str.18-21)

Kıvırcık Emin'i **vurduğu akşam** Sandıkburnu'nda kafayı çekerken meclistekilere bir saat sonra onu nerede, nerelerinden, kaç defa şişleyeceğini söylemişti. (D.Z. s.663 str.23-26)

Tatavla'dan beri bu intizamsızlığı düşünene düşünene **etrafını görmeden yürüyen Badik Ahmet** kendini Boğazkesen'de bulunca durdu. (D.Z. s.664 str.8-10)

Bir simit alacak değil, hatta **Köprü'yü aşacak tek bir meteliği** yoktu. (D.Z. s.664 str.16-17)

Sübekten çarpık kalan bacaklarını yanlara atar gibi yengeçvari yürümeye başladı. (D.Z. s.664 str.20-21)

Acı bir pişmanlık azabı kocaman tekerlek suratını buruşturuyor, küçük gözlerini daha ziyade küçültüyor, **uzun kâkülleri altında daracık kalan alnını** katmerlendiriyordu. (D.Z. s.664 str.25-28)

Kendine ehemmiyet vermeyen bu adamın arkasından yürüdü. (D.Z. s.665 str.21-22)

Ökçeleri yenmiş ayakkabılarının üstünde çamurlu paçaları lime lime sarkıyordu. (D.Z. s.665 str.23-25)

Karşısındakini kalpağından ta **patlakları gözüken kunduralarına** kadar bir süzdü. (D.Z. s.665 str.36-37)

İpek Trablus kuşağı, "yardan ayrıldımvarî" çapraz yeleşti, **gümüş muskalı kalın boynundan kenarları gözüken, kavun içi fildekoz fanilâsı...** (D.Z. s.666 str.18-20)

Kendi ismini bilen şu yabancıya dikkatle baktı. (D.Z. s.666 str.23)

Yeni hapisten çıkmış bir at hırsızına benziyordu. (D.Z. s.666 str.26-27)

"Düşmez kalkmaz bir Allah..." (D.Z. s.667 str.14)

İki eski arkadaş ansızın **alevlenen hatıraların** şaşkınlığıyla bir müddet manasız manasız bakıştılar. (D.Z. s.667 str.28-30)

Badik Ahmet kalbinde, **merhameti andırır, bir elem** duydu. (D.Z. s.667 str.30)

Pençelediği şeyi ısırarak bir canavar gibi kirli dişlerinin sağ sırasını gösterdi. (D.Z. s.668 str.19-20)

Pençelediği şeyi **ısırarak bir canavar** gibi kirli dişlerinin sağ sırasını gösterdi. (D.Z. s.668 str.19-20)

Bu, **olur iş** değildi. (D.Z. s.669 str.4)

Ah bari, **şu zavallıya ikram edecek bir sigarası** bulunsaydı. (D.Z. s.669 str.11-12)

“**Uğradığın hakaretlere** aldırılmıyorsan o kadar derin ne düşünüyorsun?” (D.Z. s.669 str.26-27)

Ağzının etrafında açılan kirli çizgiler o kadar derindi ki uzamış tıraşının altında bile görünüyordu. (D.Z. s.669 str.31-32)

Ağzının etrafında açılan kirli çizgiler o kadar derindi ki **uzamış tıraşının** altında bile görünüyordu. (D.Z. s.669 str.31-32)

Cebinden **çıkardığı sağ elini** hızla uyluğuna vurdu. (D.Z. s.670 str.13)

“Bunda **düşünecek bir şey** yok!” dedi. (D.Z. s.670 str.26)

Ben **uğradığın haksızlığı** düşünüyorsun sandım. (D.Z. s.670 str.28)

Eğer **düşündüğün yalnız buysa...** hiç... (D.Z. s.670 str.28-29)

“Haydi yürü! Vay enayi vay... **Düşünecek şey** mi bu?” (D.Z. s.670 str.34)

Önünde durduğu dükkânın pis tozlu camları üstünde gayet kötü mavi bir boya ile “Gülistan Lokantası” yazılmıştı. (D.Z. s.671 str.3-5)

Hatta ucundan **birkaç tane alınmış koca bir tepsi baklava** da vardı. (D.Z. s.671 str.19-20)

Kapının önünde **ayakta kalan Murat’ı** çağırdı. (D.Z. s.671 str.22-23)

Şaşkın şakın bakan Yahudiye bağırdı. (D.Z. s.671 str.23-24)

Yahudi'nin **on kuruşa aldığı ekmeği** iki mecediyeye satmak fırsatını kaçırmak elinden gelmezdi. (D.Z. s.671 str.33-34)

Kesmeden, biçimlerini pek **beğenmediği müşterilerinin** önüne koydu. (D.Z. s.671 str.36-37)

El kadar kopardığı ekmek parçalarını yuvarlarken karşısında üç gündür aç yaşayan Ödlek'in yiyişine bakıyor, gülümsüyordu. (D.Z. s.672 str.1-3)

El kadar kopardığı ekmek parçalarını yuvarlarken karşısında **üç gündür aç yaşayan Ödlek'in** yiyişine bakıyor, gülümsüyordu. (D.Z. s.672 str.1-3)

Kopardığı ekmeği hızla yemeğe batırıyor, hiç çiğnmeden yutuyordu. (D.Z. s.672 str.4-5)

Yutarken tabağın içine **dikilen gözleri** yerlerinden fırlıyor; lokmasının, kirli uzun boynunda, kırılmamış iri bir ceviz gibi, kabararak geçtiği belli oluyordu. (D.Z. s.672 str.5-7)

Yutarken tabağın içine dikilen gözleri yerlerinden fırlıyor; lokmasının, kirli uzun boynunda, **kırılmamış iri bir ceviz** gibi, kabararak geçtiği belli oluyordu. (D.Z. s.672 str.5-7)

Titremesi geçen elleriyle pantolonunun üstündeki siyah kayışı gevşetti. (D.Z. s.672 str.12-13)

Kulakları çınlıyor, **şakaklarından dağılan bir hararet**, ılık bir hamam havası gibi, ensesinden akıyor, sırtından geçiyor, bütün vücudunu ürpertiyordu. (D.Z. s.672 str.13-14)

Bugün kendine **hayat veren arkadaşının** mert yüzüne, Allah'ını gören bir mümin 'gibi, huzû ile bakıyordu. (D.Z. s.672 str.15-17)

Bugün kendine hayat veren arkadaşının mert yüzüne, **Allah'ını gören bir mümin** 'gibi, huzû ile bakıyordu. (D.Z. s.672 str.15-17)

“Ulan, karnın açken **ıslanmış eşek** gibi düşünüyordun.” (D.Z. s.672 str.30)

Tezgâhından bu obur müşterilerinin lâflarına **kulak kabartan Yahudi'nin** patlak mavi gözleri birdenbire derinleşmiş, birdenbire kaşları çatılmış, ağzı bir karış açık kalmış, çirkin suratı o kadar tuhaf olmuştu ki... (D.Z. s.673 str.3-6)

B. İKİLEMELER

1. SÖZCÜK TEKRARI İLE KURULAN İKİLEMELER

Tulumba talimleri, semaî kahveleri **yavaş yavaş** tenhalaşmış, yeni yetişenlerin çoğu askere alınmış... (D.Z. s.662 str.8-9)

Badik Ahmet, hesap isteyen patrona “Eski günleri ne çabuk unuttun?” gibi **için için** gülümser, borcunu tezgâhın ıslak çinkosu üstüne hususî bir afiyle atarken: “Bu da geçer yahu...” derdi. (D.Z. s.663 str.5-9)

Kendi kendine “Bıçağım hakkı yaşarım” diye mırıldanarak derin bir iftihar duyardı. (D.Z. s.663 str.16-18)

Tatavla'dan beri bu intizamsızlığı **düşüne düşün**e etrafını görmeden yürüyen Badik Ahmet kendini Boğazkesen'de bulunca durdu. (D.Z. s.664 str.8-10)

Bütün bütün badikleşerek dik yokuşu inmeye başladı. (D.Z. s.665 str.5-6)

Geri geri sendeledi. (D.Z. s.665 str.8-9)

Ökçeleri yenmiş ayakkabılarının üstünde çamurlu parçaları **lime lime** sarkıyordu. (D.Z. s.665 str.23-25)

Kalpaklı adam durmuş, hiç cevap vermiyor, **dik dik** onun yüzüne bakıyordu. (D.Z. s.665 str.29-30)

Afilli affili burnunu çekti. (D.Z. s.666 str.22)

Görmeye görmeye tamamıyla unutmuştu. (D.Z. s.667 str.17)

Ama en ufak, en ehemmiyetsiz şeyi **derin derin** düşünür, derin derin hesap ederdi. (D.Z. s.667 str.22-23)

Ama en ufak, en ehemmiyetsiz şeyi derin derin düşünür, **derin derin** hesap ederdi. (D.Z. s.667 str.22-23)

İki eski arkadaş ansızın alevlenen hatıraların şaşkınlığıyla bir müddet **manasız manasız** bakıştılar. (D.Z. s.667 str.28-30)

“Günde iki defa hepsini kaşağılayıp, **ayrı ayrı** ovuyordum.” (D.Z. s.668 str.23-24)

Ödlek Murat, bu kıyafeti düzgün eski arkadaşına **acı acı** baktı, acı acı sıırttı. (D.Z. s.669 str.30-31)

Ödlek Murat, bu kıyafeti düzgün eski arkadaşına acı acı baktı, **acı acı** sıırttı. (D.Z. s.669 str.30-31)

“Demek şimdi **derin derin** düşündüğün açlıktı?..” (D.Z. s.670 str.16)

Yokuşu **yan yana** inmeye başladılar. (D.Z. s.670 str.27)

Şaşkın şakin bakan Yahudiye bağırdı. (D.Z. s.671 str.23-24)

Zavallının toprak rengi elleri **sakır sakır** titriyordu. (D.Z. s.672 str.3-4)

Bir bir arkasına onar baklava yediler. (D.Z. s.672 str.9)

İstemeye istemeye gözleri lokantacıya kaçtı. (D.Z. s.673 str.2)

Sivri omuzlarını kıstı, **fıkır fıkır** gülmeye başladı. (D.Z. s.673 str.7-8)

2. FARKLI SÖZCÜKLERLE KURULAN İKİLEMELER

Artık meyhaneciler, çıkarken ceplerine avuç dolusu para koymak değil hatta içtikleri **bir iki** kadehin masrafını bile almaya kalkıyorlardı. (D.Z. s.663 str.2-4)

Üstü başı pek berbattı. (D.Z. s.666 str.24)

İşte **aşağı yukarı** dokuz sene vardı ki bu aziz arkadaşını ilk defa görüyordu. (D.Z. s.667 str.16-17)

Caminin kapısı karşısında, her nedense **dört beş** tramvay birikmiş, lokomotifsiz bir tren gibi duruyordu. (D.Z. s.671 str.1-2)

“**Üstüm başım** pek berbat.” (D.Z. s.671 str.7)

“Haydi ulan... **Peynir ekmek** yenir mi, enayi?” (D.Z. s.671 str.11)

C. FİİLİMSİ GRUPLARI

1. İSİM-FİİL GRUPLARI

Artık meyhaneciler, çıkarken ceplerine avuç dolusu **para koymak** değil hatta içtikleri bir iki kadehin masrafını bile almaya kalkıyorlardı. (D.Z. s.663 str.2-4)

Artık meyhaneciler, çıkarken ceplerine avuç dolusu para koymak değil hatta içtikleri bir iki kadehin **masrafını bile almaya** kalkıyorlardı. (D.Z. s.663 str.2-4)

Ama eski omuzdaşları gibi ne kahve, ne **kuşçu dükkânı açmağa**, ne kolcu yazılmağa, ne de gazete müvezziliğine tenezzül etti. (D.Z. s.663 str.14-16)

Ama eski omuzdaşları gibi ne kahve, ne kuşçu dükkânı açmağa, ne **kolcu yazılmağa**, ne de gazete müvezziliğine tenezzül etti. (D.Z. s.663 str.14-16)

Eski çamlar bardak olalıdan beri, hani o evvelden herkesi titreten “söğüt yaprağı” Bursa bıçağını artık **kullanmak şöyle dursun**, hatta gölgesini bile gösteremez, hatta lâfını bile edemezdi. (D.Z. s.663 str.18-21)

Kumara otururken evvelâ sermayesine bakar, sermayesinin iki mislini alınca daha ziyade tamaha düşmez, hemen kalkar; sermayesinin yarısını verince **zararını çıkarmak** için de artık masanın başına yapışmazdı. (D.Z. s.663 str.26-29)

Sübekten çarpık kalan bacaklarını yanlara atar gibi yengeçvari **yürümeye başladı**. (D.Z. s.664 str.20-21)

Mehtap olmadığını anlamak icap ediyordu. (D.Z. s.664 str.29-30)

Onların karşısında **ilk elden çekilmeyi** şanına yediremedi. (D.Z. s.664 str.30-31)

Bütün bütün badikleşerek dik yokuşu **inmeye başladı.** (D.Z. s.665 str.5-6)

Badik Ahmet'i tanımak hiç güç değildi. (D.Z. s.666 str.15)

“**Atın ayağına bastın!**” diye kovulmak...” (D.Z. s.669 str.15-16)

Bir insanın köpek gibi **kemik yemesi** Badik Ahmet'in çok hoşuna gitti. (D.Z. s.670 str.12-13)

Kendi aylarca meteliksiz gezdiği halde **aç kalmak** değil, hatta yemek vakitlerini bile değiştirmemişti. (D.Z. s.670 str.20-22)

Fâni dünyada **ne olmak ihtimali** vardı. (D.Z. s.670 str.22-23)

Bir dilimden fazla ekmeğe **vermek istemiyordu.** (D.Z. s.671 str.28-29)

Yahudi'nin on kuruşa aldığı ekmeği **iki mecediyeye satmak fırsatını kaçırmak** elinden gelmezdi. (D.Z. s.671 str.33-34)

Ödlek Murat **düşünmek istedi.** (D.Z. s.673 str.1)

Sivri omuzlarını kıstı, fıkır fıkır **gülmeye başladı.** (D.Z. s.673 str.7-8)

2. SIFAT-FİİL GRUPLARI

Semaî kahvelerinde onun gibi **destan söyleyen,** mâni düzen yoktu. (D.Z. s.667 str.20-21)

Semaî kahvelerinde onun gibi destan söyleyen, **mâni düzen** yoktu. (D.Z. s.667 str.20-21)

Kendi aylarca meteliksiz gezdiği halde **aç kalmak** değil, hatta yemek vakitlerini bile değiştirmemişti. (D.Z. s.670 str.20-22)

3. ZARF-FİİL GRUPLARI

Galata'da baş alınan evler bir gece içinde **istiklâllerini ilan ederek** en meşhur hamilerini kovmuşlardı. (D.Z. s.662 str.12-14)

Genç Hürriyet jandarmaları büyüdükçe daha ziyade faaliyetlerini arttırdılar. (D.Z. s.663 str.10-12)

Kıvırcık Emin’i vurduğu akşam Sandıkburnu’nda **kafayı çekerken** meclistekilere bir saat sonra onu nerede, nerelerinden, kaç defa şişleyeceğini söylemişti. (D.Z. s.663 str.23-26)

Bütün bütün badikleşerek dik yokuşu inmeye başladı. (D.Z. s.665 str.5-6)

Yabancı **kirli çürük dişlerini göstererek** gülümsüyordu. (D.Z. s.666 str.8-9)

El kadar kopardığı ekmek parçalarını yuvarlarken karşısında üç gündür aç yaşayan Ödlek’in yiyeşine bakıyor, gülümsüyordu. (D.Z. s.672 str.1-3)

D. EDAT GRUPLARI

1. “BAŞKA” EDATI İLE KURULANLAR

Kendilerinden başka kimse ötemezdi. (D.Z. s.663 str.1)

“Öyle tahammül ettim, öyle tahammül ettim ki...” dedi, **yağsız bulgur çorbasından başka** bir şey vermiyorlardı. (D.Z. s.668 str.21-22)

2. “BERİ” EDATI İLE KURULANLAR

Eski çamlar bardak olalıdan beri, hani o evvelden herkesi titreten “söğüt yaprağı” Bursa bıçağını artık kullanmak şöyle dursun, hatta gölgesini bile gösteremez, hatta lâfını bile edemezdi. (D.Z. s.663 str.18-21)

Tatavla’dan beri bu intizamsızlığı düşünce düşünce etrafını görmeden yürüyen Badik Ahmet kendini Boğazkesen’de bulunca durdu. (D.Z. s.664 str.8-10)

Dünden beri işte ne yemek yemiş, ne de uyumuştı. (D.Z. s.664 str.23-24)

“Hem **üç günden beri...**” (D.Z. s.669 str.36)

3. “BİLE” EDATI İLE KURULANLAR

Artık meyhaneciler, çıkarken ceplerine avuç dolusu para koymak değil hatta içtikleri **bir iki kadehin masrafını bile** almaya kalkıyorlardı. (D.Z. s.663 str.2-4)

Eski çamlar bardak olalıdan beri, hani o evvelden herkesi titreten “söğüt yaprağı” Bursa bıçağını artık kullanmak şöyle dursun, hatta **gölgesini bile** gösteremez, hatta lâfını bile edemezdi. (D.Z. s.663 str.18-21)

Eski çamlar bardak olalıdan beri, hani o evvelden herkesi titreten “söğüt yaprağı” Bursa bıçağını artık kullanmak şöyle dursun, hatta gölgesini bile gösteremez, hatta **lâfını bile** edemezdi. (D.Z. s.663 str.18-21)

Hâlbuki yanında **toplu iğne bile** yoktu. (D.Z. s.665 str.20)

Semt halkı ona “haysiyet, mertlik, doğruluk” timsali gibi bakarlar, **en nazik kalem beyleri bile** onu yerden selâmlarlardı. (D.Z. s.667 str.25-27)

“Racon”a muhalif **nefes bile** almazdı. (D.Z. s.667 str.27-28)

Ağzının etrafında açılan kirli çizgiler o kadar derindi ki **uzamış tıraşının altında bile** görünüyordu. (D.Z. s.669 str.31-32)

Kendi aylarca meteliksiz gezdiği halde aç kalmak değil, hatta **yemek vakitlerini bile** değiştirmemişti. (D.Z. s.670 str.20-22)

4. “DAHA” EDATI İLE KURULANLAR

Meşrutiyet gürültüsü çıkmasaydı şöhreti **daha çok** büyüyecek... (D.Z. s.662 str.4-5)

Genç Hürriyet jandarmaları büyüdükçe **daha ziyade** faaliyetlerini arttırdılar. (D.Z. s.663 str.10-12)

Kumara otururken evvelâ sermayesine bakar, sermayesinin iki mislini alınca **daha ziyade** tamaha düşmez, hemen kalkar; sermayesinin yarısını verince zararını çıkarmak için de artık masanın başına yapışmazdı. (D.Z. s.663 str.26-29)

Acı bir pişmanlık azabı kocaman tekerlek suratını buruşturuyor, küçük gözlerini **daha ziyade** küçültüyor, uzun kâkülleeri altında daracık kalan alnını katmerlendiriyordu. (D.Z. s.664 str.25-28)

Badik küfrünü **daha mufassal** tekrarladı. (D.Z. s.665 str.15)

Ödlek Murat büyük bir kabahat yapmış gibi kirli boynunu sivri omuzlarının arasına çekiyor, karnının üstünde yağlı ellerini **daha beter** sıkıyordu. (D.Z. s.671 str.15-17)

5. “DAİR” EDATI İLE KURULANLAR

6. “DİYE” EDATI İLE KURULANLAR

Kolayımı bulup “**serseridir!**” **diye** dışarıya sürülmekten kurtulanların kimi kahve, kimi kuşçu dükkanı açmış... (D.Z. s.662 str.14-15)

Kendi kendine “**Bıçağım hakkı yaşarım**” **diye** mırıldanarak derin bir iftihar duyardı. (D.Z. s.663 str.16-18)

“**Ah, akla yelken ettim!**” **diye** yassı kafasını salladı. (D.Z. s.664 str.25)

“**Kabahat bende!**” **diye** tekrar başını salladı. (D.Z. s.665 str.5)

“**Acaba sağır mı?**” **diye** düşündü. (D.Z. s.665 str.17)

“**Ne o? Tanıyamadın mı?**” **diye** sordu. (D.Z. s.665 str.30-31)

“**Ulan, bu kıyafet ne?**” **diye** haykırdı. (D.Z. s.667 str.11)

Lâf olsun diye sordu. (D.Z. s.667 str.31)

“Bu muharebede **kasığı çıkık diye** askere almadılar.” (D.Z. s.668 str.5)

“**Atın ayağına bastın!**” **diye** kovulmak...” (D.Z. s.669 str.15-16)

Sarı yanaklarına hafif bir renk, “**Eksik olma...**” **diye** mırıldandı. (D.Z. s.670 str.32-33)

“**Ulan! Parana geçer hükmüm!**” **diye** bağırdı. (D.Z. s.671 str.29-30)

“**Ulan bende tek metelik yok**” diye kahkahayı bastı. (D.Z. s.672 str.25-26)

7. “DOĞRU” EDATI İLE KURULANLAR

Sonra sağa, **Galata’ya doğru** yürüdü. (D.Z. s.670 str.37, s.671 str.1)

8. “EVVEL” EDATI İLE KURULANLAR

“**Bir hafta evvel...**” (D.Z. s.668 str.27)

9. “GİBİ” EDATI İLE KURULANLAR

Fakat On Temmuz... bu ocağı, üzerine kova ile su dökülen **bir marsık gibi** söndürmüştü. (D.Z. s.662 str.7-8)

Badik Ahmet, hesap isteyen patrona “**Eski günleri ne çabuk unuttun?**” **gibi** için için gülümser, borcunu tezgâhın ıslak çinkosu üstüne hususî bir afiyle atarken: “Bu da geçer yahu...” derdi. (D.Z. s.663 str.5-9)

Ama eski omuzdaşları gibi ne kahve, ne kuşçu dükkamı açmağa... (D.Z. s.663 str.14-15)

“Şans” onca **mehtap gibi** bir şeydi. (D.Z. s.663 str.30-31)

Tıpkı **havanın geceleri gibi** kumarın geceleri de ayda otuz tane idi. (D.Z. s.664 str.1-2)

Lâkin işte yalnız kumarın geceleri, **havanın geceleri gibi**, muntazam bir takvime göre birbir arkasına, sıra ile gelmezdi. (D.Z. s.664 str.5-6)

Sübekten çarpık kalan bacaklarını **yanlara atar gibi** yengeçvari yürümeye başladı. (D.Z. s.664 str.20-21)

Derin bir uykudan **uyanır gibi** şaşalayarak başını kaldırdı. (D.Z. s.665 str.9-10)

Aklından, **her hakarete uğradığı zamanki gibi** eski günler geçti. (D.Z. s.665 str.18-19)

Hafif **bir ahır, bir gübre kokusu duyar gibi** oldu. (D.Z. s.666 str.23-24)

Semaî kahvelerinde **onun gibi** destan söyleyen, mâni düzen yoktu. (D.Z. s.667 str.20-21)

Semt halkı ona “**haysiyet, mertlik, doğruluk**” **timsali gibi** bakarlar, en nazik kalem beyleri bile onu yerden selâmlarlardı. (D.Z. s.667 str.25-27)

“**Buradakiler gibi.**” (D.Z. s.668 str.2)

Pençelediği şeyi ısırarak **bir canavar gibi** kirli dişlerinin sağ sırasını gösterdi. (D.Z. s.668 str.19-20)

Üşümüş, donmuş gibi kaba nasırlı, pis ellerini karnının üstünde sıkıyordu. (D.Z. s.669 str.32-33)

“Sonra taşla kırdım, ezdim, **hamur gibi** yaptım, yedim.” (D.Z. s.670 str.10-11)

Bir insanın **köpek gibi** kemik yemesi Badik Ahmet’in çok hoşuna gitti. (D.Z. s.670 str.12-13)

Caminin kapısı karşısında, her nedense dört beş tramvay birikmiş, **lokomotifsiz bir tren gibi** duruyordu. (D.Z. s.671 str.1-2)

Ödlek Murat **büyük bir kabahat yapmış gibi** kirli boynunu sivri omuzlarının arasına çekiyor, karnının üstünde yağlı ellerini daha beter sıkıyordu. (D.Z. s.671 str.15-17)

Yutarken tabağın içine dikilen gözleri yerlerinden fırlıyor; lokmasının, kirli uzun boynunda, **kırılmamış iri bir ceviz gibi**, kabararak geçtiği belli oluyordu. (D.Z. s.672 str.5-7)

Kulakları çınlıyor, şakaklarından dağılan bir hararet, **ılık bir hamam havası gibi**, ensesinden akıyor, sırtından geçiyor, bütün vücudunu ürpertiyordu. (D.Z. s.672 str.13-14)

Bugün kendine hayat veren arkadaşının mert yüzüne, **Allah’ını gören bir mümin gibi**, huzû ile bakıyordu. (D.Z. s.672 str.15-17)

“Ulan, karnın açken **ıslanmış eşek gibi** düşünüyordun.” (D.Z. s.672 str.30)

10. “İÇİN” EDATI İLE KURULANLAR

Ama Badik Ahmet... **yaşamak için** yine bir iş tutmadı. (D.Z. s.662 str.17)

Kumara otururken evvelâ sermayesine bakar, sermayesinin iki mislini alınca daha ziyade tamaha düşmez, hemen kalkar; sermayesinin yarısını verince **zararını çıkarmak için** de artık masanın başına yapışmazdı. (D.Z. s.663 str.26-29)

Bir vukuat çıkarmamak için sabretmeli, aldırmamalıydı. (D.Z. s.666 str.4-5)

Onun için “Ödlek” lâkabını almıştı. (D.Z. s.667 str.23-24)

“Atın birini **binmek için** beye getiriyordum.” (D.Z. s.668 str.27-28)

“**Ayağına bastığın için** beni kovdu.” (D.Z. s.668 str.31)

“**Beyin ayağına mı bastığın için?**” (D.Z. s.668 str.32)

11. “İLE” EDATI İLE KURULANLAR

Fakat On Temmuz... bu ocağı, üzerine **kova ile** su dökülen bir marsık gibi söndürmüştü. (D.Z. s.662 str.7-8)

Lâkin işte yalnız kumarın geceleri, havanın geceleri gibi, muntazam bir takvime göre birbir arkasına, **sıra ile gelmezdi.** (D.Z. s.664 str.5-6)

Mihaniki bir hareketle eğildi. (D.Z. s.664 str.17)

Yuvarlak, iri yumruğu ile ince seyrek bıyıklarını düzeltti. (D.Z. s.669 str.1-2)

Önünde durduğu dükkânın pis tozlu camları üstünde **gayet kötü mavi bir boya ile** “Gülistan Lokantası” yazılmıştı. (D.Z. s.671 str.3-5)

Bugün kendine hayat veren arkadaşının mert yüzüne, Allah’ını gören bir mümin gibi, **huzû ile** bakıyordu. (D.Z. s.672 str.15-17)

12. “KADAR” EDATI İLE KURULANLAR

Dünya birkaç hafta içinde, işte **bu kadar** tanınmayacak derecede değişmişti. (D.Z. s.663 str.4-5)

Karşısındakini kalpağından ta **patlakları gözüken kunduralarına kadar** bir süzdü. (D.Z. s.665 str.36-37)

“**Ölmeyecek kadar** geçiniyordum.” (D.Z. s.668 str.7-8)

“**Ne kadar** dalmışsın.” (D.Z. s.669 str.23)

“Uğradığın hakaretlere aldırımıyorsan **o kadar derin** ne düşünüyorsun?” (D.Z. s.669 str.26-27)

Ağzının etrafında açılan kirli çizgiler **o kadar derindi ki** uzamış tıraşının altında bile görünüyordu. (D.Z. s.669 str.31-32)

Elli ayaklı bir adamın **bu kadar** düşmesine vicdanı razı olmadı. (D.Z. s.670 str.19-20)

El kadar kopardığı ekmek parçalarını yuvarlarken karşısında üç gündür aç yaşayan Ödlek’in yiyeşine bakıyor, gülümsüyordu. (D.Z. s.672 str.1-3)

Tezgâhından bu obur müşterilerinin lâflarına kulak kabartan Yahudi’nin patlak mavi gözleri birdenbire derinleşmiş, birdenbire kaşları çatılmış, ağzı bir karış açık kalmış, çirkin suratı **o kadar tuhaf** olmuştu ki... (D.Z. s.673 str.3-6)

13. “KARŞI” EDATI İLE KURULANLAR

14. “SONRA” EDATI İLE KURULANLAR

...meclistekilere **bir saat sonra** onu nerede, nerelerinden, kaç defa şişleyeceğini söylemişti. (D.Z. s.663 str.24-26)

E. UNVAN GRUPLARI

Badik Ahmet semtinin en eski kabadayılardan dı. (D.Z. s.662 str.1)

Kıvrıcık Emin’i Samatya’da sekiz yerinden vurarak üç sene mehterhanede yatmıştı. (D.Z. s.662 str.3-4)

Ama **Badik Ahmet**... yaşamak için yine bir iş tutmadı. (D.Z. s.662 str.17)

Badik Ahmet, hesap isteyen patrona “Eski günleri ne çabuk unuttun?” gibi için için gülümser, borcunu tezgâhın ıslak çinkosu üstüne hususî bir afıyla atarken: “Bu da geçer yahu...” derdi. (D.Z. s.663 str.5-9)

Badik Ahmet bir muayyen iş tutmamakta inat etti. (D.Z. s.663 str.12-13)

Kıvırcık Emin'i vurduğu akşam Sandıkburnu'nda kafayı çekerken meclistekilere bir saat sonra onu nerede, nerelerinden, kaç defa şişleyeceğini söylemişti. (D.Z. s.663 str.23-26)

Tatavla'dan beri bu intizamsızlığı düşünce düşünce etrafını görmeden yürüyen **Badik Ahmet** kendini Boğazkesen'de bulunca durdu. (D.Z. s.664 str.8-10)

Badik Ahmet'in elmacık kemikleri, fırlak tombul yanakları kıpkırmızı oldu. (D.Z. s.665 str.12-13)

Badik Ahmet döndü (D.Z. s.666 str.8)

Badik Ahmet'i tanımak hiç güç değildi. (D.Z. s.666 str.15)

Badik Ahmet “Tanıyamadım” dedi, kimsin? (D.Z. s.666 str.27-28)

“**Ödlek Murat...**” (D.Z. s.667 str.1)

“**Ödlek Murat mı?**” (D.Z. s.667 str.2)

“Hangi **Ödlek Murat?**” (D.Z. s.667 str.4)

“Hangi **Ödlek Murat** ha? (D.Z. s.667 str.5)

Badik Ahmet bir adım geriledi. (D.Z. s.667 str.8)

Badik Ahmet kalbinde, merhameti andırır, bir elem duydu. (D.Z. s.667 str.30)

Ödlek Murat aba ceketinin düğmesiz göğsüne elini vurdu. (D.Z. s.668 str.12)

Badik Ahmet iyi anlamadı. (D.Z. s.668 str.31)

Badik Ahmet'in güleceği tuttu. (D.Z. s.669 str.2)

Badik Ahmet ellerini cebine soktu. (D.Z. s.669 str.11)

Ödlek Murat bu kıyafeti düzgün eski arkadaşına acı acı baktı, acı acı sıırttı. (D.Z. s.669 str.30-31)

Bir insanın köpek gibi kemik yemesi **Badik Ahmet'in** çok hoşuna gitti. (D.Z. s.670 str.12-13)

Badik Ahmet sustu. (D.Z. s.670 str.19)

Badik Ahmet durdu. (D.Z. s.670 str.36)

Badik Ahmet sendeleyerek döndü. (D.Z. s.671 str.3)

Ödlek Murat büyük bir kabahat yapmış gibi kirli boynunu sivri omuzlarının arasına çekiyor, karnının üstünde yağlı ellerini daha beter sıkıyordu. (D.Z. s.671 str.15-17)

Badik Ahmet yemekleri gözden geçirdi. (D.Z. s.671 str.18-19)

Badik Ahmet “Ulan! Parama geçer hükmüm!” diye bağırdı. (D.Z. s.671 str.29-30)

Badik Ahmet'in de çok karnı acıkmıştı. (D.Z. s.671 str.37, s.672 str.1)

Badik Ahmet şarap da istedi, içti. (D.Z. s.672 str.7-8)

Badik Ahmet sordu: “Daha ne istiyorsun?” (D.Z. s.672 str.17-18)

Badik Ahmet, “Ulan bende tek metelik yok” diye kahkahayı bastı. (D.Z. s.672 str.25-26)

Ödlek Murat düşünmek istedi. (D.Z. s.673 str.1)

7. HÜRRİYET BAYRAKLARI

A. TAMLAMALAR

1. İSİM TAMLAMALARI

1.1. BELİRTİLİ İSİM TAMLAMALARI

“Lâkin, acaba hangi **milletin bayramı?**” diye düşünerek kalktım. (H.B. s.248 str.10-11)

Onların arkasından da çingenelerden ve sefillerden mürekkep diğer bir sürü... (H.B. s.249 str.10-11)

Bayrağın etrafında birçok sarıklı kafalar, büyük ve garip dev papatyaları gibi dalgalanıyor, arkadan hâki esvaplı, ikişer olmuş rüştiye çocukları bağrışarak kaynaşıyorlardı. (H.B. s.249 str.13-16)

...nakaratımı o kadar can u gönülden haykırıyorlardı ki önümden geçtikçe hepsinin zayıf boyunlarında ince damarcıklarının şiştiğini, **feslerinin altından** kırmızı terler aktığını görüyordum. (H.B. s.249 str.19-21)

Odanın kapısı açıldı. (H.B. s.249 str.27)

Sırtlarda beyaz hudut kuleleri parlıyor, hafif bir rüzgâr estikçe sanki **güneşin sıcaklığını** arttırıyordu. (H.B. s.250 str.4-5)

İrili ufaklı taşlar ayaklarımı acıtıyor, **atların yürümesine** mâni oluyordu. (H.B. s.250 str.6-7)

Esvabından, **kılıcının parıltısından** bir zabıt olduğunu anladım. (H.B. s.250 str.23-24)

Orada **bir taşın üzerine** oturdum. (H.B. s.251 str.4-5)

...**iddialarının aksini** söyleyerek asabî münakaşacıları kızdırmak hoşuma gittiğinden ilâve ettim: “Hem bu nasıl millî bayram? Hangi milletin bayramı?” (H.B. s.251 str.14-16)

...iddialarının aksini söyleyerek asabî münakaşacıları kızdırmak hoşuma gittiğinden ilâve ettim: “Hem bu nasıl millî bayram? Hangi **milletin bayramı?**” (H.B. s.251 str.14-16)

“**Osmanlı milletinin...**” (H.B. s.251 str.17)

Mülâzımın bakışı bütün bütüne değışti. (H.B. s.252 str.10)

Ve coştı; eğer **benim iddiam** doğru olsaydı o kadar büyük adamlar bunu kabul etmezler miydi? (H.B. s.253 str.21-22)

Doğru yürüse **atların ayakları** sakatlanacaktı. (H.B. s.253 str.34)

“Ah bakın azizim...” diye haykırdı, “bakınız, işte **Osmanlılğın şahidi!**” (H.B. s.253 str.36-37)

Hâlâ **yarın başında**, uzakta kırmızı bayrakları görünen Bulgar köyünün karşısında duruyorduk. (H.B. s.255 str.5-6)

Hâlâ yarın başında, uzakta kırmızı bayrakları görünen **Bulgar köyünün karşısında** duruyorduk. (H.B. s.255 str.5-6)

...mutlaka bu **zavallıların samimiyet ve sadakatlerini** bana göstermek istiyordu. (H.B. s.255 str.17-18)

Derenin dibinde köye çıkan yolu bulduk. (H.B. s.255 str.27-28)

Ayaklarımızın altından toprak parçaları yuvarlanıyor, kertenkeleler kaçışıyor, fundaların arasına saklanıyorlardı. (H.B. s.255 str.30-32)

Ayaklarımızın altından toprak parçaları yuvarlanıyor, kertenkeleler kaçışıyor, **fundaların arasına** saklanıyorlardı. (H.B. s.255 str.30-32)

Burası **köyün önü** idi. (H.B. s.255 str.34)

Yeni açılmış **tarlaların kenarlarında** büyük gübre yığınları duruyordu. (H.B. s.255 str.34-35)

Fakat biraz ilerde, **tarlanın nihayetinde** bel ile çalışan Bulgar, köpeğin havlamasını işitmemiş gibi bize bakmıyor, kim olduğumuzu bile merak etmiyordu. (H.B. s.256 str.3-6)

1.2 BELİRTİSİZ İSİM TAMLAMALARI

Baş ağrısı bana eski ve pis otelin aç tahtakurularını bile duyurmadı. (H.B. s.248 str.2-3)

Fakat sabahleyin **zurna ve davul seslerine** karışan naralar, türküler beni uyandırdı. (H.B. s.248 str.3-5)

Gerinirken yalancı inkılâbımızın, bu kansız ve hakikatte ancak manasız **alkış tufanlarından** ibaret olan zavallı düzme Türk inkılâbının ikinci senesi olduğunu hatırladım. (H.B. s.248 str.6-9)

Gerinirken yalancı inkılâbımızın, bu kansız ve hakikatte ancak manasız alkış tufanlarından ibaret olan zavallı düzme **Türk inkılâbının** ikinci senesi olduğunu hatırladım. (H.B. s.248 str.6-9)

Bu **“On Temmuz” alayı**, bu nümayiş hakikaten seyre lâyıktı. (H.B. s.248 str.16-17)

...eskiden ziyade bir gürültü çıkararak haykırıyor, uzaktan, **el şakırtılarıyla** ve “Yaşasın!” feryatlarıyla uğuldayan bir mızıka sesi yaklaşıyordu. (H.B. s.248 str.21-23)

...eskiden ziyade bir gürültü çıkararak haykırıyor, uzaktan, el şakırtılarıyla ve **“Yaşasın!” feryatlarıyla** uğuldayan bir mızıka sesi yaklaşıyordu. (H.B. s.248 str.21-23)

...eskiden ziyade bir gürültü çıkararak haykırıyor, uzaktan, el şakırtılarıyla ve “Yaşasın!” feryatlarıyla uğuldayan bir **mızıka sesi** yaklaşıyordu. (H.B. s.248 str.21-23)

Ordumuz etti yemin, Titredi hâk ü zemin. parçasını tekrarlayarak geçiyorlardı. (H.B. s.249 str.5-7)

Bu **nümayiş akıntısı** belki yarım saatten ziyade sürdü. (H.B. s.249 str.22)

Demek bu geceki **millî şenliği** orada görecektim... (H.B. s.249 str.29-30)

Bir **sel yarıntısının** içinde yürüyordum. (H.B. s.250 str.5-6)

Hatta bir **keçi yolu** bile... (H.B. s.250 str.8)

Etrafıma bakıyordum; gördüğüm yerler küçükken **coğrafya kitaplarında** o kadar ehemmiyetle okuyarak tahayyül ettiğimiz o mahut portakala benzeyen arzı hiç andırmıyordu. (H.B. s.250 str.8-11)

Yalnız **telgraf direkleri** bu iklimlerden vaktiyle yanılıp da bir kerecik geçmiş zannolunan medeniyet heyulasının belirsiz izlerinde dikilmiş büyük ve öksüz taaccüp işaretleri gibi yükseliyor, onun kaçtığı ormanlı ufuklara doğru birbiri arkasına sıralanıp gidiyordu. (H.B. s.250 str.14-19)

“**Osmanlı milletinin...**” (H.B. s.251 str.17)

“**Osmanlı milleti** demekle Türkleri mi kastediyorsunuz?” (H.B. s.251 str.18)

Genç mülâzımın koyu siyah gözlerinde sanki bir **taassup ateşi** parladı. (H.B. s.251 str.20-21)

Hesabın ‘**cem**’ **kaidesini** bilmiyorsunuz. (H.B. s.252 str.7)

“Hesaptaki ‘**cem**’ **kaidesini** hatırlayabiliyor musunuz?” (H.B. s.252 str.13-14)

Birçok misaller getiriyor, “**Osmanlılık**” **kelimesinin** düvelî bir tabirden başka bir şey olmadığını... (H.B. s.252 str.31-33)

...bugünkü uyanık milletlerin Türklerden intikam almak ve kendi öz kardeşleriyle, **Balkan hükümetleriyle** birleşmekten daha tabî... (H.B. s.252 str.34-36)

Şu köycükte sallanan kırmızı kırmızı **hürriyet bayraklarını** görmüyor musunuz? (H.B. s.254 str.6-7)

“Acaba bunlar **hürriyet bayrakları** mı?” dedim. (H.B. s.254 str.15)

Hakikatleri görmek istidadı sizde yok. (H.B. s.254 str.18)

Evet bunlar **hürriyet bayraklarıdır**. (H.B. s.254 str.19)

Şu **dağ başında** kaybolmuş Osmanlı-Bulgar köycüğü On Temmuz'u takdis ediyor.
(H.B. s.254 str.19-21)

Şu dağ başında kaybolmuş **Osmanlı-Bulgar köycüğü** On Temmuz'u takdis ediyor.
(H.B. s.254 str.19-21)

Yarın **Osmanlı vatanına** düşmanlar hücum ettiği vakit, sizden evvel onlar koşacaklar,
Osmanlılık namına kan dökcekler... (H.B. s.254 str.22-23)

Yarın Osmanlı vatanına düşmanlar hücum ettiği vakit, sizden evvel onlar koşacaklar,
Osmanlılık namına kan dökcekler... (H.B. s.254 str.22-23)

Hâlâ akılsız ve cahil babalarımız gibi “**domuz derisinden** post, gâvurdan dost
olmaz...” der, medeniyetin, büyük yirminci asrın doğurduğu insaniyet, uhuvvet,
müsavat fikirleriyle eğlenirsiniz. (H.B. s.254 str.30-33)

Hâlâ akılsız ve cahil babalarımız gibi “domuz derisinden post, gâvurdan dost olmaz...”
der, medeniyetin, büyük yirminci asrın doğurduğu **insaniyet, uhuvvet, müsavat**
fikirleriyle eğlenirsiniz. (H.B. s.254 str.30-33)

Mülâzım coşuyor, Tanzimat tılsımının hülyalarıyla, seraplarıyla dalgalanan
Osmanlılık rüyasını, onun tatlı hezeyanlarını tasvir ediyor, artık büyük Osmanlı
milletine kimsenin galip gelemeyeceğini söylüyordu. (H.B. s.255 str.1-5)

Nefeslerimiz duruyor, her yirmi adımda bir dinleniyor, tekrar taşları ve **çalı köklerini**
tutarak tırmanıyorduk. (H.B. s.255 str.28-30)

Ayaklarımızın altından **toprak parçaları** yuvarlanıyor, kertenkeleler kaçıyor,
fundaların arasına saklanıyorlardı. (H.B. s.255 str.30-32)

On Temmuz bayramını tebcil için asılan bayraklara baktım. (H.B. s.256 str.7-8)

Şimdi **hürriyet bayrakları** sandığı şeylerin ne olduğunu gören mülâzım dudaklarını ısıyor... (H.B. s.256 str.12-13)

...“Yaşasın! Yaşasın!” diye **haykırmak arzuları** veriyordu. (H.B. s.257 str.5-6)

1.3. ZİNCİRLEME İSİM TAMLAMALARI

Baş ağrısı bana **eski ve pis otelin aç tahtakurularını** bile duyurmadı. (H.B. s.248 str.2-3)

Biraz ileride **Yahudi'nin Kızlı Kahvesi'ndeki gramofon** bu hareket ve nümayişlerden haberi varmış da o da gürültülere karışmak istiyormuş gibi bütün kuvvetiyle... (H.B. s.248 str.18-21)

Cumayibala piyade alayından bir müfreze tebrik için hükümete gidiyordu. (H.B. s.248 str.23-24)

...bu mutlaka öleceğine iman edilen **hasta adamın hayatını** düşünüyor, yeise pek benzeyen acı bir hisle bütün zihniyetimin... (H.B. s.249 str.24-26)

Bir sel yarıntısının içinde yürüyordum. (H.B. s.250 str.5-6)

Ve yolcular hep bu güneş, soğuk, rüzgâr, tipi ve kar altında kapkara olmuş **ölü direklerin dibinden** gidiyorlardı. (H.B. s.250 str.20-21)

Geniş ve dolgun omuzlarının üzerindeki büyük ve dik başı, iri ve siyah gözlerinin mahmurluğu **sirklerde kırbaçla ahlâkı bozulmuş esir kaplanların açık sükûnunu** hatırlatıyordu. (H.B. s.250 str.32-34, s.251 str.1)

Birden başlamayarak aklî sualciklerle **onun hissî mantığını** şaşırtmağa karar verdim. (H.B. s.251 str.22-23)

Hesabın 'cem' kaidesini bilmiyorsunuz. (H.B. s.252 str.7)

Tırmandığımız tepelerden artık aşağıları görünüyor, **Karaali Hanları'nın üstündeki beyaz jandarma karakolu**, Simitli'ye doğru akan çakıllı dere parlıyor, uzakta seyrek

ve sık ormanların nispetimsiz ve boş alanlarında yanmış tahta yığınları hâlinde küçük köyler görünüyordu. (H.B. s.253 str.12-16)

Köyün orta yerindeki bir binada kırmızı bayraklar asılmış duruyordu! (H.B. s.254 str.12-13)

Kim bilir, akşam **bu büyük günün şerefine** nasıl eğlenecekler... (H.B. s.254 str.35-36)

Mülâzım coşuyor, **Tanzimat tılsımının hülyalarıyla, seraplarıyla** dalgalanan Osmanlılık rüyasını, onun tatlı hezeyanlarını tasvir ediyor, artık büyük Osmanlı milletine kimsenin galip gelemeyeceğini söylüyordu. (H.B. s.255 str.1-5)

Hâlâ yarın başında, uzakta kırmızı bayrakları görünen **Bulgar köyünün karşısında** duruyorduk. (H.B. s.255 str.5-6)

Ta **derenin öbür tarafında** kalan köye baktım. (H.B. s.257 str.2)

2. SIFAT TAMLAMALARI

2.1. NİTELEME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Baş ağrısı bana **eski ve pis otelin** aç tahtakurularını bile duyurmadı. (H.B. s.248 str.2-3)

Baş ağrısı bana eski ve pis otelin **aç tahtakurularını** bile duyurmadı. (H.B. s.248 str.2-3)

Tozlu ve soluk kırmızı perdelerden yakıcı bir güneş taşıyor, bütün odayı dolduruyordu. (H.B. s.248 str.5-6)

Tozlu ve soluk kırmızı perdelerden **yakıcı bir güneş** taşıyor, bütün odayı dolduruyordu. (H.B. s.248 str.5-6)

Gerinirken **yalancı inkılâbımızın**, bu kansız ve hakikatte ancak manasız alkış tufanlarından ibaret olan zavallı düzme Türk inkılâbının ikinci senesi olduğunu hatırladım. (H.B. s.248 str.6-9)

Gerinirken yalancı inkılâbımızın, **bu kansız ve hakikatte ancak manasız alkış tufanlarından** ibaret olan zavallı düzme Türk inkılâbının ikinci senesi olduğunu hatırladım. (H.B. s.248 str.6-9)

Evet, bugün **millî bir bayramdı!** (H.B. s.248 str.9-10)

Dışarıda **karmakarışık bir kalabalık** dalgalanarak, kaynaşarak akıp gidiyordu. (H.B. s.248 str.11-12)

Karşiki **çürük tahta peykeli Ulah ve Bulgar dükkânları** açıldı. (H.B. s.248 str.12-13)

Sahipleri bu diyara yeni gelmiş hâkim yabancılar gibi önlerinden geçen **sırma cepkenli Türk delikanlılarına** gülümseyerek bakıyorlardı. (H.B. s.248 str.13-16)

Biraz ileride Yahudi'nin Kızlı Kahvesi'ndeki gramofon bu hareket ve nümâyişlerden haberi varmış da o da gürültülere karışmak istiyormuş gibi bütün kuvvetiyle... (H.B. s.248 str.18-21)

Biraz ileride Yahudi'nin Kızlı Kahvesi'ndeki gramofon bu hareket ve nümâyişlerden haberi varmış da o da gürültülere karışmak istiyormuş gibi **bütün kuvvetiyle...** (H.B. s.248 str.18-21)

...eskiden ziyade bir gürültü çıkararak haykırıyor, uzaktan, el şakırtılarıyla ve "Yaşasın!" feryatlarıyla uğuldayan bir mızıka sesi yaklaşıyordu. (H.B. s.248 str.21-23)

Binbaşı –**kır saçlı, esmer ve saf çehreli bir adam-** beyaz atının üzerinde şaşırılmış bir gelin gibi sallanarak ve önüne bakarak gidiyor, arkasından dörder dörder gelen ezeli acemiler, amirleri gibi önlerine bakarak... (H.B. s.248 str.24, s.249 str.1-4)

Binbaşı –**kır saçlı, esmer ve saf çehreli bir adam- beyaz atının üzerinde** şaşırılmış bir gelin gibi sallanarak ve önüne bakarak gidiyor, arkasından dörder dörder gelen ezeli acemiler, amirleri gibi önlerine bakarak... (H.B. s.248 str.24, s.249 str.1-4)

Binbaşı –kır saçlı, esmer ve saf çehreli bir adam- beyaz atının üzerinde şaşırmış bir gelin gibi sallanarak ve önüne bakarak gidiyor, arkasından dörder dörder gelen **ezeli acemiler**, amirleri gibi önlerine bakarak... (H.B. s.248 str.24, s.249 str.1-4)

Ondan sonra **sırmalı Türk esvapları** giymiş genç ve fazla sarı bir bey bir sürü genç arkadaşıyla büyük bir muzafferiyetten dönüyormuş gibi kabarak askeri takip etti. (H.B. s.249 str.7-10)

Ondan sonra sırmalı Türk esvapları giymiş **genç ve fazla sarı bir bey** bir sürü genç arkadaşıyla büyük bir muzafferiyetten dönüyormuş gibi kabarak askeri takip etti. (H.B. s.249 str.7-10)

Ondan sonra sırmalı Türk esvapları giymiş genç ve fazla sarı bir bey **bir sürü genç arkadaşıyla** büyük bir muzafferiyetten dönüyormuş gibi kabarak askeri takip etti. (H.B. s.249 str.7-10)

Ondan sonra sırmalı Türk esvapları giymiş genç ve fazla sarı bir bey bir sürü genç arkadaşıyla **büyük bir muzafferiyetten** dönüyormuş gibi kabarak askeri takip etti. (H.B. s.249 str.7-10)

Onların arkasından da **çingenelerden ve sefillerden mürekkep diğer bir sürü...** (H.B. s.249 str.10-11)

Sonra **büyük ve kırmızı bir bayrak** görüldü. (H.B. s.249 str.11-12)

Üzerinde **üstünlü esreli birtakım yazılar** vardı ki okuyamıyordum. (H.B. s.249 str.12-13)

Bayrağın etrafında birçok **sarıklı kafalar**, büyük ve garip dev papatyaları gibi dalgalanıyor, arkadan hâki esvaplı, ikişer olmuş rüştiye çocukları bağışarak kaynaşıyorlardı. (H.B. s.249 str.13-16)

Bayrağın etrafında birçok sarıklı kafalar, **büyük ve garip dev papatyaları** gibi dalgalanıyor, arkadan hâki esvaplı, ikişer olmuş rüştiye çocukları bağışarak kaynaşıyorlardı. (H.B. s.249 str.13-16)

Bayrağın etrafında birçok sarıklı kafalar, büyük ve garip dev papatyaları gibi dalgalanıyor, arkadan **hâki esvaplı, ikişer olmuş rüştiye çocukları** bağrışarak kaynaşıyorlardı. (H.B. s.249 str.13-16)

Alalım düşmandan eski yerleri... (H.B. s.249 str.18)

...nakaratını o kadar can u gönülden haykırıyorlardı ki önümden geçtikçe hepsinin **zayıf boyunlarında** ince damarcıklarının şiştiğini, feslerinin altından kırmızı terler aktığını görüyordum. (H.B. s.249 str.19-21)

...nakaratını o kadar can u gönülden haykırıyorlardı ki önümden geçtikçe hepsinin zayıf boyunlarında **ince damarcıklarının** şiştiğini, feslerinin altından kırmızı terler aktığını görüyordum. (H.B. s.249 str.19-21)

...nakaratını o kadar can u gönülden haykırıyorlardı ki önümden geçtikçe hepsinin zayıf boyunlarında ince damarcıklarının şiştiğini, feslerinin altından **kırmızı terler** aktığını görüyordum. (H.B. s.249 str.19-21)

...bu mutlaka öleceğine iman edilen hasta adamın hayatını düşünüyor, yeise pek benzeyen **acı bir hisle** bütün zihniyetimin... (H.B. s.249 str.24-26)

Rum otelci atlarımın hazır olduğunu söyledi. (H.B. s.249 str.27-28)

Giyinirken otelcinin getirdiği **sütlü kahveyi** bir yudumda içtim. (H.B. s.249 str.30-31)

Ve tekrar deminki **garip ve mahzun dalgama** düştüm! (H.B. s.250 str.1)

Bir saat sonra Papazbayırı'na çıkan **dik yokuşu** tırmanıyordum. (H.B. s.250 str.2-3)

Gökte **ufak bir duman** bile yoktu. (H.B. s.250 str.3-4)

Sırtlarda **beyaz hudut kuleleri** parlıyor, hafif bir rüzgâr estikçe sanki güneşin sıcaklığını arttırıyordu. (H.B. s.250 str.4-5)

Sırtlarda beyaz hudut kuleleri parlıyor, **hafif bir rüzgâr** estikçe sanki güneşin sıcaklığını arttırıyordu. (H.B. s.250 str.4-5)

İrili ufaklı taşlar ayaklarımı acıtıyor, atların yürümesine mâni oluyordu. (H.B. s.250 str.6-7)

Sarı ve akim topraklar, cılız ve sıska ağaçlar, çalılar, çalılıklar, gene çalılıklar. (H.B. s.250 str.13-14)

Sarı ve akim topraklar, **cılız ve sıska ağaçlar**, çalılar, çalılıklar, gene çalılıklar. (H.B. s.250 str.13-14)

Ve yolcular hep bu güneş, soğuk, rüzgâr, tipi ve kar altında kapkara olmuş **ölü direklerin** dibinden gidiyorlardı. (H.B. s.250 str.20-21)

Bu esmerce, orta boylu, güzel bir mülâzımdı. (H.B. s.250 str.32)

Geniş ve dolgun omuzlarının üzerindeki büyük ve dik başı, iri ve siyah gözlerinin mahmurluğu sirklerde kırbaçla ahlâkı bozulmuş esir kaplanların acıklı sükûnunu hatırlatıyordu. (H.B. s.250 str.32-34, s.251 str.1)

Geniş ve dolgun omuzlarının üzerindeki **büyük ve dik başı**, iri ve siyah gözlerinin mahmurluğu sirklerde kırbaçla ahlâkı bozulmuş esir kaplanların acıklı sükûnunu hatırlatıyordu. (H.B. s.250 str.32-34, s.251 str.1)

Geniş ve dolgun omuzlarının üzerindeki büyük ve dik başı, **iri ve siyah gözlerinin** mahmurluğu sirklerde kırbaçla ahlâkı bozulmuş esir kaplanların acıklı sükûnunu hatırlatıyordu. (H.B. s.250 str.32-34, s.251 str.1)

Geniş ve dolgun omuzlarının üzerindeki büyük ve dik başı, iri ve siyah gözlerinin mahmurluğu sirklerde kırbaçla ahlâkı bozulmuş **esir kaplanların** acıklı sükûnunu hatırlatıyordu. (H.B. s.250 str.32-34, s.251 str.1)

Geniş ve dolgun omuzlarının üzerindeki büyük ve dik başı, iri ve siyah gözlerinin mahmurluğu sirklerde kırbaçla ahlâkı bozulmuş esir kaplanların **acıklı sükûnunu** hatırlatıyordu. (H.B. s.250 str.32-34, s.251 str.1)

Bütün **Türk zabitleri** gibi kendi malûmat ve mantığına, kendi itminanlarına pek büyük bir ehemmiyet veriyor, münakaşa için fırsat arıyordu. (H.B. s.251 str.2-4)

Bütün Türk zabıtları gibi kendi malûmat ve mantığına, kendi itminanlarına **pek büyük bir ehemmiyet** veriyor, münakaşa için fırsat arıyordu. (H.B. s.251 str.2-4)

... “bu da laf mı? **Bu bizim en büyük, en şanlı, en âli bir günümüz**, en mukaddes millî bayramımızdır. Keşke üç gün olsaydı... Çünkü bir gün bir gece, pek az...” (H.B. s.251 str.9-12)

... “bu da laf mı? Bu bizim en büyük, en şanlı, en âli bir günümüz, **en mukaddes millî bayramımızdır**. Keşke üç gün olsaydı... Çünkü bir gün bir gece, pek az...” (H.B. s.251 str.9-12)

...iddialarının aksini söyleyerek **asabî münakaşacıları** kızdırmak hoşuma gittiğinden ilâve ettim: “Hem bu nasıl millî bayram? Hangi milletin bayramı?” (H.B. s.251 str.14-16)

...iddialarının aksini söyleyerek asabî münakaşacıları kızdırmak hoşuma gittiğinden ilâve ettim: “Hem bu nasıl **millî bayram**? Hangi milletin bayramı?” (H.B. s.251 str.14-16)

Genç mülâzımın koyu siyah gözlerinde sanki bir taassup ateşi parladı. (H.B. s.251 str.20-21)

Birden başlamayarak **aklî sualciklerle** onun hissî mantığını şaşırtmağa karar verdim. (H.B. s.251 str.22-23)

“**Tuhaf sual!** Araplar, Arnavutlar, Rumlar, Bulgarlar, Sırpalar, Ulahlar, Yahudiler, Ermeniler, Türkler... Hâsılı hepsi...” (H.B. s.251 str.25)

“O hâlde sizin **riyazî ve müspet hakikatlere** itikadınız yok” dedim. (H.B. s.252 str.3-4)

“Yahut biliyorsunuz da, bunların **doğru ve esaslı şeyler** olduğuna inanmıyorsunuz.” (H.B. s.252 str.8-9)

Ve bu imkânsızlık nasıl **riyazî ve bozulmaz bir kaide** ise birbirinden tarihleri... (H.B. s.252 str.22-23)

Yüzüme şaşalamış gibi bakıyor, onun şüphesiz ilk defa işittiği bu kadar **basit ve adı bir hakikatten** şaşalamasını sersemliğe çevirmek için ben izahımda, daha mufassal ve hararetle, devam ediyordum. (H.B. s.252 str.28-31)

Birçok misaller getiriyor, “Osmanlılık” kelimesinin **düvelî bir tabirden** başka bir şey olmadığını... (H.B. s.252 str.31-33)

...bugünkü **uyanık milletlerin** Türklerden intikam almak ve kendi öz kardeşleriyle, Balkan hükümetleriyle birleşmekten daha tabî... (H.B. s.252 str.34-36)

...bugünkü uyanık milletlerin Türklerden intikam almak ve kendi **öz kardeşleriyle**, Balkan hükümetleriyle birleşmekten daha tabî... (H.B. s.252 str.34-36)

Atlarımızı yedeğe alarak **keskin ve kayalı bir sırtın** kenarından yürümeğe başladık. (H.B. s.253 str.5-6)

Tırmandığımız tepelerden artık aşağıları görünüyor, Karaali Hanları'nın üstündeki beyaz jandarma karakolu, Simitli'ye doğru akan **çakıllı dere** parlıyor, uzakta seyrek ve sık ormanların nispetsiz ve boş alanlarında yanmış tahta yığınları hâlinde küçük köyler görünüyordu. (H.B. s.253 str.12-16)

Tırmandığımız tepelerden artık aşağıları görünüyor, Karaali Hanları'nın üstündeki beyaz jandarma karakolu, Simitli'ye doğru akan çakıllı dere parlıyor, uzakta **seyrek ve sık ormanların** nispetsiz ve boş alanlarında yanmış tahta yığınları hâlinde küçük köyler görünüyordu. (H.B. s.253 str.12-16)

Tırmandığımız tepelerden artık aşağıları görünüyor, Karaali Hanları'nın üstündeki beyaz jandarma karakolu, Simitli'ye doğru akan çakıllı dere parlıyor, uzakta seyrek ve sık ormanların **nispetsiz ve boş alanlarında** yanmış tahta yığınları hâlinde küçük köyler görünüyordu. (H.B. s.253 str.12-16)

Tırmandığımız tepelerden artık aşağıları görünüyor, Karaali Hanları'nın üstündeki beyaz jandarma karakolu, Simitli'ye doğru akan çakıllı dere parlıyor, uzakta seyrek ve sık ormanların nispetsiz ve boş alanlarında **yanmış tahta yığınları hâlinde küçük köyler** görünüyordu. (H.B. s.253 str.12-16)

Ayağa kalkar kalkmaz gene sızmağa başlayan terlerimi **ıslak mendilimle** silerek gene ısrar ettim. (H.B. s.253 str.16-18)

Eski ve yeni bütün hükümetçi memurlara “büyük adamlar” diyordu. (H.B. s.253 str.22-23)

Eski ve yeni bütün hükümetçi memurlara “**büyük adamlar**” diyordu. (H.B. s.253 str.22-23)

...sunî ve hülya olsaydı **muvafilek ve muhalif bütün siyasî fırkalar** programlarına bunu esas yaparlarmıydı? (H.B. s.253 str.24-26)

...daha ziyade coşuyor ve biraz eğlenir gibi “Demek **koca Türkiye’de** herkes cahil de yalnız siz âlimsiniz.” (H.B. s.253 str.29-30)

Derin bir sel yarantısını geçmek lazım geldi. (H.B. s.253 str.33)

Parmağıyla bin metre kadar ileride, **uçurumlu bir yarın kenarındaki küçük bir Bulgar köyünü** gösteriyordu. (H.B. s.254 str.1-2)

Dikkatsiz nazarlarla bakıyordum. (H.B. s.254 str.4)

“Bugünü, Osmanlıları birbirleriyle **en samimi ve hakikî kardeşi** olduklarını dünyaya anlattıkları bu büyük ve mukaddes günü, On Temmuz’u alkışlayan bu kırmızı bayrakları görmüyor musunuz?” (H.B. s.254 str.7-11)

“Bugünü, Osmanlıları birbirleriyle en samimi ve hakikî kardeşi olduklarını dünyaya anlattıkları **bu büyük ve mukaddes günü, On Temmuz’u** alkışlayan bu kırmızı bayrakları görmüyor musunuz?” (H.B. s.254 str.7-11)

“Bugünü, Osmanlıları birbirleriyle en samimi ve hakikî kardeşi olduklarını dünyaya anlattıkları bu büyük ve mukaddes günü, On Temmuz’u alkışlayan **bu kırmızı bayrakları** görmüyor musunuz?” (H.B. s.254 str.7-11)

Köyün orta yerindeki bir binada **kırmızı bayraklar** asılmış duruyordu! (H.B. s.254 str.12-13)

Bunlar en sadık Osmanlılardır. (H.B. s.254 str.27)

On Temmuz'u en mukaddes bir gün bilirler. (H.B. s.254 str.29)

Hâlâ akılsız ve cahil babalarımız gibi “domuz derisinden post, gâvurdan dost olmaz...” der, medeniyetin, büyük yirminci asrın doğurduğu insaniyet, uhuvvet, müsavat fikirleriyle eğlenirsiniz. (H.B. s.254 str.30-33)

Ufacık bir köy bu günü kırmızı bayraklarla tebcil ediyor. (H.B. s.254 str.34-35)

Ufacık bir köy bu günü kırmızı bayraklarla tebcil ediyor. (H.B. s.254 str.34-35)

Mülâzım coşuyor, Tanzimat tılsımının hülyalarıyla, seraplarıyla dalgalanan Osmanlılık rüyasını, onun tatlı hezeyanlarını tasvir ediyor, artık büyük Osmanlı milletine kimsenin galip gelemeyeceğini söylüyordu. (H.B. s.255 str.1-5)

Mülâzım coşuyor, Tanzimat tılsımının hülyalarıyla, seraplarıyla dalgalanan Osmanlılık rüyasını, onun tatlı hezeyanlarını tasvir ediyor, artık büyük Osmanlı milletine kimsenin galip gelemeyeceğini söylüyordu. (H.B. s.255 str.1-5)

Hâlâ yarın başında, uzakta kırmızı bayrakları görünen Bulgar köyünün karşısında duruyorduk. (H.B. s.255 str.5-6)

Gidelim, bu muhterem Osmanlıları, bu sadık köylü Osmanlıları tebrik edelim. (H.B. s.255 str.10-12)

Gidelim, bu muhterem Osmanlıları, bu sadık köylü Osmanlıları tebrik edelim. (H.B. s.255 str.10-12)

Bu büyük gün için öpüşelim. (H.B. s.255 str.12)

O önden, ben arkadan derin bir uçuruma yuvarlanır gibi indik. (H.B. s.255 str.23-24)

Etraftaki taşları, kumlu toprak yığınlarını güneş kızdırmış, âdeta bir fırına çevirmişti. (H.B. s.255 str.24-25)

İnce yol gayet dikleşti. (H.B. s.255 str.32)

Hafif bir düzlüğe çıktık. (H.B. s.255 str.33-34)

Yeni açılmış tarlaların kenarlarında **büyük gübre yığınları** duruyordu. (H.B. s.255 str.34-35)

Kırmızı hürriyet bayrakları takan eve ancak yirmi otuz adım vardı. (H.B. s.255 str.35-36)

Bizi birden gören **zayıf, sarı tüylü ve iri bir köpek** havlamağa ve üzerimize atılmağa başladı. (H.B. s.255 str.36-37, s.256 str.1)

Gübreleri burunlarıyla karıştıran **irili ufaklı domuzlar**, minimini gözleriyle, “Bunlar kim?” gibi merakla ye tecessüsle bakıyorlardı. (H.B. s.256 str.1-3)

Gübreleri burunlarıyla karıştıran irili ufaklı domuzlar, **minimini gözleriyle**, “Bunlar kim?” gibi merakla ye tecessüsle bakıyorlardı. (H.B. s.256 str.1-3)

Alçak kapıdan gözüken kolları sıvalı, pis, sarı esmer bir kadın hain ve mavi gözleriyle kızdırılmış vahşi bir hayvan gibi bizi süzüyor, etrafımızda havlayan, sıçrayan, deliren köpeği mahsustan çağırıyordu. (H.B. s.256 str.9-12)

Alçak kapıdan gözüken **kolları sıvalı, pis, sarı esmer bir kadın** hain ve mavi gözleriyle kızdırılmış vahşi bir hayvan gibi bizi süzüyor, etrafımızda havlayan, sıçrayan, deliren köpeği mahsustan çağırıyordu. (H.B. s.256 str.9-12)

Alçak kapıdan gözüken kolları sıvalı, pis, sarı esmer bir kadın **hain ve mavi gözleriyle** kızdırılmış vahşi bir hayvan gibi bizi süzüyor, etrafımızda havlayan, sıçrayan, deliren köpeği mahsustan çağırıyordu. (H.B. s.256 str.9-12)

Alçak kapıdan gözüken kolları sıvalı, pis, sarı esmer bir kadın hain ve mavi gözleriyle kızdırılmış **vahşi bir hayvan** gibi bizi süzüyor, etrafımızda havlayan, sıçrayan, deliren köpeği mahsustan çağırıyordu. (H.B. s.256 str.9-12)

Şaşkın bir sesle tarladaki Bulgar’a... (H.B. s.256 str.14)

Gene yüzünü çevirmeden **sert ve bir küfür kadar çirkin bir şive** ile “Neznam Türkçe bre...” diye haykırdı. (H.B. s.256 str.17-18)

Kadın aynı **hain gözlerle** bize bakıyor, etrafımızda çırpındıkça daha ziyade kuduran köpek havlamasında devam ediyor, domuzlar gayet adî ve ehemmiyetsiz mahlûklar olduğumuzu anlamışlar gibi... (H.B. s.256 str.20-23)

Kadın aynı hain gözlerle bize bakıyor, etrafımızda çırpındıkça daha ziyade kuduran köpek havlamasında devam ediyor, domuzlar **gayet adî ve ehemmiyetsiz mahlûklar** olduğumuzu anlamışlar gibi... (H.B. s.256 str.20-23)

Hakikaten, zehir kadar acı olan bu kırmızıbiber dizileri uzaktan **pek cazibeli ve al hürriyet bayrakları** gibi parlıyor... (H.B. s.257 str.2-4)

2.2. BELİRTME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1. SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1.1. ASIL SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Giyinirken otelcinin getirdiği sütlü kahveyi **bir yudumda** içtim. (H.B. s.249 str.30-31)

Bir saat sonra Papazbayırı'na çıkan dik yokuşu tırmanıyordum. (H.B. s.250 str.2-3)

...“bu da laf mı? Bu bizim en büyük, en şanlı, en âli bir günümüz, en mukaddes millî bayramımızdır. Keşke **üç gün** olsaydı... Çünkü bir gün bir gece, pek az...” (H.B. s.251 str.9-12)

...“bu da laf mı? Bu bizim en büyük, en şanlı, en âli bir günümüz, en mukaddes millî bayramımızdır. Keşke üç gün olsaydı... Çünkü **bir gün bir gece**, pek az...” (H.B. s.251 str.9-12)

“Meselâ **on kestane, sekiz kestane, dokuz kestane!**” (H.B. s.252 str.17-18)

“Hepsi **yirmi yedi kestane** eder, değil mi?” (H.B. s.252 str.18)

Meselâ **on kestane, sekiz armut, dokuz elma...** (H.B. s.252 str.20-21)

Parmağıyla **bin metre** kadar ileride, uçurumlu bir yarın kenarındaki küçük bir Bulgar köyünü gösteriyordu. (H.B. s.254 str.1-2)

Vakıa köy ancak **bin metre** kadar vardı. (H.B. s.255 str.13-14)

Oraya varmak için en aşağı **bir saat** lâzımdı. (H.B. s.255 str.14-15)

Nefeslerimiz duruyor, her **yirmi adımda bir** dinleniyor, tekrar taşları ve çalı köklerini tutarak tırmanıyorduk. (H.B. s.255 str.28-30)

2.2.1.2. SIRA SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Gerinirken yalancı inkılâbımızın, bu kansız ve hakikatte ancak manasız alkış tufanlarından ibaret olan zavallı düzme Türk inkılâbının **ikinci senesi** olduğunu hatırladım. (H.B. s.248 str.6-9)

Hâlâ akılsız ve cahil babalarımız gibi “domuz derisinden post, gâvurdan dost olmaz...” der, medeniyetin, büyük **yirminci asrın** doğurduğu insaniyet, uhuvvet, müsavat fikirleriyle eğlenirsiniz. (H.B. s.254 str.30-33)

2.2.1.3. ÜLEŞTİRME SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Binbaşı –kır saçlı, esmer ve saf çehreli bir adam- beyaz atının üzerinde şaşırılmış bir gelin gibi sallanarak ve önüne bakarak gidiyor, arkasından **dörder dörder** gelen ezeli acemiler, amirleri gibi önlerine bakarak... (H.B. s.248 str.24, s.249 str.1-4)

Bayrağın etrafında birçok sarıklı kafalar, büyük ve garip dev papatyaları gibi dalgalanıyor, arkadan hâki esvaplı, **ikişer olmuş** rüştiye çocukları bağrışarak kaynaşıyorlardı. (H.B. s.249 str.13-16)

2.2.1.4. KESİR SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Bu nümayiş akıntısı belki **yarım saatten** ziyade sürdü. (H.B. s.249 str.22)

Yolumuzdan **bir buçuk saat** kadar kaybedecektik. (H.B. s.255 str.15-16)

2.2.2. SORU SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

“Lâkin, acaba **hangi milletin bayramı?**” diye düşünerek kalktım. (H.B. s.248 str.10-11)

...iddialarının aksini söyleyerek asabî münakaşacıları kızdırmak hoşuma gittiğinden ilâve ettim: “Hem bu nasıl millî bayram? **Hangi milletin bayramı?**” (H.B. s.251 str.14-16)

2.2.3. İŞARET SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

O akşam Demirhisar’dan Cumayıbala’ya geç ve yorgun gelmiştim. (H.B. s.248 str.1-2)

Sahipleri **bu diyara** yeni gelmiş hâkim yabancılar gibi önlerinden geçen sırma cepkenli Türk delikanlılarına gülümseyerek bakıyorlardı. (H.B. s.248 str.13-16)

Bu “On Temmuz” alayı, bu nümeyiş hakikaten seyre lâyıktı. (H.B. s.248 str.16-17)

Bu “On Temmuz” alayı, **bu nümeyiş** hakikaten seyre lâyıktı. (H.B. s.248 str.16-17)

Biraz ileride Yahudi’nin Kızılı Kahvesi’ndeki gramfon **bu hareket ve nümeyişlerden** haberi varmış da o da gürültülere karışmak istiyormuş gibi bütün kuvvetiyle... (H.B. s.248 str.18-21)

Yalnız telgraf direkleri **bu iklimlerden** vaktiyle yanılıp da bir kerecik geçmiş zannolunan medeniyet heyulasının belirsiz izlerinde dikilmiş büyük ve öksüz taaccüp işaretleri gibi yükseliyor, onun kaçtığı ormanlı ufuklara doğru birbiri arkasına sıralanıp gidiyordu. (H.B. s.250 str.14-19)

Bu teklifsizliğimizi çok sever ve çok samimi bulurum. (H.B. s.250 str.26-27)

Ve **bu imkânsızlık** nasıl riyazî ve bozulmaz bir kaide ise birbirinden tarihleri... (H.B. s.252 str.22-23)

Bu milletleri cem edip “Osmanlı” dersiniz, yanılmış olursunuz. (H.B. s.252 str.26-27)

Şu köycükte sallanan kırmızı kırmızı hürriyet bayraklarını görmüyor musunuz? (H.B. s.254 str.6-7)

Bu Bulgarlar ha? (H.B. s.254 str.26)

Evet **bu Bulgarlar!** (H.B. s.254 str.27)

Ufacık bir köy **bu günü** kırmızı bayraklarla tebcil ediyor. (H.B. s.254 str.34-35)

Gidelim, **bu muhterem Osmanlıları**, bu sadık köylü Osmanlıları tebrik edelim. (H.B. s.255 str.10-12)

Gidelim, bu muhterem Osmanlıları, **bu sadık köylü Osmanlıları** tebrik edelim. (H.B. s.255 str.10-12)

Bu büyük gün için öpüşelim. (H.B. s.255 str.12)

Atlarımız **bu münasebetsiz seyahatten** şaşalamış gibi bazı duruyor, gelmemek istiyorlardı. (H.B. s.255 str.25-27)

2.2.4. BELGİSİZ SIFATLAR İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Üzerinde üstünlü esreli **birtakım yazılar** vardı ki okuyamıyordum. (H.B. s.249 str.12-13)

Afyonu fazla kaçırmış **bir derviş** gibi dalmış gitmişim. (H.B. s.249 str.23)

Biraz ileride bir atlı gördüm. (H.B. s.250 str.23)

Biraz ileride **bir atlı** gördüm. (H.B. s.250 str.23)

Esvabından, kılıcının parıltısından **bir zabıt** olduğunu anladım. (H.B. s.250 str.23-24)

“Bunlar demek hep **bir millet?**” (H.B. s.251 str.27)

“Söyleyiniz Ermeniler **bir millet** değil midir?” (H.B. s.251 str.32)

“Evet **bir millettir.**” (H.B. s.251 str.34)

“Arnavutlar da **bir millet?**” (H.B. s.251 str.35)

Birçok misaller getiriyor, “Osmanlılık” kelimesinin düvelî bir tabirden başka bir şey olmadığını... (H.B. s.252 str.31-33)

Siyah ve sürülmüş birkaç tarlacığın içinde süprüntü halinde duran bu viranecikte **birkaç da ağaç** vardı. (H.B. s.254 str.2-4)

Etraftaki taşları, kumlu toprak yığınlarını güneş kızdırmış, âdeta **bir fırına** çevirmişti. (H.B. s.255 str.24-25)

Bir gayret, bir gayret daha... (H.B. s.255 str.33)

Kırmızı hürriyet bayrakları takan eve ancak **yirmi otuz adım** vardı. (H.B. s.255 str.35-36)

2.3. FİİLİMSİLERLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Fakat sabahleyin **zurna ve davul seslerine karışan naralar, türküler** beni uyandırdı. (H.B. s.248 str.3-5)

Gerinirken yalancı inkılâbımızın, **bu kansız ve hakikatte ancak manasız alkış tufanlarından ibaret olan zavallı düzme Türk inkılâbının** ikinci senesi olduğunu hatırladım. (H.B. s.248 str.6-9)

Sahipleri **bu diyara yeni gelmiş hâkim yabancılar** gibi önlerinden geçen sırma cepkenli Türk delikanlılarına gülümseyerek bakıyorlardı. (H.B. s.248 str.13-16)

Sahipleri bu diyara yeni gelmiş hâkim yabancılar gibi **önlerinden geçen sırma cepkenli Türk delikanlılarına** gülümseyerek bakıyorlardı. (H.B. s.248 str.13-16)

...eskiden ziyade bir gürültü çıkararak haykırıyor, uzaktan, **el şakırtılarıyla ve “Yaşasın!” feryatlarıyla uğuldayan bir mızıkacı sesi** yaklaşıyordu. (H.B. s.248 str.21-23)

Binbaşı –kır saçlı, esmer ve saf çehreli bir adam- beyaz atının üzerinde **şaşırmış bir gelin** gibi sallanarak ve önüne bakarak gidiyor, arkasından dörder dörder gelen ezeli acemiler, amirleri gibi önlerine bakarak... (H.B. s.248 str.24, s.249 str.1-4)

Binbaşı –kır saçlı, esmer ve saf çehreli bir adam- beyaz atının üzerinde şaşırmış bir gelin gibi sallanarak ve önüne bakarak gidiyor, **arkasından dörder dörder gelen ezeli acemiler**, amirleri gibi önlerine bakarak... (H.B. s.248 str.24, s.249 str.1-4)

Ondan sonra **sırmalı Türk esvapları giymiş genç ve fazla sarı bir bey** bir sürü genç arkadaşıyla büyük bir muzafferiyetten dönüyormuş gibi kabarak askeri takip etti. (H.B. s.249 str.7-10)

Afyonu fazla kaçırmış bir derviş gibi dalmış gitmişim. (H.B. s.249 str.23)

Vatanımın, Türkiye'nin, bu **mutlaka öleceğine iman edilen hasta adamın** hayatını düşünüyor, yeise pek benzeyen acı bir hisle bütün zihniyetimin büzüldüğünü, işlemez bir hâle geldiğini duyuyordum. (H.B. s.249 str.23-27)

Vatanımın, Türkiye'nin, bu mutlaka öleceğine iman edilen hasta adamın hayatını düşünüyor, **yeise pek benzeyen acı bir hisle** bütün zihniyetimin büzüldüğünü, işlemez bir hâle geldiğini duyuyordum. (H.B. s.249 str.23-27)

Vatanımın, Türkiye'nin, bu mutlaka öleceğine iman edilen hasta adamın hayatını düşünüyor, yeise pek benzeyen acı bir hisle bütün zihniyetimin büzüldüğünü, **işlemez bir hâle** geldiğini duyuyordum. (H.B. s.249 str.23-27)

Giyinirken otelcinin **getirdiği sütlü kahveyi** bir yudumda içtim. (H.B. s.249 str.30-31)

Bir saat sonra **Papazbayırı'na çıkan dik yokuşu** tırmanıyordum. (H.B. s.250 str.2-3)

Etrafıma bakıyordum; **gördüğüm yerler** küçükken coğrafya kitaplarında o kadar ehemmiyetle okuyarak tahayyül ettiğimiz o mahut portakala benzeyen arzı hiç andırmıyordu. (H.B. s.250 str.8-11)

Etrafıma bakıyordum; gördüğüm yerler küçükken coğrafya kitaplarında **o kadar ehemmiyetle okuyarak tahayyül ettiğimiz o mahut portakala benzeyen arzı** hiç andırmıyordu. (H.B. s.250 str.8-11)

Sanki üzerinde **insan ve hayvan yaşamayan bir kürenin**, meselâ ölmüş ve donmuş denilen ayın bir köşesinde idim. (H.B. s.250 str.11-13)

Sanki üzerinde insan ve hayvan yaşamayan bir kürenin, meselâ **ölmüş ve donmuş denilen ayın** bir köşesinde idim. (H.B. s.250 str.11-13)

Yalnız telgraf direkleri bu iklimlerden vaktiyle yanılıp da **bir kerecik geçmiş zannolunan medeniyet heyulasının** belirsiz izlerinde dikilmiş büyük ve öksüz taaccüp işaretleri gibi yükseliyor, onun kaçtığı ormanlı ufuklara doğru birbiri arkasına sıralanıp gidiyordu. (H.B. s.250 str.14-19)

Yalnız telgraf direkleri bu iklimlerden vaktiyle yanılıp da **bir kerecik geçmiş zannolunan medeniyet heyulasının belirsiz izlerinde dikilmiş büyük ve öksüz taaccüp işaretleri** gibi yükseliyor, onun kaçtığı ormanlı ufuklara doğru birbiri arkasına sıralanıp gidiyordu. (H.B. s.250 str.14-19)

Ve yolcular hep bu güneş, soğuk, rüzgâr, tipi ve kar altında **kapkara olmuş ölü direklerin** dibinden gidiyorlardı. (H.B. s.250 str.20-21)

Geniş ve dolgun omuzlarının üzerindeki büyük ve dik başı, iri ve siyah gözlerinin mahmurluğu **sirklerde kırbaçla ahlâkı bozulmuş esir kaplanların** açık sükûnunu hatırlatıyordu. (H.B. s.250 str.32-34, s.251 str.1)

Dinine küfredilmiş bir evvel zaman Müslümanı gibi bakıyordu. (H.B. s.251 str.21-22)

Bir cinsten olan şeyler cem olunabilir. (H.B. s.252 str.16-17)

Bir cinsten olmayan şeyler cem edilemez. (H.B. s.252 str.20)

Ve bu imkânsızlık nasıl riyazî ve **bozulmaz bir kaide** ise birbirinden tarihleri... (H.B. s.252 str.22-23)

Tırmandığımız tepelerden artık aşağıları görünüyor, Karaali Hanları'nın üstündeki beyaz jandarma karakolu, Simitli'ye doğru akan çakıllı dere parlıyor, uzakta seyrek ve sık ormanların nispetsiz ve boş alanlarında yanmış tahta yığınları hâlinde küçük köyler görünüyordu. (H.B. s.253 str.12-16)

Ayağa kalkar kalkmaz gene **sızmağa başlayan terlerimi** ıslak mendilimle silerek gene ısrar ettim. (H.B. s.253 str.16-18)

Siyah ve sürülmüş birkaç tarlacığın içinde süprüntü halinde duran bu viranecikte birkaç da ağaç vardı. (H.B. s.254 str.2-4)

Siyah ve sürülmüş birkaç tarlacığın içinde **süprüntü halinde duran bu viranecikte** birkaç da ağaç vardı. (H.B. s.254 str.2-4)

Şu köycükte sallanan kırmızı kırmızı hürriyet bayraklarını görmüyor musunuz? (H.B. s.254 str.6-7)

Şu dağ başında kaybolmuş Osmanlı-Bulgar köycüğü On Temmuz'u takdis ediyor. (H.B. s.254 str.19-21)

Mülâzım coşuyor, **Tanzimat tilsiminin hülyalarıyla, seraplarıyla dalgalanan Osmanlılık rüyasını**, onun tatlı hezeyanlarını tasvir ediyor, artık büyük Osmanlı milletine kimsenin galip gelemeyeceğini söylüyordu. (H.B. s.255 str.1-5)

“İster misiniz, oraya kadar gidelim” dedi, **“doğruluğuna inanmadığımız Osmanlılığın** nasıl kavî ve halis olduğunu kendi gözlerinizle göreceksiniz. (H.B. s.255 str.7-9)

Derenin dibinde **köye çıkan yolu** bulduk. (H.B. s.255 str.27-28)

Yeni açılmış tarlaların kenarlarında büyük gübre yığınları duruyordu. (H.B. s.255 str.34-35)

Kırmızı hürriyet bayrakları takan eve ancak yirmi otuz adım vardı. (H.B. s.255 str.35-36)

Fakat biraz ilerde, tarlanın nihayetinde **bel ile çalışan Bulgar**, köpeğin havlamasını işitmemiş gibi bize bakmıyor, kim olduğumuzu bile merak etmiyordu. (H.B. s.256 str.3-6)

On Temmuz bayramını **tebcil için asılan bayraklara** baktım. (H.B. s.256 str.7-8)

Bunlar **hava aldirmek için güneşe asılmış kırmızıbiber dizileri** idi... (H.B. s.256 str.8-9)

Alçak kapıdan gözüken kolları sıvalı, pis, sarı esmer bir kadın hain ve mavi gözleriyle **kızdırılmış vahşi bir hayvan** gibi bizi süzüyor, etrafımızda havlayan, sıçrayan, deliren köpeği mahsustan çağırmıyordu. (H.B. s.256 str.9-12)

Alçak kapıdan gözüken kolları sıvalı, pis, sarı esmer bir kadın hain ve mavi gözleriyle kızdırılmış vahşi bir hayvan gibi bizi süzüyor, **etrafımızda havlayan, sıçrayan, deliren köpeği** mahsustan çağırmıyordu. (H.B. s.256 str.9-12)

Şimdi hürriyet bayrakları **sandığı şeylerin** ne olduğunu gören mülâzım dudaklarını ısıyor... (H.B. s.256 str.12-13)

Şimdi hürriyet bayrakları sandığı şeylerin **ne olduğunu gören mülâzım** dudaklarını ısıyor... (H.B. s.256 str.12-13)

Kadın aynı hain gözlerle bize bakıyor, etrafımızda çırpındıkça daha ziyade **kuduran köpek** havlamasında devam ediyor, domuzlar gayet adî ve ehemmiyetsiz mahlûklar olduğumuzu anlamışlar gibi... (H.B. s.256 str.20-23)

Tarlada çalışan Osmanlı-Bulgar vatandaşı bir kere olsun dönüp bakmıyor çapasıyla uğraşıyordu. (H.B. s.256 str.25-26)

Dumanlaşan gözleri yerde idi. (H.B. s.256 str.29)

Artık ne onda ve ne de bende **münakaşa edecek kuvvet** ve neşe yoktu. (H.B. s.256 str.29-30)

Halî **bir cehennemden تنها uçurumlarında kalmış günahsız hayvanlar** gibi, gayri müdrik ve dalgın... (H.B. s.256 str.30-32)

Tepeye, **Karaali Hanları'na giden keçi yoluna** çıkınca arkama döndüm. (H.B. s.257 str.1-2)

Ta **derenin öbür tarafında kalan köye** baktım. (H.B. s.257 str.2)

Hakikaten, **zehir kadar acı olan bu kırmızıbiber dizileri** uzaktan pek cazibeli ve al hürriyet bayrakları gibi parlıyor... (H.B. s.257 str.2-4)

B. İKİLEMELER

1. SÖZCÜK TEKRARI İLE KURULAN İKİLEMELER

Binbaşı –kır saçlı, esmer ve saf çehreli bir adam- beyaz atının üzerinde şaşırmış bir gelin gibi sallanarak ve önüne bakarak gidiyor, arkasından **dörder dörder** gelen ezeli acemiler, amirleri gibi önlerine bakarak... (H.B. s.248 str.24, s.249 str.1-4)

Mülâzımın bakışı **bütün bütüne** değişti. (H.B. s.252 str.10)

Nihayet “Sizinle münakaşa edemem” dedi, “çünkü fikirlerimiz **taban tabana** zıt...” (H.B. s.253 str.5-6)

Şu köycükte sallanan **kırmızı kırmızı** hürriyet bayraklarını görmüyor musunuz? (H.B. s.254 str.6-7)

Dikkat ediyor, **dikkatli dikkatli** bakıyordum. (H.B. s.254 str.12)

2. FARKLI SÖZCÜKLERLE KURULAN İKİLEMELER

İrili ufaklı taşlar ayaklarımı acıtıyor, atların yürümesine mâni oluyordu. (H.B. s.250 str.6-7)

Öteden beriden... Bahsi politikadan açtık. (H.B. s.251 str.4-5)

Gübreleri burunlarıyla karıştıran **irili ufaklı** domuzlar, minimini gözleriyle, “Bunlar kim?” gibi merak ye tecessüsle bakıyorlardı. (H.B. s.256 str.1-3)

C. FİİLİMSİ GRUPLARI

1. İSİM-FİİL GRUPLARI

Yüzümü yıkamayı sonraya bırakarak sandalyeyi çektim. (H.B. s.248 str.17-18)

Biraz ileride Yahudi'nin Kızlı Kahvesi'ndeki gramofon bu hareket ve nümayişlerden haberi varmış da o da **gürültülere karışmak istiyormuş** gibi bütün kuvvetiyle... (H.B. s.248 str.18-21)

Mülâzım, hayretime canı sıkılmış gibi “Ah ne diyorsunuz? **On Temmuz’u takdir etmek...**” dedi... (H.B. s.251 str.8-9)

...iddialarının aksini söyleyerek **asabî münakaşacıları kızdırmak** hoşuma gittiğinden ilâve ettim: “Hem bu nasıl millî bayram? Hangi milletin bayramı?” (H.B. s.251 str.14-16)

Birden başlamayarak aklî sualciklerle **onun hissî mantığını şaşırtmağa karar verdim.** (H.B. s.251 str.22-23)

...**hepsinden bir millet yapmak** da o kadar imkânsızdır. (H.B. s.252 str.25-26)

...bugünkü uyanık milletlerin **Türklerden intikam almak** ve kendi öz kardeşleriyle, Balkan hükümetleriyle birleşmekten daha tabîî... (H.B. s.252 str.34-36)

Atlarımızı yedeğe alarak keskin ve kayalı bir sırtın kenarından **yürümeğe başladık.** (H.B. s.253 str.5-6)

Bir şey söylemek ister gibi bazı duruyor, sonra vazgeçmiş gibi gene hızla **yürümeye devam ediyordu.** (H.B. s.253 str.8-9)

Derin bir sel yarıntısını geçmek lazım geldi. (H.B. s.253 str.33)

Hakikatleri **görmek istidadı** sizde yok. (H.B. s.254 str.18)

...mutlaka bu zavallıların samimiyet ve sadakatlerini bana **göstermek istiyordu.** (H.B. s.255 str.17-18)

Atlarımız bu münasebetsiz seyahatten şaşalamış gibi bazı duruyor, **gelmemek istiyorlardı.** (H.B. s.255 str.25-27)

Bizi birden gören zayıf, sarı tüylü ve iri bir köpek **havlamağa ve üzerimize atılmağa başladı.** (H.B. s.255 str.36-37, s.256 str.1)

Tırmandığımız yollardan **kaymağa başladık.** (H.B. s.256 str.32-33)

2. SIFAT-FİİL GRUPLARI

3. ZARF-FİİL GRUPLARI

Dışarıda karmakarışık bir kalabalık **dalgalanarak, kaynaşarak akıp gidiyordu.** (H.B. s.248 str.11-12)

Sahipleri bu diyara yeni gelmiş hâkim yabancılar gibi önlerinden geçen sırma cepkenli Türk delikanlılarına **gülümseyerek bakıyorlardı.** (H.B. s.248 str.13-16)

Yüzümü yıkamayı **sonraya bırakarak** sandalyeyi çektim. (H.B. s.248 str.17-18)

...eskiden ziyade bir gürültü **çıkarak haykırıyor,** uzaktan, el şakırtılarıyla ve “Yaşasın!” feryatlarıyla uğuldayan bir mızık sesi yaklaşıyordu. (H.B. s.248 str.21-23)

Binbaşı –kır saçlı, esmer ve saf çehreli bir adam- beyaz atının üzerinde şaşırmış bir gelin gibi **sallanarak ve önüne bakarak gidiyor,** arkasından dörder dörder gelen ezeli acemiler, amirleri gibi önlerine bakarak... (H.B. s.248 str.24, s.249 str.1-4)

Ordumuz etti yemin, Titredi hâk ü zemin. parçasını **tekrarlayarak geçiyorlardı.** (H.B. s.249 str.5-7)

Bayrağın etrafında birçok sarıklı kafalar, büyük ve garip dev papatyaları gibi dalgalanıyor, arkadan hâki esvaplı, ikişer olmuş rüştiye çocukları **bağrışarak kaynaşıyorlardı.** (H.B. s.249 str.13-16)

Etrafıma bakıyordum; gördüğüm yerler küçükken coğrafya kitaplarında o kadar ehemmiyetle **okuyarak tahayyül ettiğimiz** o mahut portakala benzeyen arzı hiç andırmıyordu. (H.B. s.250 str.8-11)

Yan gözle **çaktırmadan yüzüne bakıyordum.** (H.B. s.253 str.6-7)

Nefeslerimiz duruyor, her yirmi adımda bir dinleniyor, tekrar taşları ve **çalı köklerini tutarak** tırmanıyorduk. (H.B. s.255 str.28-30)

D. EDAT GRUPLARI

1. “BAŞKA” EDATI İLE KURULANLAR

Birçok misaller getiriyor, “Osmanlılık” kelimesinin düvelî bir tabirden **başka bir şey olmadığını...** (H.B. s.252 str.31-33)

Ben vazgeçmesini, kendi fikirlerini kabul ettiğimi, kendisiyle bir fikirde olduğumu, deminki sözlerimin şakadan **başka bir şey olmadığını** söyledikçe o ısrar etti. (H.B. s.255 str.18-21)

2. “BERİ” EDATI İLE KURULANLAR

3. “BİLE” EDATI İLE KURULANLAR

Baş ağrısı bana **eski ve pis otelin aç tahtakurularını bile** duyurmadi. (H.B. s.248 str.2-3)

Gökte **ufak bir duman bile** yoktu. (H.B. s.250 str.3-4)

Hatta **bir keçi yolu bile...** (H.B. s.250 str.8)

Ben “On Temmuz”un **buralarda bile** takdir olduğunu söyledim. (H.B. s.251 str.6-7)

Fakat biraz ilerde, tarlanın nihayetinde bel ile çalışan Bulgar, köpeğin havlamasını işitmemiş gibi bize bakmıyor, **kim olduğumuzu bile** merak etmiyordu. (H.B. s.256 str.3-6)

4. “DAHA” EDATI İLE KURULANLAR

Yüzüme şaşalamış gibi bakıyor, onun şüphesiz ilk defa işittiği bu kadar basit ve adî bir hakikatten şaşalamasını sersemliğe çevirmek için ben izahımda, **daha mufassal** ve hararetli, devam ediyordum. (H.B. s.252 str.28-31)

Türklerden intikam almak ve kendi öz kardeşleriyle, Balkan hükümetleriyle birleşmekten **daha tabii, daha makul, daha mantıkî, daha haklı** mefkûreleri olmayacağını anlattım. (H.B. s.252 str.35-37)

Daha ziyade rica ediyordu. (H.B. s.255 str.13)

Bir gayret, **bir gayret daha...** (H.B. s.255 str.33)

Kadın aynı hain gözlerle bize bakıyor, etrafımızda çırpındıkça **daha ziyade** kuduran köpek havlamasında devam ediyor, domuzlar gayet adî ve ehemmiyetsiz mahlûklar olduğumuzu anlamışlar gibi... (H.B. s.256 str.20-23)

5. “DAİR” EDATI İLE KURULANLAR

6. “DİYE” EDATI İLE KURULANLAR

“Lâkin, acaba **hangi milletin bayramı?**” diye düşünerek kalktım. (H.B. s.248 str.10-11)

“**Demek On Temmuz’a bu kadar ehemmiyet veriyorsunuz?**” diye gülümsedim... (H.B. s.251 str.13)

“**Affedersiniz ama...**” diye başladı. (H.B. s.253 str.20-21)

“**Ah bakın azizim...**” diye haykırdı, “bakınız, işte Osmanlılığın şahidi!” (H.B. s.253 str.36-37)

“**Yaşasın Osmanlılık, kahrolsun nifak!**” diye bağıracaklar... (H.B. s.254 str.36-37)

Gene yüzünü çevirmeden sert ve bir küfür kadar çirkin bir şive ile “**Neznam Türkçe bre...**” diye haykırdı. (H.B. s.256 str.17-18)

...“**Yaşasın! Yaşasın!**” diye haykırmak arzuları veriyordu. (H.B. s.257 str.5-6)

7. “DOĞRU” EDATI İLE KURULANLAR

Yalnız telgraf direkleri bu iklimlerden vaktiyle yanılıp da bir kerecik geçmiş zannolunan medeniyet heyulasının belirsiz izlerinde dikilmiş büyük ve öksüz taaccüp işaretleri gibi yükseliyor, onun kaçtığı **ormanlı ufuklara doğru** birbiri arkasına sıralanıp gidiyordu. (H.B. s.250 str.14-19)

Tırmandığımız tepelerden artık aşağıları görünüyor, Karaali Hanları’nın üstündeki beyaz jandarma karakolu, **Simitli’ye doğru** akan çakıllı dere parlıyor, uzakta seyrek ve sık ormanların nispetsiz ve boş alanlarında yanmış tahta yağınları hâlinde küçük köyler görünüyordu. (H.B. s.253 str.12-16)

8. “EVVEL” EDATI İLE KURULANLAR

Yarın Osmanlı vatanına düşmanlar hücum ettiği vakit, **sizden evvel** onlar koşacaklar, Osmanlılık namına kan dökecekler... (H.B. s.254 str.22-23)

9. “GİBİ” EDATI İLE KURULANLAR

Sahipleri **bu diyara yeni gelmiş hâkim yabancılar gibi** önlerinden geçen sırma cepkenli Türk delikanlılarına gülümseyerek bakıyorlardı. (H.B. s.248 str.13-16)

Biraz ileride Yahudi'nin Kızlı Kahvesi'ndeki gramofon bu hareket ve nümayişlerden haberi varmış da o da **gürültülere karışmak istiyormuş gibi** bütün kuvvetiyle... (H.B. s.248 str.18-21)

Binbaşı –kır saçlı, esmer ve saf çehreli bir adam- beyaz atının üzerinde **şaşırmış bir gelin gibi** sallanarak ve önüne bakarak gidiyor, arkasından dörder dörder gelen ezeli acemiler, amirleri gibi önlerine bakarak... (H.B. s.248 str.24, s.249 str.1-4)

Binbaşı –kır saçlı, esmer ve saf çehreli bir adam- beyaz atının üzerinde şaşırmış bir gelin gibi sallanarak ve önüne bakarak gidiyor, arkasından dörder dörder gelen ezeli acemiler, **amirleri gibi** önlerine bakarak... (H.B. s.248 str.24, s.249 str.1-4)

Ondan sonra sırmalı Türk esvapları giymiş genç ve fazla sarı bir bey bir sürü genç arkadaşıyla **büyük bir muzafferiyetten dönüyormuş gibi** kabarak askeri takip etti. (H.B. s.249 str.7-10)

Bayrağın etrafında birçok sarıklı kafalar, **büyük ve garip dev papatyaları gibi** dalgalanıyor, arkadan hâki esvaplı, ikişer olmuş rüştiye çocukları bağrışarak kaynaşıyorlardı. (H.B. s.249 str.13-16)

Afyonu fazla kaçırmış **bir derviş gibi** dalmış gitmiştim. (H.B. s.249 str.23)

Yalnız telgraf direkleri bu iklimlerden vaktiyle yanılıp da bir kerecik geçmiş zannolunan medeniyet heyulasının belirsiz izlerinde dikilmiş **büyük ve öksüz taaccüp işaretleri gibi** yükseliyor, onun kaçtığı ormanlı ufuklara doğru birbiri arkasına sıralanıp gidiyordu. (H.B. s.250 str.14-19)

Bütün Türk zabitleri gibi kendi malûmat ve mantığına, kendi itminanlarına pek büyük bir ehemmiyet veriyor, münakaşa için fırsat arıyordu. (H.B. s.251 str.2-4)

Mülâzım, hayretime **canı sıkılmış gibi** “Ah ne diyorsunuz? On Temmuz’u takdir etmek...” dedi... (H.B. s.251 str.8-9)

Dinine küfredilmiş bir evvel zaman Müslümanı gibi bakıyordu. (H.B. s.251 str.21-22)

Yüzüme **şaşalamış gibi** bakıyor, onun şüphesiz ilk defa işittiği bu kadar basit ve adî bir hakikatten şaşalamasını sersemliğe çevirmek için ben izahımda, daha mufassal ve hararetli, devam ediyordum. (H.B. s.252 str.28-31)

Bir şey söylemek ister gibi bazı duruyor, sonra vazgeçmiş gibi gene hızla yürümeye devam ediyordu. (H.B. s.253 str.8-9)

Bir şey söylemek ister gibi bazı duruyor, **sonra vazgeçmiş gibi** gene hızla yürümeye devam ediyordu. (H.B. s.253 str.8-9)

...daha ziyade coşuyor ve **biraz eğlenir gibi** “Demek koca Türkiye’de herkes cahil de yalnız siz âlimsiniz.” (H.B. s.253 str.29-30)

Mülâzım **ellerini çırpıp gibi** ovuşturarak “Ah görmüyor musunuz” dedi, “görmüyor musunuz? (H.B. s.254 str.5-6)

Hâlâ **akılsız ve cahil babalarımız gibi** “domuz derisinden post, gâvurdan dost olmaz...” der, medeniyetin, büyük yirminci asrın doğurduğu insaniyet, uhuvvet, müsavat fikirleriyle eğlenirsiniz. (H.B. s.254 str.30-33)

O önden, ben arkadan derin bir uçuşuma **yuvarlanıp gibi** indik. (H.B. s.255 str.23-24)

Atlarımız bu münasebetsiz seyahatten **şaşalamış gibi** bazı duruyor, gelmemek istiyorlardı. (H.B. s.255 str.25-27)

Gübreleri burunlarıyla karıştıran irili ufaklı domuzlar, minimini gözleriyle, **“Bunlar kim?” gibi** merak ye tecessüsle bakıyorlardı. (H.B. s.256 str.1-3)

Fakat biraz ilerde, tarlanın nihayetinde bel ile çalışan Bulgar, **köpeğin havlamasını işitmemiş gibi** bize bakmıyor, kim olduğumuzu bile merak etmiyordu. (H.B. s.256 str.3-6)

Alçak kapıdan gözüken kolları sıvalı, pis, sarı esmer bir kadın hain ve mavi gözleriyle **kızdırılmış vahşi bir hayvan gibi** bizi süzüyor, etrafımızda havlayan, sıçrayan, deliren köpeği mahsustan çağırıyordu. (H.B. s.256 str.9-12)

Kadın aynı hain gözlerle bize bakıyor, etrafımızda çırpındıkça daha ziyade kuduran köpek havlamasında devam ediyor, domuzlar **gayet adî ve ehemmiyetsiz mahlûklar olduğumuzu anlamışlar gibi**... (H.B. s.256 str.20-23)

Halî bir cehennemin تنها uçurumlarında kalmış günahsız hayvanlar gibi, gayri müdrik ve dalgın... (H.B. s.256 str.30-32)

Hakikaten, zehir kadar acı olan bu kırmızıbiber dizileri uzaktan pek cazibeli ve al **hürriyet bayrakları gibi** parlıyor... (H.B. s.257 str.2-4)

10. “İÇİN” EDATI İLE KURULANLAR

Cumaybala piyade alayından bir müfreze **tebrik için** hükümete gidiyordu. (H.B. s.248 str.23-24)

Dinlenmek için duracaktım. (H.B. s.250 str.22-23)

Bütün Türk zabitleri gibi kendi malûmat ve mantığına, kendi itminanlarına pek büyük bir ehemmiyet veriyor, **münakaşa için** fırsat arıyordu. (H.B. s.251 str.2-4)

Yüzüme şaşalamış gibi bakıyor, onun şüphesiz ilk defa işittiği bu kadar basit ve adî bir hakikatten şaşalamasını **sersemliğe çevirmek için** ben izahımda, daha mufassal ve hararetli, devam ediyordum. (H.B. s.252 str.28-31)

Bu büyük gün için öpüşelim... (H.B. s.255 str.12)

Oraya varmak için en aşağı bir saat lâzımdı. (H.B. s.255 str.14-15)

On Temmuz bayramını tebci için asılan bayraklara baktım. (H.B. s.256 str.7-8)

Bunlar **hava aldirmek için** güneşe asılmış kırmızıbiber dizileri idi... (H.B. s.256 str.8-9)

11. “İLE” EDATI İLE KURULANLAR

Fakat biraz ilerde, tarlanın nihayetinde **bel ile çalışan** Bulgar, köpeğin havlamasını işitmemiş gibi bize bakmıyor, kim olduğumuzu bile merak etmiyordu. (H.B. s.256 str.3-6)

Gene yüzünü çevirmeden sert ve bir küfür kadar **çirkin bir şive ile** “Neznam Türkçe bre...” diye haykırdı. (H.B. s.256 str.17-18)

12. “KADAR” EDATI İLE KURULANLAR

...nakaratını **o kadar** can u gönülden haykırıyorlardı ki önümden geçtikçe hepsinin zayıf boyunlarında ince damarcıklarının şiştiğini, feslerinin altından kırmızı terler aktığını görüyordum. (H.B. s.249 str.19-21)

Etrafıma bakıyordum; gördüğüm yerler küçükken coğrafya kitaplarında **o kadar ehemmiyetle** okuyarak tahayyül ettiğimiz o mahut portakala benzeyen arzı hiç andırmıyordu. (H.B. s.250 str.8-11)

“Demek On Temmuz’a **bu kadar ehemmiyet** veriyorsunuz?” diye gülümsedim... (H.B. s.251 str.13)

...hepsinden bir millet yapmak da **o kadar** imkânsızdır. (H.B. s.252 str.25-26)

Yüzüme şaşalamış gibi bakıyor, onun şüphesiz ilk defa işittiği **bu kadar basit ve adî bir hakikatten** şaşalamasını sersemliğe çevirmek için ben izahımda, daha mufassal ve hararetle, devam ediyordum. (H.B. s.252 str.28-31)

Ve coştı; eğer benim iddiam doğru olsaydı **o kadar büyük adamlar** bunu kabul etmezler miydi? (H.B. s.253 str.21-22)

Parmağıyla **bin metre kadar ileride**, uçurumlu bir yarım kenarındaki küçük bir Bulgar köyünü gösteriyordu. (H.B. s.254 str.1-2)

“İster misiniz, **oraya kadar** gidelim” dedi, “doğruluğuna inanmadığınız Osmanlılığın nasıl kavî ve halis olduğunu kendi gözlerinizle göreceksiniz. (H.B. s.255 str.7-9)

Vakıa köy ancak **bin metre kadar** vardı. (H.B. s.255 str.13-14)

Yolumuzdan **bir buçuk saat kadar** kaybedecektik. (H.B. s.255 str.15-16)

İndiğimiz kadar çıkacaktık. (H.B. s.255 str.28)

Gene yüzünü çevirmeden sert ve **bir küfür kadar çirkin** bir şive ile “Neznam Türkçe bre...” diye haykırdı. (H.B. s.256 str.17-18)

13. “KARŞI” EDATI İLE KURULANLAR

14. “SONRA” EDATI İLE KURULANLAR

Ondan sonra sırmalı Türk esvapları giymiş genç ve fazla sarı bir bey bir sürü genç arkadaşıyla büyük bir muzafferiyetten dönüyormuş gibi kabararak askeri takip etti. (H.B. s.249 str.7-10)

Bir saat sonra Papazbayırı’na çıkan dik yolu tırmanıyordum. (H.B. s.250 str.2-3)

İyice terledikten ve nefesim **kesildikten sonra** tepeye çıktım. (H.B. s.250 str.21-22)

8. İLK CİNAYET

A. TAMLAMALAR

1. İSİM TAMLAMALARI

1.1. BELİRTİLİ İSİM TAMLAMALARI

Hâlâ **gözümün önünde.** (İ.C. s.1111 str.12)

Sanki dünyaya o anda doğmuşum, **annemin kucağındayım.** (İ.C. s.1111 str.12-13)

Güneşten kum kum parlayan **tentenin kenarında** el kadar bir gölge kımıldıyor. (İ.C. s.1112 str.3-4)

Annem şemsiyesiyle bu **gölgenin altına** vuruyor. (İ.C. s.1112 str.7)

...beni **koltuklarımın altından** tutuyor ve küçük bir top gibi dışarıya kaldırırken diyor ki. (İ.C. s.1112 str.14-15)

Annem beyaz kuşu “a zavallı, a zavallı” diye uzun uzadıya okşadıktan sonra **benim kucağıma** veriyor. (İ.C. s.1112 str.26-28)

Kuşçağızın tüyleri o kadar beyaz ki... dokunuyorum. (İ.C. s.1112 str.35)

Kanatlarının kemikleri belli oluyor. (İ.C. s.1112 str.36)

Annemin elinden beyaz kuşun ölüsünü sarı saçlı hanım alıyor. (İ.C. s.1113 str.24-25)

Annemin elinden beyaz **kuşun ölüsünü** sarı saçlı hanım alıyor. (İ.C. s.1113 str.24-25)

Kalbimin içinde derin bir sızı büyür, büyür, büyür. (İ.C. s.1114 str.4-5)

1.2 BELİRTİSİZ İSİM TAMLAMALARI

Ben ilk defa kendimi **Şirket vapurunda** hatırlıyorum. (İ.C. s.1111 str.11-12)

“**Martı yavrusu.**” (İ.C. s.1112 str.22)

Mercan ayakları dizlerime batıyor. (İ.C. s.1113 str.8)

Bir **çocuk feryadıyla** ağlamak isterim. (İ.C. s.1114 str.4)

1.3. ZİNCİRLEME İSİM TAMLAMALARI

Gümüş maşacığın halkasına parmağımı takıyor, annem görmeden ucunu ağzıma sokuyor, dişlerimle ısırıyorum. (İ.C. s.1111 str.21-23)

Konuştuğu sarı saçlı hanımın çarşafı mavi... (İ.C. s.1111 str.23)

Başım **keten tentenin hizasını** aşınca gözlerim kamaşıyor. (İ.C. s.1112 str.17)

Kırmızı gagasının kenarında sanki sarı bir şey yemiş de bulaşığı kalmış gibi sarı bir iz var. (İ.C. s.1113 str.1-2)

Sonra **beyaz kuşun uzanan ince boynunu** yavaşça elimle tutuyorum. (İ.C. s.1113 str.5-6)

Beyaz kuşcağızın ölüsü “pat!” diye düşüyor yere. (İ.C. s.1113 str.13)

Annemin elinden **beyaz kuşun ölüsünü** sarı saçlı hanım alıyor. (İ.C. s.1113 str.24-25)

Şimdi **Şirket vapurlarının güvertelerinde** otururken ne vakit bir martı görsem birdenbire, neşemi kaybederim. (İ.C. s.1114 str.2-4)

“Ah, insafsız!” diye beni azarlayan **anneciğimin ezeli tevbihini** duyar gibi olurum. (İ.C. s.1114 str.6-7)

2. SIFAT TAMLAMALARI

2.1. NİTELEME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Ondan sonra yaptığım değil hatta düşündüğüm fenalıkların bile vicdanımda tutuşturduğu **nihayetsiz cehennem azapları** içinde hâlâ kıvranıyorum. (İ.C. s.1111 str.3-5)

Beni üzen şeylerin hiçbirini unutamadım. (İ.C. s.1111 str.5-6)

Benimki **müthiş bir ıstırap** ile başladı. (İ.C. s.1111 str.10-11)

Gürültülü bir kadın kalabalığı. (İ.C. s.1111 str.13-14)

Annem yanındaki **çok sarı saçlı genç bir hanımla** gülüşerek konuşuyor, sigara içiyorlar. (İ.C. s.1111 str.14-15)

Annem sigarasını **ince gümüş bir maşaya** takmış. (İ.C. s.1111 str.15-16)

Bana bu **ince maşayı** veriyor, sigarasını denize atıyor. (İ.C. s.1111 str.17-18)

Çok aydınlık, çok güneşli bir hava. (İ.C. s.1111 str.18-19)

Annem konuşurken **mavi tüylü bir yelpazeyi** yavaş yavaş sallıyor. (İ.C. s.1111 str.19-20)

Güneşten kum kum parlayan tentenin kenarında **el kadar bir gölge** kımıldıyor. (İ.C. s.1112 str.3-4)

Yine **yanındaki hanıma** dönüyor. (İ.C. s.1112 str.8)

...beni koltuklarımın altından tutuyor ve **küçük bir top** gibi dışarıya kaldırırken diyor. (İ.C. s.1112 str.14-15)

Bu **beyaz bir kuş...** (İ.C. s.1112 str.18)

Öpüyor, **sarı saçlı hanım** da öpüyor ben de öpüyorum. (İ.C. s.1112 str.19-20)

Annem **beyaz kuşu** “a zavallı, a zavallı” diye uzun uzadıya okşadıktan sonra benim kucağıma veriyor. (İ.C. s.1112 str.26-28)

Gümüş maşacığa bir ince sigara takıyor. (İ.C. s.1112 str.34)

Gümüş maşacığa **bir ince sigara** takıyor. (İ.C. s.1112 str.34)

Yanındaki hanımla yine dalıyor lâfa. (İ.Ç. s.1112 str.34-35)

Kırmızı gagasının kenarında sanki **sarı bir şey** yemiş de bulaşığı kalmış gibi sarı bir iz var. (İ.C. s.1113 str.1-2)

Kırmızı gagasının kenarında sanki sarı bir şey yemiş de bulaşığı kalmış gibi **sarı bir iz** var. (İ.C. s.1113 str.1-2)

Yanındaki hanımla gülüşerek konuşuyorlar. (İ.C. s.1113 str.4)

Sonra **beyaz kuşun** uzanan ince boynunu yavaşça elimle tutuyorum. (İ.C. s.1113 str.5-6)

Sonra beyaz kuşun uzanan **ince boynunu** yavaşça elimle tutuyorum. (İ.C. s.1113 str.5-6)

Bütün kuvvetimle sıkmağa başlıyorum. (İ.C. s.1113 str.6)

Öteki elimle onları da tutuyorum. (İ.C. s.1113 str.7)

Sarı kenarlı gagacığı titreyerek açılıp kapanıyor. (İ.C. s.1113 str.9-10)

Pembe sivri dili dışarı çıkıyor. (İ.C. s.1113 str.10-11)

Yuvarlak gözleri evvelâ büyüyor. (İ.C. s.1113 str.11)

Yeden, **bu henüz sıcak masum cesedi** alıyor. (İ.C. s.1113 str.15-16)

Annemin elinden beyaz kuşun ölüsünü **sarı saçlı hanım** alıyor. (İ.C. s.1113 str.24-25)

Karşımızda oturan **şişman, ihtiyar bir kadın** cinayetimi haber veriyor. (İ.C. s.1113 str.30-31)

“Gördüm vallahi, ne **hain çocuk...**” (İ.C. s.1113 str.31-32)

Kendimi bilir bilmez yaptığım bu cinayetin üzerinden işte **otuz seneden fazla bir zaman** geçti. (İ.C. s.1114 str.1-2)

Kalbimin içinde **derin bir sızı** büyür, büyür, büyür. (İ.C. s.1114 str.4-5)

2.2. BELİRTME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1. SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1.1. ASIL SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Belki daha **dört yaşında** yoktum. (İ.C. s.1111 str.2-3)

Evet, acaba **dört yaşında** var mıydım? (İ.C. s.1111 str.7)

Tolstoy daha **dokuz aylık bir çocukken** kendisinin banyoya sokulduğunu hatırlıyor. (İ.C. s.1111 str.9-10)

Kendimi bilir bilmez yaptığım bu cinayetin üzerinden işte **otuz seneden** fazla bir zaman geçti. (İ.C. s.1114 str.1-2)

2.2.1.2. SIRA SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

İlk duygusu bir haz! (İ.C. s.1111 str.10)

Ben **ilk defa** kendimi Şirket vapurunda hatırlıyorum. (İ.C. s.1111 str.11-12)

2.2.1.3. ÜLEŞTİRME SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1.4. KESİR SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.2. SORU SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

“Gördüm vallahi, **ne hain çocuk...**” (İ.C. s.1113 str.31-32)

Ne vakit, nerede, nasıl sustuğumu bugün hatırlayamıyorum. (İ.C. s.1113 str.36-37)

Şimdi Şirket vapurlarının güvertelerinde otururken **ne vakit** bir martı görsem birdenbire, neşemi kaybederim. (İ.C. s.1114 str.2-4)

2.2.3. İŞARET SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Bu azap âdeta kendimi bildiğim anda başladı. (İ.C. s.1111 str.1-2)

Sanki dünyaya **o anda** doğmuşum, annemin kucağındayım. (İ.C. s.1111 str.12-13)

Bana **bu ince maşayı** veriyor, sigarasını denize atıyor. (İ.C. s.1111 str.17-18)

Bu kuşu isteyince, “Tutulmaz” diyor. (İ.C. s.1112 str.6)

Annem şemsiyesiyle **bu gölgenin** altına vuruyor. (İ.C. s.1112 str.7)

O vakit annem yelpazesini bırakıp ayağa kalkıyor... (İ.C. s.1112 str.13-14)

Ben **o vakit** gözlerimi anneme kaldırıyorum. (İ.C. s.1113 str.3-4)

2.2.4. BELGİSİZ SIFATLAR İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Ondan evvel **hiçbir şey** bilmiyorum. (İ.C. s.1111 str.7-8)

İlk duygusu **bir haz!** (İ.C. s.1111 str.10)

Öteki kadınlar da lâfa karışıyor, yaşamaz diyorlar. (İ.C. s.1112 str.26)

Başka kadınlar da lâfa karışıyor. (İ.C. s.1113 str.30)

Şimdi Şirket vapurlarının güvertelerinde otururken ne vakit **bir martı** görsem birdenbire, neşemi kaybederim. (İ.C. s.1114 str.2-4)

2.3. FİİLİMSİLERLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Ben **ıstırap içinde yaşayan bir adamım!** (İ.C. s.1111 str.1)

Bu azap âdeta **kendimi bildiğim anda** başladı. (İ.C. s.1111 str.1-2)

Ondan sonra **yaptığım değil hatta düşündüğüm fenalıkların** bile vicdanımda tutuşturduğu nihayetsiz cehennem azapları içinde hâlâ kıvranıyorum. (İ.C. s.1111 str.3-5)

Ondan sonra yaptığım değil hatta düşündüğüm fenalıkların bile vicdanımda **tutuşturduğu nihayetsiz cehennem azapları** içinde hâlâ kıvranıyorum. (İ.C. s.1111 str.3-5)

Şuur başımıza nasıl **yakmayan bir yıldırım** gibi düşer. (İ.C. s.1111 str.8-9)

Konuştuğu sarı saçlı hanımın çarşafı mavi... (İ.C. s.1111 str.23)

Güneşten kum kum parlayan tentenin kenarında el kadar bir gölge kımıldıyor. (İ.C. s.1112 str.3-4)

Birdenbire, **takallüs etmiş ellerimi** açıyorum. (İ.C. s.1113 str.12)

Karşımızda oturan şişman, ihtiyar bir kadın cinayetimi haber veriyor. (İ.C. s.1113 str.30-31)

Kendimi bilir bilmez yaptığım bu cinayetin üzerinden işte otuz seneden fazla bir zaman geçti. (İ.C. s.1114 str.1-2)

“Ah, insafsız!” diye **beni azarlayan anneciğimin** ezeli tevbihini duyar gibi olurum. (İ.C. s.1114 str.6-7)

B. İKİLEMELER

1. SÖZCÜK TEKRARI İLE KURULAN İKİLEMELER

Annem konuşurken mavi tüylü bir yelpazeyi **yavaş yavaş** sallıyor. (İ.C. s.1111 str.19-20)

Güneşten **kum kum** parlayan tentenin kenarında el kadar bir gölge kımıldıyor. (İ.C. s.1112 str.3-4)

“A... Aaa... Ölmüş!” dedikten sonra bana **dik dik** bakıyor. (İ.C. s.1113 str.16-17)

“Ah insafsız!” diye bana tekrar **acı acı** bakıyor. (İ.C. s.1113 str.34-35)

2. FARKLI SÖZCÜKLERLE KURULAN İKİLEMELER

Annem beyaz kuşu “a zavallı, a zavallı” diye **uzun uzadıya** okşadıktan sonra benim kucağıma veriyor. (İ.C. s.1112 str.26-28)

Kendimi **bilir bilmez** yaptığım bu cinayetin üzerinden işte otuz seneden fazla bir zaman geçti. (İ.C. s.1114 str.1-2)

C. FİİLİMSİ GRUPLARI

1. İSİM-FİİL GRUPLARI

Boynunu uzatarak **etrafa bakmağa** çalışıyor! (İ.C. s.1113 str.2-3)

Bütün kuvvetimle **sıkmağa başlıyorum.** (İ.C. s.1113 str.6)

Kanatlarımı açmak istiyor. (İ.C. s.1113 str.7)

Cevap veremiyor, avazım çıktığı kadar **ağlamağa başlıyorum.** (İ.C. s.1113 str.23-24)

2. SIFAT-FİİL GRUPLARI

Tolstoy daha dokuz aylık bir çocukken kendisinin **banyoya sokulduğunu** hatırlıyor. (İ.C. s.1111 str.9-10)

3. ZARF-FİİL GRUPLARI

Annem yanındaki çok sarı saçlı genç bir hanımla **gülüşerek konuşuyor**, cigara içiyorlar. (İ.C. s.1111 str.14-15)

Beni kollarımdan tutarak yanına oturtuyor. (İ.C. s.1111 str.20-21)

Gümüş maşacığın halkasına parmağımı takıyor, **annem görmeden** ucunu ağzıma sokuyor, dişlerimle ısırıyorum. (İ.C. s.1111 str.21-23)

O vakit annem yelpazesini **bırakıp ayağa kalkıyor...** (İ.C. s.1112 str.13-14)

Annem beyaz kuşu “a zavallı, a zavallı” diye **uzun uzadıya okşadıktan sonra** benim kucağıma veriyor. (İ.C. s.1112 str.26-28)

Boynunu uzatarak etrafa bakmağa çalışıyor! (İ.C. s.1113 str.2-3)

Yanındaki hanımla **gülüşerek konuşuyorlar.** (İ.C. s.1113 str.4)

D. EDAT GRUPLARI

1. “BAŞKA” EDATI İLE KURULANLAR

Başka kadınlar da lâfa karışıyor. (İ.C. s.1113 str.30)

2. “BERİ” EDATI İLE KURULANLAR

3. “BİLE” EDATI İLE KURULANLAR

Ondan sonra yaptığım değil hatta **düşündüğüm fenalıkların bile** vicdanımda tutuşturduğu nihayetsiz cehennem azapları içinde hâlâ kıvranıyorum. (İ.C. s.1111 str.3-5)

4. “DAHA” EDATI İLE KURULANLAR

Belki **daha dört yaşında** yoktum. (İ.C. s.1111 str.2-3)

Tolstoy **daha dokuz aylık bir çocukken** kendisinin banyoya sokulduğunu hatırlıyor. (İ.C. s.1111 str.9-10)

“Aa, zavallı **daha yavru.**” (İ.C. s.1112 str.21)

Daha beter ağlıyorum. (İ.C. s.1113 str.35)

5. “DAİR” EDATI İLE KURULANLAR

6. “DİYE” EDATI İLE KURULANLAR

“**Anne, ben kuşu isterim!**” diye tutturuyorum. (İ.C. s.1112 str.13)

Annem beyaz kuşu “**a zavallı, a zavallı**” diye uzun uzadıya okşadıktan sonra benim kucağıma veriyor. (İ.C. s.1112 str.26-28)

Beyaz kuşçağızın ölüsü “**pat!**” diye düşüyor yere. (İ.C. s.1113 str.13)

“**Ah insafsız!**” diye bana tekrar acı acı bakıyor. (İ.C. s.1113 str.34-35)

“**Ah, insafsız!**” diye beni azarlayan anneciğimin ezeli tevbihini duyar gibi olurum. (İ.C. s.1114 str.6-7)

7. “DOĞRU” EDATI İLE KURULANLAR

8. “EVVEL” EDATI İLE KURULANLAR

Ondan evvel hiçbir şey bilmiyorum. (İ.C. s.1111 str.7-8)

9. “GİBİ” EDATI İLE KURULANLAR

Şuur başımıza nasıl **yakmayan bir yıldırım gibi** düşer. (İ.C. s.1111 str.8-9)

...beni koltuklarımın altından tutuyor ve **küçük bir top gibi** dışarıya kaldırırken diyor.
(İ.C. s.1112 str.14-15)

Kırmızı gagasının kenarında sanki sarı bir şey yemiş de **bulaşığı kalmış gibi** sarı bir iz var. (İ.C. s.1113 str.1-2)

Dişlerimi, **kırılacak gibi** sıkıyorum, gık diyemiyor. (İ.C. s.1113 str.9)

“Ah, insafsız!” diye beni azarlayan **anneciğimin ezeli tevbihini duyar gibi** olurum.
(İ.C. s.1114 str.6-7)

10. “İÇİN” EDATI İLE KURULANLAR

Kaçmak için hiç çırpınmıyor, şaşırılmış. (İ.C. s.1112 str.37)

11. “İLE” EDATI İLE KURULANLAR

Benimki **müthiş bir ıstırap ile** başladı. (İ.C. s.1111 str.10-11)

12. “KADAR” EDATI İLE KURULANLAR

Kuşçağızın tüyleri **o kadar** beyaz ki... (İ.C. s.1112 str.35)

Cevap veremiyor, **avazım çıktığı kadar** ağlamağa başlıyorum. (İ.C. s.1113 str.23-24)

O kadar ağlıyorum ki... Beni artık susturamıyorlar. (İ.C. s.1113 str.35-36)

13. “KARŞI” EDATI İLE KURULANLAR

14. “SONRA” EDATI İLE KURULANLAR

Ondan sonra yaptığım değil hatta düşündüğüm fenalıkların bile vicdanımda tutuşturduğu nihayetsiz cehennem azapları içinde hâlâ kıvranıyorum. (İ.C. s.1111 str.3-5)

Annem beyaz kuşu “a zavallı, a zavallı” diye uzun uzadıya **okşadıktan sonra** benim kucağıma veriyor. (İ.C. s.1112 str.26-28)

“A... Aaa... Ölmüş!” **dedikten sonra** bana dik dik bakıyor. (İ.C. s.1113 str.16-17)

9. İLK NAMAZ

A. TAMLAMALAR

1. İSİM TAMLAMALARI

1.1. BELİRTİLİ İSİM TAMLAMALARI

Yatağımın hararetlerini terk ettiğim vakit, çılgın fırtınalarla haykırarak, tehditkâr rüzgârlarla camları döverek geçen gecenin bütün bürudetini massetmiş olan soğuk terliklere çıplak ayaklarımı sokunca, içimde bakıyye-i leyl bir üşümenin titrediğini hissettim. (İ.N. s.57 str.1-5)

Odamın kapısını açtım. (İ.N. s.57 str.7)

Odama dönünce yalancı bir sıcaklık bir nefes-i teselli gibi, **havlunun altından** kollarıma, yüzüme, ıslanmış saçlarıma temas ediyordu. (İ.N. s.57 str.10-12)

Evlerin arasında fakir ve naçiz, fakat bir azamet-i maneviye ile semaya doğru yükselen eski camiin küçük ve ihtiyar minaresi daha boştu. (İ.N. s.57 str.21-23)

Bu dakika-ı ezeliyette bütün o intihâ-yı leyâl-i sincabî zulmetler maî bir şeffafiyet-i sürh gibi takattur ederken, **minarenin şerefesinde** genç müezzinin zıll-ı zaiifi hareket etti. (İ.N. s.57 str.23-24, s.58 str.1-2)

Pervin –hizmetçimizdi- elindeki sarı güğümü **sobanın üzerinden** indiriyordu. (İ.N. s.58 str.31-32)

Isınmak için **sobanın önüne** gitmiştim... (İ.N. s.59 str.11)

Sonra **vatanımızın düşmanlarını** perişan etmeni senden istirham ederim de... (İ.N. s.59 str.36-37)

“...En sonra da kendin için, kendi iyi olman ve **şeytanın yalanlarına** aldanmaman için dua et!” demişti. (İ.N. s.60 str.4-5)

Ben bu basit ve Türkçe duayı, **annemin dolabındaki** birbiri üstüne duran ve karıştırmaklığım “Dua kitaplarıdır, sakın ilişme!...” ihtarıyla daima men olunan,

yıpranmış, Arapça ve esreli-üstünlü kitapları der-hâtır ederek içimden söyledim. (İ.N. s.60 str.4-8)

Odamın perdeleri biraz beyazlaşmış, küçük gece kandilinin yemyeşil gözleri sönerak siyah iki nokta gibi kalmış... (İ.N. s.60 str.15-17)

Yazıhanemin üstünde açık duran kitabımı kaptım, annemin yanına koştum, hiç yanlışıım çıkmadı. (İ.N. s.60 str.18-20)

Yazıhanemin üstünde açık duran kitabımı kaptım, **annemin yanına** koştum, hiç yanlışıım çıkmadı. (İ.N. s.60 str.18-20)

...yeşil başörtüsü başında, bu zulmet-i münevvere içinde, bir hayal gibi hareket ederek Kur'an'ını aldı ve **pencerenin kenarına**, geniş sedire oturarak mühtez ve rakik sesiyle tilâvete başladı. (İ.N. s.60 str.26-29)

...**büyük, yeşil başörtüsünün altında**, tıpkı ölen bir hemşireme benzeyen güzel ve asım çehresini görerek... (İ.N. s.60 str.30-32)

Perdelerin altından görülen dumanlı sema gittikçe aydınlanıyor, geç kalmış birkaç yıldız koyu lacivert bir atlasa düşmüş maî ve nadide elmaslar gibi büyüyor... (İ.N. s.60 str.34-36)

Yüzümün üstünde, ahirette güller bitecek ve cehenneme girecek olursam katiyen yanmayacak olan sol kaşımın ucunda tatlı bir ürperme duyuyor, sonra annemin münevver bir zambak aydınlığıyla parlayan dudaklarının kımıldanmasına bakarak... (İ.N. s.61 str.3-7)

Yüzümün üstünde, ahirette güller bitecek ve cehenneme girecek olursam katiyen yanmayacak olan sol **kaşımın ucunda** tatlı bir ürperme duyuyor, sonra annemin münevver bir zambak aydınlığıyla parlayan dudaklarının kımıldanmasına bakarak... (İ.N. s.61 str.3-7)

1.2 BELİRTİSİZ İSİM TAMLAMALARI

...on beş sene evvel beni ilk **sabah namazına** kaldırmış idi. (İ.N. s.58 str.11-12)

Köşedeki küçük yazıhanemin üzerinde yanan küçük gece kandili –ah bunu unutamam, bu bir **kedi kafası** idi- iki pencereyi olan odamın beyaz, muşamba perdelerinin esmerliklerini aydınlatıyor ve yeşil, câmid gözleriyle bana bakıyordu. (İ.N. s.58 str.17-21)

Abdest bitince annemle beraber yavaş bir sesle **namaz dualarımı** okuyarak kollarımı ve yüzümü kuruladık. (İ.N. s.59 str.8-10)

O **iftihah tekbirini** ellerini omuzlarına kaldırarak bir kadın gibi yaparken... (İ.N. s.59 str.21-22)

Ve hararetli elleriyle benim küçük ellerimi kulaklarıma kaldırarak, “İşte böyle...” diyerek **erkek iftihahımı** öğretti. (İ.N. s.59 str.26-27)

Ben bu basit ve Türkçe duayı, annemin dolabındaki birbiri üstüne duran ve karıştırmaklığım “**Dua kitaplarıdır**, sakın ilişme!...” ihtarıyla daima men olunan, yıpranmış, Arapça ve esreli-üstünlü kitapları der-hâtır ederek içimden söyledim. (İ.N. s.60 str.4-8)

Annem müşfik âferinlerle saçımı okşadı ve “Daha mektebe çok vakit var” diye beni **kendi yatağına** yatırdı. (İ.N. s.60 str.24-25)

1.3. ZİNCİRLEME İSİM TAMLAMALARI

Yatağımın hararetlerini terk ettiğim vakit, çılgın fırtınalarla haykırarak, **tehditkâr rüzgârlarla camları döverek geçen gecenin bütün bürudetini massetmiş olan soğuk terliklere** çıplak ayaklarımı sokunca, içimde bakıyye-i leyl bir üşümenin titrediğini hissettim. (İ.N. s.57 str.1-5)

Bu **merhametsiz tokatların altında** kollarımı sıvadım. (İ.N. 9-10)

Fecr-i kâzibin donuk kırmızı sükûneti gecenin sürâdik-ı zalâm-ı bâridini parçalayarak büyüyor ve genişliyordu. (İ.N. s.57 str.13-15)

Fecr-i kâzibin donuk kırmızı sükûneti **gecenin sürâdik-ı zalâm-ı bâridini** parçalayarak büyüyor ve genişliyordu. (İ.N. s.57 str.13-15)

Önümde, **zîr-i payımdaki bütün evler**, ebedi bir uykunun uyanılmaz kâbuslarını itmam ediyor gibi camit ve bî-hayat, duruyorlardı. (İ.N. s.57 str. 15-17)

Önümde, zîr-i payımdaki bütün evler, **ebedi bir uykunun uyanılmaz kâbuslarını** itmam ediyor gibi camit ve bî-hayat, duruyorlardı. (İ.N. s.57 str. 15-17)

Deniz, nâ-mahdut bir incimâd-ı laciverdî ile uyuyor ve **fecrin zâil gölgeleriyle** titreyen uzak ve sisli sahillere beyaz dalgalarıyla nihayetsiz bir hatt-ı fâsıl çiziyordu. (İ.N. s.57 str.17-20)

Bu dakika-ı ezeliyette bütün o intihâ-yı leyâl-i sincabî zulmetler maî bir şeffafiyet-i sürh gibi takattur ederken, minarenin şerefesinde **genç müezzinin zıll-ı zaifi** hareket etti. (İ.N. s.57 str.23-24, s.58 str.1-2)

...bu kâinat-ı melûl ü esmere karşı unutulmaz bir **hitab-ı ulûhiyetin hatırası** gibi... (İ.N. s.58 str.3-5)

...on beş senedir kalkabildiğim bu **büyük ve meşbu'-ı ruhaniyet sabahların birincisini** düşünüyordum. (İ.N. s.58 str.6-7)

Her vakit öptüğü yerden, **sol kaşımın ucundan** tekrar öperek “Yok yavrucuğum, saat on iki, sonra vakit geçer” diye koltuklarımdan tutarak kaldırdı. (İ.N. s.58 str.23-25)

Hırkamı çıkardılar, kollarımı sıvadılar, **abdest leğeninın yanına** çömeldim. (İ.N. s.59 str.1-2)

Sünneti bitirdikten sonra bana, **gözlerinin nûşin ve nâfiz tebessümüyle** gülerek... (İ.N. s.59 str.22-24)

Odamın perdeleri biraz beyazlaşmış, **küçük gece kandilinin yemyeşil gözleri** sönerek siyah iki nokta gibi kalmış... (İ.N. s.60 str.15-17)

...ve **yavaş yavaş sallanan mukaddes başımın aheng-i hafif-i münacâtını** seyrediyordum. (İ.N. s.60 str.32-33)

Yüzümün üstünde, ahirette güller bitecek ve cehenneme girecek olursam katiyen yanmayacak olan **sol kaşımın ucunda** tatlı bir ürperme duyuyor, sonra annemin

münevver bir zambak aydınlığıyla parlayan dudaklarının kımıldanmasına bakarak... (İ.N. s.61 str.3-7)

Yüzümün üstünde, ahirette güller bitecek ve cehenneme girecek olursam katiyen yanmayacak olan sol kaşımın ucunda tatlı bir ürperme duyuyor, sonra **annemin münevver bir zambak aydınlığıyla parlayan dudaklarının kımıldanmasına** bakarak... (İ.N. s.61 str.3-7)

2. SIFAT TAMLAMALARI

2.1. NİTELEME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Yatağımın hararetlerini terk ettiğim vakit, **çılgın fırtınalarla** haykırarak, tehditkâr rüzgârlarla camları döverek geçen gecenin bütün bürudetini massetmiş olan soğuk terliklere çıplak ayaklarımı sokunca, içimde bakıyye-i leyl bir üşümenin titrediğini hissettim. (İ.N. s.57 str.1-5)

Yatağımın hararetlerini terk ettiğim vakit, çılgın fırtınalarla haykırarak, **tehditkâr rüzgârlarla** camları döverek geçen gecenin bütün bürudetini massetmiş olan soğuk terliklere çıplak ayaklarımı sokunca, içimde bakıyye-i leyl bir üşümenin titrediğini hissettim. (İ.N. s.57 str.1-5)

Yatağımın hararetlerini terk ettiğim vakit, çılgın fırtınalarla haykırarak, tehditkâr rüzgârlarla camları döverek geçen gecenin bütün bürudetini massetmiş olan **soğuk terliklere** çıplak ayaklarımı sokunca, içimde bakıyye-i leyl bir üşümenin titrediğini hissettim. (İ.N. s.57 str.1-5)

Yatağımın hararetlerini terk ettiğim vakit, çılgın fırtınalarla haykırarak, tehditkâr rüzgârlarla camları döverek geçen gecenin bütün bürudetini massetmiş olan soğuk terliklere **çıplak ayaklarımı** sokunca, içimde bakıyye-i leyl bir üşümenin titrediğini hissettim. (İ.N. s.57 str.1-5)

Yatağımın hararetlerini terk ettiğim vakit, çılgın fırtınalarla haykırarak, tehditkâr rüzgârlarla camları döverek geçen gecenin bütün bürudetini massetmiş olan soğuk terliklere çıplak ayaklarımı sokunca, içimde **bakıyye-i leyl bir üşümenin** titrediğini hissettim. (İ.N. s.57 str.1-5)

Hizmetçim tabîî uyuyordu, onu bu **yakıcı soğukta** sıcak yatağından kaldırmağa acıdım. (İ.N. s.57 str. 6-7)

Hizmetçim tabîî uyuyordu, onu bu yakıcı soğukta **sıcak yatağından** kaldırmağa acıdım. (İ.N. s.57 str. 6-7)

Dışarıda **kesici ve parçalayıcı kışın** mütferis soğukları yüzümü ve ellerimi tokatladılar. (İ.N. s.57 str.7-9)

Dışarıda kesici ve parçalayıcı kışın **mütferis soğukları** yüzümü ve ellerimi tokatladılar. (İ.N. s.57 str.7-9)

Bu **merhametsiz tokatların** altında kollarımı sıvadım. (İ.N. s.57 str.9-10)

Odama dönünce **yalancı bir sıcaklık** bir nefes-i teselli gibi, havlunun altından kollarıma, yüzüme, ıslanmış saçlarıma temas ediyordu. (İ.N. s.57 str.10-12)

Odama dönünce yalancı bir sıcaklık bir nefes-i teselli gibi, havlunun altından kollarıma, yüzüme, **ıslanmış saçlarıma** temas ediyordu. (İ.N. s.57 str.10-12)

Deniz, nâ-mahdut bir incimâd-ı laciverdî ile uyuyor ve fecrin zâil gölgeleriyle titreyen uzak ve sisli sahillere **beyaz dalgalarıyla** nihayetsiz bir hatt-ı fâsıl çiziyordu. (İ.N. s.57 str.17-20)

Deniz, nâ-mahdut bir incimâd-ı laciverdî ile uyuyor ve fecrin zâil gölgeleriyle titreyen uzak ve sisli sahillere beyaz dalgalarıyla **nihayetsiz bir hatt-ı fâsıl** çiziyordu. (İ.N. s.57 str.17-20)

Evlerin arasında fakir ve naçiz, fakat bir azamet-i maneviye ile semaya doğru yükselen **eski camiin küçük ve ihtiyar minaresi** daha boştu. (İ.N. s.57 str.21-23)

Bu dakika-ı ezeliyette bütün o intihâ-yı leyâl-i sincabî zulmetler **maî bir şeffafiyet-i sürh** gibi takattur ederken, minarenin şerefesinde genç müezzinin zıll-ı zaifi hareket etti. (İ.N. s.57 str.23-24, s.58 str.1-2)

Onun odasına bitişik olan küçük odamdaki **küçük karyolamda** uyurken bir buse-i esir ü hâr gibi alnımı okşayan nazik eliyle, nazik, ince parmaklarıyla saçlarımı... (İ.N. s.58 str.13-15)

Onun odasına bitişik olan küçük odamdaki küçük karyolamda uyurken bir buse-i esir ü hâr gibi alnımı okşayan **nazik eliyle**, nazik, ince parmaklarıyla saçlarımı... (İ.N. s.58 str.13-15)

Onun odasına bitişik olan küçük odamdaki küçük karyolamda uyurken bir buse-i esir ü hâr gibi alnımı okşayan nazik eliyle, **nazik, ince parmaklarıyla** saçlarımı... (İ.N. s.58 str.13-15)

Köşedeki **küçük yazıhanemin** üzerinde yanan küçük gece kandili –ah bunu unutamam, bu bir kedi kafası idi- iki pencereleli olan odamın beyaz, muşamba perdelerinin esmerliklerini aydınlatıyor ve yeşil, câmid gözleriyle bana bakıyordu. (İ.N. s.58 str.17-21)

Köşedeki küçük yazıhanemin üzerinde yanan küçük gece kandili –ah bunu unutamam, bu bir kedi kafası idi- iki pencereleli olan odamın **beyaz, muşamba perdelerinin esmerliklerini** aydınlatıyor ve yeşil, câmid gözleriyle bana bakıyordu. (İ.N. s.58 str.17-21)

Köşedeki küçük yazıhanemin üzerinde yanan küçük gece kandili –ah bunu unutamam, bu bir kedi kafası idi- iki pencereleli olan odamın beyaz, muşamba perdelerinin esmerliklerini aydınlatıyor ve **yeşil, câmid gözleriyle** bana bakıyordu. (İ.N. s.58 str.17-21)

İçi fanıhalı küçük terliklerimi giyerek ve gözlerimi yumruklarım ile ovuşturarak onu takip ettim. (İ.N. s.58 str.26-27)

Karanlık sofadan bir lâhzada geçerek odasına girdik. (İ.N. s.58 str.27-28)

Pervin –hizmetçimizdi- elindeki **sarı güğümü** sobanın üzerinden indiriyordu. (İ.N. s.58 str.31-32)

Anneciğim “Öyle yorulursun” diye **küçük bir iskemleyi** altıma koydu, ona oturdum. (İ.N. s.59 str.2-3)

Pervin **ılık suyu** ellerime döküyor... (İ.N. s.59 str.5)

Abdest bitince annemle beraber **yavaş bir sesle** namaz dualarını okuyarak kollarımı ve yüzümü kuruladık. (İ.N. s.59 str.8-10)

...arkama dönünce annemi **Irakıyye seccadeyi** açıyor gördüm... (İ.N. s.59 str.11-12)

Sonra başına **yeşil başörtüsünü** örterek beni çağırmişti. (İ.N. s.59 str.12-13)

Küçücük ben, oh onunla bir seccadede, bir yavru samimiyet ve saadetiyle o muazzez, o hassas anne vücudunun yanında durdum, iki lâkırdı ile bana yapacağımı, evvelden öğrettiklerini tekrar etti. (İ.N. s.59 str.14-17)

Küçücük ben, oh onunla bir seccadede, **bir yavru samimiyet** ve saadetiyle o muazzez, o hassas anne vücudunun yanında durdum, iki lâkırdı ile bana yapacağımı, evvelden öğrettiklerini tekrar etti. (İ.N. s.59 str.14-17)

Küçücük ben, oh onunla bir seccadede, bir yavru samimiyet ve saadetiyle **o muazzez, o hassas anne vücudunun yanında** durdum, iki lâkırdı ile bana yapacağımı, evvelden öğrettiklerini tekrar etti. (İ.N. s.59 str.14-17)

Ve **hararetli elleriyle** benim küçük ellerimi kulaklarıma kaldırarak, “İşte böyle...” diyerek erkek iftiahını öğretti. (İ.N. s.59 str.26-27)

Ve hararetli elleriyle benim **küçük ellerimi** kulaklarıma kaldırarak, “İşte böyle...” diyerek erkek iftiahını öğretti. (İ.N. s.59 str.26-27)

Sonra da bütün **eziyet çeken, hasta olan, felâkette bulunan, fakir olan Müslümanların** selamet ve sıhhatlerini senden temenni ederim, de... (İ.N. s.60 str.1-3)

Ben bu **basit ve Türkçe duayı**, annemin dolabındaki birbiri üstüne duran ve karıştırmaklığım “Dua kitaplarıdır, sakın ilişme!...” ihtarıyla daima men olunan,

yıpranmış, Arapça ve esreli-üstünlü kitapları der-hâtır ederek içimden söyledim. (İ.N. s.60 str.4-8)

Ben bu basit ve Türkçe duayı, annemin dolabındaki birbiri üstüne duran ve karıştırmaklığım “**Dua kitaplarıdır, sakın ilişme!...**” ihtarıyla daima men olunan, **yıpranmış, Arapça ve esreli-üstünlü kitapları** der-hâtır ederek içimden söyledim. (İ.N. s.60 str.4-8)

Artık **esmer ve duman gibi bir aydınlıkla** tenevvür eden sofadan hızla geçtim. (İ.N. s.60 str.14-15)

Odanın perdeleri biraz beyazlaşmış, **küçük gece kandilinin** yemyeşil gözleri söner siyah iki nokta gibi kalmış... (İ.N. s.60 str.15-17)

Odanın perdeleri biraz beyazlaşmış, küçük gece kandilinin **yemyeşil gözleri** söner siyah iki nokta gibi kalmış... (İ.N. s.60 str.15-17)

Odanın perdeleri biraz beyazlaşmış, küçük gece kandilinin yemyeşil gözleri söner **siyah iki nokta** gibi kalmış... (İ.N. s.60 str.15-17)

Annem **müşfik âferinlerle** saçımı okşadı ve “Daha mektebe çok vakit var” diye beni kendi yatağına yatırdı. (İ.N. s.60 str.24-25)

...**yeşil başörtüsü** başında, bu zulmet-i münevvere içinde, bir hayal gibi hareket ederek Kur’an’ını aldı ve pencerenin kenarına, geniş sedire oturarak mühtez ve rakik sesiyle tilâvete başladı. (İ.N. s.60 str.26-29)

...yeşil başörtüsü başında, bu zulmet-i münevvere içinde, bir hayal gibi hareket ederek Kur’an’ını aldı ve pencerenin kenarına, **geniş sedire** oturarak mühtez ve rakik sesiyle tilâvete başladı. (İ.N. s.60 str.26-29)

...yeşil başörtüsü başında, bu zulmet-i münevvere içinde, bir hayal gibi hareket ederek Kur’an’ını aldı ve pencerenin kenarına, geniş sedire oturarak **mühtez ve rakik sesiyle** tilâvete başladı. (İ.N. s.60 str.26-29)

...**büyük, yeşil başörtüsünün** altında, tıpkı ölen bir hemşireme benzeyen güzel ve asım çehresini göreyek... (İ.N. s.60 str.30-32)

...ve yavaş yavaş sallanan **mukaddes başının** aheng-i hafif-i münacâtını seyrediyordum. (İ.N. s.60 str.32-33)

Yüzümün üstünde, ahirette güller bitecek ve cehenneme girecek olursam katiyen yanmayacak olan sol kaşımın ucunda **tatlı bir ürperme** duyuyor, sonra annemin münevver bir zambak aydınlığıyla parlayan dudaklarının kımıldanmasına bakarak... (İ.N. s.61 str.3-7)

Ah on beş sene evvelki sabâvet ve **şimdiki ben...** (İ.N. s.61 str.11)

Tatsız, neşve- siz, muhabbetsiz, aşksız ve heyecansız, her şeysiz, boş bir hiçten daha boş geçen hayat-ı sermâ-yı taab-âlûd... (İ.N. s.61 str.11-13)

Şimdi **mülevves emellerle, hırslarla**, hakikatte kıymetsiz olan baîdü'l-vusûl arzularla, hâsılı bütün bunların bir icmal-i mebhûtu olan o sebepsiz ve tahammül-sûz bî-kararlıklarla mecruh olan ruhum... (İ.N. s.61 str.13-16)

Şimdi düşünüyorum ki, hayatta bu **muztar ve şefkatsiz mazilerin** güzâriş-i ademinden mütehasıl ne garip bir hiçlik, ne zeval-perver ve pür-hayal bir beyhudelik, ne müphem, ne esrar-âlûd bir süret var!... (İ.N. s.61 str.21-24)

Şimdi düşünüyorum ki, hayatta bu muztar ve şefkatsiz mazilerin güzâriş-i ademinden mütehasıl **ne garip bir hiçlik**, ne zeval-perver ve pür-hayal bir beyhudelik, ne müphem, ne esrar-âlûd bir süret var!... (İ.N. s.61 str.21-24)

Şimdi düşünüyorum ki, hayatta bu muztar ve şefkatsiz mazilerin güzâriş-i ademinden mütehasıl ne garip bir hiçlik, **ne zeval-perver ve pür-hayal bir beyhudelik**, ne müphem, ne esrar-âlûd bir süret var!... (İ.N. s.61 str.21-24)

Şimdi düşünüyorum ki, hayatta bu muztar ve şefkatsiz mazilerin güzâriş-i ademinden mütehasıl ne garip bir hiçlik, ne zeval-perver ve pür-hayal bir beyhudelik, **ne müphem, ne esrar-âlûd bir süret var!**... (İ.N. s.61 str.21-24)

2.2. BELİRTME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1. SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1.1. ASIL SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

...**on beş senedir** kalkabildiğim bu büyük ve meşbu'-ı ruhaniyet sabahların birincisini düşünüyordum. (İ.N. s.58 str.6-7)

...**on beş sene** evvel beni ilk sabah namazına kaldırmış idi. (İ.N. s.58 str.11-12)

... “Yüzünü... şimdi kollarımı, yine **üç defa**” diye fısıldıyor... (İ.N. s.59 str.5-6)

Küçücük ben, oh onunla bir seccadede, bir yavru samimiyet ve saadetiyle o muazzez, o hassas anne vücudunun yanında durdum, **iki lâkırdı** ile bana yapacağımı, evvelden öğrettiklerini tekrar etti. (İ.N. s.59 str.14-17)

“**İki rekât sünnet...**” (İ.N. s.59 str.17)

Odanın perdeleri biraz beyazlaşmış, küçük gece kandilinin yemyeşil gözleri sönererek siyah **iki nokta** gibi kalmış... (İ.N. s.60 str.15-17)

Annem geceleri derdi ki: “Yatmazdan evvel dersini **üç defa** oku yavrum, uyurken melâikeler sana onu öğretir.” (İ.N. s.60 str.21-22)

Ah **on beş sene** evvelki sabâvet ve şimdiki ben... (İ.N. s.61 str.11)

Şimdi daha bu gece görülmüş gibi, **on beş saniye** evvel görülmüş ruhanî bir rüyayı kıymettar gibi saadetleri unutulamayan ve... (İ.N. s.61 str.17-19)

2.2.1.2. SIRA SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1.3. ÜLEŞTİRME SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1.4. KESİR SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.2. SORU SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Oh, bu sabah **ne kadar soğuktu.** (İ.N. s.57 str.1)

2.2.3. İŞARET SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Oh, **bu sabah** ne kadar soğuktu. (İ.N. s.57 str.1)

Bu merhametsiz tokatların altında kollarımı sıvadım. (İ.N. 9-10)

Bu dakika-ı ezeliyette bütün o intihâ-yı leyâl-i sincabî zulmetler maî bir şeffafiyet-i sürh gibi takattur ederken, minarenin şerefesinde genç müezzinin zıll-ı zaiifi hareket etti. (İ.N. s.57 str.23-24, s.58 str.1-2)

Bu dakika-ı ezeliyette bütün **o intihâ-yı leyâl-i sincabî zulmetler** maî bir şeffafiyet-i sürh gibi takattur ederken, minarenin şerefesinde genç müezzinin zıll-ı zaiifi hareket etti. (İ.N. s.57 str.23-24, s.58 str.1-2)

Ben **bu basit ve Türkçe duayı**, annemin dolabındaki birbiri üstüne duran ve karıştırmaklığım “Dua kitaplarıdır, sakın ilişmel!” ihtarıyla daima men olunan, yıpranmış, Arapça ve esreli-üstünlü kitapları der-hâtır ederek içimden söyledim. (İ.N. s.60 str.4-8)

O melâikeler bu gece de, uykumda bana dersimi öğretmişlerdi. (İ.N. s.60 str.23-24)

O melâikeler **bu gece** de, uykumda bana dersimi öğretmişlerdi. (İ.N. s.60 str.23-24)

...yeşil başörtüsü başında, **bu zulmet-i münevvere** içinde, bir hayal gibi hareket ederek Kur'an'ını aldı ve pencerenin kenarına, geniş sedire oturarak mühtez ve rakik sesiyle tilâvete başladı. (İ.N. s.60 str.26-29)

Ruhumda bir aks-i enîn-i şîir-âlûd bırakan **bu güzel sesi** dinleyerek... (İ.N. s.60 str.29-30)

Şimdi daha **bu gece** görülmüş gibi, on beş saniye evvel görülmüş ruhanî bir rüya-yı kıymettar gibi saadetleri unutulamayan ve... (İ.N. s.61 str.17-19)

2.2.4. BELGİSİZ SIFATLAR İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Annemi **bir meleğe** benzetiyordum... (İ.N. s.60 str.37)

2.3. FİİLİMSİLERLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Yatağımın hararetlerini **terk ettiğim vakit**, çılgın fırtınalarla haykırarak, tehditkâr rüzgârlarla camları döverek geçen gecenin bütün bürudetini massetmiş olan soğuk terliklere çıplak ayaklarımı sokunca, içimde bakıyye-i leyl bir üşümenin titrediğini hissettim. (İ.N. s.57 str.1-5)

Yatağımın hararetlerini terk ettiğim vakit, çılgın fırtınalarla haykırarak, tehditkâr rüzgârlarla **camları döverek geçen gecenin** bütün bürudetini massetmiş olan soğuk terliklere çıplak ayaklarımı sokunca, içimde bakıyye-i leyl bir üşümenin titrediğini hissettim. (İ.N. s.57 str.1-5)

Yatağımın hararetlerini terk ettiğim vakit, çılgın fırtınalarla haykırarak, tehditkâr rüzgârlarla camları döverek geçen gecenin **bütün bürudetini massetmiş olan soğuk terliklere** çıplak ayaklarımı sokunca, içimde bakıyye-i leyl bir üşümenin titrediğini hissettim. (İ.N. s.57 str.1-5)

Odama dönünce yalancı bir sıcaklık bir nefes-i teselli gibi, havlunun altından kollarıma, yüzüme, **ıslanmış saçlarıma** temas ediyordu. (İ.N. s.57 str.10-12)

Deniz, nâ-mahdut bir incimâd-ı laciverdî ile uyuyor ve **fecrin zâil gölgeleriyle titreyen uzak ve sisli sahillere** beyaz dalgalarıyla nihayetsiz bir hatt-ı fâsıl çiziyordu. (İ.N. s.57 str.17-20)

Onun odasına bitişik olan küçük odamdaki küçük karyolamda uyurken bir buse-i esir ü hâr gibi alnımı okşayan nazik eliyle, nazik, ince parmaklarıyla saçlarımı... (İ.N. s.58 str.13-15)

Onun odasına bitişik olan küçük odamdaki küçük karyolamda uyurken bir buse-i esir ü hâr gibi **alnımı okşayan nazik eliyle**, nazik, ince parmaklarıyla saçlarımı... (İ.N. s.58 str.13-15)

Köşedeki **küçük yazıhanemin üzerinde yanan küçük gece kandili** –ah bunu unutamam, bu bir kedi kafası idi- iki pencerele olan odamın beyaz, muşamba perdelerinin esmerliklerini aydınlatıyor ve yeşil, câmid gözleriyle bana bakıyordu. (İ.N. s.58 str.17-21)

Köşedeki küçük yazıhanemin üzerinde yanan küçük gece kandili –ah bunu unutamam, bu bir kedi kafası idi- **iki pencere**li olan odamın beyaz, muşamba perdelerinin esmerliklerini aydınlatıyor ve yeşil, câmid gözleriyle bana bakıyordu. (İ.N. s.58 str.17-21)

Her vakit öptüğü yerden, sol kaşımın ucundan tekrar öperek “Yok yavrucuğum, saat on iki, sonra vakit geçer” diye koltuklarımdan tutarak kaldırdı. (İ.N. s.58 str.23-25)

Bağdaş kurmuş bir zenciye benzeyen siyah ve alçak soba gürüldeyerek yanıyordu. (İ.N. s.58 str.28-29)

Ben bu basit ve Türkçe duayı, annemin dolabındaki **birbiri üstüne duran ve karıştırmaklığı** “Dua kitaplarıdır, sakın ilişme!...” ihtarıyla daima men olunan, yıpranmış, Arapça ve esreli-üstünlü kitapları der-hâtır ederek içimden söyledim. (İ.N. s.60 str.4-8)

Artık esmer ve duman gibi bir aydınlıkla **tenevvür eden sofadan** hızla geçtim. (İ.N. s.60 str.14-15)

...sanki, **geceleri kendisine bakarak uyuduğum bu kedi kafası** ölmüş; terk-i hayat etmişti. (İ.N. s.60 str.17-18)

Yazıhanemin üstünde açık duran kitabımı kaptım, annemin yanına koştum, hiç yanışım çıkmadı. (İ.N. s.60 str.18-20)

...büyük, yeşil başörtüsünün altında, **tıpkı ölen bir hemşireme benzeyen güzel ve asım çehresini** görerek... (İ.N. s.60 str.30-32)

Perdelerin altından görülen dumanlı sema gittikçe aydınlanıyor, geç kalmış birkaç yıldız koyu lacivert bir atlasa düşmüş maî ve nadide elmaslar gibi büyüyor... (İ.N. s.60 str.34-36)

Perdelerin altından görülen dumanlı sema gittikçe aydınlanıyor, **geç kalmış birkaç yıldız** koyu lacivert bir atlasa düşmüş maî ve nadide elmaslar gibi büyüyor... (İ.N. s.60 str.34-36)

Perdelerin altından görülen dumanlı sema gittikçe aydınlanıyor, geç kalmış birkaç yıldız **koyu lacivert bir atlasa düşmüş maî ve nadide elmaslar** gibi büyüyor... (İ.N. s.60 str.34-36)

Kur'an okuyan annemin şimdi etrafına toplanmaları lâzım gelen melâikeleri müşahede ediyorum zannederek dalıverdim. (İ.N. s.61 str.1-3)

Kur'an okuyan annemin şimdi **etrafına toplanmaları lâzım gelen melâikeleri** müşahede ediyorum zannederek dalıverdim. (İ.N. s.61 str.1-3)

Yüzümün üstünde, ahirette güller bitecek ve cehenneme girecek olursam katiyen **yanmayacak olan sol kaşımın** ucunda tatlı bir ürperme duyuyor, sonra annemin münevver bir zambak aydınlığıyla parlayan dudaklarının kımıldanmasına bakarak... (İ.N. s.61 str.3-7)

Yüzümün üstünde, ahirette güller bitecek ve cehenneme girecek olursam katiyen yanmayacak olan sol kaşımın ucunda tatlı bir ürperme duyuyor, sonra **annemin münevver bir zambak aydınlığıyla parlayan dudaklarının** kımıldanmasına bakarak... (İ.N. s.61 str.3-7)

...annemin şimdi **Kur'an tutan ince parmaklarıyla** okşadığı sarı ve çok saçlarıma dokunduklarını hisseder gibi oluyor ve dalıyordum... (İ.N. s.61 str.8-10)

...annemin şimdi **Kur'an tutan ince parmaklarıyla okşadığı sarı ve çok saçlarıma** dokunduklarını hisseder gibi oluyor ve dalıyordum... (İ.N. s.61 str.8-10)

Tatsız, neşve- siz, muhabbetsiz, aşksız ve heyecansız, her şeysiz, boş bir hiçten daha **boş geçen hayat-ı sermâ-yı taab-âlûd...** (İ.N. s.61 str.11-13)

Şimdi mülevves emellerle, hırslarla, **hakikatte kıymetsiz olan baîdü'l-vusûl arzularla**, hâsılı bütün bunların bir icmal-i mebhûtu olan o sebepsiz ve tahammül-sûz bî-kararlıklarla mecruh olan ruhum... (İ.N. s.61 str.13-16)

Şimdi mülevves emellerle, hırslarla, hakikatte kıymetsiz olan baîdü'l-vusûl arzularla, **hâsılı bütün bunların bir icmal-i mebhûtu olan o sebepsiz ve tahammül-sûz bî-kararlıklarla** mecruh olan ruhum... (İ.N. s.61 str.13-16)

B. İKİLEMELER

1. SÖZCÜK TEKRARI İLE KURULAN İKİLEMELER

...ve **yavaş yavaş** sallanan mukaddes başının aheng-i hafif-i münacâtını seyrediyordum. (İ.N. s.60 str.32-33)

Ben hırkama **bütün bütüne** büründüm. (İ.N. s.58 str.2)

2. FARKLI SÖZCÜKLERLE KURULAN İKİLEMELER

C. FİİLİMSİ GRUPLARI

1. İSİM-FİİL GRUPLARI

Hizmetçim tabî uyuyordu, onu bu yakıcı soğukta sıcak yatağından **kaldırmağa acıdım**. (İ.N. s.57 str. 6-7)

...**erkek olmanın** yalnız küçük kızları dövmek ve onlara hakim olmaktan başka da farkları olacağını düşünerek namazı bitirdim. (İ.N. s.59 str.29-31)

...erkek olmanın yalnız **küçük kızları dövmek** ve onlara hakim olmaktan başka da farkları olacağını düşünerek namazı bitirdim. (İ.N. s.59 str.29-31)

...erkek olmanın yalnız küçük kızları dövmek ve **onlara hakim olmaktan** başka da farkları olacağını düşünerek namazı bitirdim. (İ.N. s.59 str.29-31)

Sonra vatanımızın düşmanlarını **perişan etmeni** senden istirham ederim de... (İ.N. s.59 str.36-37)

2. SIFAT-FİİL GRUPLARI

3. ZARF-FİİL GRUPLARI

Yatağımanın hararetlerini terk ettiğim vakit, **çılğın fırtınalarla haykırarak, tehditkâr rüzgârlarla camları döverek** geçen gecenin bütün bürudetini massetmiş olan soğuk terliklere çıplak ayaklarımı sokunca, içimde bakıyye-i leyl bir üşümenin titrediğini hissettim. (İ.N. s.57 str.1-5)

Yatağımın hararetlerini terk ettiğim vakit, çılgın fırtınalarla haykırarak, tehditkâr rüzgârlarla camları döverek geçen gecenin bütün bürudetini massetmiş olan soğuk terliklere **çıplak ayaklarımı sokunca**, içimde bakıyye-i leyl bir üşümenin titrediğini hissettim. (İ.N. s.57 str.1-5)

Fecr-i kâzibin donuk kırmızı sükûneti gecenin sürâdik-ı zalâm-ı bâridini **parçalayarak büyüyor** ve genişliyordu. (İ.N. s.57 str.13-15)

Her vakit öptüğü yerden, sol kaşımın ucundan tekrar öperek “Yok yavrucuğum, saat on iki, sonra vakit geçer” diye koltuklarımdan **tutarak kaldırdı**. (İ.N. s.58 str.23-25)

...erkek olmanın yalnız küçük kızları dövmek ve onlara hakim olmaktan başka da farkları **olacağını düşünerek** namazı bitirdim. (İ.N. s.59 str.29-31)

D. EDAT GRUPLARI

1. “BAŞKA” EDATI İLE KURULANLAR

...erkek olmanın yalnız küçük kızları dövmek ve onlara **hakim olmaktan başka** da farkları olacağını düşünerek namazı bitirdim. (İ.N. s.59 str.29-31)

2. “BERİ” EDATI İLE KURULANLAR

3. “BİLE” EDATI İLE KURULANLAR

4. “DAHA” EDATI İLE KURULANLAR

Evlerin arasında fakir ve naçiz, fakat bir azamet-i maneviye ile semaya doğru yükselen eski camiin küçük ve ihtiyar minaresi **daha boştu**. (İ.N. s.57 str.21-23)

Başını salladı, duasını bitirdikten sonra, **daha hâlâ** hatırımda. (İ.N. s.59 str.34-35)

Tatsız, neşve- siz, muhabbetsiz, aşksız ve heyecansız, her şeysiz, **boş bir hiçten daha boş geçen** hayat-ı sermâ-yı taab-âlûd... (İ.N. s.61 str.11-13)

Şimdi **daha bu gece** görülmüş gibi, on beş saniye evvel görülmüş ruhanî bir rüyayı kıymettar gibi saadetleri unutulamayan ve... (İ.N. s.61 str.17-19)

5. “DAİR” EDATI İLE KURULANLAR

6. “DİYE” EDATI İLE KURULANLAR

Her vakit öptüğü yerden, sol kaşımın ucundan tekrar öperek “**Yok yavrucuğum, saat on iki, sonra vakit geçer**” diye koltuklarımdan tutarak kaldırdı. (İ.N. s.58 str.23-25)

Anneciğim “**Öyle yorulursun**” diye küçük bir iskemleyi altına koydu, ona oturdum. (İ.N. s.59 str.2-3)

... “**Yüzünü... şimdi kollarını, yine üç defa**” diye fısıldıyor... (İ.N. s.59 str.5-6)

Annem müşfik âferinlerle saçımı okşadı ve “**Daha mektebe çok vakit var**” diye beni kendi yatağına yatırdı. (İ.N. s.60 str.24-25)

7. “DOĞRU” EDATI İLE KURULANLAR

Evlerin arasında fakir ve naçiz, fakat bir azamet-i maneviye ile **semaya doğru** yükselen eski camiin küçük ve ihtiyar minaresi daha boştu. (İ.N. s.57 str.21-23)

8. “EVVEL” EDATI İLE KURULANLAR

Ah **on beş sene evvel**... (İ.N. s.58 str. 7-8)

...**on beş sene evvel** beni ilk sabah namazına kaldırmış idi. (İ.N. s.58 str.11-12)

Annem geceleri derdi ki: “**Yatmazdan evvel** dersini üç defa oku yavrum, uyurken melâikeler sana onu öğretir.” (İ.N. s.60 str.21-22)

Ah **on beş sene evvelki** sabâvet ve şimdiki ben... (İ.N. s.61 str.11)

Şimdi daha bu gece görülmüş gibi, **on beş saniye evvel** görülmüş ruhanî bir rüyayı kıymettar gibi saadetleri unutulamayan ve... (İ.N. s.61 str.17-19)

9. “GİBİ” EDATI İLE KURULANLAR

Odama dönünce yalancı bir sıcaklık **bir nefes-i teselli gibi**, havlunun altından kollarıma, yüzüme, ıslanmış saçlarıma temas ediyordu. (İ.N. s.57 str.10-12)

Önümde, zîr-i payımdaki bütün evler, **ebedi bir uykunun uyanılmaz kâbuslarını itmam ediyor gibi** camit ve bî-hayat, duruyorlardı. (İ.N. s.57 str. 15-17)

Bu dakika-ı ezeliyette bütün o intihâ-yı leyâl-i sincabî zulmetler maî bir **şeffafiyet-i sürh gibi** takattur ederken, minarenin şerefesinde genç müezzinin zıll-ı zaifi hareket etti. (İ.N. s.57 str.23-24, s.58 str.1-2)

...bu kâinat-ı melûl ü esmere karşı unutulmaz bir **hitab-ı ulûhiyetin hatırası gibi...** (İ.N. s.58 str.3-5)

Onun odasına bitişik olan küçük odamdaki küçük karyolamda uyurken **bir buse-i esir ü hâr gibi** alnımı okşayan nazik eliyle, nazik, ince parmaklarıyla saçlarımı... (İ.N. s.58 str.13-15)

...unuttukça “**A! Hani başına mesh?..” gibi ihtarlarla** yanlışlarımı bana tekrar ettiriyordu. (İ.N. s.59 str.7-8)

O iftihad tekbirini ellerini omuzlarına kaldırarak **bir kadın gibi** yaparken... (İ.N. s.59 str.21-22)

O dua ediyor ve dudakları hareket ettikçe başörtüsü de **ihtizaz eder gibi** oluyordu. (İ.N. s.59 str.33-34)

Artık **esmer ve duman gibi** bir aydınlıkla tenevvür eden sofadan hızla geçtim. (İ.N. s.60 str.14-15)

Odanın perdeleri biraz beyazlaşmış, küçük gece kandilinin yemyeşil gözleri sönererek **siyah iki nokta gibi** kalmış... (İ.N. s.60 str.15-17)

...yeşil başörtüsü başında, bu zulmet-i münevvere içinde, **bir hayal gibi** hareket ederek Kur’an’ını aldı ve pencerenin kenarına, geniş sedire oturarak mühtez ve rakik sesiyle tilâvete başladı. (İ.N. s.60 str.26-29)

Perdelerin altından görülen dumanlı sema gittikçe aydınlanıyor, geç kalmış birkaç yıldız koyu lacivert bir atlasa düşmüş **maî ve nadide elmaslar gibi** büyüyor... (İ.N. s.60 str.34-36)

Şimdi daha **bu gece görülmüş gibi**, on beş saniye evvel görülmüş ruhanî bir rüya-yı kıymettar gibi saadetleri unutulamayan ve... (İ.N. s.61 str.17-19)

Şimdi daha bu gece görülmüş gibi, **on beş saniye evvel görülmüş ruhanî bir rüya-yı kıymettar gibi** saadetleri unutulamayan ve... (İ.N. s.61 str.17-19)

10. “İÇİN” EDATI İLE KURULANLAR

Isınmak için sobanın önüne gitmiştim... (İ.N. s.59 str.11)

“Evvelâ **İslâm olduğum için** ey cenâb-ı vâcibü'l-vücut hazretleri, sana hamd ederim, de... (İ.N. s.59 str.35-36)

“...En sonra da **kendin için, kendi iyi olman ve şeytanın yalanlarına aldanmaman için** dua et!” demişti. (İ.N. s.60 str.4-5)

11. “İLE” EDATI İLE KURULANLAR

Deniz, **nâ-mahdut bir incimâd-ı laciverdî ile** uyuyor ve fecrin zâil gölgeleriyle titreyen uzak ve sisli sahillere beyaz dalgalarıyla nihayetsiz bir hatt-ı fâsıl çiziyordu. (İ.N. s.57 str.17-20)

Evlerin arasında fakir ve naçiz, fakat **bir azamet-i maneviye ile** semaya doğru yükselen eski camiin küçük ve ihtiyar minaresi daha boştu. (İ.N. s.57 str.21-23)

Küçücük ben, oh onunla bir seccadede, bir yavru samimiyet ve saadetiyle o muazzez, o hassas anne vücudunun yanında durdum, **iki lâkırdı ile** bana yapacağımı, evvelden öğrettiklerini tekrar etti. (İ.N. s.59 str.14-17)

12. “KADAR” EDATI İLE KURULANLAR

Oh, bu sabah **ne kadar** soğuktu. (İ.N. s.57 str.1)

Şimdi muhit-i tesellisinden **ne kadar uzak** bulunduğum annem... (İ.N. s.58 str.9-10)

13. “KARŞI” EDATI İLE KURULANLAR

...bu kâinat-ı melûl ü esmere karşı unutulmaz bir hitab-ı ulûhiyetin hatırası gibi...(İ.N. s.58 str.3-5)

14. “SONRA” EDATI İLE KURULANLAR

Sünneti bitirdikten sonra bana, gözlerinin nûşin ve nâfiz tebessümüyle gülerek...
(İ.N. s.59 str.22-24)

Başını salladı, **duasını bitirdikten sonra**, daha hâlâ hatırımda. (İ.N. s.59 str.34-35)

10. MAKUL BİR DÖNÜŞ

A. TAMLAMALAR

1. İSİM TAMLAMALARI

1.1. BELİRTİLİ İSİM TAMLAMALARI

“Haydi, gel canım...” gibi gülümseyen **başgardiyanın ardından** yürüdü. (M.D. s.753 str.2-3)

“Demek **buranın belediyesi** millî ananeyi bozmuş!” dedi. (M.D. s.754 str.9-10)

Dört sene filân mutlaka **doktorun uydurmalarıydı**. (M.D. s.754 str.29-30)

Alıcı vericilerin arasına saptı. (M.D. s.754 str.36)

Fakat niçin böyle, **bütün bu insanların çehreleri** sararmış, tunç rengine çalmıştı. (M.D. s.755 str.1-3)

Bu harabe, **meydanın ortasında** yıkık bir ada gibi duruyordu. (M.D. s.755 str.8-9)

Herifin yanında dört beş adam vardı. (M.D. s.755 str.15-16)

Kahvenin önünde zayıf buzağısıyla bitkin bir inek vardı. (M.D. s.755 str.20-21)

Kim bilir **atların fiyatını** sorsa kaç binler işitecekti. (M.D. s.755 str.37, s.756 str.1)

Bir bakkalın önünde, yırtık, kirli başörtülü bir kızcağızın, cebindeki kâğıda benzer bir banknotu bozdurduğunu gördü. (M.D. s.756 str.13-15)

Halkın ciddiyetsizliğinden, arsızlığından, yüzüzlüğünden muhakemesini şaşırılmıştı; artık düşünemiyordu. (M.D. s.756 str.30-32)

Pencerenin yanında oturanlar konuşmayı bırakmışlar, onun kahve pazarlığını dinliyorlar, gülüşüyorlardı. (M.D. s.757 str.18-19)

Karşısındaki, millî sanatkâr meşhur ressam Hulusi Efendi'nin elinden çıkma Dömeke, Velistin muharebelerinin, **Gazi Etem Paşa'nın resimlerine** bakıyor, dimağı karıncalanmış gibi düşünemiyordu. (M.D. s.757 str.29-32)

Sonra **konuşanların münakaşalarından** Cihan Harbini duydu. (M.D. s.758 str.8-9)

Kahvenin parasını verdi. (M.D. s.758 str.17)

“Liranın gerisi.” (M.D. s.758 str.20)

Bu **kağıdın üzerinde**, gazeteye benzememek için ne yapılabilirse hepsi yapılmış, hatta ötesine bile aşılıştı. (M.D. s.759 str.1-3)

Serlevhanın üstünde havadisler vardı. (M.D. s.759 str.3-4)

Sonra, hadsî bir gevezelikle **dükkânların önünde** dura dura, yiyeceklerin, içeceklerin, giyeceklerin fiyatlarını sora sora iskele yolunu tuttu. (M.D. s.759 str.18-20)

Sonra, hadsî bir gevezelikle dükkânların önünde dura dura, **yiyeceklerin, içeceklerin, giyeceklerin fiyatlarını** sora sora iskele yolunu tuttu. (M.D. s.759 str.18-20)

Yağın okkası sekiz yüz otuz, pirincin yüz elli üç, şekerin iki yüz doksan buçuk, kahvenin yedi yüz altmış iki kuruştı! (M.D. s.759 str. 20-22)

On beş kişinin boğazına en aşağı ayda bin lira lâzımdı! (M.D. s.759 str.37, s.760 str.1)

Yaşaran **gözlerinin önüne**, erkeksiz, aç Anadolu köyleri, ıssız ovalar, viran tekkeler, yıkık kervansaraylı Turan yolları, uzak uzak Buhara, Semerkant, Hîve mezarlıklarının müphem hayali geldi. (M.D. s.760 str.3-6)

1.2 BELİRTİSİZ İSİM TAMLAMALARI

Sabahleyin uyanınca, akşamdan kalan pembe bir çarşaf kadar geniş Sabah gazetesinde yazılan “Artık Avrupa’da katiyen **muharebe ihtimali** olmadığına dair” yazdığı gayet âlimane bendi dikkatle okuduğunu “dün gibi” hatırlıyordu. (M.D. s.752 str.5-9)

Fakat doktorun uzattığı **kâğıt parçasını** görünce “Bu ne?” diye şaşırıldı. (M.D. s.753 str.26-27)

“Demek buranın belediyesi **millî ananeyi** bozmuş!” dedi. (M.D. s.754 str.9-10)

İki tarafından **sümüklü böcek boynuzları** gibi yükselen incecik kısa direklere birer Osmanlı Bayrağı çekilmişti. (M.D. s.754 str.16-18)

İki tarafından sümüklü böcek boynuzları gibi yükselen incecik kısa direklere birer **Osmanlı Bayrağı** çekilmişti. (M.D. s.754 str.16-18)

Hemen aklına cebindeki **Türkçe banknot** geldi... (M.D. s.754 str.20-21)

Kendini zorluyor, zorluyor, sabahleyin yere atılmış **dama kutusunu** gördükten sonra ne olduğunu bir türlü aklına getiremiyordu. (M.D. s.754 str.24-26)

Fakat niçin böyle, bütün bu insanların çehreleri sararmış, **tunç rengine** çalmıştı. (M.D. s.755 str.1-3)

Haftada bir **cuma günleri** işleyecek küçücük bir kahve ayda ne kadar getirebilirdi? (M.D. s.755 str.10-12)

Hâlbuki **namaz vaktine** daha çok vardı. (M.D. s.756 str.9)

Şerbetçi, helvacı dükkânları boştu. (M.D. s.756 str.9-10)

Cabi Efendi, **delilik mevzuu** üzerinde hır çıkaracak bir vaziyette değildi. (M.D. s.756 str.28-29)

“**Çirkefe taş atma...**” **hikmetini** mırıldanarak, kaçır gibi uzaklaştı. (M.D. s.756 str.29-30)

Pencerenin yanında oturanlar konuşmayı bırakmışlar, onun **kahve pazarlığını** dinliyorlar, gülüşüyorlardı. (M.D. s.757 str.18-19)

Acaba kendisinin, olmayacak şeylere inanıp inanmayacağını denemek için **tımarhane idaresi** tâ iskeleye kadar bir tecrübe tertibatı mı almıştı? (M.D. s.757 str.23-25)

Acaba kendisinin, olmayacak şeylere inanıp inanmayacağını denemek için tımarhane idaresi tâ iskeleye kadar bir **tecrübe tertibatı** mı almıştı? (M.D. s.757 str.23-25)

“Geçen sene İtalyanlar da yarım milyondan ziyade **eşek cennetine** gönderdiler.” (M.D. s.758. str.1-2)

Sonra konuşanların münakaşalarından **Cihan Harbini** duydu. (M.D. s.758 str.8-9)

Ahmediye’ye giden üç yol ağzında, mescidin önündeki asfalt döşemeli meydancıkta **mahalle çocukları** topaç döndürüyorlardı. (M.D. s.758 str.25-27)

“Bana bir **Sabah gazetesi** ver” dedi. (M.D. s.758 str.28)

Baş makale sekiz santimetreyi geçmiyordu. (M.D. s.759 str.4)

Şinasi devrinden sonra, modası geçmiş sandığı, seçili Nergisî üslubu ne vakit, nasıl canlanmıştı? (M.D. s.759 str.10-12)

Şinasi devrinden sonra, modası geçmiş sandığı, seçili **Nergisî üslubu** ne vakit, nasıl canlanmıştı? (M.D. s.759 str.10-12)

Sonra, hadsî bir gevezelikle dükkânların önünde dura dura, yiyeceklerin, içeceklerin, giyeceklerin fiyatlarını sora sora **iskele yolunu** tuttu. (M.D. s.759 str.18-20)

Araba vapuru iskelesinin tam karşısına gelince Cabi Efendi durdu. (M.D. s.759 str.23-24)

Şirket iskelesinde hazır duran vapura baktı. (M.D. s.759 str.30-31)

1.3. ZİNCİRLEME İSİM TAMLAMALARI

Kapıda görünür görünmez, **masanın üstündeki yamru yumru bir çıkını** göstererek... (M.D. s.753 str.9-10)

Fevkalâde temizliğin sebebini keşfedince gülümsedi. (M.D. s.754 str.12-13)

Kim bilir **içinde kaç gün baygın uyuduğu binanın heybetli ağzına** döndü. (M.D. s.754 str.15-16)

Burası, **kapı kemerinin üzerindeki** yeni yaldızlanmış mübarek yazılarıyla tıpkı sakin bir mabede, çilesi nihayetsiz bir tekkeye benziyordu. (M.D. s.754 str.18-20)

Etrafındaki viranelikler **çevrilmiş bir mezbeleğe benzeyen bu meydancığın ortasında** birkaç inek, bir iki at, eşek, keçi filân duruyordu. (M.D. s.754 str.32-35)

Kenarları çözülmüş bir küfenin içindeki çakal eriklerine göz attı. (M.D. s.756 str.17-18)

Sarı sakallı, hırka entarili bir beyle, ne oldukları belirsiz, kıyafetleri karışık birkaç kişi **açık pencerenin yanındaki peykeye** oturmuşlardı. (M.D. s.756 str.33-35)

Cabi Efendi'nin faal muhakemesi ansızın sönmüş gibiydi. (M.D. s.757 str.22-23)

Hele “Bu muharebe daha yirmi sene sürebilir, daha kadınlar askere alınmadı!” diye iddia eden **sarı sakallının mavi gözleri** hiç de iyi değildi. (M.D. s.758 str.10-12)

Ahmediye'ye giden üç yol ağzında, **mescidin önündeki asfalt döşemeli meydancıkta** mahalle çocukları topaç döndürüyorlardı. (M.D. s.758 str.25-27)

Kitapçı Acem'in önünde durdu. (M.D. s.758 str.27)

Şinasi devrinden sonra, modası geçmiş sandığı, seçili Nergisî üslubu ne vakit, nasıl canlanmıştı? (M.D. s.759 str.10-12)

Araba vapuru iskelesinin tam karşısına gelince Cabi Efendi durdu. (M.D. s.759 str.23-24)

Zihninin en son şulesiyle muhakemesini aydınlatmak istedi. (M.D. s.759 str.25-26)

Fakat, **her şeyin fiyatı** yüzde on bin artmıştı. (M.D. s.759 str.26-27)

Yaşaran gözlerinin önüne, erkeksiz, aç Anadolu köyleri, ıssız ovalar, viran tekkeler, yıkık kervansaraylı Turan yolları, **uzak uzak Buhara, Semerkant, Hîve mezarlıklarının müphem hayali** geldi. (M.D. s.760 str.3-6)

2. SIFAT TAMLAMALARI

2.1. NİTELEME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Çıkarılacağı gün, dört senedir **bu minimini taş odada** hapsolunduğuna bir türlü inanamıyor; güllâbilere tekrar tekrar “Doktorun söylediği sahi mi?” diye soruyordu. (M.D. s.752 str.1-4)

Sabahleyin uyanınca, akşamdan kalan **pembe bir çarşaf** kadar geniş Sabah gazetesinde yazılan “Artık Avrupa’da katiyen muharebe ihtimali olmadığına dair” yazdığı gayet âlimane bendi dikkatle okuduğunu “dün gibi” hatırlıyordu. (M.D. s.752 str.5-9)

Sabahleyin uyanınca, akşamdan kalan pembe bir çarşaf kadar geniş Sabah gazetesinde yazılan “Artık Avrupa’da katiyen muharebe ihtimali olmadığına dair” yazdığı **gayet âlimane bendi** dikkatle okuduğunu “dün gibi” hatırlıyordu. (M.D. s.752 str.5-9)

Sonra yüzünü yıkamaya giderken, **sedefli dama kutusunun** sofada, yerlerde süründüğünü görmüş o anda kan başına sıçramış, avazı çıktığı kadar bağırıp çağırmaya, sövüp saymaya başlamıştı. (M.D. s.752 str.9-12)

Ömründe ilk defa gördüğü **sarı duvarlı, basık kubbeli, kaldırım döşeli methalde,** demir parmaklık kapının açılmasını beklerken hep bunları düşünüyor, bahçeden taşarak havayı titreten davudî sert bir gazeli işitiyor, yeni arkasına giydiği buruşuk şayak esvaplarından ağır bir rutubet kokusu fişkırdığını duyuyordu. (M.D. s.752 str.14-19)

Ömründe ilk defa gördüğü sarı duvarlı, basık kubbeli, kaldırım döşeli methalde, **demir parmaklık kapının** açılmasını beklerken hep bunları düşünüyor, bahçeden taşarak havayı titreten davudî sert bir gazeli işitiyor, yeni arkasına giydiği buruşuk şayak esvaplarından ağır bir rutubet kokusu fişkırdığını duyuyordu. (M.D. s.752 str.14-19)

Ömründe ilk defa gördüğü sarı duvarlı, basık kubbeli, kaldırım döşeli methalde, demir parmaklık kapının açılmasını beklerken hep bunları düşünüyor, bahçeden taşarak havayı titreten **davudî sert bir gazeli** işitiyor, yeni arkasına giydiği buruşuk şayak esvaplarından ağır bir rutubet kokusu fişkırdığını duyuyordu. (M.D. s.752 str.14-19)

Ömründe ilk defa gördüğü sarı duvarlı, basık kubbeli, kaldırım döşeli methalde, demir parmaklık kapının açılmasını beklerken hep bunları düşünüyor, bahçeden taşarak havayı titreten davudî sert bir gazeli işitiyor, yeni arkasına giydiği **buruşuk şayak esvaplarından** ağır bir rutubet kokusu fişkırdığını duyuyordu. (M.D. s.752 str.14-19)

Ömründe ilk defa gördüğü sarı duvarlı, basık kubbeli, kaldırım döşeli methalde, demir parmaklık kapının açılmasını beklerken hep bunları düşünüyor, bahçeden taşarak havayı titreten davudî sert bir gazeli işitiyor, yeni arkasına giydiği buruşuk şayak esvaplarından **ağır bir rutubet kokusu** fişkırdığını duyuyordu. (M.D. s.752 str.14-19)

Mermer eşiği aşınca gözleri kamaştı. (M.D. s.752 str.20)

Dik sokak tenhaydı. (M.D. s.752 str.21)

Dibinde, ihtimal Ceneviz'den kalma gayet kalın bir granit sütunun yan gelip yattığı atkestaneleri, rüzgârla sallanan yapraklarını **tımarhanenin yüksek, küçük pencerelerine**, serçelerin oynaştığı abus çatılarına sürüyordu. (M.D. s.752 str.21-24, s.753 str.1)

Set üstündeki **yeşil bahçeciğiyle**, sakflarını saran sarı gülleriyle, tıpkı şehrin ortasında kalmış bir evvel zaman köşkünü andıran daireye girdi. (M.D. s.753 str.3-5)

Dar, eğri, eski kapılardan geçti. (M.D. s.753 str.5)

İçindeki **yeni masaya**, maroken koltuklara inat, hâlâ koyu alaturkalığını muhafaza eden gölgeli odada, genç doktor, sanki kendisini bekliyordu. (M.D. s.753 str.6-9)

İçindeki yeni masaya, **maroken koltuklara** inat, hâlâ koyu alaturkalığını muhafaza eden gölgeli odada, genç doktor, sanki kendisini bekliyordu. (M.D. s.753 str.6-9)

İçindeki yeni masaya, maroken koltuklara inat, hâlâ **koyu alaturkalığını** muhafaza eden gölgeli odada, genç doktor, sanki kendisini bekliyordu. (M.D. s.753 str.6-9)

İçindeki yeni masaya, maroken koltuklara inat, hâlâ koyu alaturkalığını muhafaza eden **gölgeli odada**, genç doktor, sanki kendisini bekliyordu. (M.D. s.753 str.6-9)

İçindeki yeni masaya, maroken koltuklara inat, hâlâ koyu alaturkalığını muhafaza eden gölgeli odada, **genç doktor**, sanki kendisini bekliyordu. (M.D. s.753 str.6-9)

Sonra **yan cebinizde** bunları bulmuştuk. (M.D. s.753 str.19-20)

Bir an evvel dışarı çıkmak için **bu izzet-i nefis kırıcı lâfi** uzatmadı. (M.D. s.753 str.20-25)

Üç senedir yüz yetmiş beş milyon banknot basıldığını, ortada altın, gümüş, nikel değil, hatta **eski bakır metelikler** bile kalmadığını anlattı. (M.D. s.753 str.34-37)

Gevezeliği kısa kesmek için, uzatılan **pembe tirşe hareli Türkçe kağıdı** aldı. (M.D. s.754 str.6-7)

Açık havada, bol aydınlık içinde dimağı birdenbire yine eski faaliyetine başladı. (M.D. s.754 str.8-9)

Açık havada, **bol aydınlık** içinde dimağı birdenbire yine eski faaliyetine başladı. (M.D. s.754 str.8-9)

Açık havada, bol aydınlık içinde dimağı birdenbire yine **eski faaliyetine** başladı. (M.D. s.754 str.8-9)

Parke döşeli sokak tertemizdi. (M.D. s.754 str.9)

“Demek buranın belediyesi **millî ananeyi** bozmuş!” dedi. (M.D. s.754 str.9-10)

Paşakapısı’ndan esen **çılgın bir rüzgâr**, yokuşu yalıyordu. (M.D. s.754 str.11-12)

Bu görünmez, ilâhi süpürge sayesinde, böyle dik bir yerde çerçöp değil, kocaman kalaslar olsa duramayacak, aşağılara yuvarlanıp gidecekti. (M.D. s.754 str.13-15)

Bu görünmez, ilâhi süpürge sayesinde, böyle **dik bir yerde** çerçöp değil, kocaman kalaslar olsa duramayacak, aşağılara yuvarlanıp gidecekti. (M.D. s.754 str.13-15)

Bu görünmez, ilâhi süpürge sayesinde, böyle dik bir yerde çerçöp değil, **kocaman kalaslar** olsa duramayacak, aşağılara yuvarlanıp gidecekti. (M.D. s.754 str.13-15)

İki tarafından sümüklü böcek boynuzları gibi yükselen **incecik kısa direklere** birer Osmanlı Bayrağı çekilmişti. (M.D. s.754 str.16-18)

Burası, kapı kemerinin üzerindeki yeni yıldızlanmış mübarek yazılarıyla tıpkı **sakin bir mabede**, çilesi nihayetsiz bir tekkeye benziyordu. (M.D. s.754 str.18-20)

Burası, kapı kemerinin üzerindeki yeni yıldızlanmış mübarek yazılarıyla tıpkı **sakin bir mabede**, **çilesi nihayetsiz bir tekkeye** benziyordu. (M.D. s.754 str.18-20)

Keskin bir ses kulağını çınlattı. (M.D. s.755 str.3)

Cabi Efendi, **yırtık mavi çuha esvaplı, kırmızı kuşaklı, uzun boylu, kara kuru tellâln** arkasına isabet eden kırmızı aşı boyasına boyanmış, viran esnaf kahvesini süzdü. (M.D. s.755 str.6-8)

Cabi Efendi, yırtık mavi çuha esvaplı, kırmızı kuşaklı, uzun boylu, kara kuru tellâln arkasına isabet eden **kırmızı aşı boyasına** boyanmış, viran esnaf kahvesini süzdü. (M.D. s.755 str.6-8)

Cabi Efendi, yırtık mavi çuha esvaplı, kırmızı kuşaklı, uzun boylu, kara kuru tellâln arkasına isabet eden kırmızı aşı boyasına boyanmış, **viran esnaf kahvesini** süzdü. (M.D. s.755 str.6-8)

Bu harabe, meydanın ortasında **yıkık bir ada** gibi duruyordu. (M.D. s.755 str.8-9)

Haftada bir cuma günleri işleyecek **küçücük bir kahve** ayda ne kadar getirebilirdi? (M.D. s.755 str.10-12)

“**Çok pahalı** değil mi, ağa?” dedi. (M.D. s.755 str.17)

Geveze tellâl hemen cevap verdi. (M.D. s.755 str.17-18)

Kahvenin önünde **zayıf buzağısıyla** bitkin bir inek vardı. (M.D. s.755 str.20-21)

Kahvenin önünde zayıf buzağısıyla **bitkin bir inek** vardı. (M.D. s.755 str.20-21)

Bir insanla böyle **resmî bir meydanda**, haraç mezat, ulu orta eğlenmek hakikaten terbiyeye muhalifti. (M.D. s.755 str.32-34)

Cabi Efendi, ne sorsa eğleniyorlar, hiç bozuntu vermeden, ciddîymiş gibi, **uyuz bir eşek** için yüz doksan lira, oğlaksız bir keçi için seksen beş lira istiyorlardı. (M.D. s.755 str.35-37)

Cabi Efendi, ne sorsa eğleniyorlar, hiç bozuntu vermeden, ciddîymiş gibi, uyuz bir eşek için yüz doksan lira, **oğlaksız bir keçi** için seksen beş lira istiyorlardı. (M.D. s.755 str.35-37)

Etrafından, **üstü başı perişan takır takır, takunyalı adamlar** geçiyordu. (M.D. s.756 str.3-4)

“Ne millî yer, ne millî yer...” diyor; dükkânlarda **sararmış, zayıf kadınların; başıkabak, yarı çıplak, sıska çocukların** pineklediklerini gördükçe, kendi kendine, “Acaba kocaları, babaları camiye mi gitmiş?” diye soruyordu. (M.D. s.756 str. 5-9)

“Ne millî yer, ne millî yer...” diyor; dükkânlarda sararmış, zayıf kadınların; **başıkabak, yarı çıplak, sıska çocukların** pineklediklerini gördükçe, kendi kendine, “Acaba kocaları, babaları camiye mi gitmiş?” diye soruyordu. (M.D. s.756 str. 5-9)

Eski bol, kalabalık, ucuzluk, şen Üsküdar’ı hatırlıyordu. (M.D. s.756 str.11-12)

Bir bakkalın önünde, **yırtık, kirli başörtülü bir kızcağızın**, cebindeki kâğıda benzer bir banknotu bozdurduğunu gördü. (M.D. s.756 str.13-15)

Bu **altmış yaşına kadar, köse, suratsız bir sarıklıydı.** (M.D. s.756 str.20-21)

Sarı sakallı, hırka entarili bir beyle, ne oldukları belirsiz, kıyafetleri karışık birkaç kişi açık pencerenin yanındaki peykeye oturmuşlardı. (M.D. s.756 str.33-35)

Sarı sakallı, hırka entarili bir beyle, ne oldukları belirsiz, **kıyafetleri karışık birkaç kişi** açık pencerenin yanındaki peykeye oturmuşlardı. (M.D. s.756 str.33-35)

Bir tanesi “**Eski çamlar** bardak oldu!” dedi. (M.D. s.757 str.20)

“**Hâlis bir kahve** getir öyleyse...” diye güldü. (M.D. s.757 str.27-28)

Karşısındaki, **millî sanatkâr meşhur ressam Hulusi Efendi'nin** elinden çıkma Dömeke, Velistin muharebelerinin, Gazi Etem Paşa'nın resimlerine bakıyor, dimağı karıncalanmış gibi düşünemiyordu. (M.D. s.757 str.29-32)

“**Geçen sene** İtalyanlar da yarım milyondan ziyade eşek cennetine gönderdiler.” (M.D. s.758. str.1-2)

Cabi Efendi, Atpazarı'nda rast geldiği **münasebetsiz muameleye** yine uğramamak için bunlara bir şey sormadı. (M.D. s.758 str.15-16)

Çocuk tezgâhtan **irili ufaklı bir tutam kâğıt** getirdi. (M.D. s.758 str.17-18)

Sarı, eflâtun, turuncu, pembe pis pis kağıtlar... (M.D. s.758 str.21.22)

Karayağız Acem, “Dağdan mı gelmişindir hele! On paraya gazete mi oluptur?..” diye çıkışınca, yine cevap vermedi. (M.D. s.759 str.6-8)

Sonra, **hadsî bir gevezelikle** dükkânların önünde dura dura, yiyeceklerin, içeceklerin, giyeceklerin fiyatlarını sora sora iskele yolunu tuttu. (M.D. s.759 str.18-20)

Kavaf işi çocuk patiklerine on sekiz lira istiyorlardı. (M.D. s.759 str.22)

Gözlerini **tentesiz, ipsiz, bayraksız, direksiz, tayfasız kalmış harap araba vapurunun** çatlak siyah bacasından kaldırdı. (M.D. s.759 str.28-30)

Gözlerini tentesiz, ipsiz, bayraksız, direksiz, tayfasız kalmış harap araba vapurunun **çatlak siyah bacasından** kaldırdı. (M.D. s.759 str.28-30)

Bütün mallarını satsa ancak altı ay yaşayabilirdi. (M.D. s.760 str.1)

Yaşaran gözlerinin önüne, **erkeksiz, aç Anadolu köyleri**, ıssız ovalar, viran tekkeler, yıkık kervansaraylı Turan yolları, uzak uzak Buhara, Semerkant, Hîve mezarlıklarının müphem hayali geldi. (M.D. s.760 str.3-6)

Yaşaran gözlerinin önüne, erkeksiz, aç Anadolu köyleri, **ıssız ovalar**, viran tekkeler, yıkık kervansaraylı Turan yolları, uzak uzak Buhara, Semerkant, Hîve mezarlıklarının müphem hayali geldi. (M.D. s.760 str.3-6)

Yaşaran gözlerinin önüne, erkeksiz, aç Anadolu köyleri, ıssız ovalar, **viran tekkeler**, yıkık kervansaraylı Turan yolları, uzak uzak Buhara, Semerkant, Hîve mezarlıklarının müphem hayali geldi. (M.D. s.760 str.3-6)

Yaşaran gözlerinin önüne, erkeksiz, aç Anadolu köyleri, ıssız ovalar, viran tekkeler, **yıkık kervansaraylı Turan yolları**, uzak uzak Buhara, Semerkant, Hîve mezarlıklarının müphem hayali geldi. (M.D. s.760 str.3-6)

Yaşaran gözlerinin önüne, erkeksiz, aç Anadolu köyleri, ıssız ovalar, viran tekkeler, yıkık kervansaraylı Turan yolları, **uzak uzak Buhara, Semerkant, Hîve mezarlıklarının** müphem hayali geldi. (M.D. s.760 str.3-6)

Yaşaran gözlerinin önüne, erkeksiz, aç Anadolu köyleri, ıssız ovalar, viran tekkeler, yıkık kervansaraylı Turan yolları, uzak uzak Buhara, Semerkant, Hîve mezarlıklarının **müphem hayali** geldi. (M.D. s.760 str.3-6)

Kalıpsız fesini iki eliyle bir hamleden bastırdı. (M.D. s.760 str.8)

Eski tımarhanenin genç doktoru, pencereleri sarı güllerle örtülmüş sakin dairesinden dalgın dalgın çıkarken, azıcık daha Cabi Efendi'yle tolaşacaktı. (M.D. s.760 str.10-13)

Eski tımarhanenin **genç doktoru**, pencereleri sarı güllerle örtülmüş sakin dairesinden dalgın dalgın çıkarken, azıcık daha Cabi Efendi'yle tolaşacaktı. (M.D. s.760 str.10-13)

Eski tımarhanenin genç doktoru, **pencereleri sarı güllerle örtülmüş sakin dairesinden** dalgın dalgın çıkarken, azıcık daha Cabi Efendi'yle tolaşacaktı. (M.D. s.760 str.10-13)

Cabi Efendi, dua eder gibi **tombul ellerini** havaya açtı. (M.D. s.760 str.21)

Boynunu, **sola eğri çarpık burnunu** aksi istikamete bükerek... (M.D. s.760 str.21-22)

Ya, ben akıllanmamışım ya **bütün dünya** zır deli olmuş!” dedi. (M.D. s.760 str.23-24)

Ya, ben akıllanmamışım ya bütün dünya **zır deli** olmuş!” dedi. (M.D. s.760 str.23-24)

Hakikaten, **kanlı çanaklarından** fırlayan iri parlak gözleri pek fena, pek acı, pek korkunç bakıyordu. (M.D. s.760 str.25-26)

Hakikaten, kanlı çanaklarından fırlayan **iri parlak gözleri** pek fena, pek acı, pek korkunç bakıyordu. (M.D. s.760 str.25-26)

Hakikaten, kanlı çanaklarından fırlayan iri parlak gözleri **pek fena, pek acı, pek korkunç** bakıyordu. (M.D. s.760 str.25-26)

2.2. BELİRTME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1. SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1.1. ASIL SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Çıkarılacağı gün, **dört senedir** bu minimini taş odada hapsedildiğine bir türlü inanmıyor; güllâbilere tekrar tekrar “Doktorun söylediği sahi mi?” diye soruyordu. (M.D. s.752 str.1-4)

Şuurunda hakikaten **dört senelik bir fasıla** vardı. (M.D. s.752 str.5)

Size **bir lira** borç verelim. (M.D. s.753 str.22)

Üç senedir yüz yetmiş beş milyon banknot basıldığını, ortada altın, gümüş, nikel değil, hatta eski bakır metelikler bile kalmadığını anlattı. (M.D. s.753 str.34-37)

Üç senedir **yüz yetmiş beş milyon banknot** basıldığını, ortada altın, gümüş, nikel değil, hatta eski bakır metelikler bile kalmadığını anlattı. (M.D. s.753 str.34-37)

Yüz yetmiş beş milyon lira... (M.D. s.754 str.3)

Üç sene içinde! (M.D. s.754 str.3)

Bu bizim, aşağı yukarı, **on beş senelik** bütçemizdi. (M.D. s.754 str.4)

İki tarafından sümüklü böcek boynuzları gibi yükselen incecik kısa direklere birer Osmanlı Bayrağı çekilmişti. (M.D. s.754 str.16-18)

Dört sene filân mutlaka doktorun uydurmasyonlarıydı. (M.D. s.754 str.29-30)

“Belki **bir hafta** kadar açılmadım.” (M.D. s.754 str.30-31)

“**Sekiz yüz lira... Sekiz yüz lira...** Daha yok mu?” (M.D. s.755 str.3-4)

Ne kadar mevkiinde olsa yine **sekiz yüz lira** etmezdi. (M.D. s.755 str.9-10)

“Günde **altı okka süt** veriyor.” (M.D. s.755 str.18)

“Günde **altı okka süt** kim veriyor?” (M.D. s.755 str.22)

“**Sekiz yüz on beş liraya** ha?” (M.D. s.755 str.24)

Arkasından şaka devam ediyor, inek “**sekiz yüz on beş liradan**” derece derece sekiz yüz elliye çıkıyor, dokuz yüze doğru yükseliyordu. (M.D. s.755 str.30-32)

Cabi Efendi, ne sorsa eğleniyorlar, hiç bozuntu vermeden, ciddiymiş gibi, uyuz bir eşek için **yüz doksan lira**, oğlaksız bir keçi için seksen beş lira istiyorlardı. (M.D. s.755 str.35-37)

Cabi Efendi, ne sorsa eğleniyorlar, hiç bozuntu vermeden, ciddiymiş gibi, uyuz bir eşek için yüz doksan lira, oğlaksız bir keçi için **seksen beş lira** istiyorlardı. (M.D. s.755 str.35-37)

“**Yüz senede** bir memleket bu kadar değişmez!” diye şaşıyordu. (M.D. s.756 str.12-13)

Önü yeni sulanmış asmalı kahvenin hizasından geçerken, canı **bir fincan sade kahve** istedi. (M.D. s.756 str.32-33)

Karşısına gelen çocuğa, “**Bir sade kahve!** Oğlum...” dedi. (M.D. s.757 str.1)

“**On paralık kahvenin** nohudu olsa kaç para eder?” (M.D. s.757 str.7)

“Ne **on paralık kahvesi?..**” (M.D. s.757 str.8)

“**On kuruş.**” (M.D. s.757 str.11)

“**On kuruş mu?**” (M.D. s.757 str.12)

“Son ay içinde, İngilizler **altı yüz bin kişi** kaybetmişler.” (M.D. s.757 str.34)

“Ruslar kadar olmaz ya!.. Hele ihtilâlden sonra **yirmi beş milyondan ziyade adam** ölmüş...” (M.D. s.758 str.4-5)

Hele “Bu muharebe daha **yirmi sene** sürebilir, daha kadınlar askere alınmadı!” diye iddia eden sarı sakallının mavi gözleri hiç de iyi değildi. (M.D. s.758 str.10-12)

Baş makale **sekiz santimetreyi** geçmiyordu. (M.D. s.759 str.4)

Fiyatının **kırk para** olduğunu duyunca itiraza kalkmak istedi. (M.D. s.759 str.5-6)

Karayağız Acem, “Dağdan mı gelmişindir hele! **On paraya** gazete mi oluptur?..” diye çıkışınca, yine cevap vermedi. (M.D. s.759 str.6-8)

Yağın okkası **sekiz yüz otuz, pirincin yüz elli üç, şekerin iki yüz doksan buçuk, kahvenin yedi yüz altmış iki kuruştur!** (M.D. s.759 str. 20-22)

Kavaf işi çocuk patiklerine **on sekiz lira** istiyorlardı. (M.D. s.759 str.22)

Beş paralık kahve on kuruşa olursa, elli paralık bilet herhâlde bir liradan ziyadeye fırlamış olacaktı. (M.D. s.759 str.31-32)

Beş paralık kahve **on kuruşa** olursa, elli paralık bilet herhâlde bir liradan ziyadeye fırlamış olacaktı. (M.D. s.759 str.31-32)

Beş paralık kahve on kuruşa olursa, **elli paralık bilet** herhâlde bir liradan ziyadeye fırlamış olacaktı. (M.D. s.759 str.31-32)

Beş paralık kahve on kuruşa olursa, elli paralık bilet herhâlde **bir liradan** ziyadeye fırlamış olacaktı. (M.D. s.759 str.31-32)

Eve, çıktığını haber vermek için telgraf şöyle dursun, **yirmi paralık bir mektup** göndermeye bile, şüphesiz yarım lira lâzımdı! (M.D. s.759 str.33-35)

On beş kişinin boğazına en aşağı ayda bin lira lâzımdı! (M.D. s.759 str.37, s.760 str.1)

On beş kişinin boğazına en aşağı ayda **bin lira** lâzımdı! (M.D. s.759 str.37, s.760 str.1)

Bütün mallarını satsa ancak **altı ay** yaşayabilirdi. (M.D. s.760 str.1)

Kalıpsız fesini **iki eliyle** bir hamleden bastırdı. (M.D. s.760 str.8)

Kalıpsız fesini iki eliyle **bir hamleden** bastırdı. (M.D. s.760 str.8)

2.2.1.2. SIRA SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Ömründe **ilk defa** gördüğü sarı duvarlı, basık kubbeli, kaldırım döşeli methalde, demir parmaklık kapının açılmasını beklerken hep bunları düşünüyor, bahçeden taşarak havayı titreten davudî sert bir gazeli işitiyor, yeni arkasına giydiği buruşuk şayak esvaplarından ağır bir rutubet kokusu fişkırdığını duyuyordu. (M.D. s.752 str.14-19)

“**Son ay** içinde, İngilizler altı yüz bin kişi kaybetmişler.” (M.D. s.757 str.34)

2.2.1.3. ÜLEŞTİRME SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

İki tarafından sümüklü böcek boynuzları gibi yükselen incecik kısa direklere **birer Osmanlı Bayrağı** çekilmişti. (M.D. s.754 str.16-18)

2.2.1.4. KESİR SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Haftada bir cuma günleri işleyecek küçücük bir kahve ayda ne kadar getirebilirdi? (M.D. s.755 str.10-12)

“**Doksan sekiz buçuk kuruş...**” (M.D. s.756 str.19)

“Geçen sene İtalyanlar da **yarım milyondan** ziyade eşek cennetine gönderdiler.” (M.D. s.758. str.1-2)

Mecidiye, **çeyrek yüzlükler...** (M.D. s.758 str.22)

Fakat, her şeyin fiyatı **yüzde on bin** artmıştı. (M.D. s.759 str.26-27)

Eve, çıktığını haber vermek için telgraf şöyle dursun, yirmi paralık bir mektup göndermeye bile, şüphesiz **yarım lira** lâzımdı! (M.D. s.759 str.33-35)

2.2.2. SORU SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Ne **çabuk** bahar olmuştu. (M.D. s.752 str.20-21)

“Nasıl **lira?**” (M.D. s.753 str.29)

Kim bilir atların fiyatını sorsa **kaç binler** işitecekti. (M.D. s.755 str.37, s.756 str.1)

“Ne **millî yer, ne millî yer...**” diyor; dükkânlarda sararmış, zayıf kadınların; başıkabak, yarı çıplak, sıska çocukların pineklediklerini gördükçe, kendi kendine, “Acaba kocaları, babaları camiye mi gitmiş?” diye soruyordu. (M.D. s.756 str. 5-9)

“On paralık kahvenin nohudu olsa **kaç para** eder?” (M.D. s.757 str.7)

“Eey, kahve **kaç para?**” diye sordu. (M.D. s.757 str.9-10)

2.2.3. İŞARET SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Cabi Efendi, **bu sözleri** ciddî sanıp münakaşaya girişse... (M.D. s.753 str.37)

Bu baygınlıktan istifade eden oğlu filân onu omuzlayınca “deli” diye buraya getirip tıkmışlardı. (M.D. s.754 str.27-29)

Bu harabe, meydanın ortasında yıkık bir ada gibi duruyordu. (M.D. s.755 str.8-9)

“Nah **bu inek.**” (M.D. s.755 str.23)

Bu herifler hiç şüphesiz deliydiler. (M.D. s.758 str.9-10)

Hele “**Bu muharebe** daha yirmi sene sürebilir, daha kadınlar askere alınmadı!” diye iddia eden sarı sakallının mavi gözleri hiç de iyi değildi. (M.D. s.758 str.10-12)

Bu kağıdın üzerinde, gazeteye benzememek için ne yapılabilirse hepsi yapılmış, hatta ötesine bile aşmıştı. (M.D. s.759 str.1-3)

2.2.4. BELGİSİZ SIFATLAR İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Etrafındaki viranelikler çevrilmiş bir mezbeleye benzeyen bu meydancığın ortasında **birkaç inek, bir iki at, eşek, keçi** filân duruyordu. (M.D. s.754 str.32-35)

Herifin yanında **dört beş adam** vardı. (M.D. s.755 str.15-16)

Bir insanla böyle resmî bir meydanda, haraç mezat, ulu orta eğlenmek hakikaten terbiyeye muhalifti. (M.D. s.755 str.32-34)

Eskiden **birçok defalar** altından geçtiği mescidi gözleri aradı. (M.D. s.756 str.2-3)

Cabi Efendi, **epey müddettir** Üsküdar’a geçmemişti. (M.D. s.756 str.10-11)

“Yüz senede **bir memleket** bu kadar değişmez!” diye şaşıyordu. (M.D. s.756 str.12-13)

Bozdurmak için bakkaldan **bir şey** almayı kurdu. (M.D. s.756 str.16-17)

Oturanlara ayrı ayrı selam verdikten sonra **bir köşeye** büzüldü. (M.D. s.756 str.36-37)

“**Bir gazete** alır okurum” dedi. (M.D. s.758 str.24)

2.3. FİİLİMSİLERLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Çıkarılacağı gün, dört senedir bu minimini taş odada hapsolunduğuna bir türlü inanamıyor; güllâbilere tekrar tekrar “Doktorun söylediği sahi mi?” diye soruyordu. (M.D. s.752 str.1-4)

Sabahleyin uyanınca, **akşamdan kalan pembe bir çarşaf** kadar geniş Sabah gazetesinde yazılan “Artık Avrupa’da katiyen muharebe ihtimali olmadığına dair” yazdığı gayet âlimane bendi dikkatle okuduğunu “dün gibi” hatırlıyordu. (M.D. s.752 str.5-9)

Sabahleyin uyanınca, akşamdan kalan pembe bir çarşaf kadar geniş Sabah gazetesinde yazılan “Artık Avrupa’da katiyen muharebe ihtimali olmadığına dair” yazdığı gayet âlimane bendi dikkatle okuduğunu “dün gibi” hatırlıyordu. (M.D. s.752 str.5-9)

Sabahleyin uyanınca, akşamdan kalan pembe bir çarşaf kadar geniş Sabah gazetesinde yazılan “Artık Avrupa’da katiyen muharebe ihtimali olmadığına dair” **yazdığı gayet âlimane bendi** dikkatle okuduğunu “dün gibi” hatırlıyordu. (M.D. s.752 str.5-9)

Ömründe ilk defa gördüğü sarı duvarlı, basık kubbeli, kaldırım döşeli methalde, demir parmaklık kapının açılmasını beklerken hep bunları düşünüyor, bahçeden taşarak havayı titreten davudî sert bir gazeli işitiyor, yeni arkasına giydiği buruşuk şayak esvaplarından ağır bir rutubet kokusu fişkırdığını duyuyordu. (M.D. s.752 str.14-19)

Ömründe ilk defa gördüğü sarı duvarlı, basık kubbeli, kaldırım döşeli methalde, demir parmaklık kapının açılmasını beklerken hep bunları düşünüyor, **bahçeden taşarak havayı titreten davudî sert bir gazeli** işitiyor, yeni arkasına giydiği buruşuk şayak esvaplarından ağır bir rutubet kokusu fişkırdığını duyuyordu. (M.D. s.752 str.14-19)

Ömründe ilk defa gördüğü sarı duvarlı, basık kubbeli, kaldırım döşeli methalde, demir parmaklık kapının açılmasını beklerken hep bunları düşünüyor, bahçeden taşarak havayı titreten davudî sert bir gazeli işitiyor, **yeni arkasına giydiği buruşuk şayak esvaplarından** ağır bir rutubet kokusu fişkırdığını duyuyordu. (M.D. s.752 str.14-19)

Dibinde, ihtimal Ceneviz’den kalma **gayet kalın bir granit sütunun** yan gelip yattığı atkestaneleri, rüzgârla sallanan yapraklarını tımarhanenin yüksek, küçük pencerelerine, serçelerin oynadığı abus çatılarına sürüyordu. (M.D. s.752 str.21-24, s.753 str.1)

Dibinde, ihtimal Ceneviz’den kalma **gayet kalın bir granit sütunun yan gelip yattığı atkestaneleri**, rüzgârla sallanan yapraklarını tımarhanenin yüksek, küçük pencerelerine, serçelerin oynadığı abus çatılarına sürüyordu. (M.D. s.752 str.21-24, s.753 str.1)

Dibinde, ihtimal Ceneviz’den kalma **gayet kalın bir granit sütunun yan gelip yattığı atkestaneleri**, **rüzgârla sallanan yapraklarını** tımarhanenin yüksek, küçük pencerelerine, serçelerin oynadığı abus çatılarına sürüyordu. (M.D. s.752 str.21-24, s.753 str.1)

Dibinde, ihtimal Ceneviz'den kalma gayet kalın bir granit sütünun yan gelip yattığı atkestaneleri, rüzgârla sallanan yapraklarını tımarhanenin yüksek, küçük pencerelerine, **serçelerin oynadığı abus çatılarına** sürüyordu. (M.D. s.752 str.21-24, s.753 str.1)

“Haydi, gel canım...” gibi **gülümseyen başgardıyanın** ardından yürüdü. (M.D. s.753 str.2-3)

Set üstündeki yeşil bahçeciğiyle, **sakflarını saran sarı gülleriyle**, tıpkı şehrin ortasında kalmış bir evvel zaman köşkünü andıran daireye girdi. (M.D. s.753 str.3-5)

Set üstündeki yeşil bahçeciğiyle, sakflarını saran sarı gülleriyle, **tıpkı şehrin ortasında kalmış bir evvel zaman köşkünü andıran daireye** girdi. (M.D. s.753 str.3-5)

“Ha bakınız” dedi, “sizi **getirdikleri vakit** üzerinizdeki paraları filân oğlunuz alıp götürmüştü. (M.D. s.753 str.18-19)

Fakat doktorun **uzattığı kâğıt parçasını** görünce “Bu ne?” diye şaşırdı. (M.D. s.753 str.26-27)

Olacak şey miydi? (M.D. s.754 str.3-4)

Gevezeliği kısa kesmek için, **uzatılan pembe tirşe hareli Türkçe kağıdı** aldı. (M.D. s.754 str.6-7)

Paşakapısı'ndan esen çılgın bir rüzgâr, yokuşu yalıyordu. (M.D. s.754 str.11-12)

Kim bilir **içinde kaç gün baygın uyuduğu binanın** heybetli ağzına döndü. (M.D. s.754 str.15-16)

Burası, kapı kemerinin üzerindeki **yeni yaldızlanmış mübarek yazılarıyla** tıpkı sakın bir mabede, çilesi nihayetsiz bir tekkeye benziyordu. (M.D. s.754 str.18-20)

Kendini zorluyor, zorluyor, sabahleyin **yere atılmış dama kutusunu** gördükten sonra ne olduğunu bir türlü aklına getiremiyordu. (M.D. s.754 str.24-26)

Bu baygınlıktan **istifade eden oğlu** filân onu omuzlayınca “deli” diye buraya getirip tıkmışlardı. (M.D. s.754 str.27-29)

Etrafındaki **viranelikler çevrilmiş bir mezbeleye benzeyen bu meydancığın** ortasında birkaç inek, bir iki at, eşek, keçi filân duruyordu. (M.D. s.754 str.32-35)

Cabi Efendi, **yırtık mavi çuha esvaphı, kırmızı kuşaklı, uzun boylu, kara kuru tellâln arkasına isabet eden kırmızı aşı boyasına boyanmış, viran esnaf kahvesini** süzdü. (M.D. s.755 str.6-8)

Haftada bir **cuma günleri işleyecek küçücük bir kahve** ayda ne kadar getirebilirdi? (M.D. s.755 str.10-12)

Bugün ihtimal **delilerin çıktığı gündü.** (M.D. s.755 str.26-27)

Eskiden **birçok defalar altından geçtiği mescidi** gözleri aradı. (M.D. s.756 str.2-3)

Bir bakkalın önünde, yırtık, kirli başörtülü bir kızcağızın, **cebindeki kâğıda benzer bir banknotu** bozdurduğunu gördü. (M.D. s.756 str.13-15)

Kenarları çözülmüş bir küfenin içindeki çakal eriklerine göz attı. (M.D. s.756 str.17-18)

Cabi Efendi, delilik mevzuu üzerinde **hır çıkaracak bir vaziyette** değildi. (M.D. s.756 str.28-29)

Önü yeni sulanmış asmalı kahvenin hizasından geçerken, canı bir fincan sade kahve istedi. (M.D. s.756 str.32-33)

Karşısına gelen çocuğa, “Bir sade kahve! Oğlum...” dedi. (M.D. s.757 str.1)

İsten simsiyah olmuş tavanda asılı kafeslerdeki kanaryalar katılacak derecede ötüyorlardı. (M.D. s.757 str.21-22)

Karşısındaki, millî sanatkâr meşhur ressam **Hulusi Efendi'nin elinden çıkma Dömeke, Velistin muharebelerinin, Gazi Etem Paşa'nın resimlerine** bakıyor, dimağı karıncalanmış gibi düşünemiyordu. (M.D. s.757 str.29-32)

Çocuğun getirdiği kahveyi yudum yudum içtikçe açıldı. (M.D. s.757 str.32-33)

Hele “Bu muharebe daha yirmi sene sürebilir, daha kadınlar askere alınmadı!” diye **iddia eden sarı sakallının** mavi gözleri hiç de iyi değildi. (M.D. s.758 str.10-12)

Pencerenin yanındaki abuk subuk saçmalayan delileri güldürmemek için sesini çıkarmadı. (M.D. s.758 str.22-24)

Ahmediye’ye giden üç yol ağzında, mescidin önündeki asfalt döşemeli meydancıkta mahalle çocukları topaç döndürüyorlardı. (M.D. s.758 str.25-27)

Acem’in uzattığı gazete onu bütün bütün şaşırttı. (M.D. s.759 str.1)

Yürüyerek okuduğu bu gazete aklını bütün bütün alt üst etti. (M.D. s.759 str.9-10)

Muhakemesi, **zembereği kopmuş saat** gibi zıncı diye durmuştu. (M.D. s.759 str.15-16)

Boğazına sarılmış bir kâbustan silkinen insanlara mahsus asabîlikle gazeteyi buruşturdu. (M.D. s.759 str.16-17)

Şirket iskelesinde **hazır duran vapura** baktı. (M.D. s.759 str.30-31)

Cebinde **İstanbul’a gidecek para** yoktu. (M.D. s.759 str.32-33)

Yaşaran gözlerinin önüne, erkeksiz, aç Anadolu köyleri, ıssız ovalar, viran tekkeler, yıkık kervansaraylı Turan yolları, uzak uzak Buhara, Semerkant, Hîve mezarlıklarının müphem hayali geldi. (M.D. s.760 str.3-6)

Kan ter içinde soluyan ihtiyarcığı dikkatle süzdü. (M.D. s.760 str.16-17)

Hakikaten, **kanlı çanaklarından fırlayan iri parlak gözleri** pek fena, pek acı, pek korkunç bakıyordu. (M.D. s.760 str.25-26)

B. İKİLEMELER

1. SÖZCÜK TEKRARI İLE KURULAN İKİLEMELER

Çıkarılacağı gün, dört senedir bu minimini taş odada hapsolunduğuna bir türlü inanamıyor; güllâbilere **tekrar tekrar** “Doktorun söylediği sahi mi?” diye soruyordu. (M.D. s.752 str.1-4)

Sonra kendi kendine güldü. (M.D. s.754 str.20-21)

Yokuştan, bohçası koltuğunda **kös kös** inmeye başladı. (M.D. s.754 str.23-24)

Parıl parıl parlıyordu. (M.D. s.755 str.1)

Arkasından şaka devam ediyor, inek “sekiz yüz on beş liradan” **derece derece** sekiz yüz elliye çıkıyor, dokuz yüze doğru yükseliyordu. (M.D. s.755 str.30-32)

Etrafından, üstü başı perişan **takır takır**, takunyalı adamlar geçiyordu. (M.D. s.756 str.3-4)

Bakkala **dik dik** baktı. (M.D. s.756 str.20)

Oturanlara **ayrı ayrı** selam verdikten sonra bir köşeye büzüldü. (M.D. s.756 str.36-37)

Çocuğun getirdiği kahveyi **yudum yudum** içtikçe açıldı. (M.D. s.757 str.32-33)

Sarı, eflâton, turuncu, pembe **pis pis** kağıtlar... (M.D. s.758 str.21.22)

Acem’in uzattığı gazete onu **bütün bütün** şaşırttı. (M.D. s.759 str.1)

Yürüyerek okuduğu bu gazete aklını **bütün bütün** alt üst etti. (M.D. s.759 str.9-10)

Sonra, hadsî bir gevezelikle dükkânların önünde **dura dura**, yiyeceklerin, içeceklerin, giyeceklerin fiyatlarını sora sora iskele yolunu tuttu. (M.D. s.759 str.18-20)

Sonra, hadsî bir gevezelikle dükkânların önünde dura dura, yiyeceklerin, içeceklerin, giyeceklerin fiyatlarını **sora sora** iskele yolunu tuttu. (M.D. s.759 str.18-20)

Yaşaran gözlerinin önüne, erkeksiz, aç Anadolu köyleri, ıssız ovalar, viran tekkeler, yıkık kervansaraylı Turan yolları, **uzak uzak** Buhara, Semerkant, Hîve mezarlıklarının müphem hayali geldi. (M.D. s.760 str.3-6)

Eski tımarhanenin genç doktoru, pencereleri sarı güllerle örtülmüş sakin dairesinden **dalgın dalgın** çıkarken, azıcık daha Cabi Efendi'yle toslaşacaktı. (M.D. s.760 str.10-13)

2. FARKLI SÖZCÜKLERLE KURULAN İKİLEMELER

Sonra yüzünü yıkamaya giderken, sedefli dama kutusunun sofada, yerlerde süründüğünü görmüş o anda kan başına sıçramış, avazı çıktığı kadar **bağırıp çağırmaya**, sövüp saymaya başlamıştı. (M.D. s.752 str.9-12)

Sonra yüzünü yıkamaya giderken, sedefli dama kutusunun sofada, yerlerde süründüğünü görmüş o anda kan başına sıçramış, avazı çıktığı kadar bağırıp çağırmaya, **sövüp saymaya** başlamıştı. (M.D. s.752 str.9-12)

Kapıda görünür görünmez, masanın üstündeki **yamru yumru** bir çıkını göstererek... (M.D. s.753 str.9-10)

Bu bizim, **aşağı yukarı**, on beş senelik bütçemizdi. (M.D. s.754 str.4)

Etrafındaki viranelikler çevrilmiş bir mezbeleeye benzeyen bu meydancığın ortasında birkaç inek, **bir iki** at, eşek, keçi filân duruyordu. (M.D. s.754 str.32-35)

Alıcı vericilerin arasına saptı. (M.D. s.754 str.36)

Cabi Efendi, yırtık mavi çuha esvaplı, kırmızı kuşaklı, uzun boylu, **kara kuru** tellâln arkasına isabet eden kırmızı aşı boyasına boyanmış, viran esnaf kahvesini süzdü. (M.D. s.755 str.6-8)

Herifin yanında **dört beş** adam vardı. (M.D. s.755 str.15-16)

Bir insanla böyle resmî bir meydanda, **haraç mezat**, ulu orta eğlenmek hakikaten terbiyeye muhalifti. (M.D. s.755 str.32-34)

Bir insanla böyle resmî bir meydanda, haraç mezat, **ulu orta** eğlenmek hakikaten terbiyeye muhalifti. (M.D. s.755 str.32-34)

Etrafindan, **üstü başı** perişan takır takır, takunyalı adamlar geçiyordu. (M.D. s.756 str.3-4)

“Ne millî yer, ne millî yer...” diyor; dükkânlarda sararmış, zayıf kadınların; başıkabak, yarı çıplak, sıska çocukların pineklediklerini gördükçe, **kendi kendine**, “Acaba kocaları, babaları camiye mi gitmiş?” diye soruyordu. (M.D. s.756 str. 5-9)

Çocuk tezgâhtan **irili ufaklı** bir tutam kâğıt getirdi. (M.D. s.758 str.17-18)

Pencerenin yanındaki **abuk subuk** saçmalayan delileri güldürmemek için sesini çıkarmadı. (M.D. s.758 str.22-24)

Yürüyerek okuduğu bu gazete aklını bütün bütün **alt üst** etti. (M.D. s.759 str.9-10)

Kan ter içinde soluyan ihtiyarcığı dikkatle süzdü. (M.D. s.760 str.16-17)

C. FİİLİMSİ GRUPLARI

1. İSİM-FİİL GRUPLARI

Onu **kandırmaya çalışıyordu**. (M.D. s.753 str.34)

Gevezeliği **kısa kesmek** için, uzatılan pembe tirşe hareli Türkçe kağıdı aldı. (M.D. s.754 str.6-7)

Yokuştan, bohçası koltuğunda kös kös **inmeye başladı**. (M.D. s.754 str.23-24)

Kendinin tımarhane tarafından indiğini gördüklerinden, inanacak mı diye **denemek için** şaka yapıyor sandı. (M.D. s.755 str.27-28)

Bir insanla böyle resmî bir meydanda, **haraç mezat, ulu orta eğlenmek** hakikaten terbiyeye muhalifti. (M.D. s.755 str.32-34)

Bozdurmak için bakkaldan **bir şey almayı** kurdu. (M.D. s.756 str.16-17)

Pencerenin yanında oturanlar **konusmayı bırakmışlar**, onun kahve pazarlığını dinliyorlar, gülüşüyorlardı. (M.D. s.757 str.18-19)

Fiyatının kırk para olduğunu duyunca **itiraza kalkmak** istedi. (M.D. s.759 str.5-6)

Sonra... Evet sonra, keşköl takıp **dilenci olmak** icap edecekti. (M.D. s.760 str.2)

Hani o bir saat evvel çıktığı yere doğru alabildiğine **koşmağa başladı**. (M.D. s.760 str.9-10)

2. SIFAT-FİİL GRUPLARI

Çıkarılacağı gün, dört senedir bu minimini taş odada hapsolunduğuna bir türlü inanamıyor; güllâbilere tekrar tekrar **“Doktorun söylediği sahi mi?”** diye soruyordu. (M.D. s.752 str.1-4)

“Kesesine güvenemeyen nohut içer...” (M.D. s.757 str.6)

3. ZARF-FİİL GRUPLARI

“Ha bakınız” dedi, “sizi getirdikleri vakit üzerinizdeki paraları filân oğlunuz **alıp götürmüştü**. (M.D. s.753 str.18-19)

Fiyatının **kırk para olduğunu duyunca** itiraza kalkmak istedi. (M.D. s.759 str.5-6)

Sonra... Evet sonra, keşköl takıp **dilenci olmak** icap edecekti. (M.D. s.760 str.2)

D. EDAT GRUPLARI

1. “BAŞKA” EDATI İLE KURULANLAR

2. “BERİ” EDATI İLE KURULANLAR

3. “BİLE” EDATI İLE KURULANLAR

Üç senedir yüz yetmiş beş milyon banknot basıldığını, ortada altın, gümüş, nikel değil, hatta **eski bakır metelikler bile** kalmadığını anlattı. (M.D. s.753 str.34-37)

Bu kağıdın üzerinde, gazeteye benzememek için ne yapılabilirse hepsi yapılmış, hatta **ötesine bile** aşılmıştı. (M.D. s.759 str.1-3)

Eve, çıktığını haber vermek için telgraf şöyle dursun, **yirmi paralık bir mektup göndermeye bile**, şüphesiz yarım lira lâzımdı! (M.D. s.759 str.33-35)

Hem, **haydi evine gitse bile** artık nasıl geçinebilirdi? (M.D. s.759 str.36-37)

4. “DAHA” EDATI İLE KURULANLAR

Hâlbuki namaz vaktine **daha çok** vardı. (M.D. s.756 str.9)

Hele “Bu muharebe **daha yirmi sene** sürebilir, daha kadınlar askere alınmadı!” diye iddia eden sarı sakallının mavi gözleri hiç de iyi değildi. (M.D. s.758 str.10-12)

Hele “Bu muharebe daha yirmi sene sürebilir, **daha kadınlar** askere alınmadı!” diye iddia eden sarı sakallının mavi gözleri hiç de iyi değildi. (M.D. s.758 str.10-12)

Eski tımarhanenin genç doktoru, pencereleri sarı güllerle örtülmüş sakin dairesinden dalgın dalgın çıkarken, **azıcık daha** Cabi Efendi’yle tolaşacaktı. (M.D. s.760 str.10-13)

5. “DAİR” EDATI İLE KURULANLAR

Sabahleyin uyanınca, akşamdan kalan pembe bir çarşaf kadar geniş Sabah gazetesinde yazılan “**Artık Avrupa’da katiyen muharebe ihtimali olmadığına dair**” yazdığı gayet âlimane bendi dikkatle okuduğunu “dün gibi” hatırlıyordu. (M.D. s.752 str.5-9)

6. “DİYE” EDATI İLE KURULANLAR

Çıkarılacağı gün, dört senedir bu minimini taş odada hapsolunduğuna bir türlü inanamıyor; güllâbilere tekrar tekrar “**Doktorun söylediği sahi mi?**” diye soruyordu. (M.D. s.752 str.1-4)

Fakat doktorun uzattığı kâğıt parçasını görünce “**Bu ne?**” diye şaşırdı. (M.D. s.753 str.26-27)

Cabi Efendi, “**Acaba akıllanıp akıllanmadığımı denemek için mi yapıyor?**” diye şüphelendi. (M.D. s.753 str.32-33)

“**...Bak bunun geçeceğine inanıyorum!**” diye düşündü. (M.D. s.754 str.23)

Bu baygınlıktan istifade eden oğlu filân onu omuzlayınca “**deli**” diye buraya getirip tıkmışlardı. (M.D. s.754 str.27-29)

“Acaba pazar dağıldı mı?” diye mırıldandı. (M.D. s.754 str.35)

Kendinin tımarhane tarafından indiğini gördüklerinden, **inanacak mı diye** denemek için şaka yapıyor sandı. (M.D. s.755 str.27-28)

“Ne millî yer, ne millî yer...” diyor; dükkânlarda sararmış, zayıf kadınların; başıkabak, yarı çıplak, sıska çocukların pineklediklerini gördükçe, kendi kendine, **“Acaba kocaları, babaları camiye mi gitmiş?” diye soruyordu.** (M.D. s.756 str. 5-9)

“Yüz senede bir memleket bu kadar değişmez!” diye şaşıyordu. (M.D. s.756 str.12-13)

“Eey, kahve kaç para?” diye sordu. (M.D. s.757 str.9-10)

“Hâlis bir kahve getir öyleyse...” diye güldü. (M.D. s.757 str.27-28)

Hele **“Bu muharebe daha yirmi sene sürebilir, daha kadınlar askere alınmadı!” diye** iddia eden sarı sakallının mavi gözleri hiç de iyi değildi. (M.D. s.758 str.10-12)

Karayağız Acem, “Dağdan mı gelmişindir hele! **On paraya gazete mi oluptur?..” diye** çıkışınca, yine cevap vermedi. (M.D. s.759 str.6-8)

Muhakemesi, zembereği kopmuş saat gibi **zınk diye** durmuştu. (M.D. s.759 str.15-16)

7. “DOĞRU” EDATI İLE KURULANLAR

Arkasından şaka devam ediyor, inek “sekiz yüz on beş liradan” derece derece sekiz yüz elliye çıkıyor, **dokuz yüze doğru** yükseliyordu. (M.D. s.755 str.30-32)

Hani o **bir saat evvel çıktığı yere doğru** alabildiğine koşmağa başladı. (M.D. s.760 str.9-10)

8. “EVVEL” EDATI İLE KURULANLAR

Bir an evvel dışarı çıkmak için bu izzet-i nefis kırıcı lâfi uzatmadı. (M.D. s.753 str.20-25)

Hani o **bir saat evvel** çıktığı yere doğru alabildiğine koşmağa başladı. (M.D. s.760 str.9-10)

9. “GİBİ” EDATI İLE KURULANLAR

Sabahleyin uyanınca, akşamdan kalan pembe bir çarşaf kadar geniş Sabah gazetesinde yazılan “Artık Avrupa’da katiyen muharebe ihtimali olmadığına dair” yazdığı gayet âlimane bendi dikkatle okuduğunu “**dün gibi**” hatırlıyordu. (M.D. s.752 str.5-9)

“**Haydi, gel canım...**” **gibi** gülümseyen başgardıyanın ardından yürüdü. (M.D. s.753 str.2-3)

Doktora “**Ne kadar imtihana çeksen yine falso etmem...**” **gibi** tekrar güldü. (M.D. s.754 str.5-6)

İki tarafından **sümüklü böcek boynuzları gibi** yükselen incecik kısa direklere birer Osmanlı Bayrağı çekilmişti. (M.D. s.754 str.16-18)

Bu harabe, meydanın ortasında **yıkık bir ada gibi** duruyordu. (M.D. s.755 str.8-9)

Cabi Efendi, ne sorsa eğleniyorlar, hiç bozuntu vermeden, **ciddîymiş gibi**, uyuz bir eşek için yüz doksan lira, oğlaksız bir keçi için seksen beş lira istiyorlardı. (M.D. s.755 str.35-37)

“Çirkefe taş atma...” hikmetini mırıldanarak, **kaçar gibi** uzaklaştı. (M.D. s.756 str.29-30)

Karşısındaki, millî sanatkâr meşhur ressam Hulusi Efendi’nin elinden çıkma Dömeke, Velistin muharebelerinin, Gazi Etem Paşa’nın resimlerine bakıyor, **dimağı karıncalanmış gibi** düşünemiyordu. (M.D. s.757 str.29-32)

Muhakemesi, **zembereği kopmuş saat gibi** zınc diye durmuştu. (M.D. s.759 str.15-16)

Cabi Efendi, **dua eder gibi** tombul ellerini havaya açtı. (M.D. s.760 str.21)

10. “İÇİN” EDATI İLE KURULANLAR

Bir an evvel **dışarı çıkmak için** bu izzet-i nefis kırıcı lâfi uzatmadı. (M.D. s.753 str.20-25)

Cabi Efendi, “Acaba **akıllanıp akıllanmadığımı denemek için** mi yapıyor?” diye şüphelendi. (M.D. s.753 str.32-33)

Gevezeliği kısa kesmek için, uzatılan pembe tirşe hareli Türkçe kağıdı aldı. (M.D. s.754 str.6-7)

Kendinin tımarhane tarafından indiğini gördüklerinden, inanacak mı diye **denemek için** şaka yapıyor sandı. (M.D. s.755 str.27-28)

Fakat burada **küstahlık için** galiba herkes ittifak etmişti. (M.D. s.755 str.34-35)

Cabi Efendi, ne sorsa eğleniyorlar, hiç bozuntu vermeden, ciddîymiş gibi, **uyuz bir eşek için** yüz doksan lira, oğlaksız bir keçi için seksen beş lira istiyorlardı. (M.D. s.755 str.35-37)

Cabi Efendi, ne sorsa eğleniyorlar, hiç bozuntu vermeden, ciddîymiş gibi, uyuz bir eşek için yüz doksan lira, **oğlaksız bir keçi için** seksen beş lira istiyorlardı. (M.D. s.755 str.35-37)

Bozdurmak için bakkaldan bir şey almayı kurdu. (M.D. s.756 str.16-17)

Acaba kendisinin, **olmayacak şeylere inanıp inanmayacağını denemek için** tımarhane idaresi tâ iskeleye kadar bir tecrübe tertibatı mı almıştı? (M.D. s.757 str.23-25)

Cabi Efendi, **Atpazarı’nda rast geldiği münasebetsiz muameleye yine uğramamak için** bunlara bir şey sormadı. (M.D. s.758 str.15-16)

Pencerenin yanındaki abuk subuk saçmalayan delileri güldürmemek için sesini çıkarmadı. (M.D. s.758 str.22-24)

Bu kağıdın üzerinde, **gazeteye benzememek için** ne yapılabilirse hepsi yapılmış, hatta ötesine bile aşılmıştı. (M.D. s.759 str.1-3)

Eve, **çıktığını haber vermek için** telgraf şöyle dursun, yirmi paralık bir mektup göndermeye bile, şüphesiz yarım lira lâzımdı! (M.D. s.759 str.33-35)

11. “İLE” EDATI İLE KURULANLAR

12. “KADAR” EDATI İLE KURULANLAR

Sabahleyin uyanınca, **akşamdan kalan pembe bir çarşaf kadar geniş Sabah gazetesinde** yazılan “Artık Avrupa’da katiyen muharebe ihtimali olmadığına dair” yazdığı gayet âlimane bendi dikkatle okuduğunu “dün gibi” hatırlıyordu. (M.D. s.752 str.5-9)

Sonra yüzünü yıkamaya giderken, sedefli dama kutusunun sofada, yerlerde süründüğünü görmüş o anda kan başına sıçramış, **avazı çıktığı kadar** bağırıp çağırmaya, sövüp saymaya başlamıştı. (M.D. s.752 str.9-12)

Doktora “**Ne kadar** imtihana çeksen yine falso etmem...” gibi tekrar güldü. (M.D. s.754 str.5-6)

“Belki **bir hafta kadar** açılmadım.” (M.D. s.754 str.30-31)

Ama **bu kadar** erken!.. (M.D. s.754 str.35-36)

Ne kadar mevkiinde olsa yine sekiz yüz lira etmezdi. (M.D. s.755 str.9-10)

“Yüz senede bir memleket **bu kadar** değişmez!” diye şaşıyordu. (M.D. s.756 str.12-13)

Acaba kendisinin, olmayacak şeylere inanıp inanmayacağını denemek için tımarhane idaresi **tâ iskeleye kadar** bir tecrübe tertibatı mı almıştı? (M.D. s.757 str.23-25)

“**Ruslar kadar** olmaz ya!.. Hele ihtilâlden sonra yirmi beş milyondan ziyade adam ölmüş...” (M.D. s.758 str.4-5)

Otuz bu kadar devlet birbirine harp ilân eder, hiç durmadan dinlenmeden boğazlaşabilirler miydi? (M.D. s.758 str.112-14)

Para gelinceye kadar ne yer, ne içerdi, nerede yatardı? (M.D. s.759 str.35-36)

13. “KARŞI” EDATI İLE KURULANLAR

14. “SONRA” EDATI İLE KURULANLAR

Daha sonra ne yapmış, ne olmuş, nasıl buraya getirilmişti? (M.D. s.752 str.13-14)

Kendini zorluyor, zorluyor, sabahleyin yere atılmış **dama kutusunu gördükten sonra** ne olduğunu bir türlü aklına getiremiyordu. (M.D. s.754 str.24-26)

Oturanlara ayrı ayrı **selam verdikten sonra** bir köşeye büzüldü. (M.D. s.756 str.36-37)

“Ruslar kadar olmaz ya!.. Hele **ihtilâlden sonra** yirmi beş milyondan ziyade adam ölmüş...” (M.D. s.758 str.4-5)

Şinasi devrinden sonra, modası geçmiş sandığı, seçili Nergisî üslubu ne vakit, nasıl canlanmıştı? (M.D. s.759 str.10-12)

15. “ÜZERE” EDATI İLE KURULANLAR

E. UNVAN GRUPLARI

Cabi Efendi’nin birdenbire aklı başına gelmişti! (M.D. s.752 str.1)

Cabi Efendi ilerledi. (M.D. s.753 str.16)

Cabi Efendi sıkılıyordu. (M.D. s.753 str.24)

Cabi Efendi, “Acaba akıllanıp akıllanmadığımı denemek için mi yapıyor?” diye şüphelendi. (M.D. s.753 str.32-33)

Cabi Efendi, bu sözleri ciddî sanıp münakaşaya girişse... (M.D. s.753 str.37)

Cabi Efendi, yırtık mavi çuha esvaplı, kırmızı kuşaklı, uzun boylu, kara kuru tellâlin arkasına isabet eden kırmızı aşî boyasına boyanmış, viran esnaf kahvesini süzdü. (M.D. s.755 str.6-8)

Cabi Efendi şaşaladı. (M.D. s.755 str.20)

Cabi Efendi cevap vermedi. (M.D. s.755 str.26)

Cabi Efendi, ne sorsa eğleniyorlar, hiç bozuntu vermeden, ciddiymiş gibi, uyuz bir eşek için yüz doksan lira, oğlaksız bir keçi için seksen beş lira istiyorlardı. (M.D. s.755 str.35-37)

Cabi Efendi, epey müddettir Üsküdar'a geçmemişti. (M.D. s.756 str.10-11)

Cabi Efendi, delilik mevzuu üzerinde hır çıkaracak bir vaziyette değildi. (M.D. s.756 str.28-29)

Çocuğun alıklaşması **Cabi Efendi'yi** sarstı.(M.D. s.757 str.9)

Cabi Efendi'nin faal muhakemesi ansızın sönmüş gibiydi. (M.D. s.757 str.22-23)

Karşısındaki, millî sanatkâr meşhur ressam **Hulusi Efendi'nin** elinden çıkma Dömeke, Velistin muharebelerinin, Gazi Etem Paşa'nın resimlerine bakıyor, dimağı karıncalanmış gibi düşünemiyordu. (M.D. s.757 str.29-32)

Karşısındaki, millî sanatkâr meşhur ressam Hulusi Efendi'nin elinden çıkma Dömeke, Velistin muharebelerinin, **Gazi Etem Paşa'nın** resimlerine bakıyor, dimağı karıncalanmış gibi düşünemiyordu. (M.D. s.757 str.29-32)

Cabi Efendi kulağına inanamıyor, dikkatle dinliyordu. (M.D. s.758 str.7)

Cabi Efendi, Atpazarı'nda rast geldiği münasebetsiz muameleye yine uğramamak için bunlara bir şey sormadı. (M.D. s.758 str.15-16)

Cabi Efendi baktı. (M.D. s.758 str.21)

Kitapçı Acem'in önünde durdu. (M.D. s.758 str.27)

Cabi Efendi, bunları düşünmek istedi. (M.D. s.759 str.14)

Araba vapuru iskelesinin tam karşısına gelince **Cabi Efendi** durdu. (M.D. s.759 str.23-24)

Eski tımarhanenin genç doktoru, pencereleri sarı güllerle örtölmüş sakin dairesinden dalgın dalgın çıkarken, azıcık daha **Cabi Efendi'yle** toslaşacaktı. (M.D. s.760 str.11-13)

Cabi Efendi, dua eder gibi tımbul ellerini havaya açtı. (M.D. s.760 str.21)

11. MÜREBBİYE

A. TAMLAMALAR

1. İSİM TAMLAMALARI

1.1. BELİRTİLİ İSİM TAMLAMALARI

Sallanmanın lezzeti el'an bende mevcuttur, Nişantaşı'na taşındıktan sonra Galatasaray Sultanîsi'ne nehâri olarak gidip gelmeğe başladım. (M.R. s.1020 str.3-5)

Zavallı kızlar daima **benim kurbanım** olurlardı. (M.R. s.1020 str.10)

O, kalktı ve **odanın içinde** gezine gezine bana uzun bir nutuk verdi. (M.R. s.1020 str.20-21)

Ben başım önümde, sessiz dinliyordum, nihayet babam elini omzuma koyarak, “Bana bak” dedi ve gözlerini **gözlerimin içine** dikerek devam etti. (M.R. s.1020 str.22-24)

Elini sıkamak için uzattığı zaman **babamın hiddetine**, annemin nasihatlerine rağmen parmaklarını biraz fazla sıktım. (M.R. s.1021 str.10-12)

Elini sıkamak için uzattığı zaman babamın hiddetine, **annemin nasihatlerine** rağmen parmaklarını biraz fazla sıktım. (M.R. s.1021 str.10-12)

Oturduk, **sofranın başında** babam, sağda annem solunda ben, benim yanımda hemşirem. (M.R. s.1021 str.12-13)

Oturduk, sofranın başında babam, sağda annem solunda ben, **benim yanımda** hemşirem. (M.R. s.1021 str.12-13)

Sofranın altından ayağımı uzattım; yetişemedim. (M.R. s.1021 str.14-15)

Annemin gözleri de hemen hiç üstümden ayrılmıyordu. (M.R. s.1021 str.17-18)

Tam üç ay **Adriyen'in kolunu** bile sıkamadım, bu sefer ya ben babamın korkusundan acemi olmuşum, yahut o, biraz fazla usta idi. (M.R. s.1021 str.29-31)

Tam üç ay Adriyen'in kolunu bile sıkamadım, bu sefer ya ben **babamın korkusundan** acemi olmuşum yahut o, biraz fazla usta idi. (M.R. s.1021 str.29-31)

Yalnız **masanın üstünde** işleyen saatin tıkırtısı, bir de kalbimin çarpıntısı duyuluyordu. (M.R. s.1023 str.1-3)

Yalnız masanın üstünde işleyen **saatin tıkırtısı**, bir de kalbimin çarpıntısı duyuluyordu. (M.R. s.1023 str.1-3)

Yalnız masanın üstünde işleyen saatin tıkırtısı, bir de **kalbimin çarpıntısı** duyuluyordu. (M.R. s.1023 str.1-3)

Adriyen'in kapısına yaklaştım, korka korka tokmağı çevirdim. (M.R. s.1023 str.3-4)

Babamın odasından bir tıkırtı duyar gibi oldum... (M.R. s.1023 str.5-6)

Bir akşam **kapısının anahtarını** sakladım ve odama öyle girdim. (M.R. s.1023 str.11)

Gece yarısı, bu sefer, kemal-i emniyetle **Adriyen'in kapısını** açtım. (M.R. s.1023 str.12-13)

Karanlıkta **babamın sakalını** yakalamıştım. (M.R. s.1023 str.19)

1.2 BELİRTİSİZ İSİM TAMLAMALARI

Çocukluğumuzda büyük **çam ağaçları** altına kurulan salıncakları her türlü ders ve eğlence kitaplarına tercih ederdim. (M.R. s.1020 str.1-2)

Çocukluğumuzda büyük çam ağaçları altına kurulan salıncakları her türlü **ders ve eğlence kitaplarına** tercih ederdim. (M.R. s.1020 str.1-2)

Sallanmanın lezzeti el'an bende mevcuttur. Nişantaşı'na taşındıktan sonra **Galatasaray Sultanîsi'ne** nehâri olarak gidip gelmeğe başladım. (M.R. s.1020 str.3-5)

Evde hiçbir mürebbiye bir haftadan fazla kalamaz; ya **kapı arkasında**, ya bir kanepenin üstünde kendisini sıkıştırdığım zaman yakalanır ve tabii evden ben kovulamayacağım için o kovulurdu. (M.R. s.1020 str.10-13)

Evde hiçbir mürebbiye bir haftadan fazla kalamaz; ya kapı arkasında, ya bir **kanep** **üstünde** kendisini sıkıştırdığım zaman yakalanır ve tabî evden ben kovulamayacağım için o kovulurdu. (M.R. s.1020 str.10-13)

Sofra başında tanıştık. (M.R. s.1021 str.8)

...yatmak üzere çıktığım zaman arkamdan anneme “**Bizim oğlan** biraz akıllandı” demiş... (M.R. s.1021 str.24-25)

O, her kelimemden sonra ufak bir **nida-yı hayret** ve istifham sigası kopararak beni dinledi ve bu gece için yalnız konuşmak ve Fransız edipleri hakkında mübahase etmek üzere odasına gelmekliğime müsaade etti ve elini öptüm, ayrıldım. (M.R. s.1022 str.12-16)

O, her kelimemden sonra ufak bir nida-yı hayret ve **istifham sigası** kopararak beni dinledi ve bu gece için yalnız konuşmak ve Fransız edipleri hakkında mübahase etmek üzere odasına gelmekliğime müsaade etti ve elini öptüm, ayrıldım. (M.R. s.1022 str.12-16)

O, her kelimemden sonra ufak bir nida-yı hayret ve istifham sigası kopararak beni dinledi ve bu gece için yalnız konuşmak ve **Fransız edipleri** hakkında mübahase etmek üzere odasına gelmekliğime müsaade etti ve elini öptüm, ayrıldım. (M.R. s.1022 str.12-16)

“Girip çıktıkça **mürebbiye eli** öpülmez.” (M.R. s.1022 str.29)

Gece yarısı, bu sefer, kemal-i emniyetle Adriyen’in kapısını açtım. (M.R. s.1023 str.12-13)

Tabî hak verdim; **temmuz sıcaklarında** da başka türlü yatılmazdı. (M.R. s.1023 str.16)

1.3. ZİNCİRLEME İSİM TAMLAMALARI

Babamın kovarım sözüne inanmamakla beraber korkmamış değildim. (M.R. s.1021 str.3-4)

Adriyen **sofranın ta öbür ucunda** kalmıştı. (M.R. s.1021 str.14)

2. SIFAT TAMLAMALARI

2.1. NİTELEME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Çocukluğumuzda **büyük çam ağaçları** altına kurulan salıncakları her türlü ders ve eğlence kitaplarına tercih ederdim. (M.R. s.1020 str.1-2)

Bu zamanlar **bütün kadınlara** âşıktım. (M.R. s.1020 str.5)

Bilhassa **küçük kız kardeşim** için tutulan mürebbiyelere... (M.R. s.1020 str.5-6)

Zavallı kızlar daima benim kurbanım olurlardı. (M.R. s.1020 str.10)

Nihayet günün birinde **güzel, bebek gibi güzel, sarı saçlı, maî gözlü bir kızcağız** geldi. (M.R. s.1020 str.14-15)

Akşam mektepten avdette kapıyı annem açtı, beni aşağıdaki **küçük odaya** aldı. (M.R. s.1020 str.16-17)

O, kalktı ve odanın içinde gezine gezine bana **uzun bir nutuk** verdi. (M.R. s.1020 str.20-21)

Sana bu, **son sözümdür**. (M.R. s.1020 str.24-25)

Eğer yeni tuttuğumuz kıza bir **fena muamele**, daha doğrusu edepsizlik edersen seni kovarım. (M.R. s.1020 str.25-26)

Üstünde **oldukça dekolte, beyaz bir bluz**, belini biraz fazla incelten lacivert bir etek, ayağında ince muslin bir çorap, açık rugan iskarpinler vardı. (M.R. s.1021 str.8-10)

Üstünde oldukça dekolte, beyaz bir bluz, belini biraz fazla incelten **lacivert bir etek**, ayağında ince muslin bir çorap, açık rugan iskarpinler vardı. (M.R. s.1021 str.8-10)

Üstünde oldukça dekolte, beyaz bir bluz, belini biraz fazla incelten lacivert bir etek, ayağında **ince muslin bir çorap**, açık rugan iskarpinler vardı. (M.R. s.1021 str.8-10)

Üstünde oldukça dekolte, beyaz bir bluz, belini biraz fazla incelten lacivert bir etek, ayağında ince muslin bir çorap, **açık rujan iskarpinler** vardı. (M.R. s.1021 str.8-10)

Ben **bütün ciddiyetimle** konuşuyordum. (M.R. s.1021 str.22-23)

Bizim oğlan biraz akıllandı demiş olduğunu **ertesı günü** yine annemden öğrendim. (M.R. s.1021 str.24-26)

Tam üç ay Adriyen'in kolunu bile sıkamadım, bu sefer ya ben babamın korkusundan acemi olmuşum, yahut o, **biraz fazla usta** idi. (M.R. s.1021 str.29-31)

Bu kıza karşı **fazla bir zaafım** vardı. (M.R. s.1022 str.1)

Müthiş bir talâkatle mühim bir ilân-ı aşk destanı okudum. (M.R. s.1022 str.11-12)

Müthiş bir talâkatle **mühim bir ilân-ı aşk destanı** okudum. (M.R. s.1022 str.11-12)

O, her kelimemden sonra **ufak bir nida-yı hayret** ve istifham sigası kopararak beni dinledi ve bu gece için yalnız konuşmak ve Fransız edipleri hakkında mübahase etmek üzere odasına gelmekliğime müsaade etti ve elini öptüm, ayrıldım. (M.R. s.1022 str.12-16)

Derhâl gözümle **aramızdaki mesafeyi** ölçtüm, her hâlde söylediğim şeyleri duymamıştı. (M.R. s.1022 str.18-19)

Fesimi giymek üzere odama çıktığım zaman aynaya baktım, Adriyen'e söylediğim sözlerin yüzüme verdiği kırmızılık, babamı görünce korkudan sarılık ile karışmış, **acayip bir şekil** almıştı. (M.R. s.1022 str.22-25)

Oda, **zifiri karanlıktı**. (M.R. s.1023 str.13)

Hafif bir nefes bana yolu gösterdi. (M.R. s.1023 str.13)

Birdenbire parmaklarım **yumuşak bir şeye** dokundu ve bir ses haykırdı. (M.R. s.1023 str.17-18)

2.2. BELİRTME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1. SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1.1. ASIL SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

On sekiz yaşında güzellik çirkinlik pek aranmaz değil mi? (M.R. s.1020 str.8-9)

Evde hiçbir mürebbiye **bir haftadan** fazla kalamaz; ya kapı arkasında, ya bir kanepede üstünde kendisini sıkıştırdığım zaman yakalanır ve tabii evden ben kovulamayacağım için o kovulurdu. (M.R. s.1020 str.10-13)

Böyle **bir sene** devam etti. (M.R. s.1020 str.13-14)

Tam **üç ay** Adriyen'in kolunu bile sıkamadım, bu sefer ya ben babamın korkusundan acemi olmuşum yahut o, biraz fazla usta idi. (M.R. s.1021 str.29-31)

2.2.1.2. SIRA SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Nihayet bir gün bize geldiğinin tam **üçüncü ayı** idi. (M.R. s.1022 str.1-2)

2.2.1.3. ÜLEŞTİRME SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1.4. KESİR SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Validem birçok nasihat etti, ben **yarım kulakla** söylenen sözleri dinliyor, yeni gelen mürebbiyeyi görmek için can atıyordum. (M.R. s.1021 str.1-3)

2.2.2. SORU SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

...ne haylazlığım, ne edepsizliğim, ne çapkınlığım kaldı. (M.R. s.1020 str.21-22)

2.2.3. İŞARET SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Bu zamanlar bütün kadınlara âşıktım. (M.R. s.1020 str.5)

Babam bile **bu hâlime** aldandı. (M.R. s.1021 str.23)

Fakat heyhat; **bu zannımda** ne kadar yanıldığımı sonradan anladım. (M.R. s.1021 str.27-29)

Tam üç ay Adriyen'in kolunu bile sıkamadım, **bu sefer** ya ben babamın korkusundan acemi olmuşum yahut o, biraz fazla usta idi. (M.R. s.1021 str.29-31)

Bu kıza karşı fazla bir zaafım vardı. (M.R. s.1022 str.1)

Bu hâl böyle üç dört defa vuku buldu. (M.R. s.1023 str.7)

Ben her rast geldiğim yerde Adriyen'e yalvarıyor, o da soğukkanlılıkla **bu gece** diye bana vaat ediyordu. (M.R. s.1023 str.7-9)

Gece yarısı, **bu sefer**, kemal-i emniyetle Adriyen'in kapısını açtım. (M.R. s.1023 str.12-13)

2.2.4. BELGİSİZ SIFATLAR İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Evde **hiçbir mürebbiye** bir haftadan fazla kalmaz; ya kapı arkasında, ya bir kanepenin üstünde kendisini sıkıştırdığım zaman yakalanır ve tabii evden ben kovulamayacağım için o kovulurdu. (M.R. s.1020 str.10-13)

Evde hiçbir mürebbiye bir haftadan fazla kalmaz; ya kapı arkasında, ya **bir kanepenin üstünde** kendisini sıkıştırdığım zaman yakalanır ve tabii evden ben kovulamayacağım için o kovulurdu. (M.R. s.1020 str.10-13)

Validem **birçok nasihat** etti, ben yarım kulakla söylenen sözleri dinliyor, yeni gelen mürebbiyeyi görmek için can atıyordum. (M.R. s.1021 str.1-3)

Elbet **bir çaresini** bulurum. (M.R. s.1021 str.5)

Adriyen arada sırada hemşireme **bir laf** söylüyor ve gülümsüyordu. (M.R. s.1021 str.18-19)

Külbastıyı keserken **bir aralık** Adriyen'e doğru gözlerimi kaldırdım. (M.R. s.1021 str.20-21)

İçimde **bir sevinç** hissettim. (M.R. s.1021 str.21-22)

Nihayet **bir gün** bize geldiğinin tam üçüncü ayı idi. (M.R. s.1022 str.1-2)

“Eğer Maupassant gibi **bir hocam** olsaydı size karşı bu kadar hürmetkâr davranırmıydım?” (M.R. s.1022 str.9-11)

Babamın odasından **bir tıkırtı** duyar gibi oldum... (M.R. s.1023 str.5-6)

Bu hâl böyle **üç dört defa** vuku buldu. (M.R. s.1023 str.7)

Bir akşam kapısının anahtarını sakladım ve odama öyle girdim. (M.R. s.1023 str.11)

Birdenbire parmaklarım yumuşak bir şeye dokundu ve **bir ses** haykırdı. (M.R. s.1023 str.17-18)

2.3. FİİLİMSİLERLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Çocukluğumuzda **büyük çam ağaçları altına kurulan salıncakları** her türlü ders ve eğlence kitaplarına tercih ederdim. (M.R. s.1020 str.1-2)

Bilhassa **küçük kız kardeşim için tutulan mürebbiyelere...** (M.R. s.1020 str.5-6)

Validem, ekseriyetle **gelen hocaların** çirkin olmasına dikkat ederdi. (M.R. s.1020 str.6-7)

Evde hiçbir mürebbiye bir haftadan fazla kalamaz; ya kapı arkasında, ya bir kanepenin üstünde kendisini **sıkıştırdığım zaman** yakalanır ve tabii evden ben kovulamayacağım için o kovulurdu. (M.R. s.1020 str.10-13)

Köşede kaşlarını çatılmış; asabiyetle **cigara içen babamı** gördüm. (M.R. s.1020 str.17-18)

Şimdiye kadar **duymadığım bir sertlikle** dedi ki: “Şuraya otur bakayım.” (M.R. s.1020 str.18-19)

Eğer **yeni tuttuğumuz kıza** bir fena muamele, daha doğrusu edepsizlik edersen seni kovarım. (M.R. s.1020 str.25-26)

Validem birçok nasihat etti, ben yarım kulakla **söylenen sözleri** dinliyor, yeni gelen mürebbiyeyi görmek için can atıyordum. (M.R. s.1021 str.1-3)

Validem birçok nasihat etti, ben yarım kulakla söylenen sözleri dinliyor, **yeni gelen mürebbiye**yi görmek için can atıyordum. (M.R. s.1021 str.1-3)

Üstünde oldukça dekolte, beyaz bir bluz, **belini biraz fazla incelten lacivert bir etek**, ayağında ince muslin bir çorap, açık rugan iskarpinler vardı. (M.R. s.1021 str.8-10)

Elini sıkılamak için **uzattığı zaman** babamın hiddetine, annemin nasihatlerine rağmen parmaklarını biraz fazla sıktım. (M.R. s.1021 str.10-12)

...yatmak üzere **çıktığım zaman** arkamdan anneme “Bizim oğlan biraz akıllandı” demiş... (M.R. s.1021 str.24-25)

İlk gördüğüm akşam anlaşmamız kolay olacak demiştim. (M.R. s.1021 str.27)

Arkamı **döndüğüm zaman** kimi görsem beğenirsiniz? (M.R. s.1022 str.16-17)

Derhâl gözümle aramızdaki mesafeyi ölçtüm, her hâlde **söylediğim şeyleri** duymamıştı. (M.R. s.1022 str.18-19)

Fesimi giymek üzere **odama çıktığım zaman** aynaya baktım, Adriyen’e söylediğim sözlerin yüzüme verdiği kırmızılık, babamı görünce korkudan sarılık ile karışmış, acayip bir şekil almıştı. (M.R. s.1022 str.22-25)

Fesimi giymek üzere odama çıktığım zaman aynaya baktım, **Adriyen’e söylediğim sözlerin** yüzüme verdiği kırmızılık, babamı görünce korkudan sarılık ile karışmış, acayip bir şekil almıştı. (M.R. s.1022 str.22-25)

Fesimi giymek üzere odama çıktığım zaman aynaya baktım, Adriyen’e söylediğim sözlerin **yüzüme verdiği kırmızılık**, babamı görünce korkudan sarılık ile karışmış, acayip bir şekil almıştı. (M.R. s.1022 str.22-25)

Fesimi giydim ve pencereden **babamla beraber dolaşan Adriyen’i** arkalarından selâmlayarak çıktım. (M.R. s.1022 str.25-26)

“Aferin oğlum, ilk defa **eve gelen bir kadın** senden şikâyet etmiyor.” (M.R. s.1022 str.27-28)

Yalnız **masanın üstünde işleyen saatin** tıkırtısı, bir de kalbimin çarpıntısı duyuluyordu. (M.R. s.1023 str.1-3)

Ben her **rast geldiğim yerde** Adriyen'e yalvarıyor, o da soğukkanlılıkla bu gece diye bana vaat ediyordu. (M.R. s.1023 str.7-9)

Yatağa **yaklaştığım zaman** ellerimle hissettim ki yorgan, falan yoktu. (M.R. s.1023 str.14-16)

B. İKİLEMELER

1. SÖZCÜK TEKRARI İLE KURULAN İKİLEMELER

O, kalktı ve odanın içinde **gezine gezine** bana uzun bir nutuk verdi. (M.R. s.1020 str.20-21)

Uslu uslu yemeğimi yemeye başladım. (M.R. s.1021 str.16)

Adriyen'in kapısına yaklaştım, **korka korka** tokmağı çevirdim. (M.R. s.1023 str.3-4)

Tekrar tekrar, ses yok. (M.R. s.1023 str.5)

Ellerimle etrafı yoklayarak **yavaş yavaş** ilerledim. (M.R. s.1023 str.14)

2. FARKLI SÖZCÜKLERLE KURULAN İKİLEMELER

On sekiz yaşında **güzellik çirkinlik** pek aranmaz değil mi? (M.R. s.1020 str.8-9)

Adriyen **arada sırada** hemşireme bir laf söylüyor ve gülümsüyordu. (M.R. s.1021 str.18-19)

Bu hâl böyle **üç dört** defa vuku buldu. (M.R. s.1023 str.7)

C. FİİLİMSİ GRUPLARI

1. İSİM-FİİL GRUPLARI

Sallanmanın lezzeti el'an bende mevcuttur. Nişantaşı'na taşındıktan sonra Galatasaray Sultanîsi'ne nehâri olarak **gidip gelmeğe** başladım. (M.R. s.1020 str.3-5)

Validem, ekseriyetle gelen hocaların **çirkin olmasına** dikkat ederdi. (M.R. s.1020 str.6-7)

Hizmetçinin yemeği **haber vermesi** annemin çok şükür nasihatini kesti. (M.R. s.1021 str.6-7)

Uslu uslu **yemeğimi yemeye** başladım. (M.R. s.1021 str.16)

O, her kelimemden sonra ufak bir nida-yı hayret ve istifham sigası kopararak beni dinledi ve bu gece için **yalnız konuşmak ve Fransız edipleri hakkında mübahase etmek** üzere odasına gelmekliğime müsaade etti ve elini öptüm, ayrıldım. (M.R. s.1022 str.12-16)

2. SIFAT-FİİL GRUPLARI

3. ZARF-FİİL GRUPLARI

Babam el'an öfkeliydi, **hiç konuşmadan** yemeğini yiyordu. (M.R. s.1021 str.16-17)

O, her kelimemden sonra ufak bir nida-yı hayret ve **istifham sigası kopararak** beni dinledi ve bu gece için yalnız konuşmak ve Fransız edipleri hakkında mübahase etmek üzere odasına gelmekliğime müsaade etti ve elini öptüm, ayrıldım. (M.R. s.1022 str.12-16)

“**Girip çıktıkça** mürebbiye eli öpülmez.” (M.R. s.1022 str.29)

Ellerimle etrafı yoklayarak yavaş yavaş ilerledim. (M.R. s.1023 str.14)

D. EDAT GRUPLARI

1. “BAŞKA” EDATI İLE KURULANLAR

Tabîî hak verdim; temmuz sıcaklarında da **başka türlü** yatılmazdı. (M.R. s.1023 str.16)

2. “BERİ” EDATI İLE KURULANLAR

3. “BİLE” EDATI İLE KURULANLAR

Babam bile bu hâlime aldandı. (M.R. s.1021 str.23)

Tam üç ay **Adriyen'in kolunu bile** sıkamadım, bu sefer ya ben babamın korkusundan acemi olmuşum yahut o, biraz fazla usta idi. (M.R. s.1021 str.29-31)

4. “DAHA” EDATI İLE KURULANLAR

Eğer yeni tuttuğumuz kıza bir fena muamele, **daha doğrusu** edepsizlik edersen seni kovarım. (M.R. s.1020 str.25-26)

5. “DAİR” EDATI İLE KURULANLAR

6. “DİYE” EDATI İLE KURULANLAR

Ne okuyorsunuz, **diye** sordum. (M.R. s.1022 str.4)

...o da soğukkanlılıkla **bu gece diye** bana vaat ediyordu. (M.R. s.1023 str.8-9)

7. “DOĞRU” EDATI İLE KURULANLAR

Külbastıyı keserken bir aralık **Adriyen'e doğru** gözlerimi kaldırdım. (M.R. s.1021 str.20-21)

8. “EVVEL” EDATI İLE KURULANLAR

9. “GİBİ” EDATI İLE KURULANLAR

Nihayet günün birinde güzel, **bebek gibi** güzel, sarı saçlı, maî gözlü bir kızcağız geldi. (M.R. s.1020 str.14-15)

“Eğer **Maupassant gibi** bir hocam olsaydı size karşı bu kadar hürmetkâr davranır mıydım?” (M.R. s.1022 str.9-11)

Babamın odasından **bir tıkırtı duyar gibi** oldum... (M.R. s.1023 str.5-6)

Baktım **olacak gibi** değil. (M.R. s.1023 str.10)

10. “İÇİN” EDATI İLE KURULANLAR

Bilhassa **küçük kız kardeşim için** tutulan mürebbiyelere... (M.R. s.1020 str.5-6)

Evde hiçbir mürebbiye bir haftadan fazla kalamaz; ya kapı arkasında, ya bir kanepenin üstünde kendisini sıkıştırdığım zaman yakalanır ve tabii **evden ben kovulamayacağım için** o kovulurdu. (M.R. s.1020 str.10-13)

Validem birçok nasihat etti, ben yarım kulakla söylenen sözleri dinliyor, yeni gelen mürebbiyeyi **görmek için** can atıyordum. (M.R. s.1021 str.1-3)

Elini sıkmak için uzattığı zaman babamın hiddetine, annemin nasihatlerine rağmen parmaklarını biraz fazla sıktım. (M.R. s.1021 str.10-12)

O, her kelimemden sonra ufak bir nida-yı hayret ve istifham sigası kopararak beni dinledi ve **bu gece için** yalnız konuşmak ve Fransız edipleri hakkında mübahase etmek üzere odasına gelmekliğime müsaade etti ve elini öptüm, ayrıldım. (M.R. s.1022 str.12-16)

11. “İLE” EDATI İLE KURULANLAR

...babamı görünce korkudan **sarılık ile karışmış**, acayip bir şekil almıştı. (M.R. s.1022 str.24-25)

12. “KADAR” EDATI İLE KURULANLAR

Şimdiye kadar duymadığım bir sertlikle dedi ki: “Şuraya otur bakayım.” (M.R. s.1020 str.18-19)

Fakat heyhat; bu zannımda **ne kadar yanıldığımı** sonradan anladım. (M.R. s.1021 str.27-29)

“Eğer Maupassant gibi bir hocam olsaydı size karşı **bu kadar hürmetkâr** davranırmıydım?” (M.R. s.1022 str.9-11)

13. “KARŞI” EDATI İLE KURULANLAR

Bu kıza karşı fazla bir zaafım vardı. (M.R. s.1022 str.1)

“Eğer Maupassant gibi bir hocam olsaydı **size karşı** bu kadar hürmetkâr davranırmıydım?” (M.R. s.1022 str.9-11)

14. “SONRA” EDATI İLE KURULANLAR

Sallanmanın lezzeti el’an bende mevcuttur. **Nişantaşı’na taşındıktan sonra** Galatasaray Sultanîsi’ne nehâri olarak gidip gelmeğe başladım. (M.R. s.1020 str.3-5)

O, **her kelimemden sonra** ufak bir nida-yı hayret ve istifham sigası kopararak beni dinledi ve bu gece için yalnız konuşmak ve Fransız edipleri hakkında mübahase etmek üzere odasına gelmekliğime müsaade etti ve elini öptüm, ayrıldım. (M.R. s.1022 str.12-16)

Yemekten sonra erkenden odama çekildim ve herkesin yatmasını sabırsızlıkla bekledim. (M.R. s.1022 str.30-31)

Her vaatten sonra da kapıyı kilitli buluyordum. (M.R. s.1023 str.9-10)

15. “ÜZERE” EDATI İLE KURULANLAR

...**yatmak üzere** çıktığım zaman arkamdan anneme “Bizim oğlan biraz akıllandı” demiş... (M.R. s.1021 str.24-25)

O, her kelimemden sonra ufak bir nida-yı hayret ve istifham sigası kopararak beni dinledi ve bu gece için yalnız konuşmak ve **Fransız edipleri hakkında mübahase etmek üzere** odasına gelmekliğime müsaade etti ve elini öptüm, ayrıldım. (M.R. s.1022 str.12-16)

Fesimi giymek üzere odama çıktığım zaman aynaya baktım, Adriyen’e söylediğim sözlerin yüzüme verdiği kırmızılık, babamı görünce korkudan sarılık ile karışmış, acayip bir şekil almıştı. (M.R. s.1022 str.22-25)

12. TÜTÜN

A. TAMLAMALAR

1. İSİM TAMLAMALARI

1.1. BELİRTİLİ İSİM TAMLAMALARI

Aşçı Şulever Bacı kendisini görür görmez eteklerine yapışır, “**Beni tütünü** bitti efendi, tütün ister ben...” diye tuttururdu. (T.T. s.838 str.2-4)

Altmış yıldır bu kubbe gibi geniş kemerli evvel zaman mutfağında boğaz tokluğuna hizmet eder, evin içinde doğanlarla ölenleri görmek için senede bir iki defa **ocağın başından** ayrılırdı. (T.T. s.838 str.9-12)

Yalnız tütüne iptilâsı **ailenin canını** sıkıyordu. (T.T. s.838 str.12-13)

Ayda altı yedi lira yalnız **Şulever’in tütününe** gidiyordu. (T.T. s.838 str.16-17)

Hem musibet her tütünü beğenmez, “**Bunun içimi** fena, bunun içimi zehir gibi...” diye söylenip dururdu. (T.T. s.838 str.17-19)

Hem musibet her tütünü beğenmez, “Bunun içimi fena, **bunun içimi** zehir gibi...” diye söylenip dururdu. (T.T. s.838 str.17-19)

Bir gün Cabi Efendi onu **ocağın başında** uyumuş gördü. (T.T. s.838 str.19)

Ayaklarının ucuna basarak bahçe kapısına yaklaştı. (T.T. s.838 str.20-21)

“**Beni tütünü** yok... Ne olacak böyle efendi...” diye doğruldu. (T.T. s.838 str.23-24)

“**Benim kafa** yerinde değil.” (T.T. s.838 str.26)

“Şimdi **sizin tütünden** verin bir parça...” (T.T. s.839 str.2)

Sonra **kuyunun yanındaki** kanepeye oturdu. (T.T. s.839 str.17)

Eğildi, maltızdaki **tencerenin altından** yaktı. (T.T. s.839 str.30-31)

“Ne olacak, **yaşamının sonu** hep ölüm işte...” dedi. (T.T. s.840 str.11)

“**Padişahın tütününden** içtikten sonra onlar zehir gibi geliyordu.” (T.T. s.840 str.25-26)

“Bana **padişahın tütününden** bir parça verin!” dedi. (T.T. s.841 str.3)

1.2 BELİRTİSİZ İSİM TAMLAMALARI

Ömründe **hastalık yüzü** görmemişti. (T.T. s.838 str.9)

Ayaklarının ucuna basarak **bahçe kapısına** yaklaştı. (T.T. s.838 str.20-21)

Kendi **ana lisanını** unutan, Türkçeyi öğrenemeyen bu Sudanlı ihtiyar, dokuza kadar sayamadığı hâlde nasıl tiryaki, nasıl keyif sahibi oluyordu? (T.T. s.839 str.8-11)

Meselâ vaktiyle Avrupa’dan içmek için **tütün yaprağı** getirilecek yerde patlıcan yaprağı getirilseydi... (T.T. s.839 str.13-14)

Meselâ vaktiyle Avrupa’dan içmek için tütün yaprağı getirilecek yerde **patlıcan yaprağı** getirilseydi... (T.T. s.839 str.13-14)

“Ne gozel, ne tatlı... **Padişah tütünü**... ne olacak...” (T.T. s.839 str.34)

Kilerden **zemzem testisi** de çıkarıldı. (T.T. s.840 str.8)

“Ayol onlar **patlıcan yaprağıydı**.” (T.T. s.840 str.30)

Cabi Efendi aşçısını verdiği şeyin **patlıcan yaprağı** olduğuna bir türlü inandıramadı. (T.T. s.840 str.34-35)

Ağızına uzatılan **zemzem fincanını** kurumuş, pörsük dudaklarıyla itti. (T.T. s.841 str.1-2)

1.3. ZİNCİRLEME İSİM TAMLAMALARI

Parlak, abanoz renkli cildini, **geçirdiği yetmiş senenin ele mi** bozamamıştı. (T.T. s.838 str.5-7)

Hâlâ otuz yaşında gibi görünür, hâlâ genç bir halayık gibi dinç, atik, hamarat, **bütün evin yemeğini** vaktinde pişirirdi. (T.T. s.838 str.7-9)

Altmış yıldır bu kubbe gibi geniş kemerli **evvel zaman mutfağında** boğaz tokluğuna hizmet eder, evin içinde doğanlarla ölenleri görmek için senede bir iki defa ocağın başından ayrılırdı. (T.T. s.838 str.9-12)

Son zamanlarda **en adi tütünün bile paketi** sekiz on kuruşaydı. (T.T. s.838 str.15-16)

Sonra **kuyunun yanındaki kanepeye** oturdu. (T.T. s.839 str.17)

Eğildi, **maltızdaki tencerenin altından** yaktı. (T.T. s.839 str.30-31)

Cabi Efendi, **tabakasındaki patlıcan yapraklarının hepsini**, sevincinden eteklerini öpen aşçısının meşin kesesine boşalttı. (T.T. s.839 str.35-37)

Cabi Efendi, tabakasındaki patlıcan yapraklarının hepsini, sevincinden eteklerini öpen **aşçısının meşin kesesine** boşalttı. (T.T. s.839 str.35-37)

Veda için bütün aile **zavallının yatağı etrafında** toplandılar. (T.T. s.840 str.7-8)

Ama ben o paketleri hep **bahçedeki boş kazanın içine** attı. (T.T. s.840 str.22-23)

“Hangi padişahın tütününden?” diye sordu. (T.T. s.840 str.28)

Ev halkının hepsi bu son arzuyu yerine getirmek için bir tarafa koştu ve civar bostanlara dağıldılar. (T.T. s.841 str.3-5)

2. SIFAT TAMLAMALARI

2.1. NİTELEME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Bu **leblebi kadar küçük kafalı, dal gibi ince ihtiyar Arap**, Cabi Efendi'nin doğduğunu görmüştü. (T.T. s.838 str. 4-5)

Parlak, abanoz renkli cildini, geçirdiği yetmiş senenin elemi bozamamıştı. (T.T. s.838 str.5-7)

Altmış yıldır bu **kubbe gibi geniş kemerli evvel zaman mutfağında** boğaz tokluğuna hizmet eder, evin içinde doğanlarla ölenleri görmek için senede bir iki defa ocağın başından ayrılırdı. (T.T. s.838 str.9-12)

Cabi Efendi bu hâline kızar, “**Hınzır fellâh!** Sigaradan ne keyif duyuyor...” derdi... (T.T. s.838 str.14-15)

Son zamanlarda **en adi tütünün** bile paketi sekiz on kuruşaydı. (T.T. s.838 str.15-16)

Aç bir hayvan gibi ateş saçan gözleriyle ellerine bakan Araba... (T.T. s.839 str.5)

Sünbülî bir hava büyük bahçeyi gölge içinde bırakmıştı. (T.T. s.839 str.7-8)

Sünbülî bir hava **büyük bahçeyi** gölge içinde bırakmıştı. (T.T. s.839 str.7-8)

Demek keyif yalnız **akıllı insanlara** mahsus değildi. (T.T. s.839 str.11-12)

Mihaniki bir hareketle birkaç yaprak kopardı. (T.T. s.839 str.15-16)

Sonra **kuyunun yanındaki kanepeye** oturdu. (T.T. s.839 str.17)

Cebinden çıkardığı **sedef kaplı çakısıyla** bu yaprakları tütün gibi kıydı. (T.T. s.839 str.17-18)

“İşte **tam Şulever’e lâayık tütün...**” (T.T. s.839 str.23-24)

Kıydığı yaprakları **boş tabakasına** doldurdu. (T.T. s.839 str.24-25)

Ağır koku fişkirtan dumanları savuruyordu. (T.T. s.839 str.35)

“**Hınzır fellahın** bir şeyden anladığı yok.” (T.T. s.840 str.1-2)

Nafîle yere para sarfettiriyor...” diye ona verilen tütünün miktarını azaltmıştı. (T.T. s.840 str.2-3)

Veda için **bütün aile** zavallının yatağı etrafında toplandılar. (T.T. s.840 str.7-8)

Bu sözleri işiten Şulever birdenbire gözlerini açtı, ademden aksediyor sanılan **keskin, derin bir sesle**: “Hayır, hayır, ben ihtiyarlıktan değil, tütünsüzlükten ölüyor...” (T.T. s.840 str.14-16)

Ama ben o paketleri hep bahçedeki **boş kazanın** içine attı. (T.T. s.840 str.22-23)

Kızlar koşup bahçedeki **boş kazana** baktılar. (T.T. s.840 str.35-36)

Ertesi gün Şulever ölüyordu. (T.T. s.840 str.37)

Ağızına uzatılan zezem fincanını **kurumuş, pörsük dudaklarıyla** itti. (T.T. s.841 str.1-2)

Ev halkının hepsi bu son arzuyu yerine getirmek için bir tarafa koştu ve **civar bostanlara** dağıldılar. (T.T. s.841 str.3-5)

2.2. BELİRTME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1. SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1.1. ASIL SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Parlak, abanoz renkli cildini, geçirdiği **yetmiş senenin** elemi bozamamıştı. (T.T. s.838 str.5-7)

Hâlâ **otuz yaşında** gibi görünür, hâlâ genç bir halayık gibi dinç, atik, hamarat, bütün evin yemeğini vaktinde pişirirdi. (T.T. s.838 str.7-9)

Altmış yıldır bu kubbe gibi geniş kemerli evvel zaman mutfağında boğaz tokluğuna hizmet eder, evin içinde doğanlarla ölenleri görmek için senede bir iki defa ocağın başından ayrılırdı. (T.T. s.838 str.9-12)

Eğer verilse günde **bir okka tütün** içebilirdi. (T.T. s.838 str.13-14)

Son zamanlarda en adi tütünün bile paketi **sekiz on kuruşaydı**. (T.T. s.838 str.15-16)

Ayda **altı yedi lira** yalnız Şulever’in tütününe gidiyordu. (T.T. s.838 str.16-17)

Tabakasından **bir yaprak kağıt** çıkardı. (T.T. s.839 str.19-20)

Yaktığı sigarayı **bir nefes** çekti. (T.T. s.839 str.20-21)

“Her hâlde **seksen yaşından** ziyade... Ben doğduğum vakit otuz yaşında imiş!” (T.T. s.840 str.12-13)

“Her hâlde seksen yaşından ziyade... Ben doğduğum vakit **otuz yaşında** imiş!” (T.T. s.840 str.12-13)

“Sana her gün **sekiz kuruşluk bir paket tütün** vermiyor muydum?” (T.T. s.840 str.20-21)

2.2.1.2. SIRA SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Ev halkının hepsi bu **son arzuyu** yerine getirmek için bir tarafa koştu ve civar bostanlara dağıldılar. (T.T. s.841 str.3-5)

2.2.1.3. ÜLEŞTİRME SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1.4. KESİR SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.2. SORU SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Cabi Efendi bu hâline kızar, “Hıncır fellâh! Sigaradan **ne keyif** duyuyor...” derdi... (T.T. s.838 str.14-15)

“**Ne gozel**, ne tatlı... Padişah tütünü... ne olacak...” (T.T. s.839 str.34)

“Ne gozel, **ne tatlı**... Padişah tütünü... ne olacak...” (T.T. s.839 str.34)

2.2.3. İŞARET SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Cabi Efendi **bu hâline** kızar, “Hıncır fellâh! Sigaradan ne keyif duyuyor...” derdi... (T.T. s.838 str.14-15)

Cebinden çıkardığı sedef kaplı çakısıyla **bu yaprakları** tütün gibi kıydı. (T.T. s.839 str.17-18)

2.2.4. BELGİSİZ SIFATLAR İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Altmış yıldır bu kubbe gibi geniş kemerli evvel zaman mutfağında boğaz tokluğuna hizmet eder, evin içinde doğanlarla ölenleri görmek için **senede bir iki defa** ocağın başından ayrılırdı. (T.T. s.838 str.9-12)

Hem musibet **her tütünü** beğenmez, “Bunun içimi fena, bunun içimi zehir gibi...” diye söylenip dururdu. (T.T. s.838 str.17-19)

Bir gün Cabi Efendi onu ocağın başında uyumuş gördü. (T.T. s.838 str.19)

“Şimdi sizin tütünden verin **bir parça...**” (T.T. s.839 str.2)

Mihaniki bir hareketle **birkaç yaprak** kopardı. (T.T. s.839 str.15-16)

Bir sigara sardı. (T.T. s.839 str.20)

Arap hemen **bir sigara** sardı. (T.T. s.839 str.30)

Artık **birkaç ay** geçti. (T.T. s.840 str.1)

Nihayet **bir sabah** yatağından kalkamadı. (T.T. s.840 str.4-5)

“Bana padişahın tütününden **bir parça** verin!” dedi. (T.T. s.841 str.3)

2.3. FİİLİMSİLERLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Parlak, abanoz renkli cildini, **geçirdiği yetmiş senenin** elemi bozamamıştı. (T.T. s.838 str.5-7)

Tam **açacağı zaman** Şulever uyandı. . (T.T. s.838 str.21-22)

Aç bir hayvan gibi **ateş saçan gözleriyle** ellerine bakan Araba... (T.T. s.839 str.5)

Aç bir hayvan gibi **ateş saçan gözleriyle ellerine bakan Araba...** (T.T. s.839 str.5)

Açtığı kapıdan çıktı. (T.T. s.839 str.7)

Kendi **ana lisanını unutan, Türkçeyi öğrenemeyen bu Sudanlı ihtiyar,** dokuza kadar sayamadığı hâlde nasıl tiryaki, nasıl keyif sahibi oluyordu? (T.T. s.839 str.8-11)

Düşünürken gözü yerdeki **kurumuş patlıcan yapraklarına** ilişti. (T.T. s.839 str.12-13)

Cebinden çıkardığı sedef kaplı çakısıyla bu yaprakları tütün gibi kıydı. (T.T. s.839 str.17-18)

Yaktığı sigarayı bir nefes çekti. (T.T. s.839 str.20-21)

Kıydığı yaprakları boş tabakasına doldurdu. (T.T. s.839 str.24-25)

Ağır koku fişkirtan dumanları savuruyordu. (T.T. s.839 str.35)

Cabi Efendi, tabakasındaki patlıcan yapraklarının hepsini, **sevincinden eteklerini öpen açısının** meşin kesesine boşalttı. (T.T. s.839 str.35-37)

Nafile yere para sarfettiriyor...” diye **ona verilen tütünün** miktarını azaltmıştı. (T.T. s.840 str.2-3)

Getirilen doktor: “Ayol bu bitmiş! Nabzı yirmi beş atıyor. Yarına çıkmaz!” dedi. (T.T. s.840 str.5-7)

Cabi Efendi **dalgın yatan açısına** hazin hazin baktı. (T.T. s.840 str.8-9)

Çok üzülen gelinine döndü. (T.T. s.840 str.9-10)

“Her hâlde seksen yaşından ziyade... Ben **doğduğum vakit** otuz yaşında imiş!” (T.T. s.840 str.12-13)

Bu sözleri işiten Şulever birdenbire gözlerini açtı, ademden aksediyor sanılan keskin, derin bir sesle: “Hayır, hayır, ben ihtiyarlıktan değil, tütünsüzlükten ölüyor...” (T.T. s.840 str.14-16)

Bu sözleri işiten Şulever birdenbire gözlerini açtı, **ademden aksediyor sanılan keskin, derin bir sesle:** “Hayır, hayır, ben ihtiyarlıktan değil, tütünsüzlükten ölüyor...” (T.T. s.840 str.14-16)

Cabi Efendi açısını **verdiği şeyin** patlıcan yaprağı olduğuna bir türlü inandıramadı. (T.T. s.840 str.34-35)

Cabi Efendi aşçısını verdiği şeyin **patlıcan yaprağı olduğuna** bir türlü inandıramadı. (T.T. s.840 str.34-35)

Hakikaten **açılmamış paketlerle** doluydu. (T.T. s.840 str.36)

Ağızına uzatılan zemzem fincanını kurumuş, pörsük dudaklarıyla itti. (T.T. s.841 str.1-2)

Ağızına uzatılan zemzem fincanını **kurumuş, pörsük dudaklarıyla** itti. (T.T. s.841 str.1-2)

Bir tane olsun **kurumuş patlıcan yaprağı** aradılar. (T.T. s.841 str.5-6)

B. İKİLEMELER

1. SÖZCÜK TEKRARI İLE KURULAN İKİLEMELER

Fosur fosur içmeğe başladı. (T.T. s.839 str.31)

Ama günler geçtikçe Şulever fenalaşıyor, **bütün bütün** zayıflıyordu. (T.T. s.840 str.3-4)

Cabi Efendi dalgın yatan aşçısına **hazin hazin** baktı. (T.T. s.840 str.8-9)

2. FARKLI SÖZCÜKLERLE KURULAN İKİLEMELER

Son zamanlarda en adi tütünün bile paketi **sekiz on** kuruşaydı. (T.T. s.838 str.15-16)

Ayda **altı yedi** lira yalnız Şulever'in tütününe gidiyordu. (T.T. s.838 str.16-17)

C. FİİLİMSİ GRUPLARI

1. İSİM-FİİL GRUPLARI

Zira **mutfaktan geçmek** icap ediyordu. (T.T. s.838 str.1-2)

Fosur fosur içmeğe başladı. (T.T. s.839 str.31)

2. SIFAT-FİİL GRUPLARI

“Hınzır fellahın **bir şeyden anladığı** yok.” (T.T. s.840 str.1-2)

Doktorun dediği aynıyla çıktı. (T.T. s.840 str.36-37)

3. ZARF-FİİL GRUPLARI

Ayaklarının ucuna basarak bahçe kapısına yaklaştı. (T.T. s.838 str.20-21)

D. EDAT GRUPLARI

1. “BAŞKA” EDATI İLE KURULANLAR

2. “BERİ” EDATI İLE KURULANLAR

3. “BİLE” EDATI İLE KURULANLAR

Son zamanlarda **en adi tütünün bile** paketi sekiz on kuruşaydı. (T.T. s.838 str.15-16)

4. “DAHA” EDATI İLE KURULANLAR

Azıcık daha öksürükten boğulacaktı. (T.T. s.839 str.21)

5. “DAİR” EDATI İLE KURULANLAR

6. “DİYE” EDATI İLE KURULANLAR

Aşçı Şulever Bacı kendisini görür görmez eteklerine yapışır, “Beni tütünü bitti efendi, **tütün ister ben...**” diye tuttururdu. (T.T. s.838 str.2-4)

“Bunun içimi fena, bunun içimi **zehir gibi...**” diye söylenip dururdu. (T.T. s.838 str.17-18)

“Beni tütünü yok... Ne olacak böyle efendi...” diye doğruldu. (T.T. s.838 str.23-24)

Nafile yere para sarfettiriyor...” diye ona verilen tütünün miktarını azaltmıştı. (T.T. s.840 str.2-3)

“**Hangi padişahın tütününden?**” diye sordu. (T.T. s.840 str.28)

7. “DOĞRU” EDATI İLE KURULANLAR

8. “EVVEL” EDATI İLE KURULANLAR

9. “GİBİ” EDATI İLE KURULANLAR

Bu leblebi kadar küçük kafalı, **dal gibi ince** ihtiyar Arap, Cabi Efendi'nin doğduğunu görmüştü. (T.T. s.838 str. 4-5)

Hâlâ **otuz yaşında gibi** görünür, hâlâ genç bir halayık gibi dinç, atik, hamarat, bütün evin yemeğini vaktinde pişirirdi. (T.T. s.838 str.7-9)

Hâlâ otuz yaşında gibi görünür, hâlâ **genç bir halayık gibi** dinç, atik, hamarat, bütün evin yemeğini vaktinde pişirirdi. (T.T. s.838 str.7-9)

Altmış yıldır bu **kubbe gibi** geniş kemerli evvel zaman mutfağında boğaz tokluğuna hizmet eder, evin içinde doğanlarla ölenleri görmek için senede bir iki defa ocağın başından ayrılırdı. (T.T. s.838 str.9-12)

“Bunun içimi fena, bunun içimi **zehir gibi...**” diye söylenip dururdu. (T.T. s.838 str.17-18)

Aç bir hayvan gibi ateş saçan gözleriyle ellerine bakan Araba... (T.T. s.839 str.5)

Cebinden çıkardığı sedef kaplı çakısıyla bu yaprakları **tütün gibi** kıydı. (T.T. s.839 str.17-18)

“Padişahın tütününden içtikten sonra onlar **zehir gibi** geliyordu.” (T.T. s.840 str.25-26)

“O **şeker gibi** bir şeydi.” (T.T. s.840 str.33)

10. “İÇİN” EDATI İLE KURULANLAR

Altmış yıldır bu kubbe gibi geniş kemerli evvel zaman mutfağında boğaz tokluğuna hizmet eder, **evin içinde doğanlarla ölenleri görmek için** senede bir iki defa ocağın başından ayrılırdı. (T.T. s.838 str.9-12)

Meselâ vaktiyle Avrupa'dan **içmek için** tütün yaprağı getirilecek yerde patlıcan yaprağı getirilseydi... (T.T. s.839 str.13-14)

Veda için bütün aile zavallının yatağı etrafında toplandılar. (T.T. s.840 str.7-8)

Ev halkının hepsi bu son arzuyu **yerine getirmek için** bir tarafa koştu ve civar bostanlara dağıldılar. (T.T. s.841 str.3-5)

11. “İLE” EDATI İLE KURULANLAR

12. “KADAR” EDATI İLE KURULANLAR

Bu **leblebi kadar küçük kafalı**, dal gibi ince ihtiyar Arap, Cabi Efendi’nin doğduğunu görmüştü. (T.T. s.838 str. 4-5)

Kendi ana lisanını unutan, Türkçeyi öğrenemeyen bu Sudanlı ihtiyar, **dokuza kadar** sayamadığı hâlde nasıl tiryaki, nasıl keyif sahibi oluyordu? (T.T. s.839 str.8-11)

13. “KARŞI” EDATI İLE KURULANLAR

14. “SONRA” EDATI İLE KURULANLAR

“**Padişahın tütününden içtikten sonra** onlar zehir gibi geliyordu.” (T.T. s.840 str.25-26)

E. UNVAN GRUPLARI

Cabi Efendi artık bahçeye çıkamaz olmuştu. (T.T. s.838 str.1)

Aşçı Şulever Bacı kendisini görür görmez eteklerine yapışır, “Beni tütünü bitti efendi, tütün ister ben...” diye tuttururdu. (T.T. s.838 str.2-4)

Bu leblebi kadar küçük kafalı, dal gibi ince ihtiyar Arap, **Cabi Efendi’nin** doğduğunu görmüştü. (T.T. s.838 str.4-5)

Cabi Efendi bu hâline kızar, “Hınzır fellâh! Sigaradan ne keyif duyuyor...” derdi... (T.T. s.838 str.14-15)

Bir gün **Cabi Efendi** onu ocağın başında uyumuş gördü. (T.T. s.838 str.19)

Cabi Efendi tabakasını açtı. (T.T. s.839 str.4)

Cabi Efendi gülmekten katılıyordu. (T.T. s.839 str.32)

Cabi Efendi tabakasındaki patlıcan yapraklarının hepsini, sevincinden eteklerini öpen açısının mein kesesine boşalttı. (T.T. s.839 str.35-37)

Cabi Efendi: “Hınzır fellâhın bir Şeyden anladığı yok. (T.T. s.840 str.1-2)

Cabi Efendi dalgın yatan açısına hazin hazin baktı. (T.T. s.840 str.8-9)

Cabi Efendi yatağa eğildi. (T.T. s.840 str.19)

Cabi Efendi gözlerini açtı. (T.T. s.840 str.27)

Cabi Efendi açısını verdiği Şeyin patlıcan yaprağı olduğuna bir türlü inandıramadı. (T.T. s.840 str.34-35)

13. UZUN ÖMÜR

A. TAMLAMALAR

1. İSİM TAMLAMALARI

1.1. BELİRTİLİ İSİM TAMLAMALARI

Yeniçerilerin isteksizliğinden korkuyordu. (U.Ö. s.1057 str.2-3)

Çünkü **padişahın hasekileri** ok gibi yetişir, kafasını gövdesinden ayırırlardı. (U.Ö. s.1057 str.5-6)

“Var, **benim tarafımdan** git kendin söyle!” (U.Ö. s.1057 str.11)

Vezirin yüreği oynadı. (U.Ö. s.1057 str.17)

“Paşam! Özünüz ileri at sürüp **askerin önüne** geçmezseniz kâfir bizi burada şüphesiz bitirecek!” (U.Ö. s.1058 str.2-4)

Kılıçların, kalkanların gürültüsü uğuldayan kulaklarında büyüyor, patlayan piştovların, tüfeklerin dumanları içinde demir, mızrak parıltıları tabî küçük yıldırımlar gibi görünüyordu. (U.Ö. s.1058 str.10-13)

Kılıçların, kalkanların gürültüsü uğuldayan kulaklarında büyüyor, patlayan piştovların, **tüfeklerin dumanları** içinde demir, mızrak parıltıları tabî küçük yıldırımlar gibi görünüyordu. (U.Ö. s.1058 str.10-13)

Bu sefer **kurtulmanın çaresi** yoktu. (U.Ö. s.1058 str.10-17)

Vezirin gözleri birdenbire sağ tarafında büyük bir ağacın dibinde otlayan eğerli bir ata ilişti. (U.Ö. s.1058 str.29-31)

Kılıcını, tüfeğini, kalkanını yastık gibi **başının altına** koymuştu. (U.Ö. s.1058 str.32-33)

Adamlarının arasındaki cellada, “Git, şu **hainin kellesini** uçur!” dedi. (U.Ö. s.1058 str.34-35)

Sipahi **vezirin sesinden** uyanmıştı. (U.Ö. s.1059 str.5)

İhtiyar sipahi yürüdü, **paşanın karşısında** divan durdu. (U.Ö. s.1059 str.7-8)

1.2 BELİRTİSİZ İSİM TAMLAMALARI

“**Yeniçeri ağasına** bir emir göndereyim.” (U.Ö. s.1057 str.9)

Yüksek kavuğunun altında parlayan gözleri muhabbetle bakan bir **dost gözleriydi**. (U.Ö. s.1057 str.14-15)

Kılıçların, kalkanların gürültüsü uğuldayan kulaklarında büyüyor, patlayan piştovaların, tüfeklerin dumanları içinde **demir, mızrak parıltıları** tabii küçük yıldırımlar gibi görünüyordu. (U.Ö. s.1058 str.10-13)

Vezir **iç ağalığından** yetişmiş, naz u naim içinde büyümüş, ömründe silah kullanmamıştı. (U.Ö. s.1058 str.13-14)

Mademki kör talih onu vezir yapmış, **kumandanlık mevkiine** getirmişti. (U.Ö. s.1058 str.17-18)

Hâlbuki **at üzerinde** bir kurşun yemek daha iyiydi. (U.Ö. s.1058 str.21-22)

“**Allah, Allah**” naraları gök gürültüsü gibi vadiyi inletiyordu. (U.Ö. s.1058 str.25-26)

“Allah, Allah” naraları **gök gürültüsü** gibi vadiyi inletiyordu. (U.Ö. s.1058 str.25-26)

Savaş meydanına kestirme geçmek için vezir ormana saptı. (U.Ö. s.1058 str.27-28)

Karşıdan **yeniçeri çavuşları** dört nala geliyorlardı. (U.Ö. s.1059 str.20-21)

1.3. ZİNCİRLEME İSİM TAMLAMALARI

Bu kethüda aynı zamanda **paşanın çocukluk arkadaşıydı**. (U.Ö. s.1057 str.13)

Eğer ileri gitmese asker bozulacak, kafası **cellâdın kılıcı altında** yerlere yuvarlanacaktı. (U.Ö. S.1058 str.20-21)

Sessiz sedasız, **ağaçların zümrüt gölgelerinde** cennete giden günahsız yolculara benziyorlardı. (U.Ö. s.1058 str.28-29)

Vezirin gözleri birdenbire sağ tarafında **büyük bir ağacın dibinde** otlayan eğerli bir ata ilişti. (U.Ö. s.1058 str.29-31)

Adamlarının arasındaki cellada, “Git, şu hainin kellesini uçur!” dedi. (U.Ö. s.1058 str.34-35)

“**Düşmandan kaçmanın cezası nedir?**” (U.Ö. s.1059 str.11-12)

Cellâdın yanındaki sakin, gamsız ihtiyar kaçağa başını salladı. (U.Ö. s.1059 str.23-24)

2. SIFAT TAMLAMALARI

2.1. NİTELEME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Etrafı ormanlı geniş yeşil vadide muharebe üç saatten beri devam ediyordu. (U.Ö. s.1057 str.1-2)

Yüksek kavuğunun altında parlayan gözleri muhabbetle bakan bir dost gözleriydi. (U.Ö. s.1057 str.14-15)

Vezir **kötü zamanlarda** bu gözlerin içinde en büyük ümidi, en kavî azmi bulurdu. (U.Ö. s.1057 str.15-16)

Vezir kötü zamanlarda bu gözlerin içinde **en büyük ümidi**, en kavî azmi bulurdu. (U.Ö. s.1057 str.15-16)

Vezir kötü zamanlarda bu gözlerin içinde en büyük ümidi, **en kavî azmi** bulurdu. (U.Ö. s.1057 str.15-16)

Bu esnada **dörtünl bir çavuş** geldi. (U.Ö. s.1057 str.16-17)

Kılıçların, kalkanların gürültüsü uğuldayan kulaklarında büyüyor, patlayan piştovların, tüfeklerin dumanları içinde demir, mızrak parıltıları **tabî küçük yıldırımlar** gibi görünüyordu. (U.Ö. s.1058 str.10-13)

Mademki **kör talih** onu vezir yapmış, kumandanlık mevkiine getirmişti. (U.Ö. s.1058 str.17-18)

Vezirin kumandanın önüne geçip **umumi hücum** yapılacağını duyan askerler hakikaten gayrete gelmişlerdi. (U.Ö. s.1058 str.24-25)

Sessiz sedasız, ağaçların zümrüt gölgelerinde cennete giden **günahsız yolculara** benziyorlardı. (U.Ö. s.1058 str.28-29)

Vezirin gözleri birdenbire **sağ tarafında** büyük bir ağacın dibinde otlayan eğerli bir ata ilişti. (U.Ö. s.1058 str.29-31)

Vezirin gözleri birdenbire sağ tarafında **büyük bir ağacın** dibinde otlayan eğerli bir ata ilişti. (U.Ö. s.1058 str.29-31)

Vezirin gözleri birdenbire sağ tarafında büyük bir ağacın dibinde otlayan **eğerli bir ata** ilişti. (U.Ö. s.1058 str.29-31)

Satıra benzeyen **ağır çirkin bıçağını** omzunda taşıyordu. (U.Ö. s.1058 str.37, s.1059 str.1)

Bu **süt beyaz bıyıklı, şişmanca, uzun boylu bir adamdı.** (U.Ö. s.1059 str.5-6)

İhtiyar sipahi yürüdü, paşanın karşısında divan durdu. (U.Ö. s.1059 str.7-8)

Vezir **ihtiyar sipahi**yi bir süzdü. (U.Ö. s.1059 str.20)

Cellâdın yanındaki **sakin, gamsız ihtiyar kaçağa** başını salladı. (U.Ö. s.1059 str.23-24)

Atını şan içinde düşmanı kovalayan safların arkasına sanki **dehşetli bir hücum** yapar gibi dörtnala sürerken yerlerdeki yığın yığın genç cesetlerin çokluğuna bakıyor... (U.Ö. s.1059 str.27-30)

Atını şan içinde düşmanı kovalayan safların arkasına sanki dehşetli bir hücum yapar gibi dörtnala sürerken yerlerdeki yığın yığın **genç cesetlerin** çokluğuna bakıyor... (U.Ö. s.1059 str.27-30)

2.2. BELİRTME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1. SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1.1. ASIL SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Etrafı ormanlı geniş yeşil vadide muharebe **üç saatten** beri devam ediyordu. (U.Ö. s.1057 str.1-2)

Şayet burada bozulursa artık dünyada **on beş günden** ziyade duramazdı. (U.Ö. s.1057 str.3-5)

Vuruşan saflara **bir kere** daha baktı. (U.Ö. s.1058 str.5-6)

“Akranımdan, arkadaşlarımdan benim gibi **seksen yaşında** değil, kırkını dolduran yok.” (U.Ö. s.1059 str.17-18)

2.2.1.2. SIRA SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1.3. ÜLEŞTİRME SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1.4. KESİR SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.2. SORU SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

“Kâfir, **ne çetin!**” dedi. (U.Ö. s.1057 str.7)

2.2.3. İŞARET SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Yanıdaki kethüdasına döndü. (U.Ö. s.1057 str.6)

Bu kethüda aynı zamanda paşanın çocukluk arkadaşıydı. (U.Ö. s.1057 str.13)

Vezir kötü zamanlarda **bu gözlerin içinde** en büyük ümidi, en kavî azmi bulurdu. (U.Ö. s.1057 str.15-16)

Bu esnada dörtnal bir çavuş geldi. (U.Ö. s.1057 str.16-17)

Adamlarının arasındaki cellada, “Git, **şu hainin** kellesini uçur!” dedi. (U.Ö. s.1058 str.34-35)

“Kaçıp böyle uyumasam **bu yaşa** gelir miydim paşam?” (U.Ö. s.1059 str.15)

Ben ancak böyle vuruş içinde geriye kaçıp uyumak sayesinde **bu yaş**ı buldum.” (U.Ö. s.1059 str.18-19)

Bu müjdeye dua et!” dedi. (U.Ö. s.1059 str.24-25)

Cellâda, “Bırak **bu bunağı!**” emrini verdi. (U.Ö. s.1059 str.27)

2.2.4. BELGİSİZ SIFATLAR İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Aklına **bin türlü ihtimal** geldi. (U.Ö. s.1057 str.3)

“Yeniçeri ağasına **bir emir** göndereyim.” (U.Ö. s.1057 str.9)

Bu esnada dörtlül **bir çavuş** geldi. (U.Ö. s.1057 str.16-17)

Bir gölge gibi uzaklaştı. (U.Ö. s.1058 str.9)

Defterdarlıkta geçen hayatı muharebeleri ona hep **bir spor** gibi göstermişti. (U.Ö. s.1058 str.15-16)

Hâlbuki at üzerinde **bir kurşun** yemek daha iyiydi. (U.Ö. s.1058 str.21-22)

2.3. FİİLİMSİLERLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Yüksek kavuğunun altında parlayan gözleri muhabbetle bakan bir dost gözleriydi. (U.Ö. s.1057 str.14-15)

Yüksek kavuğunun altında parlayan gözleri **muhabbetle bakan bir dost gözleriydi.** (U.Ö. s.1057 str.14-15)

Vuruşan safları göstererek, “Bozulacağız Paşam!” dedi, “Asker yüz çeviriyor. Şehit çok!” (U.Ö. s.1057 str.17-19)

Ellerini gözüne güneşten siper yapmış, **kaynaşan savaş meydanına** bakıyordu. (U.Ö. s.1057 str.22-23)

Vezir **beyazlaşan sakalını** tuttu. (U.Ö. s.1058 str.5)

Vuruşan saflara bir kere daha baktı. (U.Ö. s.1058 str.5-6)

Fakat vezir gözünü bir türlü **vuruşan saflardan** ayıramıyordu. (U.Ö. s.1058 str.9-10)

Kılıçların, kalkanların gürültüsü **uğuldayan kulaklarında** büyüyor, patlayan piştovların, tüfeklerin dumanları içinde demir, mızrak parıltıları tabî küçük yıldırımlar gibi görünüyordu. (U.Ö. s.1058 str.10-13)

Kılıçların, kalkanların gürültüsü uğuldayan kulaklarında büyüyor, **patlayan piştovların**, tüfeklerin dumanları içinde demir, mızrak parıltıları tabî küçük yıldırımlar gibi görünüyordu. (U.Ö. s.1058 str.10-13)

Defterdarlıkta geçen hayatı muharebeleri ona hep bir spor gibi göstermişti. (U.Ö. s.1058 str.15-16)

Vezirin kumandanın önüne geçip **umumi hücum yapılacağını duyan askerler** hakikaten gayrete gelmişlerdi. (U.Ö. s.1058 str.24-25)

Sessiz sedasız, ağaçların zümrüt gölgelerinde **cennete giden günahsız yolculara** benziyorlardı. (U.Ö. s.1058 str.28-29)

Vezirin gözleri birdenbire sağ tarafında **büyük bir ağacın dibinde otlayan eğerli bir ata** ilişti. (U.Ö. s.1058 str.29-31)

İçinden “Acaba sahibi şehit mi oldu ki...” derken gölgeye **arkası üstü uzanmış bir sipahi** gördü. (U.Ö. s.1058 str.31-32)

Cellât **uyuyan mücrime** baktı. (U.Ö. s.1058 str.36)

Satıra benzeyen ağır çirkin bıçağını omzunda taşıyordu. (U.Ö. s.1058 str.37, s.1059 str.1)

Atını şan içinde **düşmanı kovalayan safların arkasına** sanki dehşetli bir hücum yapar gibi dörtnala sürerken yerlerdeki yığın yığın genç cesetlerin çokluğuna bakıyor... (U.Ö. s.1059 str.27-30)

B. İKİLEMELER

1. SÖZCÜK TEKRARI İLE KURULAN İKİLEMELER

Uyandırmamak için **yavaş yavaş** yürümeye başladı. (U.Ö. s.1058 str.36-37)

Atını şan içinde düşmanı kovalayan safların arkasına sanki dehşetli bir hücum yapar gibi dörtnala sürerken yerlerdeki **yığın yığın** genç cesetlerin çokluğuna bakıyor... (U.Ö. s.1059 str.27-30)

2. FARKLI SÖZCÜKLERLE KURULAN İKİLEMELER

Sessiz sedasız, ağaçların zümrüt gölgelerinde cennete giden günahsız yolculara benziyorlardı. (U.Ö. s.1058 str.28-29)

C. FİİLİMSİ GRUPLARI

1. İSİM-FİİL GRUPLARI

“**Emir göndermekle** olmaz.” (U.Ö. s.1057 str.10)

Hâlbuki at üzerinde **bir kurşun yemek** daha iyiydi. (U.Ö. s.1058 str.21-22)

Savaş meydanına **kestirme geçmek** için vezir ormana saptı. (U.Ö. s.1058 str.27-28)

Uyandırmamak için yavaş yavaş **yürümeye başladı**. (U.Ö. s.1058 str.36-37)

“Kardeşlerin dövüşürken sen burada **yatıp uyumağa** utanmıyor musun?” (U.Ö. s.1059 str.9-10)

Ben ancak böyle vuruş içinde **geriye kaçıp uyumak sayesinde** bu yaşı buldum.” (U.Ö. s.1059 str.18-19)

2. SIFAT-FİİL GRUPLARI

3. ZARF-FİİL GRUPLARI

Vuruşan safları göstererek, “Bozulacağız Paşam!” dedi, “Asker yüz çeviriyor. Şehit çok!” (U.Ö. s.1057 str.17-19)

“Paşam! Özünüz **ileri at sürüp** askerin önüne geçmezseniz kâfir bizi burada şüphesiz bitirecek!” (U.Ö. s.1058 str.2-4)

Vezirin kumandanın önüne geçip umumi hücum yapılacağını duyan askerler hakikaten gayrete gelmişlerdi. (U.Ö. s.1058 str.24-25)

Fakat vezir **sormadan bir şeye hükmetmenin** hata olacağını bilirdi. (U.Ö. s.1059 str.1-2)

“Kardeşlerin dövüşürken sen burada **yatıp uyumağa** utanmıyor musun?” (U.Ö. s.1059 str.9-10)

D. EDAT GRUPLARI

1. “BAŞKA” EDATI İLE KURULANLAR

2. “BERİ” EDATI İLE KURULANLAR

Etrafı ormanlı geniş yeşil vadide muharebe **üç saatten beri** devam ediyordu. (U.Ö. s.1057 str.1-2)

3. “BİLE” EDATI İLE KURULANLAR

4. “DAHA” EDATI İLE KURULANLAR

Vuruşan saflara **bir kere daha** baktı. (U.Ö. s.1058 str.5-6)

Hâlbuki at üzerinde bir kurşun yemek **daha iyiydi**. (U.Ö. s.1058 str.21-22)

“Ne ise, **daha yaşayacakmışsın!** (U.Ö. s.1059 str.24)

5. “DAİR” EDATI İLE KURULANLAR

6. “DİYE” EDATI İLE KURULANLAR

“**Dur bire!**” diye bağırdı. (U.Ö. s.1059 str.3)

“**Müjde! Müjde! Kâfir bozuldu**” diye bağıştılar. (U.Ö. s.1059 str.22)

İçinden “**Bize de henüz ölüm mukadder değilmiş!**” diye tekrar güldü. (U.Ö. s.1059 str.25-26)

“**Hakikaten herifin hakkı var!**” diye gülümsüyordu. (U.Ö. s.1059 str.30-31)

7. “DOĞRU” EDATI İLE KURULANLAR

8. “EVVEL” EDATI İLE KURULANLAR

9. “GİBİ” EDATI İLE KURULANLAR

Çünkü padişahın hasekileri **ok gibi** yetişir, kafasını gövdesinden ayırırlardı. (U.Ö. s.1057 str.5-6)

Bir gölge gibi uzaklaştı. (U.Ö. s.1058 str.9)

Kılıçların, kalkanların gürültüsü uğuldayan kulaklarında büyüyor, patlayan piştovların, tüfeklerin dumanları içinde demir, mızrak parıltıları **tabî küçük yıldırımlar gibi** görünüyordu. (U.Ö. s.1058 str.10-13)

Defterdarlıkta geçen hayatı muharebeleri ona hep **bir spor gibi** göstermişti. (U.Ö. s.1058 str.15-16)

“Allah, Allah” naraları **gök gürültüsü gibi** vadiyi inletiyordu. (U.Ö. s.1058 str.25-26)

Kılıcını, tüfeğini, kalkanını **yastık gibi** başının altına koymuştu. (U.Ö. s.1058 str.32-33)

“Akranımdan, arkadaşlarımdan **benim gibi** seksen yaşında değil, kırkını dolduran yok.” (U.Ö. s.1059 str.17-18)

Atını şan içinde düşmanı kovalayan safların arkasına sanki **dehşetli bir hücum yapar gibi** dörtnala sürerken yerlerdeki yığın yığın genç cesetlerin çokluğuna bakıyor... (U.Ö. s.1059 str.27-30)

10. “İÇİN” EDATI İLE KURULANLAR

Savaş meydanına **kestirme geçmek için** vezir ormana saptı. (U.Ö. s.1058 str.27-28)

Uyandırmamak için yavaş yavaş yürümeye başladı. (U.Ö. s.1058 str.36-37)

11. “İLE” EDATI İLE KURULANLAR**12. “KADAR” EDATI İLE KURULANLAR****13. “KARŞI” EDATI İLE KURULANLAR**

İşte şimdi, bu yaştan sonra **ateşe, demire karşı** gidecekti. (U.Ö. s.1058 str.16-17)

14. “SONRA” EDATI İLE KURULANLAR

İşte şimdi, **bu yaştan sonra** ateşe, demire karşı gidecekti. (U.Ö. s.1058 str.16-17)

14. ZEYTİN EKMEK

A. TAMLAMALAR

1. İSİM TAMLAMALARI

1.1. BELİRTİLİ İSİM TAMLAMALARI

Dizlerinin üzerine kalktı. (Z.E. s.1024 str.14-15)

Sonra dirseklerini **pencerenin kenarına** dayadı. (Z.E. s.1024 str.15)

Balkan bozgunu başladığı zaman aynı kazada **birisinin babası** hâkim, birisinininki sandık eminiydi. (Z.E. s.1025 str.23-25)

Fakat Sabire, **Naciye'nin üstünü başını** görünce, “Bu ne hâl kız! Seni kuduz mu dalamış?” diye haykırdı. (Z.E. s.1025 str.26-28)

“Burası **kocamın evi.**” (Z.E. s.1026 str.15)

“**Kocamın evi mi?**” (Z.E. s.1026 str.16)

Odaya girince **fakirliğin sefaleti**, bu iki kadını donmuş gibi dimdik bıraktı. (Z.E. s.1026 str.32-24)

Hasrın ucunda bir gaz sandığı vardı. (Z.E. s.1026 str.37, s.1027 str.1)

Naciye sıkılarak “**Senin baban** nerede?” diyebildi. (Z.E. s.1027 str.35)

Naciye, şık kadının ta **gözlerinin içine** baktı. (Z.E. s.1027 str.36-37)

Fakat Naciye **Sabire'nin İstanbul'da akrabaları**, bhusus zengin akrabaları olduğunu bilmiyordu. (Z.E. s.1028 str.7-8)

İki kadın **onun güzelliğine** şaşıyorlar, gür saçlarını okşuyorlardı. (Z.E. s.1028 str.9-10)

Naciye çocukluk arkadaşının her sofrada kırk liralık şampanya içtiğini duyarken kulaklarına inanamıyor, **tatlıların, böreklerin, külbastıların hikâyesiyle** midesi uyuşur gibi oluyordu. (Z.E. s.1029 str.25-28)

Gayri ihtiyari **gözünün önüne** beyaz örtülü bir masa geliyor, bu hayalî masanın üstünde dumanlı külbastılar, hoşaflar, tepeleme pilâvlar, kompostolar, dondurmalar görüyor gibi oluyordu. (Z.E. s.1030 str.13-16)

Onlar kalkınca o da meçhul bir sevinçle doğruldu, **yatağın arasından** eski, yamalı, siyah yünden bol bir çarşaf çıkardı. (Z.E. s.1030 str.17-19)

“**Bu paçavraların içinde** bile sultan gibi durmuyor mu?” diyordu. (Z.E. s.1030 str.21-22)

Hep **onun güzelliğine** bakıyor, kollarını tutuyorlardı. (Z.E. s.1030 str.28-29)

Füsun, “**Naciye Hanım’ın elleri** de bozulmamış” diyordu, “sanki her gün sütle yıkanmış gibi...” (Z.E. s.1030 str.30-31)

Hakikaten **Naciye’nin elleri, kolları** son derece güzeldi. (Z.E. s.1030 str.32)

Çoraplarını giydirirken **ayaklarının, bacaklarının beyazlığı, güzelliği** onları haykırtıyordu. (Z.E. s.1031 str.33-35)

Bu kumral kıvrırcık parlak saçlar o kadar çoktu ki... sahte kıl yumağı koymağa hacet bırakmıyordu. (Z.E. s.1031 str.35, s.1032 str.1-2)

Bu kumral kıvrırcık parlak saçlar o kadar çoktu ki... **sahte kıl yumağı** koymağa hacet bırakmıyordu. (Z.E. s.1031 str.35, s.1032 str.1-2)

Ayağının altında yumuşaklığını duyduğu parlak pembe halı da hiç şüphesiz ipekliydi. (Z.E. s.1032 str.13-14)

Hıçkırığını tutmaya çalışırken sanki kulakları yeni açılmış gibi **Sabire ile arkadaşlarının sözlerini** duyuyordu. (Z.E. s.1032 str.20-22)

Hemen **birisinin kucağına** atmazlar ya... (Z.E. s.1033 str.4)

Yine **onların sözlerini** duymuyor, dört senedir hasret kaldığı etleri, tatlıları, muhallebileri hatırlıyordu. (Z.E. s.1033 str.6-8)

Gözünün önüne odasında, gaz sandığındaki yeşil çanak geldi... (Z.E. s.1033 str.9-10)

Ağaçların arkasında nihayetsiz deniz görünüyordu. (Z.E. s.1033 str.34)

Gencin gözlerine gözleri rast gelince ürkmüş gibi yüzünü Füsün'dan tarafa çevirdi. (Z.E. s.1034 str.5-6)

Fakat Naciye **kalbinin sedasıyla** beraber ikisinin sözlerini noktası noktasına işitiyordu. (Z.E. s.1034 str.25-26)

Fakat Naciye kalbinin sedasıyla beraber **ikisinin sözlerini** noktası noktasına işitiyordu. (Z.E. s.1034 str.25-26)

“Çık, çık! **Gözünün önüne** o kart Miloviç'i getir de dikkatle istediğin kıza bir bak.” (Z.E. s.1034 str.35-36)

Naciye'nin karnı o kadar acıkmıştı ki... (Z.E. s.1035 str.20)

Güneş **ağaçların arkasında**, denizin nihayetinde gök pembe, kırmızı bulutlarla doluyordu. (Z.E. s.1035 str.22-23)

Güneş ağaçların arkasında, **denizin nihayetinde** gök pembe, kırmızı bulutlarla doluyordu. (Z.E. s.1035 str.22-23)

Kalabalığın içinden bazı velospitli çocuklar da geçiyordu. (Z.E. s.1035 str.23-24)

Hâlbuki **bu delikanlının evi** tenhaydı. (Z.E. s.1036 str.1)

Fasih'in arabası bu meydanlığın nihayetinde duruyordu. (Z.E. s.1036 str.6)

Fasih'in arabası **bu meydanlığın nihayetinde** duruyordu. (Z.E. s.1036 str.6)

Genç de ona **güzelliğinin fevkalâdeliğinden** bahsediyor... (Z.E. s.1036 str.9-10)

Kendisini bir takdim için **Sabire’ye iki yüz lira veren gencin zenginliğini** düşünen Naciye bu akşam oturacağı sofrayı da gözünün önüne getirmeye çalışıyordu. (Z.E. s.1036 str.11-14)

Kendisini bir takdim için Sabire’ye iki yüz lira veren gencin zenginliğini düşünen Naciye bu akşam oturacağı sofrayı da **gözünün önüne** getirmeye çalışıyordu. (Z.E. s.1036 str.11-14)

Fasih Bey, **onun dalgınlığını** pek bedi buluyor, “Ne düşünüyorsunuz Allah aşkınıza... Bir kederiniz mi var?” diyordu. (Z.E. s.1036 str.32)

“Haydi **salonun gazlarını** yak!” (Z.E. s.1036 str.31)

Antrenin, salonun gazları yakılmıştı. (Z.E. s.1037 str.2-3)

Salonda görecek şey kalmayınca yine **karnının açlığını** duydu. (Z.E. s.1037 str.6-7)

Arnavut **kapının dışından** “Hazırdır beyüm, buyurun!” dedi. (Z.E. s.1038 str.16)

Sofadaki **masanın yanından** dolaştılar. (Z.E. s.1038 str.16)

Fasih bir **kapının önünde** durdu. (Z.E. s.1038 str.17-18)

Yalnız bir **sandalyenin önünde** bir tabak duruyordu. (Z.E. s.1038 str.22-23)

Başını **kollarının üstüne** kapadı. (Z.E. s.1038 str.30)

Buhran şiddetlendi, **Naciye’nin gözyaşları** kollarını ıslatıyordu. (Z.E. s.1039 str.1-2)

Bahçenin kumlarına basan adımlarını işitirken... (Z.E. s.1039 str.8-9)

Naciye **karanlığın içinde** yürüdü. (Z.E. s.1039 str.11)

Göğsünde **onun ağırlığını** duyuyordu. (Z.E. s.1039 str.16-17)

Uzaktan **dalgaların seslerini** işitti. (Z.E. s.1039 str.19-20)

Karanlığın içinde daha karanlık ağaçlar rüzgârla ötüyordu. (Z.E. s.1039 str.20-21)

Karanlığın içinde **daha karanlık ağaçlar** rüzgârla ötüyordu. (Z.E. s.1039 str.20-21)

Köprü gibi bir gölge, **denizin ortasına** doğru uzanmış gitmişti. (Z.E. s.1039 str.22)

Bu gölgenin üzerinden yürüdü, yürüdü. (Z.E. s.1039 str.23)

Bir **binanın altından** geçti. (Z.E. s.1039 str.23-24)

Sefalet, cennete gitse **onun yakasını** bırakmayacaktı. (Z.E. s.1039 str.26-27)

Baktıkça bu ziya **gözlerinin içinde** büyüyor, altın bir tepsi gibi kırmızılaşıyor, sanki gözlerinden giren tatlı baygın aydınlığı taş kesilmiş donuk kalbini yavaş yavaş ısıtıyor, eritiyordu. (Z.E. s.1039 str.29-32)

1.2 BELİRTİSİZ İSİM TAMLAMALARI

“**Sandık emini** Bahtiyar Efendi’nin.” (Z.E. s.1025 str.7)

Bu yer **odasının** kopuk, perişan kaplamalarına baktı. (Z.E. s.1025 str.10-11)

Kırık camlara **gazete kâğıtları** yapıştırılmıştı. (Z.E. s.1025 str.11)

Üzerine **mahalle çocuklarının** tebeşirle kuş resimleri yapmış oldukları çürük kapıya yaklaştı. (Z.E. s.1025 str.21-22)

Üzerine mahalle çocuklarının tebeşirle **kuş resimleri** yapmış oldukları çürük kapıya yaklaştı. (Z.E. s.1025 str.21-22)

Sabire ile Naciye **çocukluk arkadaşıydılar.** (Z.E. s.1025 str.23)

Balkan bozgunu başladığı zaman aynı kazada birisinin babası hâkim, birisinininki sandık eminiydi. (Z.E. s.1025 str.23-25)

Balkan bozgunu başladığı zaman aynı kazada birisinin babası hâkim, birisinininki **sandık eminiydi.** (Z.E. s.1025 str.23-25)

Bu, kendinden biraz yaşlıca, fakat daha şık, daha kokot bir kadındı, kumral simasında bir **Çerkez gururu** vardı. (Z.E. 1026 str.2-3)

“Burada. Haydarpaşa’da. **Amele taburunda.**” (Z.E. s.1026 str.21)

Allah aşkına söyle. (Z.E. s.1026 str.28-29)

Sanki bu sefalet **kendi cinayetiymiş** gibi önüne bakıyor, utanıyor, sıkılıyor, kızarıyordu. (Z.E. s.1026 str.35-36)

Hasırın ucunda bir **gaz sandığı** vardı. (Z.E. s.1026 str.37, s.1027 str.1)

Üstünde büyücek bir tepsi, yanında bir **vesika ekmeği**, yeşil bir çanak dolusu zeytin duruyordu. (Z.E. s.1027 str.1-3)

Naciye yalnız kalınca ev sahipleri olan dul kadın, hâline acımış, ona çarşıya gidip **bekâr odalarından** bir kocacık buluvermiş. (Z.E. s.1027 str.17-19)

Eve izinli geldiği akşamlar, bazı **karavana çorbası** da getiriyordu. (Z.E. s.1027 str.23)

“Kız, sen budala imişsin! Gece gündüz, **vesika ekmeği...** katık zeytin... Sonra üstüne de dua ha...” (Z.E. s.1027 str.27-28)

“Geçen sene **asker dikişi** de dikiyordum. Bu sene bulamadım.” (Z.E. s.1028 str.25-26)

Evlerindeki hizmetçilerin **vesika ekmeği** yemediklerini hatırlıyorlar, acı acı gülüyorlardı. (Z.E. s.1028 str.35-37)

Naciye **çocukluk arkadaşının** her sofrada kırk liralık şampanya içtiğini duyarken kulaklarına inanamıyor, tatlıların, böreklerin, külbastıların hikâyesiyle midesi uyuşur gibi oluyordu. (Z.E. s.1029 str.25-28)

Onlarla konuştuğça **kendi talihsizliği, sefaleti** gözünde daha ziyade büyüyor, felâketinin birdenbire farkına varıyordu. (Z.E. 1029 str.28-30)

Son derece acıkmadan **vesika ekmeğiyle** zeytini midesine indiremiyordu. (Z.E. s.1030 str.6-7)

Fakat Naciye pek bunları dinlemiyor, bu akşam bir **zengin yemeği** yiyeceğini tahayyül ediyordu. (Z.E. s.1030 str.26-28)

Her akşam **mahalle çeşmesinden** taşıdığı soğuk sularla bol bol yıkanır. (Z.E. s.1030 str.32-34)

“Tebdil değil, **kendi üstü başı...**” (Z.E. s.1031 str.17)

Bir erkek tavrıyla “Ne güzellik be yahu!” diye haykırdı. (Z.E. s.1031 str.24-25)

Gümüş tepsinin üzerinde altın kakmalı **şeker kutusuna** bakıyor, sabahtan beri ağzına hiçbir şey atmamış bir oruçlu muhayyilesiyle... (Z.E. s.1032 str.15-17)

Gözünün önüne odasında, **gaz sandığındaki** yeşil çanak geldi... (Z.E. s.1033 str.9-10)

Bu siyah siyah zeytinler sanki birer **azap aletiydi.** (Z.E. s.1033 str.10-11)

Vesika ekmeğini çiğniyor gibi bir an dişleri gıcırdadı. (Z.E. s.1033 str. 11-12)

Naciye yine **yemek hülyalarına** dalmıştı. (Z.E. s.1033 str.24-25)

Haydarpaşa’da **deniz kenarından** geçerken etrafına görmez nazarlarla bakıyordu. (Z.E. s.1033 str.26-27)

Üsküdar’ın, mahallesinin harap evlerine alışan gözleri temiz parkeli sokakları yabancı görüyor, kârgir binalara bakarken kendini bir **ecnebi memleketinde** sanıyordu. (Z.E. s.1033 str.28-30)

Adeta bir **seyir yeri** gibi kalabalıktı. (Z.E. s.1033 str.32-33)

Âdeta **kendi üzerine** pazarlık ediyorlardı. (Z.E. s.1035 str.8)

Yine **yemek kokuları** duyar gibi oldu. (Z.E. s.1035 str.10-11)

“**Çocukluk arkadaşım** Naciye Hanım!” dedi. (Z.E. s.1035 str.14)

Eğer Sabire’de kalsa, çalgı çağanak, içki, gürültü içinde ihtimal **yemek zamanı** uzayacak, gece yarısında bile sofraya... (Z.E. s.1035 str.36-37)

Eğer Sabire’de kalsa, çalgı çağanak, içki, gürültü içinde ihtimal yemek zamanı uzayacak, **gece yarısında** bile sofraya... (Z.E. s.1035 str.36-37)

Altıyol ağzını, Yoğurtçu'yu, Bağdat Caddesi'ni dörtnala geçtiler. (Z.E. s.1036 str.14-15)

Altıyol ağzını, Yoğurtçu'yu, **Bağdat Caddesi'ni** dörtnala geçtiler. (Z.E. s.1036 str.14-15)

İçerde karanlık ağaçlıklı bir yolun nihayetinde **bir bina gölgesi** görünüyordu. (Z.E. s.1036 str.28-29)

Uzaktan bir **Arnavut sesi** cevap verdi. (Z.E. s.1036 str.30)

Tabii **yemek odası** da burası kadar süslüydü. (Z.E. s.1037 str.7-8)

Şiddetli **et, börek kokuları** duyar gibi oldu. (Z.E. s.1037 str.8-9)

“Yatak odamıza cicim!” (Z.E. s.1037 str.15)

Naciye **yemek lâfına** iyice kulak kabarttı. (Z.E. s.1037 str.31)

“Gece yarısı oldu efendüm, şimdi her taraf kapalı.” (Z.E. s.1037 str.34)

“Çabuk yemek odasına getir.” (Z.E. s.1038 str.1-2)

İçeri giren Arnavut'un **ayak sesleri** işitildi. (Z.E. s.1038 str.14)

Fasih'in söylediklerini artık duymuyor, **tabak sesleri** işitiyor gibi oluyordu. (Z.E. s.1038 str.14-15)

Naciye'nin arkasına attığı pelerinin altından görünen beyaz ensesine bakıyor, **vesika ekmeğiyle** tabaktaki zeytinleri göremiyordu. (Z.E. s.1038 str.33-35)

Deniz sesinin geldiği tarafa yürüdü. (Z.E. s.1039 str.21)

1.3. ZİNCİRLEME İSİM TAMLAMALARI

Komşu duvarların üstünden aşan bahar çiçekleriyle süslenmiş sık dallar bozuk kaldırımlara ince tül gölgelerini yaymışlardı. (Z.E. s.1024 str.7-9)

Siyah saçaklarda, kırık kiremitler arasındaki yuvalarının insanî sefaletini duymayan mesut serçeler **sanki başka bir cihanın, sanki başka bir bayramın zevkini** sürüyorlarmış gibi cıvıldıyor... (Z.E. s.1024 str.9-12)

İnce şifon çarşafının altında şekli görünen uzun uyluğuna altın el çantasını vurarak sordu. (Z.E. s.1024 str.21-22)

“Bahtiyar Efendi’nin kızı!” (Z.E. s.1025 str.5)

Cumba ile perdesiz pencerenin önündeki tahtadan sedirin üstüne ince, eski bir yol keçesi örtülmüştü. (Z.E. s.1027 str.3-4)

“Gördün ya Füsün Hanım, **Allah’ın ne iyi kulları** var” dedi. (Z.E. s.1027 str.29-30)

Sabire yanında kızaran, **sefaletinin mahcubiyeti, zenginliğinin şaşası karşısında** bunalan, biten Naciye’ye “Doğru söyle, ayda yalnız otuz kuruşla mı geçiniyorsun?” diye sordu. (Z.E. s.1028 str.21-24)

Hatta **zeytinden, peynirden başka her şeyin tadını** unutmuş gibiydi. (Z.E. s.1029 str.33-34)

Dayanılmaz bir yemek daüssılasının sarsıcı nöbetleri onu hıçkırtmaya başladı. (Z.E. s.1029 str.34-35)

Naciye’nin yemek, aşçı, tatlı, börek laflarıyla hayali alevlenmişti. (Z.E. s.1030 str.8-9)

Gayri ihtiyari gözünün önüne beyaz örtülü bir masa geliyor, **bu hayalî masanın üstünde** dumanlı külbastılar, hoşafklar, tepeleme pilâvlar, kompostolar, dondurmalar görüyor gibi oluyordu. (Z.E. s.1030 str.13-16)

Küçük caddenin önünde bir araba onları bekliyordu. (Z.E. s.1030 str.23-24)

Bu ev, **bu mahallenin eski, ahşap, boyasız evlerinin arasına** misafirliğe gelmiş yabancı bir konağa benziyordu. (Z.E. s.1030 str.36-37, s.1031 str.1)

Gümüş tepsinin üzerinde altın kakmalı şeker kutusuna bakıyor, sabahtan beri ağzına hiçbir şey atmamış bir oruçlu muhayyilesiyle... (Z.E. s.1032 str.15-17)

Üsküdar'ın, mahallesinin harap evlerine alışan gözleri temiz parkeli sokakları yabancı görüyor, kârgir binalara bakarken kendini bir ecnebi memleketinde sanıyordu. (Z.E. s.1033 str.28-30)

Naciye'ye de "**Paşa babasının paralarını** bol bol yiyen Fasih Bey" derken iki kat oldu. (Z.E. s.1035 str.15-16)

Demir parmaklıkları bir kapının önünde duruyorlardı. (Z.E. s.1036 str.27-28)

İçerde **karanlık ağaçlıklı bir yolun nihayetinde** bir bina gölgesi görünüyordu. (Z.E. s.1036 str.28-29)

İçeri giren Arnavut'un ayak sesleri işitildi. (Z.E. s.1038 str.14)

Sofadaki masanın yanından dolaştılar. (Z.E. s.1038 str.17)

Büfelerin billurların içinde yanan lambanın akisleri parlıyordu. (Z.E. s.1038 str.20-21)

Büyük murabba masanın kenarına, karşı karşıya iki sandalye konulmuştu. (Z.E. s.1038 str.21-22)

2. SIFAT TAMLAMALARI

2.1. NİTELEME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Genç, beyaz, gürbüz kadın tıpkı zalim âşığının gadrine uğramış bir evvel zaman cariyesine benziyordu. (Z.E. s.1024 str.1-2)

Genç, beyaz, gürbüz kadın tıpkı **zalim âşığının** gadrine uğramış bir evvel zaman cariyesine benziyordu. (Z.E. s.1024 str.1-2)

Genç, beyaz, gürbüz kadın tıpkı zalim âşığının gadrine uğramış bir **evvel zaman cariyesine** benziyordu. (Z.E. s.1024 str.1-2)

Suluk basma entarisi parça parçaydı. (Z.E. s.1024 str.2-3)

Gür, kıvrıcık, kumral saçları mermer kadar beyaz omuzlarına dökülmüş, cellâdını bekleyen bir masum gibi derin derin düşünüyor, çürük kafesli çarpık cumbadan sokağa bakıyordu. (Z.E. s.1024 str.3-6)

Gür, kıvrıcık, kumral saçları **mermer kadar beyaz omuzlarına** dökülmüş, cellâdını bekleyen bir masum gibi derin derin düşünüyor, çürük kafesli çarpık cumbadan sokağa bakıyordu. (Z.E. s.1024 str.3-6)

Gür, kıvrıcık, kumral saçları mermer kadar beyaz omuzlarına dökülmüş, cellâdını bekleyen bir masum gibi derin derin düşünüyor, **çürük kafesli çarpık cumbadan** sokağa bakıyordu. (Z.E. s.1024 str.3-6)

Komşu duvarların üstünden aşan bahar çiçekleriyle süslenmiş sık dallar **bozuk kaldırımlara** ince tül gölgelerini yaymışlardı. (Z.E. s.1024 str.7-9)

Komşu duvarların üstünden aşan bahar çiçekleriyle süslenmiş sık dallar bozuk kaldırımlara **ince tül gölgelerini** yaymışlardı. (Z.E. s.1024 str.7-9)

Siyah saçaklarda, kırık kiremitler arasındaki yuvalarının insanî sefaletini duymayan mesut serçeler sanki başka bir cihanın, sanki başka bir bayramın zevkini sürüyorlarmış gibi cıvıldıyor... (Z.E. s.1024 str.9-12)

Siyah saçaklarda, **kırık kiremitler** arasındaki yuvalarının insanî sefaletini duymayan mesut serçeler sanki başka bir cihanın, sanki başka bir bayramın zevkini sürüyorlarmış gibi cıvıldıyor... (Z.E. s.1024 str.9-12)

Siyah saçaklarda, kırık kiremitler arasındaki yuvalarının **insanî sefaletini** duymayan mesut serçeler sanki başka bir cihanın, sanki başka bir bayramın zevkini sürüyorlarmış gibi cıvıldıyor... (Z.E. s.1024 str.9-12)

Siyah saçaklarda, kırık kiremitler arasındaki yuvalarının insanî sefaletini duymayan **mesut serçeler** sanki başka bir cihanın, sanki başka bir bayramın zevkini sürüyorlarmış gibi cıvıldıyor... (Z.E. s.1024 str.9-12)

Genç, beyaz, gürbüz kadın birdenbire “Aaa...” diye haykırdı. (Z.E. s.1024 str.13)

Kalçalarını sarsan **hızlı bir hareketle** topladı. (Z.E. s.1024 str.14)

Sokaktan geçen **iki şık kadın** hemen durdu. (Z.E. s.1024 str.19)

Siyah kaşlarını çatarak cumbaya baktı. (Z.E. s.1024 str.20-21)

İnce şifon çarşafının altında şekli görünen **uzun uyluğuna** altın el çantasını vurarak sordu. (Z.E. s.1024 str.21-22)

İnce şifon çarşafının altında şekli görünen uzun uyluğuna **altın el çantasını** vurarak sordu. (Z.E. s.1024 str.21-22)

Altın çantayı avuçlarına aldı. (Z.E. s.1025 str.3)

“**Sandık emini Bahtiyar Efendi**’nin.” (Z.E. s.1025 str.7)

Bu yer odasının **kopuk, perişan kaplamalarına** baktı. (Z.E. s.1025 str.10-11)

Kırık camlara gazete kâğıtları yapıştırılmıştı. (Z.E. s.1025 str.11)

Uzun boylu kadının yanındaki de şaşırmıştı. (Z.E. z.1025 str.18)

Üzerine mahalle çocuklarının tebeşirle kuş resimleri yapmış oldukları **çürük kapıya** yaklaştı. (Z.E. s.1025 str.21-22)

Balkan bozgunu başladığı zaman **aynı kazada** birisinin babası hâkim, birisinin sandık eminiydi. (Z.E. s.1025 str.23-25)

Naciye de onun **şık siyah çarşafına**, açık boynundaki iri zümrüt taşlı platin pandantife, elindeki büyük altın çantaya bakarak şaşıyordu. (Z.E. s.1025 str.28-30)

Naciye de onun şık siyah çarşafına, **açık boynundaki iri zümrüt taşlı platin pandantife**, elindeki büyük altın çantaya bakarak şaşıyordu. (Z.E. s.1025 str.28-30)

Naciye de onun şık siyah çarşafına, açık boynundaki iri zümrüt taşlı platin pandantife, elindeki **büyük altın çantaya** bakarak şaşıyordu. (Z.E. s.1025 str.28-30)

Sıvaları dökülmüş bölmeler, kaplamasız tavan buraya ahırdan bozma sefil bir kümes manzarası vermişti. (Z.E. s.1025 str.31-33)

Sıvaları dökülmüş bölmeler, **kaplamasız tavan** buraya ahırdan bozma sefil bir kümes manzarası vermişti. (Z.E. s.1025 str.31-33)

Bu, **kendinden biraz yaşlıca, fakat daha şık, daha kokot bir kadındı**, kumral simasında bir Çerkez gururu vardı. (Z.E. 1026 str.2-3)

Bu, kendinden biraz yaşlıca, fakat daha şık, daha kokot bir kadındı, **kumral simasında** bir Çerkez gururu vardı. (Z.E. 1026 str.2-3)

Bu kadar berbat bir eve girmeği münasebetsiz addediyor gibi kapıdan bakıyor, içeri girmiyordu. (Z.E. s.1026 str.3-5)

Şaşkın bir sükûn içinde üç kadın birbirlerini tekrar süzdüler. (Z.E. s.1026 str.5-6)

Sabire, içinde **gayr-i ihtiyarî bir merhamet sedası** duyulan şefkatli bir sesle... (Z.E. s.1026 str.6-7)

Sabire, içinde gayr-i ihtiyarî bir merhamet sedası duyulan **şefkatli bir sesle**... (Z.E. s.1026 str.6-7)

Zavallı kız bu şık hanımları tek odacığına çağırılmıyordu. (Z.E. s.1026 str.22-23)

Zavallı kız bu **şık hanımları** tek odacığına çağırılmıyordu. (Z.E. s.1026 str.22-23)

Fakat Sabire **zenginlere, kibarlara mahsus bir gaddar tevazuyla** güldü. (Z.E. s.1026 str.23-24)

Sabire **arkadaşı hanıma** döndü. (Z.E. s.1026 str.27)

Ciddi kadın gülümsüyor, “Maşallah, maşallah...” diyordu. (Z.E. s.1026 str.31)

Dar, pis, karanlık, toprak döşeli sofayı geçtiler. (Z.E. s.1026 str.32)

Köşede **yırtık bir hasırın** üstüne birkaç yatak yığılmıştı. (Z.E. s.1026 str.36-37)

Üstünde **büyücek bir tepsi**, yanında bir vesika ekmeği, yeşil bir çanak dolusu zeytin duruyordu. (Z.E. s.1027 str.1-3)

Üstünde büyücek bir tepsi, yanında bir vesika ekmeği, **yeşil bir çanak dolusu zeytin** duruyordu. (Z.E. s.1027 str.1-3)

Cumba ile perdesiz pencerenin önündeki **tahtadan sedirin** üstüne ince, eski bir yol keçesi örtülmüştü. (Z.E. s.1027 str.3-4)

Cumba ile perdesiz pencerenin önündeki tahtadan sedirin üstüne **ince, eski bir yol keçesi** örtülmüştü. (Z.E. s.1027 str.3-4)

İki kadın **tahta sedire** yerleştiler. (Z.E. s.1027 str.5-6)

Arkadaşı **basık tavana**, badanasız duvarlara bakarken Sabire eski çocukluk arkadaşıyla yine konuşmağa başladı. (Z.E. s.1027 str.6-7)

Arkadaşı basık tavana, **badanasız duvarlara** bakarken Sabire eski çocukluk arkadaşıyla yine konuşmağa başladı. (Z.E. s.1027 str.6-7)

Arkadaşı basık tavana, badanasız duvarlara bakarken Sabire **eski çocukluk arkadaşıyla** yine konuşmağa başladı. (Z.E. s.1027 str.6-7)

Naciye yalnız kalınca **ev sahipleri olan dul kadın**, hâline acımış, ona çarşıya gidip bekâr odalarından bir kocacık buluvermiş. (Z.E. s.1027 str.17-19)

“Allah’a **çok şükür**, geçinip gidiyoruz!” deyince, Sabire coştı: “Bu hâle şükrediyorsun ya?..” (Z.E. s.1027 str.24-25)

Birden **yaşlı kumral kadına** döndü. (Z.E. s.1027 str.29)

İkisi de Naciye’ye **mütereddit gözlerle** bakıyorlardı. (Z.E. s.1027 str.30-31)

Kendileri, zenginler **bol yemeklerle**, şırıngalarla, şaraplarla fakrû’d-demden kurtulamıyorlardı. (Z.E. s.1027 str.32-34)

Naciye, **şık kadının** ta gözlerinin içine baktı. (Z.E. s.1027 str.36-37)

Uzun hikâye! Evvelâ, bir zabitle evlendim. Sonra ayrıldık.” (Z.E. s.1028 str.3-4)

Fakat Naciye Sabire'nin İstanbul'da akrabaları, bhusus **zengin akrabaları** olduğunu bilmiyordu. (Z.E. s.1028 str.7-8)

İki kadın onun güzelliğine şaşıyorlar, **gür saçlarını** okşuyorlardı. (Z.E. s.1028 str.9-10)

Basma entarinin altında parlayan ensesini tuttu, boynundan öptü. (Z.E. s.1028 str.11-12)

İki kadın talihin bu güzel vücuda nasıl musallat olduğuna kızıyorlar, **çirkin zenginlerden** bahsediyorlardı. (Z.E. s.1028 str.12-14)

O kazgırdak karı... (Z.E. s.1028 str.15)

Acaba Cemil **böyle bir kadını** rüyasında görse ne yapar?” (Z.E. s.1028 str.17-18)

“**Geçen sene** asker dikişi de dikiyordum. Bu sene bulamadım.” (Z.E. s.1028 str.25-26)

“Canım, nasıl yaşarsın? Otuz kuruşla **küçük bir kanarya** geçinemez.” (Z.E. s.1028 str.31-32)

Sabire **sinirli bir tehalükle**, “Ben seni burada bırakmam vallahi Naciye!” diye haykırdı. (Z.E. s.1029 str.5-6)

İki kadın ona acıyor, dört senedir kulübesinde, **sıcak yemek** pişmediğini duydukları teessürlerinden ne yapacaklarını bilemiyorlardı. (Z.E. s.1029 str.18-21)

Evdeki aşçı hizmetçilerle geçinmiyordu. (Z.E. s.1029 str.22-23)

Fusun **bu akşamki yemeklerden** başladı. (Z.E. s.1029 str.24)

İçinden: “**Bir gececik misafirlik!** Ne olur? Bari doya doya bir yemek yerim!” diyordu. (Z.E. s.1029 str.30-32)

Birdenbire evine gelen bu **talihli arkadaşının** nasıl böyle zengin olduğunu muhakeme edemiyor, dimağında sabit bir yemek fikri, altın bir sofraya gibi doluyor, ağırlaşıyordu. (Z.E. s.1030 str.10-13)

Birdenbire evine gelen bu talihli arkadaşının nasıl böyle zengin olduğunu muhakeme edemiyor, dimağında **sabit bir yemek fikri**, altın bir sofraya gibi doluyor, ağırlaşıyordu. (Z.E. s.1030 str.10-13)

Gayri ihtiyari gözünün önüne **beyaz örtülü bir masa** geliyor, bu hayalî masanın üstünde dumanlı külbastılar, hoşaf, tepeleme pilâvlar, kompostolar, dondurmalar görüyor gibi oluyordu. (Z.E. s.1030 str.13-16)

Gayri ihtiyari gözünün önüne beyaz örtülü bir masa geliyor, bu hayalî masanın üstünde **dumanlı külbastılar**, hoşaf, tepeleme pilâvlar, kompostolar, dondurmalar görüyor gibi oluyordu. (Z.E. s.1030 str.13-16)

Gayri ihtiyari gözünün önüne beyaz örtülü bir masa geliyor, bu hayalî masanın üstünde dumanlı külbastılar, hoşaf, **tepeleme pilâvlar**, kompostolar, dondurmalar görüyor gibi oluyordu. (Z.E. s.1030 str.13-16)

Onlar kalkınca o da **meçhul bir sevinçle** doğruldu, yatağın arasından eski, yamalı, siyah yünden bol bir çarşaf çıkardı. (Z.E. s.1030 str.17-19)

Onlar kalkınca o da meçhul bir sevinçle doğruldu, yatağın arasından **eski, yamalı, siyah yünden bol bir çarşaf** çıkardı. (Z.E. s.1030 str.17-19)

Sabun pahalı olduğu için kirlenmekten korkar, kara kışta bile abdestini **soğuk suyla** alırdı. (Z.E. s.1030 str.34-35)

Beyaz boyalı büyücek bir evin önünde arabayı durdurdular. (Z.E. s.1030 str.35-36)

Bu ev, **bu mahallenin eski, ahşap, boyasız evlerinin** arasına misafirlığe gelmiş yabancı bir konağa benziyordu. (Z.E. s.1030 str.36-37, s.1031 str.1)

Bu ev, bu mahallenin eski, ahşap, boyasız evlerinin arasına misafirlığe gelmiş **yabancı bir konağa** benziyordu. (Z.E. s.1030 str.36-37, s.1031 str.1)

Kapıyı **gayet beyaz önlüklü bir kız** açtı. (Z.E. s.1031 str.1)

Mermer döşeli bir taşlığa girdiler. (Z.E. s.1031 str.6)

Hizmetçi kız koşarak yukarı çıktı. (Z.E. s.1031 str.6-7)

Merdivenlerden çıkarken **deli gibi bir kadın** onları karşıladı. (Z.E. s.1031 str.7-8)

Bu, **fazla boyanmış, oldukça yaşlı, oldukça güzel, yorgun bir kadındı.** (Z.E. s.1031 str.14-15)

Büyük gözlerine kuyruklu sürmeler çekmişti. (Z.E. s.1031 str.15)

Büyük gözlerine **kuyruklu sürmeler** çekmişti. (Z.E. s.1031 str.15)

“**Bu tebdil hanım** da kim?” (Z.E. s.1031 str.17)

Geniş bir yatak odasında, gayet büyük bir aynalı dolabın karşısında, üç kadın Naciye’yi soydular. (Z.E. s.1031 str.28-29)

Geniş bir yatak odasında, **gayet büyük bir aynalı dolabın** karşısında, üç kadın Naciye’yi soydular. (Z.E. s.1031 str.28-29)

Şık beyazlar giydirdiler. (Z.E. s.1031 str.32)

İpekli bir korse koydular, yine ipekten, gayet ağır bir esvap giydirdiler. (Z.E. s.1031 str.32-33)

İpekli bir korse koydular, yine **ipekten, gayet ağır bir esvap** giydirdiler. (Z.E. s.1031 str.32-33)

Hizmetçi kız gümüş bir tepsi içinde çay getirdi. (Z.E. s.1032 str.7)

Hizmetçi kız **gümüş bir tepsi** içinde çay getirdi. (Z.E. s.1032 str.7)

Küçük bir mangalın başına mavi ipek kaplı sandalyeleri çektiler, oturdular. (Z.E. s.1032 str.7-9)

Küçük bir mangalın başına **mavi ipek kaplı sandalyeleri** çektiler, oturdular. (Z.E. s.1032 str.7-9)

İnce yaldızlı sigaraları yaktılar. (Z.E. s.1032 str.9-10)

Naciye dinliyor, **saf bir kadın mantığıyla** içinden “Galiba bunlar kötü...” diyordu. (Z.E. s.1032 str.10-12)

Ayağının altında yumuşaklığını duyduğu **parlak pembe halı** da hiç şüphesiz ipekliydi. (Z.E. s.1032 str.13-14)

Gümüş tepsinin üzerinde altın kakmalı şeker kutusuna bakıyor, sabahtan beri ağzına hiçbir şey atmamış bir oruçlu muhayyilesiyle... (Z.E. s.1032 str.15-17)

Gümüş tepsinin üzerinde **altın kakmalı şeker kutusuna** bakıyor, sabahtan beri ağzına hiçbir şey atmamış bir oruçlu muhayyilesiyle... (Z.E. s.1032 str.15-17)

Evet, bu akşam o da **bu sıcak, bu yağlı yemeklerden** yiyecekti. (Z.E. s.1032 str.18-19)

Hıçkırırken sarsılıyor, sanki **bu gayr-ı ihtiyari hal** büyük ayıp imiş gibi utanıyordu. (Z.E. s.1032 str.19-20)

Hıçkırırken sarsılıyor, sanki bu gayr-ı ihtiyari hal **büyük ayıp** imiş gibi utanıyordu. (Z.E. s.1032 str.19-20)

Fakat bu **ipek esvaplar** içinde o kadar rahat etmişti ki kolundaki pembe tül tarif olunmaz bir lezzetle cildine dokunuyordu. (Z.E. s.1033 str.1-3)

Fakat bu ipek esvaplar içinde o kadar rahat etmişti ki **kolundaki pembe tül** tarif olunmaz bir lezzetle cildine dokunuyordu. (Z.E. s.1033 str.1-3)

Bu akşam biraz **sıcak yemek** yerim! (Z.E. s.1033 str.4-5)

Gözünün önüne odasında, gaz sandığındaki **yeşil çanak** geldi... (Z.E. s.1033 str.9-10)

Bu **siyah siyah zeytinler** sanki birer azap aletiydi. (Z.E. s.1033 str.10-11)

Naciye'ye de **siyah ipekten bir çarşaf** giydirdiler. (Z.E. s.1033 str.19-20)

Eline **kadifeden altın kenarlı şık bir çanta** verdiler. (Z.E. s.1033 str.20-21)

Arabayı **kuvvetli atlar** تنها yolda uçuruyordu. (Z.E. s.1033 str.24)

Arabayı kuvvetli atlar **tenha yolda** uçuruyordu. (Z.E. s.1033 str.24)

Üsküdar'ın, mahallesinin harap evlerine alışan gözleri **temiz parkeli sokakları** yabancı görüyor, kârgir binalara bakarken kendini bir ecnebi memleketinde sanıyordu. (Z.E. s.1033 str.28-30)

Üsküdar'ın, mahallesinin harap evlerine alışan gözleri temiz parkeli sokakları yabancı görüyor, **kârgir binalara** bakarken kendini bir ecnebi memleketinde sanıyordu. (Z.E. s.1033 str.28-30)

Yolda **gayet şık beyler** onlara eliyle selâm veriyorlardı. (Z.E. s.1033 str.30-31)

Burası **yüksek bir yerdi**. (Z.E. s.1033 str.32)

Kenarında **büyük ağaçlar** vardı. (Z.E. s.1033 str.33)

Ağaçların arkasında **nihayetsiz deniz** görünüyordu. (Z.E. s.1033 str.34)

Bu **siyah kesik bıyıklı, zayıf, sarışın bir gençti**. (Z.E. s.1034 str.1)

Ayağında **beyaz pantolon**, arkasında lâcivert bir ceket vardı. (Z.E. s.1034 str.1-2)

Ayağında beyaz pantolon, arkasında **lâcivert bir ceket** vardı. (Z.E. s.1034 str.1-2)

Bu kadın **gayet ciddî** duruyor, delikanlıyı görmemiş gibi davranıyordu. (Z.E. s.1034 str.6-7)

Çok yavaş konuşuyorlardı. (Z.E. s.1034 str.25)

“Çık, çık! Gözünün önüne o **kart Miloviç'i** getir de dikkatle istediğin kıza bir bak.” (Z.E. s.1034 str.35-36)

Vallahi Sabire, ben ömrümde **böyle güzel** görmedim. (Z.E. s.1035 str.3)

Sabire **garip bir acele** ile geri döndü. (Z.E. s.1035 str.13)

Yeldirmeli kadınlar, gençler hep onlara bakıyorlardı. (Z.E. s.1035 str.17-18)

Gözlerinde **siyah siyah lekeler** uçuyordu. (Z.E. s.1035 str.21-22)

Güneş ağaçların arkasında, denizin nihayetinde gök **pembe, kırmızı bulutlarla** doluyordu. (Z.E. s.1035 str.22-23)

Kalabalığın içinden bazı **velospitli çocuklar** da geçiyordu. (Z.E. s.1035 str.23-24)

İradesiz bir hayal gibiydi. (Z.E. s.1035 str.35)

Sağ tarafında batan güneşin hâlâ **gölgeli kızılığı** silinmemiştir. (Z.E. s.1036 str.21-22)

Araba durunca **derin bir uykudan** uyanmış gibi sarsıldı. (Z.E. s.1036 str.22-23)

Demir parmaklıkları bir kapının önünde duruyorlardı. (Z.E. s.1036 str.27-28)

İçerde **karanlık ağaçlıklı bir yolun** nihayetinde bir bina gölgesi görünüyordu. (Z.E. s.1036 str.28-29)

Karşılarına çıkan **uzun boylu, bahçıvan kılıklı bir herifti!** (Z.E. s.1036 str.32)

Geniş taş merdivenlerden çıktılar. (Z.E. s.1037 str.2)

Anlamadığı birçok şeyler söylüyor, ona **ebedî aşklarından**, hatta izdivaçtan, doğacak çocuklardan, nihayetsiz saadetlerden bahsediyordu. (Z.E. s.1037 str.9-11)

Anlamadığı birçok şeyler söylüyor, ona ebedî aşklarından, hatta izdivaçtan, doğacak çocuklardan, **nihayetsiz saadetlerden** bahsediyordu. (Z.E. s.1037 str.9-11)

Açık panjurdan kafasını çıkardı. (Z.E. s.1037 str.23)

“Gece yarısı oldu efendim, şimdi **her taraf** kapalı.” (Z.E. s.1037 str.34)

“Efendim, **her taraf** şimdi kapalı...” (Z.E. s.1038 str.3)

Güzel elini tuttu. Öpmeğe, koklamağa başladı. (Z.E. s.1038 str.6)

Burası **geniş, mükemmel bir yemek salonuydu.** (Z.E. s.1038 str.19-20)

Naciye gözlerini tabakta duran şeye indirince, **acı bir çığlık** kopardı. (Z.E. s.1038 str.26-27)

Evet, bu **siyah zeytin taneleri**di. (Z.E. s.1038 str.28)

Avazı çıktığı kadar, **asabî bir buhran** içinde, hıçkırma hıçkırma ağlıyordu. (Z.E. s.1038 str.31-32)

Fasih bu **anî tebeddülden** bir şey anlayamamıştı. (Z.E. s.1038 str.32-33)

Genç kadın “Hiç!” diye ayağa kalktı. (Z.E. s.1039 str.4)

Güzel ela gözleri çerçevesinden fırlamıştı. (Z.E. s.1039 str.7)

Genç kadının kapıdan çıkıp gidişine bakakaldı. (Z.E. s.1039 str.8)

Sonra işte **bu cennet kadar muhteşem, saraylardan süslü köşkün** altınlı, gümüşlü, billûrlu yemek odasında karşısına yine zeytin ekmek çıkıyordu. (Z.E. s.1039 str.13-15)

Sonra işte bu cennet kadar muhteşem, saraylardan süslü köşkün **altınlı, gümüşlü, billûrlu yemek odasında** karşısına yine zeytin ekmek çıkıyordu. (Z.E. s.1039 str.13-15)

Caddeden daha karanlık bir sokağa saptı. (Z.E. s.1039 str.17-18)

Serin bir rüzgâr yüzüne çarpıyordu. (Z.E. s.1039 str.24)

Bu **gölge yol** artık bitmişti. (Z.E. s.1039 str.24-25)

Karanlık denize baktı, baktı, baktı. (Z.E. s.1039 str.25)

Baktıkça bu ziya gözlerinin içinde büyüyor, **altın bir tepsi** gibi kırmızılaşıyor, sanki gözlerinden giren tatlı baygın aydınlığı taş kesilmiş donuk kalbini yavaş yavaş ısıtıyor, eritiyordu. (Z.E. s.1039 str.29-32)

2.2. BELİRTME SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1. SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

2.2.1.1. ASIL SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Sokaktan geçen **iki şık kadın** hemen durdu. (Z.E. s.1024 str.19)

İşte **altı sene** sonra yine karşı karşıya geliyorlardı. (Z.E. s.1025 str.25-26)

Şaşkın bir sükûn içinde **üç kadın** birbirlerini tekrar süzdüler. (Z.E. s.1026 str.5-6)

Zavallı kız bu şık hanımları **tek odacığın**a çağırılmıyordu. (Z.E. s.1026 str.22-23)

Odaya girince fakirliğin sefaleti, bu **iki kadını** donmuş gibi dimdik bıraktı. (Z.E. s.1026 str.32-24)

İki kadın tahta sedire yerleştiler. (Z.E. s.1027 str.5-6)

İşte **dört senedir** onunla yaşıyordu, bu adamcağız iyiydi, fakat gayet fakirdi. (Z.E. s.1027 str.19-21)

Muharebeden evvel **bir meci diye gündelikle** yapılarda çalışıyordu. (Z.E. s.1027 str.21-22)

Asker olunca Naciye'ye **otuz kuruş maaş** bağlanmıştı. (Z.E. s.1027 str.22)

İki kadın onun güzelliğine şaşıyorlar, gür saçlarını okşuyorlardı. (Z.E. s.1028 str.9-10)

İki kadın talihin bu güzel vücuda nasıl musallat olduğuna kızıyorlar, çirkin zenginlerden bahsediyorlardı. (Z.E. s.1028 str.12-14)

Sabire yanında kızaran, sefaletinin mahcubiyeti, zenginliğinin şaşaaası karşısında bunalan, biten Naciye'ye "Doğru söyle, ayda yalnız **otuz kuruşla** mı geçiniyorsun?" diye sordu. (Z.E. s.1028 str.21-24)

"Canım, nasıl yaşarsın? **Otuz kuruşla** küçük bir kanarya geçinemez." (Z.E. s.1028 str.31-32)

Haydi, deliliği bırak, gel **bir gece** bizde kal. (Z.E. s.1029 str.13)

İki kadın ona acıyor, dört senedir kulübesinde, sıcak yemek pişmediğini duydukça teessürlerinden ne yapacaklarını bilemiyorlardı. (Z.E. s.1029 str.18-21)

İki kadın ona acıyor, **dört senedir** kulübesinde, sıcak yemek pişmediğini duydukça teessürlerinden ne yapacaklarını bilemiyorlardı. (Z.E. s.1029 str.18-21)

Naciye çocukluk arkadaşının her sofrada **kırk liralık şampanya** içtiğini duyarken kulaklarına inanamıyor, tatlıların, böreklerin, külbastıların hikâyesiyle midesi uyuşur gibi oluyordu. (Z.E. s.1029 str.25-28)

Artık **dört senedir** zavallıya bir tikslenme gelmişti. (Z.E. s.1030 str.7-8)

Geniş bir yatak odasında, gayet büyük bir aynalı dolabın karşısında, **üç kadın** Naciye'yi soydular. (Z.E. s.1031 str.28-29)

“Rıza bu kıza bir gece için **bin lira** verir!” (Z.E. s.1032 str.22-23)

“Miloviç'e **on bin lira** vermiş!” (Z.E. s.1032 str.26)

Bir gecedен ne olur? (Z.E. s.1033 str.3-4)

Yine onların sözlerini duymuyor, **dört senedir** hasret kaldığı etleri, tatlıları, muhallebileri hatırlıyordu. (Z.E. s.1033 str.6-8)

Bizimkiler **bir haftadır** Büyükada'da... (Z.E. s.1034 str.22)

“Şimdi sana **yüz lira** veririm.” (Z.E. s.1034 str.30)

“Haydi defol oradan, **üç senedir** her gördüğünü kapatmağa kalkarsın. Biliyorsun ya, beni de öyle altı ay kadar aldatmıştın.” (Z.E. s.1035 str.5-6)

“Haydi defol oradan, **üç senedir** her gördüğünü kapatmağa kalkarsın. Biliyorsun ya, beni de öyle **altı ay** kadar aldatmıştın.” (Z.E. s.1035 str.5-6)

Kendisini bir takdim için Sabire'ye **iki yüz lira** veren gencin zenginliğini düşünen Naciye bu akşam oturacağı sofrayı da gözünün önüne getirmeye çalışıyordu. (Z.E. s.1036 str.11-14)

Büyük murabba masanın kenarına, karşı karşıya **iki sandalye** konulmuştu. (Z.E. s.1038 str.21-22)

Yalnız bir sandalyenin önünde **bir tabak** duruyordu. (Z.E. s.1038 str.22-23)

Yanında da **dört senedir** yemekten artık tiksindiği bir vesika ekmeği dilimi duruyordu. (Z.E. s.1038 str.28-29)

Kendisini yalnız bir takdim için **iki yüz lira** veriliyordu. (Z.E. s.1039 str.12-13)

2.2.1.2. SIRA SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Son vapurla geldim. (Z.E. s.1034 str.17)

2.2.1.3. ÜLEŞTİRME SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Bu siyah siyah zeytinler sanki **birer azap aletiydi.** (Z.E. s.1033 str.10-11)

“Kocam **her hafta** ne yapıp yapıyor, yarım okka zeytin getiriyor.” (Z.E. s.1028 str.33-34)

Her akşam mahalle çeşmesinden taşıdığı soğuk sularla bol bol yıkanırđı. (Z.E. s.1030 str.32-34)

2.2.1.4. KESİR SAYI SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

“Kocam her hafta ne yapıp yapıyor, **yarım okka zeytin** getiriyor.” (Z.E. s.1028 str.33-34)

2.2.2. SORU SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

“**Hangi Naciye?**” (Z.E. s.1025 str.4)

“**Hangi Bahtiyar Efendi'nin?**” (Z.E. s.1025 str.7)

Ben senin burada **ne aradığımı** anladım, dedi. (Z.E. s.1025 str.20-21)

“**Ne kadar güzel değil mi?**” dedi. (Z.E. s.1025 str.34)

Kim bilir **ne yemekler** vardı. (Z.E. s.1037 str.8)

“Uzatma lâfi diyorum be! **Ne halt** edersen et!” (Z.E. s.1038 str.4)

“**Ne isterik kadın!** Âdeta muamma...” dedi. (Z.E. s.1039 str.9-10)

2.2.3. İŞARET SIFATLARI İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Bu yer odasının kopuk, perişan kaplamalarına baktı. (Z.E. s.1025 str.10-11)

“Gel azıcık oturalım. Gördün ya **şu kızı**... Bu kadar güzel bir kadına rast geldin mi?...”
(Z.E. s.1026 str.27-28)

Şu saçlara bak... **Bu kıvrıklar** naturel! (Z.E. s.1026 str.29)

Sanki **bu sefalet** kendi cinayetiymiş gibi önüne bakıyor, utanıyor, sıkılıyor, kızarıyordu. (Z.E. s.1026 str.35-36)

İşte dört senedir onunla yaşıyordu, **bu adamcağız** iyiydi, fakat gayet fakirdi. (Z.E. s.1027 str.19-21)

“Allah’a çok şükür, geçinip gidiyoruz!” deyince, Sabire coştı: “**Bu hâle** şükrediyorsun ya?...” (Z.E. s.1027 str.24-25)

Açlık, sefalet içinde **bu renk, bu güzellik, bu vücut** nasıl dayanıyor, solmuyordu. (Z.E. s.1027 str.31-32)

İki kadın talihin **bu güzel vücuda** nasıl musallat olduğuna kızıyorlar, çirkin zenginlerden bahsediyorlardı. (Z.E. s.1028 str.12-14)

Bir de **şu Naciye’ye** bak! (Z.E. s.1028 str.16-17)

“Geçen sene asker dikişi de dikiyordum. **Bu sene** bulamadım.” (Z.E. s.1028 str.25-26)

Demek **o ekmek** de yeniymiş. (Z.E. s.1029 str.2)

Vakıa kocası **bu gece** gelmeyecekti. (Z.E. s.1029 str.18)

Kendileri bugün arabayla Kadıköyü'nden buraya bir aşçı aramağa gelmişler, **bu kadının evini** bulamamışlardı. (Z.E. s.1029 str.21-22)

Sabire'ye **bu gece** gidecekti. (Z.E. s.1029 str.35)

Sıkıla sıkıla **bu mazereti** söyledi. (Z.E. s.1029 str.36)

Füsun, "Vallahi iyi akıl ettin. **O deliyi** de bugün bize götürürüz" cevabını verdi. (Z.E. s.1030 str.4-5)

Artık bir şey düşünemiyor, "Ah, **bu gece** kim bilir neler yiyeceğim?" diyordu. (Z.E. s.1030 str.9-10)

"**Bu paçavraların içinde** bile sultan gibi durmuyor mu?" diyordu. (Z.E. s.1030 str.21-22)

Fakat Naciye pek bunları dinlemiyor, **bu akşam** bir zengin yemeği yiyeceğini tahayyül ediyordu. (Z.E. s.1030 str.26-28)

Bu ev, bu mahallenin eski, ahşap, boyasız evlerinin arasına misafirliğe gelmiş yabancı bir konağa benziyordu. (Z.E. s.1030 str.36-37, s.1031 str.1)

Bu ev, **bu mahallenin** eski, ahşap, boyasız evlerinin arasına misafirliğe gelmiş yabancı bir konağa benziyordu. (Z.E. s.1030 str.36-37, s.1031 str.1)

"**Bu gece** bizim misafirimiz!" (Z.E. s.1031 str.21)

Füsun, "Giyinsin de siz ona **o vakit** bir bakın!" dedi. (Z.E. s.1031 str.26-27)

Evet, **bu akşam** o da bu sıcak, bu yağlı yemeklerden yiyecekti. (Z.E. s.1032 str.18-19)

Evet, bu akşam o da **bu sıcak, bu yağlı yemeklerden** yiyecekti. (Z.E. s.1032 str.18-19)

"Rıza **bu kıza** bir gece için bin lira verir!" (Z.E. s.1032 str.22-23)

Ama **o saatte** köşk filân almağa kalkar. (Z.E. s.1032 str.31-32)

İşte onu, ihtimal **bu gece** birisine peşkeş çekeceklerdi. (Z.E. s.1032 str.34-35)

Fakat **bu ipek esvaplar** içinde o kadar rahat etmişti ki kolundaki pembe tül tarif olunmaz bir lezzetle cildine dokunuyordu. (Z.E. s.1033 str.1-3)

Bu akşam biraz sıcak yemek yerim! (Z.E. s.1033 str.4-5)

Sabire ile Füsün **bu sefer** Naciye'yi karşılarına almadılar. (Z.E. s.1033 str.22-23)

Bu kadın gayet ciddî duruyor, delikanlıyı görmemiş gibi davranıyordu. (Z.E. s.1034 str.6-7)

“Eey, sen de **bu peri kızını** al götür, yağma mı var?” (Z.E. s.1034 str.21)

“**Bu fırsat** bir daha ele geçmez. Takdim et şunu bana, birkaç gün sayende yaşayayım...” (Z.E. s.1034 str.23-24)

Bu dolaşma epeyce sürdü. (Z.E. s.1035 str.19)

Bu gece ziyafetimiz de var. (Z.E. s.1035 str.26)

Sabire, “Fasih! **Bu gece** bizde kalabalık çok, Naciye gürültüye alışmamıştır. Bu gece sende misafir kalacak!” dedi. (Z.E. s.1035 str.30-31)

Sabire, “Fasih! Bu gece bizde kalabalık çok, Naciye gürültüye alışmamıştır. **Bu gece** sende misafir kalacak!” dedi. (Z.E. s.1035 str.30-31)

Naciye ömründe görmediği **bu ihtişama, bu süslere** hayretle baktı. (Z.E. s.1037 str.3-4)

Bir yemek için **bu gece** işte namusunu feda ediyordu. (Z.E. s.1039 str.11-12)

Bu gölgenin üzerinden yürüdü, yürüdü. (Z.E. s.1039 str.23)

Baktıkça **bu ziya** gözlerinin içinde büyüyor, altın bir tepsi gibi kırmızılaşıyor, sanki gözlerinden giren tatlı baygın aydınlığı taş kesilmiş donuk kalbini yavaş yavaş ısıtıyor, eritiyordu. (Z.E. s.1039 str.29-32)

2.2.4. BELGİSİZ SIFATLAR İLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Bir an öyle kaldı. (Z.E. s.1025 str.10)

Bir şaka işitmiş gibi gülümsediler. (Z.E. s.1025 str.19)

Bir yerde oturamıyorlar, oturacak yer bulamıyorlardı. (Z.E. s.1026 str.34)

Köşede yırtık bir hasırın üstüne **birkaç yatak** yığılmıştı. (Z.E. s.1026 str.36-37)

Annesiyle Üsküdar'da **bir oda** tutup başlarını sokunca yine hastalık peşlerini bırakmamıştı. (Z.E. s.1027 str.15-17)

Naciye yalnız kalınca ev sahipleri olan dul kadın, hâline acımış, ona çarşıya gidip bekâr odalarından **bir kocacık** buluvermiş. (Z.E. s.1027 str.17-19)

Sabire, “Bilmiyorum. **Dışarılarda bir yerlerde!**” dedi. (Z.E. s.1027 str.36)

Uzun hikâye! Evvelâ, **bir zabitle** evlendim. Sonra ayrıldık.” (Z.E. s.1028 str.3-4)

Kendileri bugün arabayla Kadıköyü'nden buraya **bir aşçı** aramağa gelmişler, bu kadının evini bulamamışlardı. (Z.E. s.1029 str.21-22)

İçinden: “Bir gececik misafirlik! Ne olur? Bari doya doya **bir yemek** yerim!” diyordu. (Z.E. s.1029 str.30-32)

Naciye sabahtan beri **bir şey** yememişti. (Z.E. s.1030 str.5-6)

Artık dört senedir zavallıya **bir tikslenme** gelmişti. (Z.E. s.1030 str.7-8)

Artık **bir şey** düşünemiyor, “Ah, bu gece kim bilir neler yiyeceğim?” diyordu. (Z.E. s.1030 str.9-10)

Küçük caddenin önünde **bir araba** onları bekliyordu. (Z.E. s.1030 str.23-24)

Naciye **bir şey** söyleyemiyor, gülümsüyor, güzelliği için söylenen sözleri biraz mübalağalı buluyor... (Z.E. s.1032 str.4-5)

Sabire, Füsun, Muazzez yapacaklarını ondan gizlemiyorlar, kendini **birtakım beylere** göstererek hepsini deli edeceklerini söylüyorlardı. (Z.E. s.1033 str.14-16)

Araba nihayet **bir meydanlıkta** durdu. (Z.E. s.1033 str.31-32)

Başka arabalar da duruyordu. (Z.E. s.1033 str.34-35)

“**Bir insan** işte...” (Z.E. s.1034 str.9)

“Bu fırsat bir daha ele geçmez. Takdim et şunu bana, **birkaç gün** sayende yaşayayım...” (Z.E. s.1034 str.23-24)

Âdeta midesinde **bir sızı** duymağa başladı. (Z.E. s.1035 str.20-21)

Kalabalığın içinden **bazı velospitli çocuklar** da geçiyordu. (Z.E. s.1035 str.23-24)

Sonra **bir mazeret** uydurur, belki sabaha kadar teslim olmam. (Z.E. s.1036 str.4-5)

Bir yemek için bu gece işte namusunu feda ediyordu. (Z.E. s.1039 str.11-12)

Sonra yine **bir caddeye** çıktı. (Z.E. s.1039 str.19)

2.3. FİİLİMSİLERLE KURULAN SIFAT TAMLAMALARI

Genç, beyaz, gürbüz kadın tıpkı **zalim âşığının gadrine uğramış bir evvel zaman cariyesine** benziyordu. (Z.E. s.1024 str.1-2)

Gür, kıvrıkcık, kumral saçları mermer kadar beyaz omuzlarına dökülmüş, **cellâdını bekleyen bir masum** gibi derin derin düşünüyor, çürük kafesli çarpık cumbadan sokağa bakıyordu. (Z.E. s.1024 str.3-6)

Zeynep Kâmil Hastanesi’ne inen bu yol pek tenhaydı. (Z.E. s.1024 str.6-7)

Komşu duvarların üstünden aşan bahar çiçekleriyle süslenmiş sık dallar bozuk kaldırımlara ince tül gölgelerini yaymışlardı. (Z.E. s.1024 str.7-9)

Siyah saçaklarda, kırık kiremitler arasındaki yuvalarının **insanî sefaletini duymayan mesut serçeler** sanki başka bir cihanın, sanki başka bir bayramın zevkini sürüyorlarmış gibi cıvıldıyor... (Z.E. s.1024 str.9-12)

Kalçalarını sarsan hızlı bir hareketle topladı. (Z.E. s.1024 str.14)

Canlanarak, uzandığı mesnedinden birdenbire doğrulmuş bir heykel kadar bedî, bir heykel kadar şirindi. (Z.E. s.1024 str.15-17)

Sokaktan geçen iki şık kadın hemen durdu. (Z.E. s.1024 str.19)

Uzun boylusu, biraz şaşkın, **sesin geldiği tarafı** aradı. (Z.E. s.1024 str.19-20)

İnce şifon çarşafının altında **şekli görünen uzun uyluğuna** altın el çantasını vurarak sordu. (Z.E. s.1024 str.21-22)

Balkan bozgunu başladığı zaman aynı kazada birisinin babası hâkim, birisinininki sandık eminiydi. (Z.E. s.1025 str.23-25)

Sıvaları dökülmüş bölmeler, kaplamasız tavan buraya **ahırdan bozma sefil bir kümes** manzarası vermişti. (Z.E. s.1025 str.31-33)

Sabire, içinde gayr-i ihtiyarî bir **merhamet sedası duyulan şefkatli bir sesle...** (Z.E. s.1026 str.6-7)

Bir yerde oturamıyorlar, **oturacak yer** bulamıyorlardı. (Z.E. s.1026 str.34)

Eve izinli geldiği akşamlar, bazı karavana çorbası da getiriyordu. (Z.E. s.1027 str.23)

Basma entarinin altında parlayan ensesini tuttu, boynundan öptü. (Z.E. s.1028 str.11-12)

Sabire yanında kızaran, **sefaletinin mahcubiyeti, zenginliğinin şaşası karşısında bunalan, biten Naciye'ye** “Doğru söyle, ayda yalnız otuz kuruşla mı geçiniyorsun?” diye sordu. (Z.E. s.1028 str.21-24)

Yaptırdığı tathları söylüyordu. (Z.E. s.1029 str.24-25)

Birdenbire evine gelen bu talihli arkadaşının nasıl böyle zengin olduğunu muhakeme edemiyor, dimağında sabit bir yemek fikri, altın bir sofraya gibi doluyor, ağırlaşıyordu. (Z.E. s.1030 str.10-13)

Daldığı bir yemek hülyasıyla tamamıyla sersemlemiş gibiydi. (Z.E. s.1030 str.16-17)

Her akşam **mahalle çeşmesinden taşıdığı soğuk sularla** bol bol yıkanırdı. (Z.E. s.1030 str.32-34)

Kadın **kızaran Naciye’ye** bakıyor, inanamıyordu. (Z.E. s.1031 str.24)

Sonra hemen oraya, şezlonga oturarak **eserlerine hayran kalan sanatkârlar** gibi süsledikleri bu vücudu seyre daldılar. (Z.E. s.1032 str.2-4)

Sonra hemen oraya, şezlonga oturarak eserlerine hayran kalan sanatkârlar gibi **süsledikleri bu vücudu** seyre daldılar. (Z.E. s.1032 str.2-4)

Naciye bir şey söyleyemiyor, gülümsüyor, güzelliği için **söylenen sözleri** biraz mübalağalı buluyor... (Z.E. s.1032 str.4-5)

Ayağının altında **yumuşaklığını duyduğu parlak pembe halı da** hiç şüphesiz ipekliydi. (Z.E. s.1032 str.13-14)

Gümüş tepsinin üzerinde altın kakmalı şeker kutusuna bakıyor, **sabahtan beri ağzına hiçbir şey atmamış bir oruçlu** muhayyilesiyle... (Z.E. s.1032 str.15-17)

Naciye, **pahasından bahsolunan kızın kendisi olduğunu** anlayınca kalbi çarpmağa başladı. (Z.E. s.1032 str.33-34)

Fakat bu ipek esvaplar içinde o kadar rahat etmişti ki kolundaki pembe tül **tarif olunmaz bir lezzetle** cildine dokunuyordu. (Z.E. s.1033 str.1-3)

Yine onların sözlerini duymuyor, dört senedir **hasret kaldığı etleri, tatlıları, muhallebileri** hatırlıyordu. (Z.E. s.1033 str.6-8)

İçinden “Yemek için... Yemek için...” diyor, **tehlikede kalacak namusunu** aklına getirmek istemiyordu. (Z.E. s.1033 str.12-14)

Haydarpaşa’da deniz kenarından geçerken etrafına **görmez nazarlarla** bakıyordu. (Z.E. s.1033 str.26-27)

Üsküdar’ın, mahallesinin harap evlerine **alışan gözleri** temiz parkeli sokakları yabancı görüyor, kârgir binalara bakarken kendini bir ecnebi memleketinde sanıyordu. (Z.E. s.1033 str.28-30)

“Çık, çık! Gözünün önüne o kart Miloviç’i getir de dikkatle **istediğin kıza** bir bak.”
(Z.E. s.1034 str.35-36)

Sabire ile **konuşan genç** onları gezmeye davet ediyordu. (Z.E. s.1035 str.11-12)

Naciye’ye de “**Paşa babasının paralarını bol bol yiyen Fasih Bey**” derken iki kat oldu. (Z.E. s.1035 str.15-16)

Şaşalayan Naciye gülümsedi. (Z.E. s.1035 str.16)

Lâmbalarını yakmış dükkânlar arasından geçmeye başladılar. (Z.E. s.1036 str.8-9)

Kendisini bir takdim için Sabire’ye iki yüz lira veren gencin zenginliğini düşünen Naciye bu akşam oturacağı sofrayı da gözünün önüne getirmeye çalışıyordu. (Z.E. s.1036 str.11-14)

Kendisini bir takdim için Sabire’ye iki yüz lira veren gencin zenginliğini düşünen Naciye bu akşam oturacağı sofrayı da gözünün önüne getirmeye çalışıyordu. (Z.E. s.1036 str.11-14)

Kendisini bir takdim için Sabire’ye iki yüz lira veren gencin zenginliğini düşünen Naciye **bu akşam oturacağı sofrayı** da gözünün önüne getirmeye çalışıyordu. (Z.E. s.1036 str.11-14)

Sağ tarafında **batan güneşin** hâlâ gölgeli kızılığın silinmemişti. (Z.E. s.1036 str.21-22)

Naciye **ömründe görmediği bu ihtişama, bu süslere** hayretle baktı. (Z.E. s.1037 str.3-4)

Salonda **görecek şey** kalmayınca yine karnının açlığını duydu. (Z.E. s.1037 str.6-7)

Anlamadığı birçok şeyler söylüyor, ona ebedî aşklarından, hatta izdivaçtan, doğacak çocuklardan, nihayetsiz saadetlerden bahsediyordu. (Z.E. s.1037 str.9-11)

Anlamadığı birçok şeyler söylüyor, ona ebedî aşklarından, hatta izdivaçtan, **doğacak çocuklardan**, nihayetsiz saadetlerden bahsediyordu. (Z.E. s.1037 str.9-11)

Aklında hep yemek olan Naciye gayr-i ihtiyarî sordu. (Z.E. s.1037 str.13-14)

“Haydi biraz **yiyecek bir şey** uydur.” (Z.E. s.1037 str.30)

İçeri giren Arnavut’un ayak sesleri işitildi. (Z.E. s.1038 str.14)

Naciye gözlerini **tabakta duran şeye** indirince, acı bir çığlık kopardı. (Z.E. s.1038 str.26-27)

Yanında da dört senedir **yemekten artık tiksindiği bir vesika ekmeği dilimi** duruyordu. (Z.E. s.1038 str.28-29)

Naciye’nin arkasına attığı pelerinin altından görünen beyaz ensesine bakıyor, vesika ekmeğiyle tabaktaki zeytinleri göremiyordu. (Z.E. s.1038 str.33-35)

Arnavut **köşkün köpeğine verilen vesika ekmeğinden** başka odasında bir şey bulamamıştı. (Z.E. s.1038 str.35-37)

Bahçenin kumlarına **basan adımlarını** işitirken... (Z.E. s.1039 str.8-9)

Deniz sesinin **geldiği tarafa** yürüdü. (Z.E. s.1039 str.21)

Fakat **atılacak kuvveti** kendinde bulamadı. (Z.E. s.1039 str.27-28)

Karşısında kocaman bir yıldız gibi parlayan fenere gözlerini dikti. (Z.E. s.1039 str.28-29)

Baktıkça bu ziya gözlerinin içinde büyüyor, altın bir tepsi gibi kırmızılaşıyor, sanki **gözlerinden giren tatlı baygın aydınlığı** taş kesilmiş donuk kalbini yavaş yavaş ısıtıyor, eritiyordu. (Z.E. s.1039 str.29-32)

Baktıkça bu ziya gözlerinin içinde büyüyor, altın bir tepsi gibi kırmızılaşıyor, sanki gözlerinden giren tatlı baygın aydınlığı **taş kesilmiş donuk kalbini** yavaş yavaş ısıtıyor, eritiyordu. (Z.E. s.1039 str.29-32)

B. İKİLEMELER

1. SÖZCÜK TEKRARI İLE KURULAN İKİLEMELER

Suluk basma entarisi **parça parçaydı**. (Z.E. s.1024 str.2-3)

Gür, kıvrık, kumral saçları mermer kadar beyaz omuzlarına dökülmüş, cellâdını bekleyen bir masum gibi **derin derin** düşünüyor, çürük kafesli çarpık cumbadan sokağa bakıyordu. (Z.E. s.1024 str.3-6)

Asabî asabî sıktı. (Z.E. s.1025 str.3)

İşte altı sene sonra yine **karşı karşıya** geliyorlardı. (Z.E. s.1025 str.25-26)

Naciye **bütün bütün** büzülmüştü. (Z.E. s.1026 str.34-35)

Yavaş yavaş anlatmağa başladı. (Z.E. s.1027 str.14)

Evlerindeki hizmetçilerin vesika ekmeği yemediklerini hatırlıyorlar, **acı acı** gülüyorlardı. (Z.E. s.1028 str.35-37)

Öyle **acı acı** havladı ki... (Z.E. s.1029 str.4)

İçinden: “Bir gececik misafirlik! Ne olur? Bari **doya doya** bir yemek yerim!” diyordu. (Z.E. s.1029 str.30-32)

Sıkıla sıkıla bu mazereti söyledi. (Z.E. s.1029 str.36)

Utana utana giydi. (Z.E. s.1030 str.19-20)

Her akşam mahalle çeşmesinden taşıdığı soğuk sularla **bol bol** yıkanır. (Z.E. s.1030 str.32-34)

Gayr-i ihtiyari kalkıp soyunmak, yine kendi paçavralarını giymek, **koşa koşa** evine kaçmak istedi. (Z.E. s.1032 str.35-37)

Bu **siyah siyah** zeytinler sanki birer azap aletiydi. (Z.E. s.1033 str.10-11)

Sonra **uzun uzun** öpüşmeye başladılar. (Z.E. s.1033 str.21)

Fakat Naciye kalbinin sedasıyla beraber ikisinin sözlerini **noktası noktasına** işitiyordu. (Z.E. s.1034 str.25-26)

“Ne hacet **kuruş kuruş** çıkarsın.” (Z.E. s.1034 str.33)

Naciye'ye de "Paşa babasının paralarını **bol bol** yiyen Fasih Bey" derken iki kat oldu. (Z.E. s.1035 str.15-16)

Gözlerinde **siyah siyah** lekeler uçuyordu. (Z.E. s.1035 str.21-22)

"Nerde büyüdünüz? Ne letafet!" diye **tuhaf tuhaf** sualler soruyordu. (Z.E. s.1036 str.10-11)

Hepsine **ayrı ayrı** bakıyordu. (Z.E. s.1037 str.6)

Büyük murabba masanın kenarına, **karşı karşıya** iki sandalye konulmuştu. (Z.E. s.1038 str.21-22)

Avazı çıktığı kadar, asabî bir buhran içinde, **hıçkıra hıçkıra** ağlıyordu. (Z.E. s.1038 str.31-32)

Baktıkça bu ziya gözlerinin içinde büyüyor, altın bir tepsi gibi kırmızılaşıyor, sanki gözlerinden giren tatlı baygın aydınlığı gibi taş kesilmiş donuk kalbini **yavaş yavaş** ısıtıyor, eritiyordu. (Z.E. s.1039 str.29-32)

2. FARKLI SÖZCÜKLERLE KURULAN İKİLEMELER

Fakat Sabire, Naciye'nin **üstünü başını** görünce, "Bu ne hâl kız! Seni kuduz mu dalamış?" diye haykırdı. (Z.E. s.1025 str.26-28)

Gece gündüz, vesika ekmeği... katık zeytin... Sonra üstüne de dua ha..." (Z.E. s.1027 str.27-28)

Fakat **üstü başı** yoktu. (Z.E. s.1029 str.36)

"Tebdil değil, kendi **üstü başı**..." (Z.E. s.1031 str.17)

Eğer Sabire'de kalsa, **çalgi çağanak**, içki, gürültü içinde ihtimal yemek zamanı uzayacak, gece yarısında bile sofraya... (Z.E. s.1035 str.36-37)

C. FİİLİMSİ GRUPLARI

1. İSİM-FİİL GRUPLARI

Bu kadar berbat bir eve girmeyi münasebetsiz addediyor gibi kapıdan bakıyor, içeri girmiyordu. (Z.E. s.1026 str.3-5)

Arkadaşı basık tavana, badanasız duvarlara bakarken Sabire eski çocukluk arkadaşıyla yine **konusmağa başladı.** (Z.E. s.1027 str.6-7)

Yavaş yavaş **anlatmağa başladı.** (Z.E. s.1027 str.14)

İnsan **yüzüne bakmağa** korkar. (Z.E. s.1028 str.16)

Naciye'nin çıkıp izinsiz **bir yere gitmeyi** aklı almıyordu. (Z.E. s.1029 str.17)

Onun için **savmak istiyorlardı.** (Z.E. s.1029 str.23-24)

Senden esvap, etek, çarşaf, potin **almağa geldik.** (Z.E. s.1031 str.20-21)

Bu kumral kıvrık parlak saçlar o kadar çoktu ki... **sahte kıl yumağı koymağa** hacet bırakmıyordu. (Z.E. s.1031 str.35, s.1032 str.1-2)

Ama o saatte köşk filân **almağa kalkar.** (Z.E. s.1032 str.31-32)

Naciye, pahasından bahsolunan kızın kendisi olduğunu anlayınca kalbi **çarpmağa başladı.** (Z.E. s.1032 str.33-34)

Gayr-i ihtiyari **kalkıp soyunmak, yine kendi paçavralarını giymek, koşa koşa evine kaçmak istedi.** (Z.E. s.1032 str.35-37)

Ona **bir sigara yaktırmağa** çalışıyorlardı. (Z.E. s.1032 str.37)

İçinden “Yemek için... Yemek için...” diyor, tehlikede kalacak namusunu **aklına getirmek** istemiyordu. (Z.E. s.1033 str.12-14)

“Haydi defol oradan, üç senedir her gördüğünü **kapatmağa kalkarsın.** Biliyorsun ya, beni de öyle altı ay kadar aldatmıştın.” (Z.E. s.1035 str.5-6)

Âdeta midesinde bir sızı **duymağa başladı.** (Z.E. s.1035 str.20-21)

Ellerinden kaçmak, **kurtulmak ihtimali** kalmamıştı. (Z.E. s.1036 str.2-3)

Lâmbalarını yakmış dükkânlar arasından **geçmeye başladılar.** (Z.E. s.1036 str.8-9)

Güzel elini tuttu. **Öpmeğe, koklamağa başladı.** (Z.E. s.1038 str.6)

Ağlamaya başladı. (Z.E. s.1038 str.30-31)

2. SIFAT-FİİL GRUPLARI

“Haydi defol oradan, üç senedir **her gördüğünü** kapatmağa kalkarsın. Biliyorsun ya, beni de öyle altı ay kadar aldatmıştın.” (Z.E. s.1035 str.5-6)

Karşlarına çıkan uzun boylu, bahçıvan kılıklı bir herifti! (Z.E. s.1036 str.32)

3. ZARF-FİİL GRUPLARI

Fakat Sabire, **Naciye'nin üstünü başını görünce,** “Bu ne hâl kız! Seni kuduz mu dalamış?” diye haykırdı. (Z.E. s.1025 str.26-28)

Annesiyle Üsküdar'da **bir oda tutup başlarını sokunca** yine hastalık peşlerini bırakmamıştı. (Z.E. s.1027 str.15-17)

“Allah'a çok şükür, **geçinip gidiyoruz!**” deyince, Sabire coştı: “Bu hâle şükrediyorsun ya?..” (Z.E. s.1027 str.24-25)

Sonra **gözlerini kapayarak** misafirlerine sordu. (Z.E. s.1031 str.16)

Şimdi **kalkıp kaçsa** evinde ne yiyecekti... (Z.E. s.1033 str.8-9)

Yine arabadan **atlayıp kaçmak** aklına geldi. (Z.E. s.1035 str.8-9)

Naciye gözlerini tabakta duran şeye indirince, acı bir çığlık kopardı. (Z.E. s.1038 str.26-27)

Genç kadının kapıdan **çıkıp gidişine** bakakaldı. (Z.E. s.1039 str.8)

D. EDAT GRUPLARI

1. “BAŞKA” EDATI İLE KURULANLAR

Siyah saçaklarda, kırık kiremitler arasındaki yuvalarının insanî sefaletini duymayan mesut serçeler sanki **başka bir cihanın**, sanki başka bir bayramın zevkini sürüyorlarmış gibi cıvıldıyor... (Z.E. s.1024 str.9-12)

Siyah saçaklarda, kırık kiremitler arasındaki yuvalarının insanî sefaletini duymayan mesut serçeler sanki başka bir cihanın, sanki **başka bir bayramın** zevkini sürüyorlarmış gibi cıvıldıyor... (Z.E. s.1024 str.9-12)

Hatta **zeytinden, peynirden başka** her şeyin tadını unutmuş gibiydi. (Z.E. s.1029 str.33-34)

Fasih Naciye'ye döndü: **Bahçivandan başka** evde kimse yok. (Z.E. s.1036 str.34-35)

Evet, buraya **kendini atmaktan başka** çare yoktu. (Z.E. s.1039 str.26)

2. “BERİ” EDATI İLE KURULANLAR

Yıllar vardı ki, **ta bozgundan beri** tatlıya, böreğe hasretti. (Z.E. s.1029 str.32-33)

Naciye **sabahtan beri** bir şey yememişti. (Z.E. s.1030 str.5-6)

Gümüş tepsinin üzerinde altın kakmalı şeker kutusuna bakıyor, **sabahtan beri** ağzına hiçbir şey atmamış bir oruçlu muhayyilesiyle... (Z.E. s.1032 str.15-17)

3. “BİLE” EDATI İLE KURULANLAR

“**Bu paçavraların içinde bile** sultan gibi durmuyor mu?” diyordu. (Z.E. s.1030 str.21-22)

Sabun pahalı olduğu için kirlenmekten korkar, **kara kışta bile** abdestini soğuk suyla alırdı. (Z.E. s.1030 str.34-35)

Eğer Sabire'de kalsa, çalgı çağanak, içki, gürültü içinde ihtimal yemek zamanı uzayacak, **gece yarısında bile** sofraya... (Z.E. s.1035 str.36-37)

4. “DAHA” EDATI İLE KURULANLAR

Bu, kendinden biraz yaşlıca, fakat **daha şık, daha kokot** bir kadındı, kumral simasında bir Çerkez gururu vardı. (Z.E. 1026 str.2-3)

Lâkin **daha ziyade** sormadı. (Z.E. 1028 str.9)

Onlarla konuştuğça kendi talihsizliği, sefaleti gözünde **daha ziyade** büyüyor, felâketinin birdenbire farkına varıyordu. (Z.E. 1029 str.28-30)

“Daha çık, daha çık!” (Z.E. 1034 str.31)

Onunla gitmek **daha hayırlı** değil miydi? (Z.E. s.1036 str.3)

Caddeden **daha karanlık** bir sokağa saptı. (Z.E. s.1039 str.17-18)

Karanlığın içinde **daha karanlık** ağaçlar rüzgârla ötüyordu. (Z.E. s.1039 str.20-21)

5. “DAİR” EDATI İLE KURULANLAR

Hep **erkeklere dair** konuşuyorlardı. (Z.E. 1032 str.10)

6. “DİYE” EDATI İLE KURULANLAR

Genç, beyaz, gülbüz kadın birdenbire **“Aaa...” diye haykırdı.** (Z.E. s.1024 str.13)

Fakat Sabire, Naciye'nin üstünü başını görünce, **“Bu ne hâl kız! Seni kuduz mu dalamış?” diye haykırdı.** (Z.E. s.1025 str.26-28)

Naciye, **“Buyurun! Temizdir!” diye burasını gösterdi.** (Z.E. s.1027 str.4-5)

Sabire yanında kızaran, sefaletinin mahcubiyeti, zenginliğinin şaşaaşı karşısında bunalan, biten Naciye'ye **“Doğru söyle, ayda yalnız otuz kuruşla mı geçiniyorsun?” diye sordu.** (Z.E. s.1028 str.21-24)

Füsun, **“Ne diyeyim, dünya işe bu!” diye başını salladı.** (Z.E. s.1029 str.1)

Sabire sinirli bir tehalükle, **“Ben seni burada bırakmam vallahi Naciye!” diye haykırdı.** (Z.E. s.1029 str.5-6)

Bir erkek tavıryla **“Ne güzellik be yahu!” diye haykırdı.** (Z.E. s.1031 str.24-25)

Ev sahibi Muazzez ellerini uyluklarına vuruyor, **“Ah ya Rabbi, erkek olsaydım!”** diye haykırıyordu. (Z.E. s.1031 str.30-31)

Yarın erkenden yanlarından kaçırım! diye düşündü. (Z.E. s.1033 str.5-6)

“Nerde büyüdünüz? Ne letafet!” diye tuhaf tuhaf sualler soruyordu. (Z.E. s.1036 str.10-11)

Kapıdan girince Fasih, **“İslam, İslam!”** diye bağırdı. (Z.E. s.1036 str.29-30)

Fasih **“Ay”** diye haykırdı. (Z.E. s.1037 str.19)

Yine **“İslam, İslam!”** diye haykırdı. (Z.E. s.1037 str.23-24)

Fasih, **“Ay”** diye haykırdı. (Z.E. s.1037 str.18-19)

Genç kadın **“Hiç!”** diye ayağa kalktı. (Z.E. s.1039 str.4)

“Allah aşkına beni bırakınız. Sonra fena olur!” diye haykırdı. (Z.E. s.1039 str.6-7)

7. “DOĞRU” EDATI İLE KURULANLAR

Gence dönüp **“Hemen doğru sofraya oturalım, olur mu?”** diyeceği geliyordu. (Z.E. s.1036 str.20-21)

Kapıya doğru yürüdü. (Z.E. s.1039 str.4)

Köprü gibi bir gölge, **denizin ortasına doğru** uzanmış gitmişti. (Z.E. s.1039 str.22)

8. “EVVEL” EDATI İLE KURULANLAR

Muharebeden evvel bir meci diye gündelikle yapılarda çalışıyordu. (Z.E. s.1027 str.21-22)

9. “GİBİ” EDATI İLE KURULANLAR

Gür, kıvrıkcık, kumral saçları mermer kadar beyaz omuzlarına dökülmüş, **cellâdını bekleyen bir masum gibi** derin derin düşünüyor, çürük kafesli çarpık cumbadan sokağa bakıyordu. (Z.E. s.1024 str.3-6)

Siyah saçaklarda, kırık kiremitler arasındaki yuvalarının insanî sefaletini duymayan mesut serçeler **sanki başka bir cihanın, sanki başka bir bayramın zevkini sürüyorlarmış gibi** cıvıldıyor... (Z.E. s.1024 str.9-12)

Bir şaka işitmiş gibi gülümsediler. (Z.E. s.1025 str.19)

Bu kadar berbat bir eve girmeği münasebetsiz addediyor gibi kapıdan bakıyor, içeri girmiyordu. (Z.E. s.1026 str.3-5)

Odaya girince fakirliğin sefaleti, bu iki kadını **donmuş gibi** dimdik bıraktı. (Z.E. s.1026 str.32-24)

Sanki **bu sefalet kendi cinayetiymiş gibi** önüne bakıyor, utanıyor, sıkılıyor, kızarıyordu. (Z.E. s.1026 str.35-36)

Zaten o da **kendi gibi** Rumeliliydi. (Z.E. s.1028 str.8-9)

Naciye çocukluk arkadaşının her sofrada kırık liralık şampanya içtiğini duyarken kulaklarına inanamıyor, tatlıların, böreklerin, külbastıların hikâyesiyle **midesi uyuşur gibi** oluyordu. (Z.E. s.1029 str.25-28)

Birdenbire evine gelen bu talihli arkadaşının nasıl böyle zengin olduğunu muhakeme edemiyor, dimağında sabit bir yemek fikri, **altın bir sofraya gibi** doluyor, ağırlaşıyordu. (Z.E. s.1030 str.10-13)

Gayri ihtiyari gözünün önüne beyaz örtülü bir masa geliyor, bu hayalî masanın üstünde dumanlı külbastılar, hoşafklar, tepeleme pilâvlar, kompostolar, dondurmalar **görüyor gibi oluyordu**. (Z.E. s.1030 str.13-16)

“Bu paçavraların içinde bile **sultan gibi** durmuyor mu?” diyordu. (Z.E. s.1030 str.21-22)

Fusun, “Naciye Hanım’ın elleri de bozulmamış” diyordu, “**sanki her gün sütle yıkanmış gibi**...” (Z.E. s.1030 str.30-31)

Merdivenlerden çıkarken **deli gibi bir kadın** onları karşıladı. (Z.E. s.1031 str.7-8)

Sonra hemen oraya, şezlonga oturarak eserlerine hayran kalan **sanatkârlar gibi** süsledikleri bu vücudu seyre daldılar. (Z.E. s.1032 str.2-4)

Hıçkırırken sarsılıyor, sanki bu gayr-ı ihtiyari hal **büyük ayıp imiş gibi** utanıyordu. (Z.E. s.1032 str.19-20)

Hıçkırığını tutmaya çalışırken sanki **kulakları yeni açılmış gibi** Sabire ile arkadaşlarının sözlerini duyuyordu. (Z.E. s.1032 str.20-22)

Midesi **tıpkı bir kalp gibi** atıyordu. (Z.E. s.1033 str.6)

Vesika ekmeğini çiğniyor gibi bir an dişleri gıcırdadı. (Z.E. s.1033 str. 11-12)

Adeta **bir seyir yeri gibi** kalabalıktı. (Z.E. s.1033 str.32-33)

Gencin gözlerine gözleri rast gelince **ürkmüş gibi** yüzünü Füsun'dan tarafa çevirdi. (Z.E. s.1034 str.5-6)

Bu kadın gayet ciddî duruyor, **delikanlıyı görmemiş gibi** davranıyordu. (Z.E. s.1034 str.6-7)

Yine yemek kokuları **duyar gibi** oldu. (Z.E. s.1035 str.10-11)

Araba durunca **derin bir uykudan uyanmış gibi** sarsıldı. (Z.E. s.1036 str.22-23)

Hele salonda, **adeta açlığını unuttur gibi** oldu. (Z.E. s.1037 str.4)

Şiddetli et, **börek kokuları duyar gibi** oldu. (Z.E. s.1037 str.8-9)

Fasih'in söylediklerini artık duymuyor, **tabak sesleri işitiyor gibi** oluyordu. (Z.E. s.1038 str.14-15)

Kalbi **taş kesilmiş gibiydi**. (Z.E. s.1039 str.16)

Köprü gibi bir gölge, denizin ortasına doğru uzanmış gitmişti. (Z.E. s.1039 str.22)

Baktıkça bu ziya gözlerinin içinde büyüyor, **altın bir tepsi gibi** kırmızılaşıyor, sanki gözlerinden giren tatlı baygın aydınlığı gibi taş kesilmiş donuk kalbini yavaş yavaş ısıtıyor, eritiyordu. (Z.E. s.1039 str.29-32)

10. “İÇİN” EDATI İLE KURULANLAR

Onun için savmak istiyorlardı. (Z.E. s.1029 str.23-24)

Sabun pahalı olduğu için kirlenmekten korkar, kara kışta bile abdestini soğuk suyla alırdı. (Z.E. s.1030 str.34-35)

Naciye bir şey söyleyemiyor, gülümsüyor, **güzelliği için** söylenen sözleri biraz mübalağalı buluyor... (Z.E. s.1032 str.4-5)

“Rıza bu kıza **bir gece için** bin lira verir!” (Z.E. s.1032 str.22-23)

İçinden “**Yemek için... Yemek için...**” diyor, tehlikede kalacak namusunu aklına getirmek istemiyordu. (Z.E. s.1033 str.12-14)

Kendisini bir takdim için Sabire’ye iki yüz lira veren gencin zenginliğini düşünen Naciye bu akşam oturacağı sofrayı da gözünün önüne getirmeye çalışıyordu. (Z.E. s.1036 str.11-14)

Bir yemek için bu gece işte namusunu feda ediyordu. (Z.E. s.1039 str.11-12)

Kendisini yalnız **bir takdim için** iki yüz lira veriliyordu. (Z.E. s.1039 str.12-13)

11. “İLE” EDATI İLE KURULANLAR

Sabire ile Naciye çocukluk arkadaşlarıydılar. (Z.E. s.1025 str.23)

Cumba ile perdesiz pencerenin önündeki tahtadan sedirin üstüne ince, eski bir yol keçesi örtülmüştü. (Z.E. s.1027 str.3-4)

Buna **Sabire ile Füsun** inanamıyorlardı. (Z.E. s.1028 str.35)

Hıçkırığını tutmaya çalışırken sanki kulakları yeni açılmış gibi **Sabire ile arkadaşlarının** sözlerini duyuyordu. (Z.E. s.1032 str.20-22)

Sabire ile Füsun bu kez Naciye’yi karşılarına almadılar. (Z.E. s.1033 str.22-23)

Sabire ile konuşan genç onları gezmeye davet ediyordu. (Z.E. s.1035 str.11-12)

12. “KADAR” EDATI İLE KURULANLAR

Canlanarak, uzandığı mesnedinden birdenbire doğrulmuş **bir heykel kadar bedî, bir heykel kadar şirindi.** (Z.E. s.1024 str.15-17)

Bu kadar berbat bir eve girmeği münasebetsiz addediyor gibi kapıdan bakıyor, içeri girmiyordu. (Z.E. s.1026 str.3-5)

“Gel azıcık oturalım. Gördün ya şu kızı... **Bu kadar güzel bir kadına** rast geldin mi?...” (Z.E. s.1026 str.27-28)

Bu kumral kıvrıcık parlak saçlar **o kadar çoktu ki...** sahte kıl yumağı koymağa hacet bırakmıyordu. (Z.E. s.1031 str.35, s.1032 str.1-2)

Fakat, işte **ne kadar zengindiler!** (Z.E. s.1032 str.12)

Fakat bu ipek esvaplar içinde **o kadar rahat etmişti ki** kolundaki pembe tül tarif olunmaz bir lezzetle cildine dokunuyordu. (Z.E. s.1033 str.1-3)

Kapıya kadar hepsini indirdi. (Z.E. s.1033 str.22)

“Haydi defol oradan, üç senedir her gördüğünü kapatmağa kalkarsın. Biliyorsun ya, beni de **öyle altı ay kadar** aldatmıştın.” (Z.E. s.1035 str.5-6)

Naciye'nin karnı **o kadar** acıkmıştı ki... (Z.E. s.1035 str.20)

Sonra bir mazeret uydurur, belki **sabaha kadar** teslim olmam. (Z.E. s.1036 str.4-5)

Tabii yemek odası da **burası kadar** süslüydü. (Z.E. s.1037 str.7-8)

“**Ne kadar eşğim!**” (Z.E. s.1037 str.19)

Avazı çıktığı kadar, asabî bir buhran içinde, hiçkır a hiçkır a ağlıyordu. (Z.E. s.1038 str.31-32)

Sonra işte bu **cennet kadar muhteşem,** saraylardan süslü köşkün altınlı, gümüşlü, billûrlu yemek odasında karşısına yine zeytin ekmek çıkıyordu. (Z.E. s.1039 str.13-15)

13. “KARŞI” EDATI İLE KURULANLAR

14. “SONRA” EDATI İLE KURULANLAR

İşte **altı sene sonra** yine karşı karşıya geliyorlardı. (Z.E. s.1025 str.25-26)

Uzun hikâye! Evvelâ, bir zabitle evlendim. **Sonra ayrıldık.**” (Z.E. s.1028 str.3-4)

Kapıdan çıktıktan sonra çok yürümediler. (Z.E. s.1030 str.23)

Arnavut çekildikten sonra, Fasih, yine Naciye’ye döndü. (Z.E. s.1038 str.5)

E. UNVAN GRUPLARI

“**Bahtiyar Efendi**’nin kızı!” (Z.E. s.1025 str.5)

“Hangi **Bahtiyar Efendi**’nin?” (Z.E. s.1025 str.7)

“Sandık emini **Bahtiyar Efendi**’nin.” (Z.E. s.1025 str.7)

“Gördün ya **Fusun Hanım**, Allah’ın ne iyi kulları var” dedi. (Z.E. s.1027 str.29-30)

Sabire, “Naciye’yi alır, Doğancılar’a **Muazzez Hanım’a** gideriz.” (Z.E. s.1030, str.1-2)

Fusun, “**Naciye Hanım**’ın elleri de bozulmamış” diyordu, “sanki her gün sütle yıkanmış gibi...” (Z.E. s.1030 str.30-31)

“Eey, **Hacı İbrahim** görse ne yapar.” (Z.E. s.1032 str.30)

“Çocukluk arkadaşım **Naciye Hanım!**” dedi. (Z.E. s.1035 str.14)

Naciye’ye de “Paşa babasının paralarını bol bol yiyen **Fasih Bey**” derken iki kat oldu. (Z.E. s.1035 str.15-16)

Fusun sordu: “**Fasih Bey** de gelecek mi?” (Z.E. s.1035 str.27)

Fasih Bey, onun dalgınlığını pek bedi buluyor, “Ne düşünüyorsunuz Allah aşkınıza... Bir kederiniz mi var?” diyordu. (Z.E. s.1036 str.32)

BÖLÜM V

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇ

Dil bilgisi; bir dilin dinleme/ izleme, konuşma, okuma, yazma becerilerini destekleyen kurallar bütünüdür. Öğrenci açısından Türkçenin yapısını oluşturan ve işleyiş kurallarını tanımlayan bilgilere sahip olmak oldukça önemlidir; ancak daha da önemli olan bu kuralların konuşma, yazma, dinlemeyle ilgili dil etkinliklerinde uygulanmasıdır. Bu gerekçeler göz önünde bulundurulduğunda dilbilgisinin Türkçe için önemi ön plana çıkmaktadır.

Dil bilgisinin temel taşlarından olan kelime grupları, ifadeyi güçlendiren, anlatımı zenginleştiren unsurlardır. Kelime grupları ilkokullarda çocuklara yaşları küçük olduğu için tam olarak verilmemektedir. Bu noktadan hareketle çalışmamızda Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde kelime grupları araştırılmış ve bunların Türkçe eğitiminde kullanılabilmesi için bir kaynak oluşturulmaya çalışılmıştır. Çalışmanın sonucunda tespit edilen kelime grupları sayısı öykülere göre şu şekilde bulunmuştur:

	Binecek Şey	Bir Hatıra	Çakmak	Dama Taşları	Deve	Düşünme Zamanı	Hürriyet Bayrakları	İlk Cinayet	İlk Namaz	Makul Bir Dönüş	Mürebbiye	Tütün	Uzun Ömür	Zeytin Ekmek	TOPLAM
Kelime grubu	318	329	210	436	194	504	395	133	199	410	157	160	121	640	4206
Tamlama	210	251	157	295	139	332	290	90	147	274	111	114	87	471	2968
İsim tamlaması	53	74	39	106	32	100	78	24	42	65	35	38	30	138	854
Belirtili isim tamlaması	24	25	13	53	16	42	25	11	18	23	20	16	13	63	362
Belirtisiz isim tamlaması	16	23	18	33	9	29	38	4	7	26	13	10	10	53	289
Zincirleme isim tamlaması	13	26	8	20	7	29	15	9	17	16	2	12	7	22	203
Sıfat tamlaması	157	177	118	189	107	232	212	66	105	209	76	76	57	333	2114
Niteleme sıfatı ile kurulan sıfat tamlaması	63	72	41	105	47	98	110	34	56	86	25	24	20	163	944
Belirtme sıfatı ile kurulan sıfat tamlaması	42	105	51	54	60	134	50	21	21	75	28	27	20	111	799
Sayı sıfatı ile kurulan sıfat tamlaması	7	9	17	24	10	37	17	6	9	53	6	12	4	37	248
Asıl sayı sıfatı ile kurulan sıfat tamlaması	4	7	13	20	7	33	11	4	9	44	4	11	4	32	203
Sıra sayı sıfatı ile kurulan sıfat tamlaması	1	1	0	0	0	2	2	2	0	2	1	1	0	1	13
Üleştirme sayı sıfatı ile kurulan sıfat tamlaması	1	1	2	1	1	2	2	0	0	1	0	0	0	3	14
Kesir sayı sıfatı ile kurulan sıfat tamlaması	1	0	2	3	2	0	2	0	0	6	1	0	0	1	18
Soru sıfatı ile kurulan sıfat tamlaması	1	5	2	1	1	5	2	3	1	6	1	3	1	7	39
İşaret sıfatı ile kurulan sıfat tamlaması	17	17	10	20	9	21	17	7	10	7	8	2	9	42	196
Belgisiz sıfat ile kurulan sıfat tamlaması	17	47	22	9	18	21	14	5	1	9	13	10	6	25	217
Fiilimsiler ile kurulan sıfat tamlaması	52	27	26	30	22	50	52	11	28	48	23	25	17	59	470
İkileme	11	24	15	25	12	29	8	6	2	32	8	5	3	29	209
Sözcük tekrarı ile kurulan ikileme	6	9	10	16	10	23	5	4	2	16	5	3	2	24	135
Farklı sözcüklerle kurulan ikileme	5	15	5	9	2	6	3	2	0	16	3	2	1	5	74
Fiilimsi grubu	27	11	12	13	6	28	25	12	10	15	9	5	11	29	213
İsim-fiil grubu	7	6	5	5	4	19	15	4	5	10	5	2	6	19	112
Sıfat-fiil grubu	4	3	0	1	0	3	0	1	0	2	0	2	0	2	18
Zarf-fiil grubu	16	2	7	7	2	6	10	7	5	3	4	1	5	8	83
Edat grubu	53	38	26	55	35	81	72	25	40	66	29	23	20	100	663
Unvan grubu	17	5	0	48	2	34	0	0	0	23	0	13	0	11	153

Ömer Seyfettin'in incelenen hikâyelerde en çok kullandığı kelime grubunun 2114 adet ile sıfat tamlamaları olduğu görülmüştür. Bu sonuca bakarak Ömer Seyfettin'in anlatımında sıfatların özel bir yeri olduğu bunları doğal kullanımda anlatım gücünün yüksek olduğu söylenebilir. Sıfat tamlamaları betimlemelerde, yazılarda etkiyi artırmak için kullanılan kelime gruplarımızdır. Öğrencilere ilkokuldan itibaren varlıkların özelliklerini belirten kelimeler olarak anlatılır. Yazar birçok şeyi anlatırken sıfat tamlamalarından yararlanır. Çünkü sıfat tamlamaları adeta sözcüklerle resim çizme sanatıdır. Sıfat tamlamaları sayesinde her varlığı, her olayı, her nesneyi kısaca yeryüzünde var olan tüm kavramları tasvir edebiliriz.

Sıfatlardan sonra yazarın en çok kullandığı kelime grubu 854 adet ile isim tamlamalarıdır. Belirtili isim tamlamalarının belirtisiz isim tamlaması ve zincirleme isim tamlamasına göre daha fazla kullanılmış olması dikkat çekmektedir.

İsim tamlamalarının ardından en çok kullanılan kelime grubu 663 adet ile dilin yardımcı unsurları olarak kabul edilen edat grupları olmuştur. Yine fazla yer tutan gruplardan olan fiilimsiler, özellikle de sıfat ve zarf görevi yapan fiilimsiler, anlatımı uzatmadan ve bağlaç kullanmadan, tek cümle içinde birkaç eylemin bildirilmesini sağlayarak Türkçenin gücünü ve kıvraklığını arttırmaktadır.

5.2. ÖNERİLER

1. Dil bilgisi becerisi uygulamalarla daha kalıcı olarak öğrenilmektedir. Dil bilgisinin önemli ayaklarından biri olan kelime grupları da somut örnekler üzerinden gösterilirse öğrenciler için daha kalıcı olacaktır. Ömer Seyfettin'in hikâyelerinin kelime grupları yönünden zenginliği dikkate alındığında tespit edilen örnekler ile Türkçe eğitimindeki örnek eksikliğini giderebileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda okullarda kelime grupları konusu anlatılırken yararlanılabilecek çok sayıda ve değişik yapıda örnek verilmek istenildiğinde bu çalışmadan faydalanılabilir.

2. Yapılan çözümlerden hareketle öğrenciler gerek gündelik kullanımlarda cümle analizi yaparken gerekse girdikleri yarışma niteliğindeki sınavlarda ulaşacakları çözümlerle çalışmadan kazanım elde etmiş olacaklardır.

3. Öğrenciler yapacakları çalışmalardan hareketle, kelimeleri bilinçli kullanabildiklerini gördükçe dilin anlamlı ve bilinçli kullanılmasının avantajlarından faydalandıkça dili daha da sevecek ve sahipleneceklerdir.

4. Öğrencilerin çoğunun yazma becerileri gelişmemiştir. İki-üç cümleden ileri gidemeyen, gitse bile yanlış kelime kullanımları, yazım hataları gibi yanlışları bulunmaktadır. Bunun temel nedeni ise öğrencilere dil bilgisi kurallarının yeterince kavratılmamasıdır. Kelime ve kelime grupları dil bilgisi temel yapı taşlarıdır. Kelime grupları öğrencilere tam olarak kavratıldığında çocuk hem günlük hayatında hem de öğrenim hayatında başarılı olacaktır. Kelime gruplarını düzgün kullandığında konuşması daha etkileyici olacaktır. Böylece girdiği ortamlarda kendini, sorunlarını, düşüncelerini daha rahat ifade edebilecektir.

5. Öğrencilere edat grupları ve ikilemeler yeterince kavratılmamaktadır. Günümüzde yapılan önemli yanlışlardan biri de bağlaçların ayrı bir konu olarak verilmesidir. Aslında bağlaç olmayıp bağlama edatları olarak anlatılması gerektiğini çoğu kişi bilmemektedir. Öğrencilere bu şekilde verilirse daha kalıcı ve etki olacağı düşünülmektedir.

6. İkileme grupları da Türkçenin en önemli zenginliklerindedir. Ancak ikilemelere gereken önem ne yazık ki verilmemektedir. Kelime türleri içinde basitçe tanımlanıp geçilmektedir. Oysa ikilemeler Türk dilinin zenginliğini gösteren nadide sözcük gruplarıdır. Çünkü çeşitli yollarla birleşen kelimeler yeni bir anlamı karşılarlar. Görev bakımından ise cümlelerde özne, nesne, sıfat gibi daha birçok görevde kullanılabilirler. Bu nedenle ikilemler üzerinde daha fazla durulması gerekmektedir.

7. Kelime grupları türlerine göre anlatımı çeşitli yönlerden zenginleştiren ve güçlendiren özelliklere sahiptir. Anlatımda kullanılan kelime grubunun sıklığı okuyucuya yazarın üslubu ve anlatım gücü hakkında fikir verir. Yapılan incelemelerden örnek cümlelere bakıldığında bu yapıların etkisi görülecektir.

* İsim Tamlamaları:

Onun fikrince **köylerin, kasabaların, şehirlerin isimlerine** de lüzum yoktu.

Mülâzım coşuyor, **Tanzimat tilsimının hülyalarıyla, seraplarıyla** dalgalanan Osmanlılık rüyasını...

* Sıfat Tamlamaları:

Geniş, kuru omuzlarının üstündeki koca külâhlı, çok saçlı başlı, beyaz sakallı yanık yüzü, derin, iri, siyah gözleri ona **garip bir heybet** verirdi.

Sakin evimde oturamıyor, **bulamadığım manayı** arayarak **tenha sahillerde, kalabalık caddelerde, dar sokaklarda** serseri serseri dolaşıyordum.

* İkillemeler:

Dışından –bir dakika evvel o kadar **tatlı tatlı** muhabbet ettiği arkadaşına- **acı acı** haykırırdı.

Ama en ufak, en ehemmiyetsiz şeyi **derin derin** düşünür, **derin derin** hesap ederdi.

* Fiilimsi Grupları:

Ayaklarının ucuna basarak bahçe kapısına yaklaştı.

“Kardeşlerin dövüşürken sen burada **yatıp uyumağa** utanmıyor musun?”

* Edat Grupları:

Başka düşünecek bir şey **bulmak için** Mersinli'deki minimini evime döndüm

Yıllar vardı ki, **ta bozgundan beri** tatlıya, böreğe hasretti.

* Unvan Grupları:

Dânâ Efendi, bu evin ceddi **Mahmut Ağa** tarafından yapıldığını bilirdi.

“**Vezir-i âzam Kara Mustafa Paşa kethüdası Mahmut Ağa**” derdi.

Verilen örneklerde koyu renkle gösterilen kelime grupları buldukları cümle içinde hem anlatımın açıklayıcı ve betimleyici gücünü arttırmış hem de okuma zevkini ve ifade zenginliğini sağlamıştır.

KAYNAKÇA

1. KİTAPLAR

Atatürk Kültür Merkezi. (1992). **Doğumunun Yüzüncü Yılında Ömer Seyfettin**. Ankara: Türk Tarih Kurumu.

Alangu, T. (2017). **Ömer Seyfettin Ülkücü Bir Yazarın Romanı**. İstanbul: Yapı Kredi.

Devellioğlu, F. (2005). **Osmanlıca-Türkçe Lugat**. Ankara: Aydın.

Kaplan, M. (2002). **Hikâye Tahlilleri**. İstanbul: Dergâh.

Kemal, A. (2008). **Ömer Seyfettin'den Seçme Hikâyeler - Türk Klasikleri**. İstanbul: Kitap Zamanı.

Polat, N. H. (2011). **Ömer Seyfettin - Bütün Hikâyeleri**. İstanbul: Yapı Kredi.

Polat, N. H. (2016). **Ömer Seyfettin'in Bütün Nesirleri**. Ankara: Türk Dil Kurumu

Seyfettin, Ö. (2015). **Bütün Hikayeleri**. İstanbul: Yapı Kredi.

Tülek, A. (2010). **Ömer Seyfettin'den Seçme Hikâyeler**. Ankara: Akçağ.

Türk Dil Kurumu. (2009) **Türkçe Sözlük**. Ankara: Türk Dil Kurumu.

Yardım, M. N. (1997). **Ömer Seyfettin: Hayatı - Sanatı, Eserleri**. İstanbul: Boğaziçi.

2. TEZ ÇALIŞMALARI

Acur, E. (2011). Reşat Nuri Güntekin'in Miskinler Tekkesi romanının kelime grupları bakımından incelenmesi ve Miskinler Tekkesi romanının Türkçe eğitimine katkısı. Yüksek Lisans Tezi, D.E.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Genç, C. (2008). Sait Faik Abasıyanık'ın Alemdağ'da Var Bir Yılan adlı hikâye kitabındaki hikâyelerin kelime grupları bakımından incelenmesi ve Türkçe eğitimine katkısı. Yüksek Lisans Tezi, D.E.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Korkut, Ü. (2002). Ömer Seyfettin'in on iki hikâyesinde Türk dilinin eğitimi ve öğretimi açısından kelime gruplarının değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, D.E.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Mıdık, Ö. (2008). Sait Faik Abasıyanık'ın Az Şekerli adlı hikâye kitabındaki hikâyelerin kelime grupları bakımından incelenmesi ve Türkçe eğitimine katkısı. Yüksek Lisans Tezi, D.E.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Mıh, N. (2011). Sait Faik Abasıyanık'ın Havada Bulut adlı hikâye kitabının kelime ve kelime grupları bakımından incelenmesi ve Türkçe eğitimine katkısı. Yüksek Lisans Tezi, D.E.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özcan, A. (2006). Refik Halit Karay'ın Gurbet Hikayeleri'ndeki kelime gruplarının tespiti ve Türkçe öğretimi bakımından değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, D.E.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şahin, L. (2014). Sait Faik Abasıyanık'ın Mahalle Kahvesi isimli eserindeki hikâyelerin kelime grupları ve Türkçe eğitimi bakımından değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, D.E.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yılmaz, F. (2014). Ahmet B. Ercilasun'un "Gülнар" adlı romanında kelime gruplarının tespiti ve Türkçe öğretimi bakımından değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, D.E.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yüce, Y. (2007). Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde kelime grupları. Yüksek Lisans Tezi, D.E.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

3. BİLDİRİ, MAKALE VE DERGİ YAYINLARI

- Cunbur, M. (1992). Ömer Seyfettin Bibliyografyası. **Doğumunun Yüzüncü Yılında Ömer Seyfettin**. 1, 65-67.
- Önertoy, O. (1972). Küçük Hikâye Yazarı Olarak Ömer Seyfettin. **Türkoloji Dergisi**. 4(1), 137-145.

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS/DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Tarih: 10/07/2018

Tez Başlığı: Ömer Seyfettin'in Hikâyelerindeki Kelime Gruplarının Türkçe Eğitimi Bakımından İncelenmesi

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 367 sayfalık kısmına ilişkin, 10/07/2018 tarihinde tez danışmanım tarafından Dokuz Eylül Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'nın sağladığı İntihal Tespit Programından (Turnitin-Tez İntihal Analiz Programı) aşağıda belirtilen filtreleme tiplerinden biri (uygun olanı işaretleyiniz) uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 22'dir.

- <http://www.kutuphane.deu.edu.tr/tr/turnitin-tez-intihal-analiz-programi/> adresindeki Tez İntihal Analiz Programı Kullanım Kılavuzunu okudum

Filtreleme Tipi 1(Maksimum %15)

Filtreleme Tipi 2(Maksimum %30)

☐ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç, ☐ Kaynakça hariç, ☐ Alıntılar dâhil, ☐ Altı (6) kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç.	☒ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç, ☒ Kaynakça dâhil, ☒ Alıntılar dâhil.
EK 1- İntihal Tespit Programı Raporu İLK SAYFA Çıktısı. ☒ EK 2- İntihal Tespit Programı Raporu (Tümü) Cd İçinde. ☒	

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esasları'nı inceledim ve yukarıda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Adı Soyadı : Adil ACEMOĞLU
Öğrenci No : 2016950099
Anabilim Dalı : Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı
Programı : Türkçe Öğretmenliği
Statüsü : Yüksek Lisans Doktora

ÖĞRENCİ

Adil ACEMOĞLU
10.07.2018

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Ömer İNCE
10.07.2018

Açıklamalar

- 1: Bu formu teslim etmeden önce sizden istenen bilgileri uygun kutucuğu (□) işaretleyerek doldurunuz.
Kullanıcı şifre vb. konusunda sorun yaşanması durumunda Üniversitemiz Merkez Kütüphanesinde bulunan Turnitin yetkilisine (Ali Taş Tel: +90 (232) 3018026 veya ali.tas@deu.edu.tr) başvurunuz.
- 2: Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orijinallik Raporu" formu tezin ciltlenmiş ve elektronik nüshalarının içerisinde ekler kısmında yer alır.
- 3: Tez savunmasında düzeltme alınması durumunda bu form güncellenerek yeniden hazırlanır.
- 4: Turnitin-Tez İntihal Analiz Programına yükleme yapılırken Dosya Başlığı (document title) olarak **tez başlığının tamamı**, Yazar Adı (author's first name) olarak **öğrencinin adı**, Yazar Soyadı (author's last name) olarak **öğrencinin soyadı** bilgisini yazınız.